

IV. jelentés a földről

Föld- és birtokpolitika alulnézetből

(Megyei esettanulmányok az állami földbérleti rendszer értékeléséhez)

Megyék:

*Baranya
Békés
Borsod-Abaúj-Zemplén
Csongrád
Fejér
Heves
Jász-Nagykun-Szolnok
Veszprém*

Időkeresztmetszet:

2012. december 15.

Összeállította:

Ángyán József

Gödöllő

2013. április 22

Föld Napja

Mottók

a helyezethez:

„Seregesen senkik jönnek,
megrabolnak, elköszönnek
gúnyyal, szabadon, ...”

(**Ady Endre:** Seregesen senkik jönnek)

a teendőkhöz:

„Ember vigyázz, figyeld meg jól világot:
ez volt a múlt, emez a vad jelen, -
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen.”

(**Radnóti Miklós:** Nem bírta hát...)

bíztatásul, bátorításul:

„A világ fölött örökdik a Rend
s nem vész magja a nemes gabonának,
de híre sem lesz egykor a csalánnak,
az idő lemarja a gyomokat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

(**Wass Albert:** Üzenet haza)

„Megismeritek az igazságot,
és az igazság szabaddá tesz titeket!”
(**Jn. 8, 32.**)

"A szavatok legyen: igen, igen, nem, nem!
Ami pedig ezen felül van, a gonosztól való"
(**Mt. 5, 37.**)

"Abban az időben Jézus ezt mondta apostolainak: Ne féljete az emberektől! Nincs rejtett dolog, amelyre fény ne derülne, sem titok, amely ki ne tudódnék. Amit én sötétben mondok nektek, azt ti mondjátok el világosan, és amit fülbe súgva hallotok, hirdessétek a háztetőkön!"
(**Mt. 10, 26-33.**)

Gödöllő

2013. április 22.

Föld Napja

Tartalomjegyzék

A HÁTTÉR.....	4
A KÖZVETLEN ELŐZMÉNYEK.....	7
A JOGALKOTÁSI, SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET	9
1. A földforgalmi törvény.....	10
2. Az Alaptörvény földügyekkel kapcsolatos harmadik módosítása.....	12
3. Az agrárkamrai törvény.....	14
AZ ÁLLAMI FÖLDBÉRLETI RENDSZER	16
1. A „nyilvános” állami földbérleti pályázati rendszer.....	16
2. Az állami földek pályáztatás nélküli, „megbízási szerződéses” bérbe adása.....	18
3. A földbérleti elemzések és nyilvánosságra hozásuk szükségessége.....	20
MEGYEI ELEMZÉSEK.....	23
1. Baranya megye.....	23
2. Békés megye.....	34
3. Borsod-Abaúj-Zemplén megye.....	46
4. Csongrád megye.....	64
5. Fejér megye.....	72
6. Heves megye.....	88
7. Jász-Nagykun-Szolnok megye.....	98
8. Veszprém megye.....	109
9. A nyolc megye összevont értékelése.....	121
FONTOSABB ÉSZREVÉTELEK, MEGÁLLAPÍTÁSOK	132
1. A földügy történeti előzményeit, gazdasági, társadalmi környezetét illető megállapítások.....	132
2. A földügy törvényalkotási, szabályozási és intézményi kereteit illető megállapítások.....	134
3. Az állami földek bérbe adására vonatkozó megállapítások.....	138
4. Az új pályázatos állami földbérleti rendszer alkalmazásának 2012. évi tapasztalatai.....	140
KÉRDÉSEK.....	144
AJÁNLÁSOK	145
ÖSSZEFOGLALÁS.....	146
MELLÉKLETEK.....	151

A HÁTTÉR

Ami az előzményeket illeti, a sokszor megcsalt, kirabolt vidék, a falu, gazdatársadalma és közösségei, a tsz-be bevett magyar parasztság bérmunkás tömege elhagyatottan érkezett meg ahhoz a folyamathoz, amelyet rendszerváltásként, viszonyaink újrarendez/őd/éseként szoktak meghatározni. Mégis sokukban élt még az évtizedek során megőrzött remény, hogy egyszer ismét visszakérülhetnek a sajátjukba, egyszer ismét maguk urai lehetnek. Felsejlik ekkor egy olyan jövőkép, amely a minőségi családi parasztgazdálkodásra alapuló „*kertmagyarország*” régóta dédelgetett modelljének megvalósítását ígéri.¹ Kérdésekkel és kételyekkel kísért, mégis tiszteletre méltó és ma visszatekintve – a veszélyeztető folyamatok minden korábbit meghaladó felerősödése közepette – naiv hitekből táplálkozó jövőkép ez ott, ahol – Andrásfalvy pontos diagnózisa szerint – „[...] a földet kirabolták, a föld népét megalázták. Gyalázatosan megsemmisítették az önálló, független parasztgazdaságokat, megosztották a falut, és bekényszerítették a kolhozokba. Most nincs elég ereje, pénze, hite, segítsége, hogy feltámadjon.”²

Milyen is volt ez a jövőkép, amely mára egyre messzebb kerülni látszik. „*Lehetünk újra Európa híres kertje. A világ legízletesebb gyümölcsét, legjobb borát, keresett vetőmagját, páratlan zöldségét és fűszerét termő ország, ahol napfényes tavainkban a legkeresettebb halak teremnek, száraz mezőinken különleges húsú háziállataink legelnek. [...]*” – mondja tovább Andrásfalvy. Olyan mezőgazdaság ez, amit a Kárpát-medence csodálatos környezeti feltételei és a magyarság itt felhalmozott ezeréves tudása, a földhöz („*ager*”-hez) kötődő kultúrája, a hazai agrikultúra kínál. Ez a mezőgazdaság az egyéni, családi kis- és középbirtokok és - piaci erejüket megsokszorozó, többcélú és önkéntes - szövetkezeteik meghatározó szerepére épül. Ez a saját legjobb hagyományainknak és az általános európai gyakorlatnak is teljes mértékben megfelelő modell biztosítja a tulajdonosi szemléletből fakadó „*jó gazda gondosságát*”, az egymást követő generációk közti felelős viszonyt, valamint azokat a nemzetbiztonsági jelentőségű foglalkoztatási, minőségi termelési, élelmezési és környezeti teljesítményeket, amelyek az egész társadalom számára és a vidék hosszú távú megmaradása szempontjából egyaránt létfontosságúak. E kisebb mozaikokból építkező gazdaságszerkezet, szervesen összekapcsolva a szövetkezeti modellel – amint azt európai példák sokasága bizonyítja – sikerrel képes felvenni a versenyt a nagy latifundiumokkal, tőkés megabirtokokkal és multinacionális tőkebefektető társaságokkal. Ez a szerkezet valamint a „*város és vidéke*” szerves kapcsolatainak újraépítése teremtheti meg ismét a vidék gazdaságának és társadalmának belső kohézióját, szervező erejét.

Nem véletlen, hogy az európai agrármodell is a kis és közepes családi gazdasági és szövetkezeti modellre épül. Álljanak itt ennek bemutatására az EUROSTAT néhány – fejletlennek, versenyképtelennek, elmaradott mezőgazdaságúnak egyáltalán nem nevezhető – európai országra vonatkozó legfrissebb birtokméret-adatai.³ Az átlagos birtokméret pl.: Lengyelországban 6 ha, Olaszországban 8 ha, Svájcban 17 ha, Ausztriában 19 ha, Hollandiában 25 ha, Belgiumban 29 ha, Németországban 46 ha, Franciaországban 52 ha, Dániában 60 ha.

Még érdekesebb, de tán ritkábban idézett adat az úgynevezett „*nagygazdaságok*” („*large farms*”) méretadata. Ezt a birtokméret-kategóriát az EUROSTAT úgy határozza meg, hogy a legnagyobbtól a kisebbek felé haladva összegzi az általuk használt területeket, és ahol ez az összegzett érték eléri az adott ország mezőgazdasági területének 20 %-át, ott húzza meg az ún. „*nagygazdaság*” méretkategória alsó határát. E nagygazdaságok átlagos területnagysága, vagyis az így meghatározott „*nagybirtokok*” átlagos mérete pl.: Svájcban 54 ha, Hollandiában 135 ha, Belgiumban 150 ha, Lengyelországban 250 ha, Franciaországban 274 ha, Ausztriában 295 ha, Olaszországban 337 ha, Dániában 426 ha, és Németországban - az „*NDK-effektus*” ellenére is csak - 1.391 ha. Magyarországon ugyanakkor jelenleg e nagybirtokok átlagmérete 3.164 ha. Ennél csak Csehország (3.531 ha) és Szlovákia (3.934 ha) nagybirtokainak átlagmérete nagyobb.

A versenyképes méretet tehát az európai birtokrendszer – szemben a dél-amerikai modellel – nem az egyes gazdaságok méreteinek növelésével, vagy nagy integrátoroknak egyszóvalán kiszolgáltatót „*fürtök*” kialakításával, hanem a kisebb mozaikok szövetkezésével, közös beszerzési, tárolási, feldolgozási és/vagy értékesítési, de akár a helyi közösséggel együtt alakított fogyasztási vagy hitelszövetkezetek, önkéntes társulások létrehozásával képes igen hatékonyan biztosítani. Az alulról szerveződő szövetkezet ugyanis nem profitcentrum, hanem a teljes vertikum eredményét visszaosztja az azt létrehozó termelői, fogyasztói közösségeknek, családoknak, így a tevékenységek teljes haszna hozzájuk kerül, helyben marad. A felülről szervező, nagy tőkeerejű integrátor viszont maga válik profitcentrummá, és kiszívja az összes hasznot az általa integrált fürtből. Ráadásul ennek a modellnek a környezeti, regionális, társadalmi, gazdasági, foglalkoztatási teljesítményei, életképességi mutatói is lényegesen jobbak, a közösség által kényszerűen finanszírozott társadalmi költségei pedig lényegesen alacsonyabbak, mint a dél-amerikai típusú tőkés nagybirtokrendszeréi.⁴ Ezért az egész társadalom érdeke lenne az önkéntes szövetkezés, gazda-összefogást állami és közösségi eszközökkel való támogatása.

¹Somogyi Imre (1942): Kertmagyarország felé, Magyar Élet Kiadó, Budapest, 128 p.

²Andrásfalvy Bertalan (2004): Hagyomány és jövő, Antológia Kiadó, Lakitelek, 255 p.

³Martins, C. – Tosstorff, G. (2011): Large farms in Europe, EUROSTAT, Statistics in Focus, 18/2011., Agriculture and fisheries, Luxembourg, 8 p.

⁴Egyes hazai közvélemény-formáló „*szakértők*” (Raskó György (2012): Ángyán skanzen akar csinálni a mezőgazdaságból, ATV, 2012. 02. 28. 11:59, http://atv.hu/belfold/20120227_rasko_gyorgy) ezt az európai gazdaságszerkezetet előszeretettel minősítik versenyképtelen „*skanzennek*”. Ha ez valóban így lenne, akkor Európában már valószínűleg régen meg is szűnt volna a mezőgazdaság, ám ez szemmel láthatóan nem így van. Oly annyira nem, hogy pl. a kisparaszti gazdálkodást soha fel nem adó, ma is a fenti méretekkel jellemezhető és ugyanahhoz az Európai Közösséghez velünk együtt csatlakozott Lengyelország állattenyésztése még saját hazai piacairól is kizorította azt a magyar állattenyésztést, amely mára jőszerivel a Csányi-féle „zenélő, légkondicionált”, gigaméretű tehenészethez hasonló, nagy, szakosított, iparszerű állattartó telepekre szorult vissza. És akkor Franciaország, Németország vagy éppen Dánia fenti méretekkel jellemezhető „*versenyképtelen skanzen-mezőgazdaságáról*”, vagy falvainak, vidékének állapotáról már ne is beszéljünk. Erre azért a nagybirtokos „*skanzenezőknél*” egyszer végre értelmes magyarázatot kellene adniuk.

A gazdátársadalom és a helyi közösségek azonban az un. „*rendszer váltás*” folyamatában kiábrándítóan **más törekvésekkel**, más forgatókönyvvel találták szemben magukat.⁵ A vidéki közösségek megerősödésére és a minőségi, családi, egyéni parasztgazdálkodásra alapuló „*kertmagyarország*” felsejlő rendszerváltó jövőképét nálunk ugyanis a kezdetektől ellehetetlenítette az **eredeti tőkefelhalmozás** megkésett folyamata és annak szerencsétlen történelmi egybeesése a globalizációs világfolyamattal.

A „*rendszer váltást*” közvetlenül megelőző és az azt követő időszakra ez a megkésett **eredeti tőkefelhalmozás** jellemző. Annak eldöntése történik hosszú időre, hogy ki lesz fenn, és ki lesz lenn. Egy gazdasági, hatalmi dinasztiaépítő, mohó zsákmányszerző csoport eredeti vagyongyarapításának vagyunk tanúi, amihez a politikába való direkt beépülés, a korábbi kapcsolati, hálózati tőke és a hatalmi pozícióból fakadó bennfentes információk gátlástalan felhasználása kiváló lehetőségeket teremt. Súlyosbítja az ennek a folyamatnak egyébként is teljesen kiszolgáltatott gazdátársadalom és vidék helyzetét, hogy ennek egyik legfontosabb eleme éppen a spekulatív szempontú földszerzés lett, a földügy a helyi közösségek valamint a spekuláns nagytőke érdekei összeütközésének egyik legdurvább terepévé vált.⁶

Ráadásul ez az eredeti tőkefelhalmozás nálunk időben „*egybecsúszott*” a **globalizációs világfolyamattal**, a multinacionális spekuláns tőke elképesztő, világméretű befolyás-növekedésével. Ez a folyamat egy olyan „*modern kétpártiság*” kialakulásaként írható le, amelyben az egyik oldalon a globális és helyi nagytőke érdekei, a másik oldalon pedig a - családtól a nemzetig terjedő - helyi közösségek érdekei és értékei állnak.^{7 8} Ez a „*kétpártiság*” akkor válik igazán fenyegetővé, ha **az állam**, amit a közösségek éppen azért hoztak létre, hogy környezeti és társadalmi („*öko-szociális*”) szempontok mentén önvédelmi korlátokat állítson a hontalan tőke mozgása köré, **átáll a tőke oldalára**.

Szomorú, hogy Magyarországon is az államhatalom immár 2-3 évtizede a nagytőke érdekeit látszik minden intézményi, jogi, gazdasági eszközével kiszolgáltatni. **A magánvagyonok gyarapításának** legegyszerűbb módja a mások – általában a közösségek - által felhalmozott értékek és kasszák megrablása. Első számú **forrása** tehát **a nemzet** generációk hosszú során felhalmozott **vagyona**, melynek kezelését a saját államára bízta. Ha az állam maga áll át a tőke oldalára, akkor a nemzet vagyona – az állam működtetéséhez átadott **kincstári vagyon**, az államnak átengedett **vállalkozói vagyon**, továbbá a kezelésébe adott **termőföld** és a közös természeti értékek együttese – súlyos veszélybe kerül. Ebből az állam kezelésében továbbá a még mindig osztatlan közös tulajdonban lévő – témánk szempontjából legfontosabb - termőföld mennyisége eléri a 4 millió hektárt. Ezzel a családi gazdaságokat és helyi közösségeket, azok földalapját jelentősen megerősíthetnénk, ám ez a törekvés a spekulációs tőke érdekeivel kerül szembe, ami az állam által magára hagyott, egyébként is gyenge érdekérvényesítő képességű helyi közösségekre tragikus következményekkel jár. (Erre esettanulmányok keretében a föld és birtokpolitikát érintő törvényalkotást továbbá az állami földbérleti rendszert illetően később még részletesen visszatérek, számos példával szolgállok.) Ez a nagytőke nemcsak arra a földre spekulál, amely az állam kezelésében, hanem arra a földre is, ami ma még a gazdálkodó családok tulajdonában van.

A földspekuláció alapja egyrészt a világ várhatóan **növekvő élelmiszerkereslete**, ami stratégiai, nemzetbiztonsági kategóriába emeli az élelmiszertermeléssel szoros kapcsolatban lévő természeti erőforrásokat, mindenekelőtt a termőföldet és a vízbázisokat, és kulcspozícióba juttatja mindazokat, akik ezeket az **erőforrásokat** a kezükben tartják. **Másrészt** a nagytőkés spekuláció alapját az az EU-val kötött – elhibázott – megállapodás, rossz alku adja, amely a tőke szabad áramlása kategóriájába engedte sorolni a földet, s 2014-ben meg kell nyitnunk a földpiacunkat a külföldi tőke előtt. A hazai (200 eFt – 2 millió Ft/ha) és a nyugat-európai (5-15 millió Ft/ha szántó!) **földárbeli különbségek** a piac-liberalizáció kézzelfogható közelségében ugyanis elképesztő **extraprofit ígérétét hordozzák**⁹. Az erős érdekérvényesítő képességű, nagytőkés csoportok még a földpiac liberalizációja előtt meg akarják szerezni ezeket az erőforrásokat. Ezért a gazdaságpolitikát – akár a politikába beküldött, döntéshozó pozícióba helyezett embereikkel - úgy alakítják, ill. a döntéshozókat úgy befolyásolják, gazdaságilag is „*érdekeltté teszik*”, hogy azok a gazdasági, piaci, jogi és intézményi feltételek számukra kedvező alakításával elhárítják a spekuláció útjában álló akadályokat.

⁵Ángyán József (2008): Rendszerváltó reménységektől a falurombolásig (In: Szócs G. - Mészáros L. (szerk.): Elárvult szabadság, Harmadik évezred sorozat, Magyar Múzsza Könyvek, Kecskeméti Lapok, Kecskemét, 327 p.), 29-38. p.

⁶Ángyán József – Ónodi Gábor (2003): Mi történik itt a vidékkel? (Agrárblöffök, elhallgatások és „*lezsugázások*”), A Falu, 2003. Tél, XVIII. évf., 4. sz., 5-24. p.

⁷David C. Korten (1996): Tőkés társaságok világalma, Kapu Kiadó, Budapest, 448 p.

⁸György Lajos (2000): Tud itt valaki megoldást? (In: Gadó György Pál (szerk.): A természet romlása, a romlás természete, Föld Napja Alapítvány, Budapest, 216 p.), 191-207. p.

⁹Szilágyi Péter Zoltán (2008): Külföldiek termőföldtulajdon szerzése Európában (nemzeti szabályozás – kibővített elemzés), Országgyűlési Könyvtár, Képviselői Kutatószolgálat, Budapest, 46 p.

Végül, de egyáltalán nem utolsó sorba zsákmányszerzési, spekulációs megközelítésben nem elhanyagolhatók azok a közös kasszából megszerzhető, tekintélyes agrártámogatási összegek (a minden hektár megművelt földterület után ma járó mintegy 60 eFt/év/ha föld-alapú, direkt támogatás, vagy az egyéb – pl. gazdálkodási rendszerekhez (AKG) kötődő - hektáronkénti folyó kifizetések, ill. fejlesztési támogatások), amiket ma az európai közös agrárpolitika (KAP) a földhasználóknak juttat. Jól példázzák ezt a helyzetet a H/1. táblázatban összefoglalt 2011-es agrártámogatási adatok¹⁰.

*H/1. táblázat: A legnagyobb 6 agrárérdekeltség 2011-ben megszerzett agrártámogatásai
(Forrás: Opten és MVH adatok alapján K – Monitor, 2012. május 18.)*

Agrárérdekeltség (cégháló) /személy (tulajdonos) (1)	Agrártámogatások (millió Ft.) (2)			Támogatott terület (ezer ha) (6)	Fajlagos támogatás (ezer Ft/ha) (5/6)
	terület alapú (3)	beruházási (strukturális) (4)	összesen (5)		
1. Csányi Sándor (Bonafarm-csoport)	943	3.026	3.969	16,84	235,7
2. Nyerges Zsolt (Mezort-csoport)	823	2.916	3.739	14,70	254,4
3. Leisztinger Tamás (Forrás-csoport)	670	2.006	2.676	11,97	223,6
4. Mádl István	286	1.193	1.479	5,10	290,0
5. Dorogi Árpád (GSD-csoport)	429	721	1.150	7,66	150,1
6. Delity József- Harsányi Zsolt-Kárpáti László (Hód-Mezőgazda Zrt.)	118	809	927	2,10	441,6
Összesen	3.269	10.676	13.940	58,37	-
Átlag	545	1.778	2.323	9,73	238,8

Az első 30 – 2011-ben legnagyobb támogatásban részesült – vállalat céghálóit visszabontva megállapítható, hogy a támogatási rendszer legnagyobb haszonélvezője 6 nagy tőkeérdekeltség volt. Ez az első 6 legnagyobb korporáció a közös agrárkasszából 2011-ben közel 14 milliárd Ft támogatáshoz jutott, amelyből a terület alapú támogatások több mint 3,2 milliárd Ft-t, a fejlesztési források pedig közel 10,7 milliárd Ft-ot tettek ki. Az általuk használt, támogatott földterület – 56.911 Ft/ha 2011-es földalapú támogatással számolva – meghaladta az 58 ezer hektárt. Csak összehasonlításként: a 300 ezer honfitársunkat közvetlenül érintő „Tanyafejlesztési program”-ra ugyanekkor a közös kasszánkból 1 milliárd Ft jutott.

Nem csoda hát, ha a földügy – már csak a támogatások okán is – felkelti a spekuláns nagytőke érdeklődését. Ha ráadásul a földet az államtól vagy a kiszolgáltatót – pl. osztatlan közösben, hozzáférhetetlen tulajdonnal rendelkező – földtulajdonosoktól szinte ingyen meg tudja szerezni, akkor ez a helyzet komoly extraprofit ígéretét hordozza. Ha ezen túl a cégháló bevételeit egy – a cégcsoportot összefogó, adóparadicsomban alapított - offshore cégen keresztül „át tudja mosni”, akkor a közös kasszába befizetnie sem igazán kell, elkerülhető a közteher-viselés, ezzel is nőhet a magánvagyon. (A Bonafarm-csoportot pl. a Bonitas Zrt. a Szingapurban, 2010. elején bejegyzett Csim Pte. Ltd. közbeiktatásával fogja össze). Nem véletlen tehát, hogy az egész agrár-élelmiszeripari vertikum mindössze 94 milliárd Ft-t fizetett be 2011-ben a közös kasszába.

Ráadásul e tőkeérdekeltségek élelmiszeripari vertikumai gyakorta az alapanyagot sem itthon vásárolják. Nem véletlen hát, hogy az állattenyésztésünk a háborús időkre emlékeztető mélységekbe jutott, az állat eltűnt a faluból, és jőszerivel az ugyanezen érdekeltségek által megszerzett, majd közösségi állattenyésztési beruházási forrásokkal közpénzen felújított, nagy, szakosított állattartó telepekre szorult vissza. E nagy telepek tulajdonosai azután fennhangon követelik a takarmánytermő területet is, elvonva azt a helyben élő, gazdálkodó családok sokasága elől, majd a „versenyre” és az „élőmunka hatékonyságára” hivatkozva egyre csökkentik a fajlagos foglalkoztatást, ezzel a föld munkahelyteremtő, eltartó képességét.

Erre is – mint „állatorvosi ló” – példa lehet a 2011-ben az agrártámogatási rangsorban élen végzett érdekeltség. A Bonafarm-csoporthoz tartozó Bóly Zrt. Beremend és Magyarbóly között felépült csipóteleki, 2.400-as, „zenélő, légkondicionált, 140 ventilátorral és állatuhanyozó fejekkel felszerelt”, fenntarthatósági és energetikai abszurd Holstein-Friz tehenészeti telepét 3,5 milliárd Ft-os – nem kis részben a közös agrárkasszából finanszírozott – beruházással, a súlyos munkanélküliséggel küzdő Dél-Baranyában hozta létre. 58 „új” munkahelyet teremtett úgy, hogy közben azokon a felszámolt tehenészeti telepeken, ahonnan az állattalományt az új „csodatelepre” átszállította, egyúttal 150 ember munkája szűnt meg. (Velük mi lesz? – ez a kérdés nem merült fel. Őket majd intézze el a közös kasszából finanszírozott, állami közmunka-program!) A tulajdonos az avatóünnepségen azt is bejelentette, hogy olyan földforgalmi törvényre tart igényt, amely az új telep számára is közvetlenül biztosítja a takarmány szükséglet kielégítését. (Feltehetőleg azért, hogy ne kelljen a környező növénytermesztő gazdákkal, a helyi közösséggel alkudoznia.) Ez számos állatonként¹¹ 2 hektár, összesen 4-5 ezer hektár termőföldet jelenthet a telep környezetében. (Mi lesz az ott élő, gazdálkodó családokkal, akik elől elvonja ezt az erőforrást? – ez az avató ünnepségen nem merült föl.) Az már csak „hab a tortán”, hogy az innen származó Mizo tej dobozára – a városi fogyasztót tökéletesen megtévesztő - „Mizo Csodafarm Csipótelek” felirat és egy hangulatos tanya, zöld, virágos réten, szabadon legelésző magyar tarka tehén, mellé népviseletbe öltözött, fiatal gazdaasszony került, mint hogyha nem is egy iparszerű, tömegtermelő marhatelepről, hanem egy szabad tartású, egészséges tanyasi tehenészetből származna a dobozban lévő tej. Ez lenne hát a termelő és a fogyasztó közti bizalmat erősítő, új erkölcs?^{12 13 14}

¹⁰ Agrártámogatások 2011.: http://k.blog.hu/2012/05/18/agrartamogatások_2011_penzeso_csanyi_nyerges_es_leisztinger_erdekeltségeinek

¹¹ Számos állat („nagyállat-egység”): 500 kg. élő súlyú állat, amely fajtól és fajtától függően eltérő egység számot jelent.

¹² MLF (2012): Orbán nem vállalkozott a fejésre, de a büszke Csányiékát jól megdicsérte, hvg.hu, 2012. október 9. http://hvg.hu/itthon/20121009_Orban_Csanyi_Bonafarm_teheneszeti_riport

¹³ MTI (2012): Orbán: „vért izzadva” és lassabban haladunk, mint szeretnénk, Panon Tv - MTI, 2012. október 10. http://hvg.hu/itthon/20121010_Orban_pannon_tv_interju

A fenti eszközökkel és módszerekkel kirabolt, a természeti és pénzügyi erőforrásoktól, segítő hálózatától és piacaitól megfosztott, az információktól távol tartott gazdátársadalom, illetve a szolgáltatásait (polgármesteri hivatalait, vasútvonalait, egészségügyi ellátó rendszereit, postáit) továbbá az identitást, a megtartó erőt adó intézményeit (a templomot, az iskolát, a helyi kultúra és közösségi együttlét intézményeit és alkalmait) elvesztő, legyengített falusi, vidéki közösségek azután már nem állnak többé a zsákmányszerzés útjába. A **közösségek** így „*felszabaduló*” földjei, gazdaságai, maradék **erőforrásai és piagai adják** azután a **harmadik zsákmánykört** a magánvagyonok gyarapításához.

Ez a zsákmányszerzési folyamat – a piaci versenyképességre és a tőkeemegtérülés hatékonyságára hivatkozó, ám ténylegesen inkább az egyenlőtlenségeket erősítő, monopolhelyzeteket teremtő államhatalmi berendezkedéssel támogatva – **törvényszerűen vezet a** társadalom „*szövetének*” felbomlásához, kohéziójának, összetartó erejének megszűnéséhez, képlékeny, engedelmes masszává válásához, immunrendszerének összeomlásához és a gyenge érdekérvényesítő képességű **vidéki közösségek pusztulásához**. Mindezzel a spekuláns nagytőke akadálytalan behatolását maga az állam készíti elő, amely azután az így megszerzett hasznon, extraprofiton megosztózik a háttérből a folyamatokat vezérlő - formálisan különböző politikai pártokhoz kötődő, ám inkább közös profitmaximalizáló érdekeik alapján egységes hálózatot képező - tőkeérdekeltségekkel.

Úgy tűnik, hogy éppen **ennek a folyamatnak vagyunk** mindannyian szemtanúi és **elszenvedői**. Így jutunk el a „*rendszerelváltó illúzióktól, reménységektől*” a végveszélybe sodródó gazdátársadalomig, helyi közösségeig, vidékig, a pusztító „*falurombolásig*”. Ma e folyamat Magyarországon a végkifejletéhez közeledik. Ez maga a **dél-amerikanizálódás**, amit **Ady Endre 1912!-ben** írt - ám ma is kísértetiesen aktuális - soraiban tömören így fogalmaz meg: „*Seregesen senkik jönnek, megrabolnak, elköszönnek gúnyval, szabadon*”. Ez az a folyamat, amelyet a társadalom végletes kettészakadása, a bezárkózó, védekezésre kényszerülő multi-milliárdos elit és a kívül rekedt, nyomorgó milliók roncs-társadalma közti feszültségek gyors növekedése, leromló köz-, környezet-, élelmezési és élelmiszerbiztonság és a mindezek hatására kialakuló, a helyzet – akár erőszakos - megváltoztatására irányuló törekvések felerősödése kísér.

Ez a gyorsuló és ma megállíthatatlannak tűnő belső és külső **új-gyarmatosítási folyamat** a vidéki térségek kiürítéséhez, a helyi közösségek felbomlásához, a nagyvárosok környéki nyomornegyedek kialakulásához, vidéken pedig a föld pár tucat tőkés társaság kezébe kerüléséhez, bérmunkán és néhány növény monokultúrás, iparszerű tömegtermelésén alapuló tőkés nagybirtokrendszerhez vezet. A vidéket, a helyi közösségeket, a gazdátársadalmat és az erőforrásait érő támadások továbbá az azok nyomán kibontakozó társadalmi és környezeti katasztrófa persze nem áll meg a városok határánál, így az egész társadalom megnyomorításával, kiszolgáltatottságának végzetes növekedésével, végső soron teljes összeomlással fenyeget, és éppen Dél-Amerika példáján látjuk, hogy milyen nehéz ebből a mélységből újra felkapaszkodni.

A KÖZVETLEN ELŐZMÉNYEK

E – fent leírt - **folyamat gyors megállítása** érdekében alapvető gazdaság- és társadalompolitikai fordulatra, „*nép-párti*” államra és annak gyors lépéseire, rövid távú válságkezelő és közép-hosszú távú stratégiai fejlesztési és cselekvési programjára lenne szükség. Az ennek kereteit megteremtő **nemzeti agrár- és vidékstratégiát** - a szocialista, liberális kormányok 2002-t követő nyolc éves országglása, falu- és vidékrombolása időszakában - a nemzeti, polgári oldal szakmai, jogalkotási és egyéb civil műhelyekben készítette elő, formálta kiérlelt rendszerré, szacikkek, könyvek formájában tette közzé, terjesztette társadalmi, szakmai és tudományos vitára. Közülük néhányat itt is meg kell említenünk.^{15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34}

¹⁴ *kkbk-blog*, 2012. október 29.: Ángyán Pécsen, Orbán Csányiban http://kkbk.blog.hu/2012/10/29/angyan_pecsen

¹⁵ *Andrásfalvy Bertalan* (2004): Hagyomány és jövő, Antológia Kiadó, Lakitelek, 255 p.

¹⁶ *Ángyán József – Ónodí Gábor – Tanka Endre* (2004): A magyar vidék lehetséges jövőképe és fejlesztésének feladatai, A Falu, Budapest, 2004. Tavasz, XIX. évf. 1. sz. 11-18. p.

¹⁷ *Nagy Bálint* (2005): Sok bába közt elvész a falu, A Falu, Budapest, 2005. tavasz, XX. évf. 1. sz. 5 – 8. p.

¹⁸ *Ángyán József* (2005): Agrár-környezetgazdálkodás és vidékfejlesztés az Európai Unióban és Magyarországon (folyamatelemzés, helyzetértékelés és fejlesztési stratégiavázlat), A Falu, Budapest, 2005. nyár, XX. évf. 2. sz. 25-60. p.

¹⁹ *Tanka Endre* (2007): Földtörvény. (A termőföldről szóló törvény módosításának normaszöveg tervezete), (In: Mészáros József (szerk.): Van megoldás. Barankovics I. Kiadó, Budapest, 420 p.) 8 – 66. p.

²⁰ *Ángyán József* (2007): Az agrár- és vidékfejlesztés európai trendje és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program, Nemzeti Érdek, Budapest,

A vitákban hosszan kéréselt és széleskörű társadalmi támogatottságot maga mögött tudó vidékstratégia a minőségi, környezetbarát, élelmezési és élelmiszer-biztonságot teremtő, kis, közepes családi gazdasági modellre és e családi gazdaságok szövetkezeteire építő mezőgazdaság kialakítását, a helyi piacok, gazdaság és társadalom megerősítését, a helyi foglalkoztatás, a föld meg- és eltartó képességének növelését, valamint a város és vidéke kapcsolatainak újraépítését tűzte ki célul. Ennek föld- és birtokpolitikai alapozaaként a földet a helyben lakó gazdálkodó családoknak, a fiataloknak, és különösen a demográfiai földprogramban résztvevő fiatal házaspároknak kívánta juttatni, a középpontba a családi gazdaságokat és azok szövetkezeteit állította.

E stratégiát végül a **FIDESZ-KDNP vezette polgári, nemzeti szövetség** választási programjává emelte, meghirdette.³⁵ Nagy valószínűséggel állítható, hogy **nem kis mértékben éppen ennek köszönhetően aratott elsöprő választási győzelmet**, kapott a stratégia és program megvalósításához korábban soha nem látott társadalmi támogatást. Az elsöprő országgyűlési választási győzelmet követően a második Orbán kormány a fent vázolt „nép-párti” agrár- és vidékstratégiát, annak jövőképét, céljait és eszközeit kormányprogram rangjára emelte.

A kormányzati ciklus félidején túl azonban **mégis úgy tűnik**, hogy a kormányzat **egyre jobban eltér** a meghirdetett, kormányhatározatban rögzített és széleskörű társadalmi támogatást élvező **Nemzeti Vidékstratégiájától**^{36 37}, és éppen a nép által egyértelműen elvetet, meghaladni akart, szélsőséges neoliberális rendszerhez látszik ismét visszatérni, a gazdálkodó családok és helyi közösségek helyett a globális és hazai nagytőkével, annak oligarcháival készül szövetséget kötni. „*Bértollnokai*” pedig azok tevékenységét nevezik „*pálfordulásnak*”, akik kitartanak az eredeti, meghirdetett és a nép által támogatott, „*nép-párti*” vidékstratégia mellett, egyenesen úgy fogalmazva, hogy az „*a reálpolitikai szükségszerűségekkel megalkudni kénytelen hivatalos agrárpolitikával jelenleg nem minden elemében illeszthető össze*”.³⁸ Nagyon nagy lehet a baj, és tényleges stratégiaváltást jelezhet, ha a fenti álláspontnak tág teret adó kormánypárti sajtóorgánium az erre adott - konzervatív, nemzeti oldali, Széchenyi-díjas professzor által megfogalmazott - elemző választ sem hajlandó közölni.^{39 40}

I. évf. 3. sz., 26-55. p.

²¹ **Andrásfalvy Bertalan** (2008): A szabadság elárulása, (In: Szócs Géza - Mészáros László (szerk.): Elárult szabadság, A diktatúrát követő két évtized, hatvan magyar kiválóság szemével, Kecskeméti Lapok, Harmadik évezred sorozat, Kecskemét, 327 p.) 21-28. p.

²² **Ángyán József** (2008): Rendszerváltó reményiségektől a falurombolásig, (In: Szócs Géza - Mészáros László (szerk.): Elárult szabadság, A diktatúrát követő két évtized, hatvan magyar kiválóság szemével, Kecskeméti Lapok, Harmadik évezred sorozat, Kecskemét, 327 p.) 29-38. p.

²³ **Nagy Bálint** (2008): A magyar agrár – és vidékfejlesztés konzervatív értékrendű fejlesztési stratégiájának koncepciója. (In: Varga Domokos György (szerk.): Magyar nemzetstratégia, 2008. karácsonya, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 775 p.) 361 – 390. p.

²⁴ **Tanka Endre** (2008): Az értékalapú földpolitika intézményi érvényesítése, (In: Varga Domokos György (szerk.): Magyar nemzetstratégia, 2008. karácsony, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 775 p.) 393 – 433. p.

²⁵ **Andrásfalvy Bertalan** (2009): Leltár az életünkhöz, megélhetésünkhöz, túlélésünkhöz szükséges szellemi és anyagi javakról, (In: Mészáros László – Szócs Géza (szerk.): Új államalapítás, Hatvan nemzeti elkötelezettségű értelmiségi gondolatai egy nemzeti leltárhoz és az új nemzetstratégiához, Kecskeméti Lapok, Harmadik évezred sorozat, Kecskemét, 450 p.) 37-46. p.

²⁶ **Ángyán József** (2009): A falurombolástól a vidék újraélesztéséig, (In: Mészáros László – Szócs Géza (szerk.): Új államalapítás, Hatvan nemzeti elkötelezettségű értelmiségi gondolatai egy nemzeti leltárhoz és az új nemzetstratégiához, Kecskeméti Lapok, Harmadik évezred sorozat, Kecskemét, 450 p.) 47-60. p.

²⁷ **Tanka Endre** (2009): Van-e esélye a földügy nemzetstratégiájának, A Falu, Budapest, 2009. ősz, XXIV. évf. 3. sz. 5 – 10. p.

²⁸ **Tanka Endre** (2009): A nemzeti megmaradás programja földügyben, A Falu, Budapest, 2009. ősz, XXIV. évf. 3. sz. 5 – 10. p.

²⁹ **Ángyán József** (2009): Az új, „nép-párti” államalapítás agrár-környezetgazdálkodási és vidékfejlesztési programvázlata, Polgári Szemle, Budapest, 5. évf. 6. sz. 32-53. p.

³⁰ **Ángyán József** (2009): Nemzeti agrár-környezetgazdálkodási programvázlat, (In: Medvigy Endre (szerk.): Magyar nemzetstratégia 2., 2009. karácsonya, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 616 p.) 437-455. p.

³¹ **Tanka Endre** (2009): A nemzeti megmaradás programja földügyben, (In: Medvigy Endre (szerk.): Magyar nemzetstratégia 2., 2009. karácsonya, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 616 p.) 456-461. p.

³² **Nagy Bálint** (2009): A magyar vidék- és agrárfejlesztés alap gondolatai, (In: Medvigy Endre (szerk.): Magyar nemzetstratégia 2., 2009. karácsonya, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 616 p.) 462-470. p.

³³ **Somodí István** (2009): A magyar föld és népessége megtartása, (In: Medvigy Endre (szerk.): Magyar nemzetstratégia 2., 2009. karácsonya, Magyar Konzervatív Alapítvány, Püski Kiadó, Budapest, 616 p.) 471-491. p.

³⁴ **Ángyán József** (2010): Merre tovább magyar agrár-környezet- és vidékpolitika? A Falu, Budapest, 2010. tavasz, XXV. évf. 1. sz. 5 – 14. p.

³⁵ **Font Sándor-Ángyán József-Bagi Béla** (2010): Javaslat a FIDESZ-KDNP pártszövetség agrár-környezet-gazdálkodási és vidékfejlesztési kormányprogramjára, FIDESZ Gazda Tagozat, Budapest, Kézirat, 16 p.

³⁶ **Fazekas Sándor** (2012): Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020, Vidékfejlesztési Minisztérium, Budapest, 126 p. <http://videkstrategia.kormany.hu/>

³⁷ **A Kormány 1074/2012. (III.28.) számú határozata** a Nemzeti Vidékstratégia végrehajtásával összefüggő feladatokról, Magyar Közlöny, 2012. évi 35. szám, 6731-6732. p.

³⁸ **Zsolnay Miklós** (2013): Egy különös pálfordulás margójára, Magyar Nemzet 2013. január 13. 6. lap <http://mno.hu/jegyzet/egy-kulonos-palfordulas-margojara-1130643>

³⁹ **Andrásfalvy Bertalan** válasza a mezőgazdaságot és Ángyán Józsefet érintő cikkre http://www.kielegyenafold.hu/a/andrasfalvy_bertalan_valasza_a_mezogazdasagot_es_angyan_jozsefet_erinto_cikkre-c10773.html

⁴⁰ **Andrásfalvy professzor**: „Csak a gyarmatokon volt a magyarhoz hasonló földbirtok szerkezet” <http://www.pecsiujsag.hu/pecs/hir/helyi-hireink/andrasfalvy-professzor-csak-a-gyarmatokon-volt-a-magyarhoz-hasonlo-foldbirtok-szerkezet> http://www.kielegyenafold.hu/a/andrasfalvy_professzor_csak_a_gyarmatokon_volt_a_magyarhoz_hasonlo_foldbirtok_szerkezet_c10877.html

Ennek a stratégiaváltásnak az egyik legfontosabb területen, a föld- és birtokpolitika területén észlelhető **vésztló jelei a törvényalkotásban**, de az **állami földbérleti rendszerben**, annak „eredményeiben” egyaránt tetten érhetők. Lássuk hát először a föld- és birtokpolitika jogalkotási, szabályozási környezetét, változása néhány jelentős állomását és azok tanulságait.

A JOGALKOTÁSI, SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

A „nép-párti” vidékstratégia - jogi kereteit illetően - az új Alaptörvényt, 1.) a föld-, 2.) az üzemszabályozási, 3.) a családi gazdaságokról szóló, 4.) a szövetkezeti továbbá 5.) az önálló agrár-, élelmiszergazdasági és vidékfejlesztési kamarai törvényt tekintette meghatározó jelentőségűnek. Miután a kormányváltást követően szinte azonnal, még 2010. kora nyarán megtörtént a Nemzeti Földalapról szóló törvény megalkotása, amely a stratégia eredeti, meghirdetett föld- és birtokpolitikai irányelveit is rögzítette, és megteremtette az önálló, VM-hez kerülő nemzeti földalap felállításának jogi kereteit, megkezdődhetek az **Alaptörvény** valamint a fentnevezett **öt – sarkalatosnak szánt – agrártörvény** szakmai előkészületei. E szakmai előkészítés érdekében a Parlamenti Államtitkárságon 2010. kora őszen külső és belső szakértők bevonásával törvényelőkészítő szakmai bizottságot hoztam létre.

E bizottságra valamint különböző szakmai és civil műhelyek javaslataira támaszkodva elsőként az **Alaptörvényhez kapcsolódó**, a tárca profilját érintő területekre vonatkozó **javaslataink** és azok komoly szakmai, jogi indoklása készült el, melyet a kormányfő rendelkezésére bocsátottunk. Ebből az összeállításból viszonylag kevés – pl. a GMO-moratóriumra vagy a természeti erőforrásokra, köztük a termőföldre, vízbázisokra, az erdőkre, és azok megőrzésére vonatkozó – javaslat épült csupán be az elfogadott Alaptörvénybe.

2011 őszére elkészült az **öt sarkalatosnak szánt agrártörvény koncepciója**, sőt közülük az agrárkamarai és a családi gazdaságokra vonatkozó törvénytervezetek **kodefikált szövegjavaslata** is. Ezek a meghirdetett „nép-párti” program és az időközben széleskörű társadalmi és szakmai vitákon érlelődő, 2011 őszére letisztuló **Nemzeti Vidékstratégia – 2020** szellemében, azok irányzaival összhangban, de **2011 nyaratól egyre nehezebben, érezhető háttér-ellenállásba ütközve készültek el**. A stratégia-alkotással és a kapcsolódó törvények előkészítésével járó, egyre növekvő „háttérmunka”, ellenállás, tevékenységem ellehetetlenítése, majd az állami földbérleti rendszer körüli belső hatalmi harcok és annak vállalhatatlan első eredményei hatására végül 2012. január 19-én **felajánlottam lemondásomat**. Azt a kormányfő január 23-án elfogadta, és február 6-ával államtitkári beosztásomból felmentettek.

Távozásommal az **előkészített joganyagok jelentős változásokon mentek át**, ami a stratégiai irányváltást határozottan jelezte. Közülük az eredeti elképzelésekkel szöges ellentétben álló **agrárkamarai törvény** azóta gyors ütemben elfogadásra került. A **földforgalmi törvény** koncepcióját a tárca 2012. nyarán az interneten nyilvánosságra hozta, majd az őszi ülészek kezdetén a törvénytervezetet az Országgyűlés elé terjesztette, és az általános vitáját lefolytatva, az - éles szakmai és politikai viták keresztüzében, 200 módosító indítvánnyal együtt - részletes vitára vár. Időközben a kormány a törvényhozás elé terjesztette, és 2012. december közepén 10 nap alatt elfogadta az **Alaptörvény földügyekkel kapcsolatos harmadik módosítását**. Ez váratlan és tartalmilag ismeretlen elemmel – az „*integrált mezőgazdasági termelészervezés*” jogintézményével, mint sarkalatos törvénnyel „*gazdagította*” a vidékstratégia jogi alappilléreire vonatkozó elképzeléseket, kihagyta ugyanakkor a „*családi gazdálkodásra*” valamint a „*szövetkezésre*” vonatkozó joganyagot az alkotmány erejű, 2/3-os törvények sorából. Az éles belső viták hatására ez az **Alaptörvény negyedik módosítása** során végül annyit változott, hogy abban a családi gazdasági modell mégis nevesítésre került.

Bár Tanka Endre professzor egy megjelenésre váró föld- és birtokpolitikai kötetben elvégzi és közreadja a most körvonalazódó magyar földjogi szabályozás kritikai elemzését⁴¹, mégsem haszontalan talán ehelyütt e formálódó jogi környezet kialakulási folyamatát és a vidékfejlesztést érintő várható gyakorlati, szakmai következményeit külön is röviden szemügyre venni. Nézzük meg hát kissé közelebről ezt a három joganyagot, és megszületésük folyamatát, amely önmagában is számos tanulsággal szolgál.

⁴¹**Tanka Endre** (2013): Földjogi rendezés a magyar földpiac szabad tőkeáramlást szolgáló, korlátlan megnyitása előtt (Nemzeti önvédelmi esélyünk feladása), Kézirat, Éghajlat Kiadó, Budapest, 31 p.

1. A földforgalmi törvény

A földforgalmi törvény **koncepcióját** a vidékfejlesztési tárca **2012 nyarán**, saját honlapján, elektronikus formában hozta nyilvánosságra, ahol azt véleményezni lehetett. Az elsősorban érintett célcsoportok – a gazdatársadalom és a vidéki, helyi közösségek - általános életviteli és informálódási szokásainak ismeretében a társadalmi egyeztetésnek, konzultációnak ez a formája, megoldása legalább is meglepő. A koncepcióról ezen kívül országos, nyilvános szakmai és társadalmi vita nem folyt. Ezek után a VM elkészítette a **törvénytervezetet**, majd az őszi ülészak kezdetén úgy terjesztette az Országgyűlés elé, hogy ezt sem előzte meg a normaszöveg országos, nyilvános társadalmi vitája. A törvényhozás a tervezet általános vitáját lefolytatta, ám a beérkezett, több mint 200 módosító indítvány és az időközben kibontakozó éles szakmai és politikai viták hatására az Országgyűlés a törvénytervezet további vitáját felfüggesztette, a 2013. évi tavaszi ülészakra halasztotta. A módosító indítványokról szóló részletes vitára legkorábban február közepén kerülhet sor.

A **meghirdetett**, vitákban hosszan kérielt és széleskörű társadalmi támogatottságot maga mögött tudó **vidékstratégia** a minőségi, környezetbarát, élelmezési és élelmiszer-biztonságot teremtő, kis, közepes családi gazdasági modellre és azok szövetkezeteire építő mezőgazdaság kialakítását, a helyi piacok, gazdaság és társadalom megerősítését, a helyi foglalkoztatás, a föld meg- és eltartó képességének növelését, valamint a város és vidéke kapcsolatainak újrakonstrukcióját tűzte ki célul. Ennek föld- és birtokpolitikai alapozásaként a földet a helyben lakó gazdálkodó családoknak, a fiataloknak, és különösen a demográfiai földprogramban résztvevő fiatal házaspároknak kívánta juttatni, a középpontba a családi gazdaságokat és azok összefogását, szövetkezeteit állította.

A **földforgalmi törvény** betervezett tervezete **ezzel szemben** – meglepő módon és az időközben elkezdődött állami földbérleti pályázati rendszer egyre nagyobb vihart kavarázó első eredményei ellenére, annak élesen bírálta elemeit megerősítve és immár sarkalatos törvényi rangra emelve - a helyben, adott településen élő közösségnek, gazdálkodó családoknak és a fiataloknak a föld megszerzésében és megművelésében se előjogokat, se érdemi beleszólási lehetőséget nem biztosít. Fenntartja a nagybirtok dominanciáját, hiszen az a 15-20 évre előre megkötött földbérleti szerződéseket nem érinti. Sőt a nyilvánosság elől elzárt, méretbeli és egyéb korlátozó kikötések nélküli „*kényszerhasznosítás*” bevezetésével továbbá az által, hogy a saját tagoktól és részvényesektől bérelhető földterület nagyságát sem korlátozza, elősegíti a további birtokkoncentrációt, a nagybirtokrendszer további erősítését. Ráadásul – a kormányzati kommunikációval ellentétben – nemcsak hogy nem zárja ki a külföldiek földszerzését, hanem azt maga deklarálja. A szerzőképes „*földműves*” a törvénytervezet fogalmi meghatározása szerint ugyanis olyan Magyarországon nyilvántartásba vett „*belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár*” lehet, aki a mezőgazdasági igazgatási szerv által igazoltan legalább három éve folytat mezőgazdasági tevékenységet. Ezt azonban három év mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelem utáni adóbefizetéssel könnyedén teljesíteni lehet, a 20 km-en belüli „*helyben lakás*” pedig nem okoz általában gondot (pl.: Sukoró, Joav Bloom). A tőkés nagybirtok irányú, helyi közösségeket és fiatalokat távol tartó **elmozdulást, stratégiaváltást jelzi továbbá**, hogy a betervezett törvénytervezet alapján:

- a társaságok által bérelhető földterületnek - a látszólagos, 1.200 hektáros plafon ellenére - gyakorlatilag nincsen felső korlátja, hiszen ebbe nem számít bele sem a társaság saját tagjaitól vagy részvényeseitől bérelt földje, sem az úgynevezett „*kényszerhasznosításra*” az államtól - méretkorlát és nyilvános pályáztatás nélkül - kapható földterület;
- a „*kényszerhasznosítás*” keretében, nyilvános pályáztatás nélkül juttatott, méretében nem korlátozott földterület után fizetendő igen kedvezményes bérleti díjból ráadásul a „*kényszerített*” költségeit levonhatja, a terület után járó támogatás viszont – mint földhasználót – őt illeti;
- a térmértékbeli korlátok meghatározásánál sem a művelési ág, sem az aranykorona érték vagy más földminőségi paraméter nem szerepel, így pl. az intenzív kertészetek és az extenzív gyepek, továbbá az 5 aranykoronás futóhomokon és a 40 aranykoronás kiváló mezőségi talajon fekvő birtokok azonos megítélés alá esnek;
- az elővásárlási, elő-haszonbérleti sorrendben az állam után első helyen az állattartó telepek és halastavak tulajdonosai és működtetői - zömében hazai és külföldi, nagy tőkeérdekeltségek - állnak, szó sincs ugyanakkor sem a fiatal gazdákról, sem az úgynevezett „*demográfiai földprogramban*” résztvevő fiatal párokról, ami az előregedő gazdatársadalom és a súlyos demográfiai lejtmenet ismeretében legalábbis elgondolkodtató;

- a józan észnek és a magyar nyelv szabályainak is ellentmondóan a 20 km-es körzetben élők (Gödöllőn pl. a kerepesi vagy fóti lakosok!) *"helyben lakónak"*, helybelinek, mindazon cégek pedig, amelyek akár egy telephelyet létesítenek a kiszemelt földterület 20 kilométeres körzetében, *"helybeli illetőségűnek"* minősülnek, és – a földbérleti pályázatok tanulsága szerint - könnyedén elviszik a földet az adott településen élő, gazdálkodó családok elől;
- a fenti – a közeleső településhatártól településhatárig számított - 20 km-es távolságbeli elvi korlát nagyobb települések esetében, a túloldali településhatárokat illetően akár 40-50 km-t is jelenthet, de az állattartó telep és/vagy a halastó takarmányigényére hivatkozva még e korlátozás alól is ki lehet kerülni, és bárhol az országban földhöz lehet jutni;
- nem teljesen egyértelmű, hogy a törvényelőkészítő mire is gondolt, de egy bekezdés erejéig úgy fogalmaz, hogy jelen földforgalmi törvény – akár csak a már megkötött földbérletekre - az állami földekre sem fog vonatkozni;
- a fogalmilag meg sem határozott *"helyi földbizottságoknak"*, vagyis az adott településen élő gazdatársadalomnak és helyi közösségnek - szemben a mintául vett francia SAFER rendszerrel, és a kormányzati kommunikációval - érdemi beleszólása nincs abba, hogy ki szerzi meg, vagy ki bérlí a saját települése határában lévő földeket, arról egy hatóság dönt, és a helyiek legfeljebb véleményezhetik azt;
- (ha ráadásul a MAGOSZ erre vonatkozó módosító javaslata is bekerül a törvénybe, úgy e helyinek csúfolt földbizottság is járási szinten, a hierarchikus agrárkamara hatalmi rendszer alá betéve, delegált tagokkal jönne létre, amelybe az érintett földterülettel rendelkező helyi közösségek csupán egy-egy tagot küldhetnek);
- a földforgalommal kapcsolatos hatósági döntési rendszer minden részlete nem ismert, de a tervezetben szereplő elemek a korrupció lehetőségét magukban hordozzák, (ami csak erősödik, amennyiben - a MAGOSZ módosító javaslata szerint – „a Kormány meghirdetett birtokpolitikai irányelveinek való megfelelés” is kikerül a döntési kritériumok közül.)

Nem véletlen tehát, hogy a megszerzett státusz megőrzésére és újabb földterületek megszerzésére, a **nagygazdaságok pozícióinak megerősítésére** a törvénytervezet alapján kiváló lehetőségek nyílnak, amelyek kihasználására e körből nyilvánosságra hozott **ajánlások** is megfogalmazásra kerültek⁴². Ezek között például ilyeneket találunk:

- *„Kísérreljük meg újrakötni meglévő bérleti szerződéseinket 20 évre, pályázzunk állami földekre.*
- *Családtagok bevonásával 1.200 hektárig növelhető a közeli hozzátartozók kezében lévő földterület. Papíron mindenki maradjon egyéni gazda, akkor nincs foglalkoztatási kényszer.*
- *Cégdarabolással, üzemágak kiszervezésével elméletben újabb 1.200 hektáros játéktér nyílik a vállalkozás előtt. Figyeljünk rá, hogy az újonnan létrejött cégek számára szerződésben biztosítsuk a földalapú támogatáshoz kapcsolódó történelmi jogok részbeni átadását (a bázisév 2011!).*
- *Létesítsünk újabb telephelyet a kiszemelt célpont 20 kilométeres körzetében.*
- *Használjuk tagjaink, részvényeseink földjeit! Legyen ez a céghez tartozás feltétele. Ezen felül pedig bérelhetünk még 1.200 hektárt.*
- *Tartsunk legelő állatot. E nélkül nehéz a helyben lakás feltételének megfelelni. Takarmánytermő terület címén azonban 20 kilométeren túlra is nyújtózkodhatunk, könnyebb az 1.200 hektáros méretet elérni.”*

Bencsik János képviselőtársammal benyújtott **70 módosító indítványunk** és azok indoklása rámutat ezekre az elképesztő törvényi helyekre, és kísérletet tesz azok – eredeti „nép-párti” programunknak megfelelő – visszaállítására, kiigazítására⁴³. Nem véletlen tehát, hogy a földforgalmi törvénytervezettel és az ahhoz benyújtott módosító javaslatokkal kapcsolatos civil állásfoglalás⁴⁴, amelyhez immár 178 szervezet csatlakozott, szintén arra a következtetésre jutott, hogy a törvénytervezet jelen formájában elfogadhatatlan. Egyúttal támogatásáról biztosította azokat a módosító indítványokat, amelyek igyekeznek visszaterelni a földügyi szabályozást a Nemzeti Vidékstratégia által kijelölt eredeti „nép-párti” irányba. Az állásfoglalás ebbe a kategóriába sorolja a Bencsik János képviselőtársammal együtt benyújtott valamennyi

⁴²*Gönczi Krisztina* (2012): 2014-ig még szabad a vásár (Kiskapuk a készülő földtörvényben), Haszon AGRÁR, Budapest, 2012/11. sz., 12–17. p.

⁴³Mindezek részletes kifejtésére jelen keretek között természetesen nincs mód. Ajánlom éppen ezért minden érdeklődő szíves figyelmébe az Országgyűlés honlapján a módosító indítványokat, amelyek az alábbi linken érhetők el:

http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=7979

⁴⁴*Az állásfoglalás: http://lmv.hu/files/foldtv_modositok_168_civil_szervezet_allasfoglalasa_130220.pdf*

indítványunkat. A vidékfejlesztési tárca vezetése ennek hatására – a találkozót saját kezdeményezésű földügyi nemzeti konzultáció kezdeteként kommunikálva - kénytelen volt e szervezetek képviselőit fogadni, és ígéretet tett arra, hogy állásfoglalásukat a törvénytervezet ismételt átdolgozása során figyelembe veszi.^{45 46}

A törvénytervezet **vitája még nem zárult le**, és döntésre legkorábban feltehetően csak 2013 áprilisában kerül sor. A további torzulás lehetőségét jelzi azonban, hogy a tervezethez – a fent említett, igen rossz üzeneteket hordozó MAGOSZ-os javaslatokon túl is – **egyéb**, súlyos következményekkel járó **módosító indítványok is benyújtásra kerültek, illetve** - ha az általános vitát az országgyűlés ismételten megnyitná - **kerülhetnek**. Ezek például olyan igényeket fogalmaznak meg, mint az állattartó telepek 2 ha/számosállat földigényének – akár a 20 km-es körzeten túli - korlátlan és normatív kielégítése, a társaságok foglalkoztatási kötelezettségének teljes eltörlése, a tulajdonosaiktól, dolgozóiktól vagy azok közeli hozzátartozóitól bérelt földek esetén mások elő-haszonbérleti jogának megszüntetése, a területek országos összeszámitási – 1.200 hektáros - felső korlátjának megszüntetése, a rokonság egy háztartásban élő családtagokra szűkítése. Ezek elfogadása esetén – amire a hírek szerint a kormányzat a tőkés társaságokat képviselő MOSZ-szal és a magán nagybirtokot képviselő MAGOSZ-szal egyaránt teljes egyetértésben fogadó-késznek mutatkozik^{47 48} - a törvény hatása a fentiekben jelletteknél is rosszabb lehet, bár az már jelen állapotában is a meghirdetett „*nép-párti*” vidékprogram által kijelölttel ellentétes irányba - a tőkés nagybirtokrendszer felé – mutat.

2. Az Alaptörvény földügyekkel kapcsolatos harmadik módosítása

A kisebb mozaikokból, családi gazdaságokból építkező gazdaságszerkezet szereplőinek piaci érdekérvényesítő képessége, ereje, életképessége jelentősen növelhető, ha - nem kolhozokat, de **nem** is nagy **integrátorokra** fűződő, azoknak egyoldalúan kiszolgáltatott fűrtöket!!, **hanem** - közös beszerzési, tárolási, feldolgozási és/vagy értékesítési, de akár a helyi közösséggel együtt fogyasztási vagy hitelezési **szövetkezeteket**, önkéntes társulásokot hoznak létre. Az alulról szerveződő gazdaszövetkezet a teljes vertikum eredményét visszaosztja az azt létrehozó gazdálkodó családoknak, így a tevékenységek teljes haszna hozzájuk kerül. A felülről szervező, nagy tőkeerejű integrátor viszont maga válik profitcentrummá, és kiszívja az összes hasznot az általa integrált fűrtből. **Ez volt a meghirdetett „nép-párti” program egyik fontos alapvetése.**

Amikor tehát a Kormány 2012. december 7-én az Alaptörvény harmadik – földügyekkel kapcsolatos – módosító indítványát beterjesztette, és az a földforgalom és az üzemszabályozás mellett nem a családi gazdasági és a szövetkezeti modellt, hanem az un. „**integrált mezőgazdasági termelészervezést**” **nevesítette**, mint kétharmados, sarkalatos törvényi szabályozást igénylő területeket, akkor ez még a kormánypárti frakciók soraiban is igen **nagy meglepetést okozott**. Ez, mint sarkalatos törvényi terület **korábban soha sem merült fel**, és annak **tartalmáról** még maguk a kormánypárti frakciók tagjai, de maga **a mezőgazdasági kabinet vezetése sem tudott semmit**. Ráadásul a kormány annak rendkívüli, sürgős tárgyalását kérte.

Az "**integrált mezőgazdasági termelészervezés**" fogalma alaptörvénybe illesztésének **hátterében** - a belső körökből származó információk szerint - **a potenciális nagytőkés integrátorok "kívánsága"** és a velük való előzetes megállapodás állhatott. Eszerint az állam az integrációs feladatokat a hét euro-régióinak megfelelően szétosztaná, és egy-egy nagytőkés integrátornak koncesszióba adná több évtizedre.⁴⁹ (Hogy az erre vonatkozó - most már Alaptörvényben rögzített - 2/3-os, sarkalatos törvény ezt hogyan fogja megoldani, természetesen nem ismert, de ahhoz előbb "**államosítani**" kellene az integrációs feladatokat, hogy azután azokat az állam koncesszióba adhassa.) Így a teljes profit ezekhez az integrátorokhoz vándorolna, ezek lennének az abszolút "**profitcentrumok**".

⁴⁵ *Civilekkel egyeztettek a földtörvényről*: <http://magyarhirnap.hu/civilekkel-egyeztettek-a-foldtorvenyrol>

⁴⁶ *Földtörvénnyel kapcsolatos hírek*: http://www.kielegyenafold.hu/foldtorvennyel_kapcsolatos_hirek-k94.html

⁴⁷ *Módosul a földtörvény*: <http://mno.hu/mezogazdasag/modosul-a-foldtorveny-1146604>

⁴⁸ *A kormányzat egyetért a MOSZ-szal*: <http://www.magyarhirnap.hu/nezeteltesek-a-vidékfejlesztési-tarca-es-a-mosz-kozott>

⁴⁹ Ezt a koncepciót és az arról történt előzetes megállapodást látszik igazolni az a körülmény is, hogy amikor december 17-én az Alaptörvény harmadik módosításával kapcsolatos végszavazást megelőző frakcióülésen - **Orbán Viktor** jelenlétében – több hozzászóló is kísérletet tett arra, hogy az „**integrált mezőgazdasági termelészervezés**” helyett a "**szövetkezés**" és a "**családi gazdálkodás**", mint alappillérek kerüljenek be az Alaptörvénybe, akkor ezt a Miniszterelnök Úr igen ingerülten utasította vissza. (Ezen ingerült visszautasítás közben maga is említést tett a "**koncessziós integrátori lehetőségről**".) Azt a benyomást keltette, hogy e tekintetben alig lehet mozgásteret, netán foglya lehet a potenciális nagytőkés integrátoroknak, ami önmagában is döbbenetes és elfogadhatatlan lenne. Ráadásul ugyanerre utal és ennek különös nyomatékot ad a miniszterelnök 2013. februári évértékelőjében a „**15-20 regionális magyar multira**”, az azokra felfűzött magyar gazdaságra tett utalás is. Mindez valóban jelentős koncepcióváltást jelezhet, ami ellentétes a korábban vallott és meghirdetett „nép-párti” nemzet- és vidékstratégiával.

Ez **szöges ellentétben áll** az általunk képviselt **szövetkezeti modellel**. A szövetkezet ugyanis az azt létrehozó egységeknek, családoknak a teljes vertikum hasznát visszaosztja, így azok válnak *"profitcentrummá"*, a munka haszna a családoknál, helyben marad, és a helyi gazdaságot, a helyi közösséget erősíti. Ebben a helyzetben kormánypárti képviselőként **magam az alábbi lépéseket tettem**.

- A december 7-ei betérjesztést követő legelső alkalommal, a december 10-ei, hétfő délelőtti frakcióülésen a kormánypárti képviselőcsoportot tájékoztattam a termőfölddel kapcsolatos alaptörvény-módosítással szemben fennálló súlyos aggályaimról, majd az aznap délutáni mezőgazdasági bizottsági ülésen ugyancsak részletesen kifejtettem fenntartásaimat, és az indítványt betérjesztett formájában elutasítottam.
- Módosító indítványt terjesztettem elő, melyben a programunktól idegen *"integrált mezőgazdasági termelészervezés"* meghatározatlan tartalmú fogalma helyett a - márciusban kormányhatározattal megerősített Nemzeti Vidékstratégiában rögzített - *"családi gazdálkodás"* és *"szövetkezés"* beemelését javasoltam az Alaptörvénybe a földforgalom és üzemszabályozás mellé.
- Az ugyancsak aznapi általános plenáris vitában - az első Orbán-kormánytól kezdve következetesen képviselt és hirdetett néppárti agrár- és vidékpolitikánkból levezetve - mutattam be és indokoltam a Kormány által betérjesztett indítvány módosításának szükségességét.
- A másnap délelőtti – a módosító indítványokkal foglalkozó – bizottsági ülésen majd az esti részletes plenáris vitában hosszasan érveltem módosító indítványom saját programunkhoz illeszkedő volta és elfogadásának szükségessége mellett.
- A végszavazást megelőző, december 17-ei, hétfő délelőtti frakcióülésen érveimet összefoglaltam, megismételtem, és határozott formában kifejeztem, hogy az Alaptörvény harmadik módosítását változatlan formában elfogadhatatlannak tartom. Az a nagytőke által uralt dél-amerikanizálódó vidékhez és agráriumhoz vezet, ahol a hét régiónak megfelelően néhány nagytőkés érdekcsoport maga alá gyűri, *"integrálja"* az adott régió egész mezőgazdaságát, így annak teljes haszna az integrátorokhoz, és nem a gazdálkodó családokhoz kerül. Ráadásul ez ellentétes mindazzal, amit hirdettünk, és amire megítélésem szerint a soha korábban nem tapasztalt felhatalmazást kaptuk a magyar társadalomtól.
- Miután mindezek ellenére a parlamenti szavazás során a kormánypárti frakciók - számomra megdöbbentő módon az MSZP-vel teljes egyetértésben! - módosító indítványomat két Fideszes képviselőtársam kivételével elvetették, ezzel a családi gazdasági és szövetkezeti modell helyett a nagytőkés integrációs modellt választották, ezért az emberektől kapott felhatalmazás birtokában jó lelkiismerettel mást nem tehettem, mint hogy - az Alaptörvényben rögzített önálló mandátumra vonatkozó jogosultságommal élve - nemmel szavaztam az Alaptörvény harmadik módosítására vonatkozó törvényjavaslatra.
- A Fidesz frakció vezetése mindezért – miután *"kötelező támogató szavazást"* rendelt el - 250 ezer Ft pénzbüntetést szabott ki rám, aki nyíltan érvelve megkíséreltem visszatéríteni az Alaptörvény módosítását az eredeti, meghirdetett néppárti programunkhoz. Mivel az Alaptörvény kimondja, hogy a képviselő döntését illetően nem utasítható, ezért a frakcióvezetéstől a kötelező támogató szavazásra vonatkozó döntés alkotmányossági vizsgálatát kértem, és a büntetést nem fizettem be. 47 gazda ugyanakkor felajánlotta, hogy átvállalja a büntetésemet, és köszönetet mondott a döntésemért.
- Minderről persze a kormányzati kommunikáció és a sajtó hallgat, így ezek az információk csak azon szűk réteg tagjaihoz jutottak el, akik figyelemmel kísérik az Országgyűlés munkáját, ill. otthonosan mozognak az internet világában.⁵⁰

A koncepció, de maga a helyzet is teljességgel elfogadhatatlan, ami mellett - ha meg akarjuk őrizni a vidéket és a helyi közösségeket - jó lelkiismerettel egyszerűen nem mehetünk el szó nélkül. Ezért azután a kormánypárti frakciók 2013. február 5-7-én Gyulára kihelyezett ülésén a három órás földügyi vitablokkban mindezt ismételtelen szövé tettem, majd Bencsik János is újra visszatért a kérdéskörre.

A Miniszterelnök Úr – azon túl, hogy durván személyeskedő hangnemben ledorongolt és rendre utasított^{51 52} – végül úgy foglalt állást, hogy a családi gazdálkodás kerüljön be nevesítve az alaptörvénybe, továbbá *"nonprofit"*, a hasznot visszaosztó integrátorok legyenek, és a hozzájuk való csatlakozás legyen önkéntes.

⁵⁰Aki a fentiekre tájékozódni akar, azok számára az Országgyűlés honlapja mellett ajánlom pl. az alábbi linkeket:

<http://www.youtube.com/watch?v=PaQ0ypmwVn4>

<http://www.youtube.com/watch?v=UjwbCieXzHQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=Kqc24fu98tc>

⁵¹*Cserbenhagyta, Jóska!*: <http://www.origo.hu/itthon/20130207-a-foldbe-dongolte-angyan-jozsefet-a-miniszterelnok-a-gyulai-frakcioulesen.html>

⁵²*Indulatos vita Orbán és Ángyán közt a FIDESZ frakcióülésén*: http://hvg.hu/itthon/20130206_angyan_orban_vita_frakcioules

Érdeklődéssel várom tehát az erről szóló kétharmados törvény szövegét, hogy az valóban „*nonprofit*”, a hasznot visszaosztó integrátorokat határoz-e meg, és vajon azok a nagy tőkeérdekeltségek, amelyek erre a szerepre készülnek és ennek nevesítését az alaptörvénybe is bekényszerítették, mindezt hogy fogadják. Az ezzel kapcsolatos kételyeimet a polgári, nemzeti oldalon is egyre többen osztják.⁵³

Az éles belső és kívülről is némiképp kiszivárgó viták eddigi eredménye képen minden esetre **az Alaptörvény negyedik módosítása** során a családi gazdálkodás valóban bekerült az elfogadott normaszövegbe, ám az a szövetkezés helyett változatlanul az integrált mezőgazdasági termelészervezést nevesíti. Várjuk hát meg, hogy mit is tartalmaz majd az integrációs és a családi gazdaságokról és egyéb üzemformákról szóló törvénytervezet normaszövege. Az ígéretek szerint még áprilisban mindkettő betervezésre kerül, és a szövetkezeti valamint a földforgalmi törvénnyel együtt lesz lefolytatható mind a négy törvénytervezet vitája a törvényhozásban.

3. Az agrárkamari törvény

Ami az előzményeket illeti az agrárkamari törvény koncepcióját majd tervezetét – a meghirdetett néppárti programunknak megfelelően - 2011 folyamán a VM Parlamenti Államtitkársága, hosszas – közel egy évig tartó – munkával, országos fórumok sorát végigjárva, az érintett szakmai műhelyekkel, szervezetekkel és a társadalom szereplőivel részletesen és több körben egyeztetve alakította ki. Ez a kereskedelmi és iparkamarától elkülönülő agrár-, élelmiszergazdasági és vidékfejlesztési kamarai koncepció – amely sok tekintetben hasonlított a jól működő, bevált osztrák rendszerre - a helyi földbizottságokon, a települési gazdaközösségeken alapult, és onnan, alulról építette fel az önálló megyei kamarákat. E megyei kamarák megválasztott vezetői az egyes szakmai területeknek és ágazatoknak megfelelő arányban választottak volna soraikból országos vezetést, megőrizve a megyei kamarák önállóságát. A törvény a listaállítás és választás szabályait, eljárásrendjét is – pontosan és konszenzussal - rögzítette. A kormány által betervezett normaszöveg és indoklása azonban alig hasonlított arra az agrárkamari törvénytervezetre, amelyet a megelőző időszakban több körben egyeztetve alakítottunk ki.

A törvény megszületésének körülményei önmagukban – pusztán jogalkotási szempontból vizsgálva - is kritikán alulnak minősíthetők. A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról (a továbbiakban agrárkamari törvényről) szóló, hosszas egyeztetésekkel és társadalmi konzultációk során kialakítottához képest teljesen átvitt törvénytervezetet a vidékfejlesztési miniszter a Kormány kezdeményezésére összehívott, rendkívüli nyári ülészek zárása előtt 4 nappal, 2012. július 9-én reggel terjesztette az Országgyűlés elé. Ezt anélkül tette, hogy arról bármilyen társadalmi vitát, vagy egyeztetést tartott volna⁵⁴. Még a kormánypárti szakmai kabinetben dolgozó képviselők között sem voltam egyedül, aki csak a Mezőgazdasági Bizottság aznap reggel, sebtében összehívott ülésén találkozott a törvénytervezettel. A Bizottság a tervezetet – a leghatározottabb tartalmi és eljárásrendi tiltakozásom ellenére - délben általános vitára alkalmasnak minősítette, a bizottság elnökének Jakab Istvánt jelölte, majd az Országgyűlés plénuma azt kivételes sürgős tárgyalással napirendjére vette. Ezt követően a délután folyamán ismételt, másodszor is összeült a Mezőgazdasági Bizottság, és megtárgyalta a módosító indítványokat, amelyek benyújtására 17 óráig volt lehetőség, azaz összesen 5! óra állt rendelkezésre. Az Országgyűlés plénuma 19 órakor megkezdte, és 20 óra 15 perckor be is fejezte az összevont általános és részletes vitát. A tervezet benyújtásától a vita törvényhozási lezárásáig tehát összesen 12! óra telt el, vagyis fél nap alatt az agrárium és a vidék egyik legfontosabb intézményi keretével kapcsolatban – a határozathozatal kivételével - lényegében minden eldőlt úgy, hogy a képviselők fel sem ocsúdtak. Két nap múlva, 2012. július 12-én az Országgyűlés a törvénytervezetet 247 igen, 73 nem szavazattal, tartózkodás nélkül elfogadta. A benyújtástól az elfogadásig 3! nap telt el, majd másnap le is zárult a nyári rendkívüli ülészek. Az elfogadott törvényt 4 nap múlva az OGY elnöke, majd 7 nap múlva a köztársasági elnök is aláírta, és végül 2012. július 24-én a Magyar Közlönyben kihirdették.⁵⁵

Ami a koncepcionális, tartalmi kérdéseket illeti, a fenti körülmények között elfogadott agrárkamari törvény leglényegesebb elemeiben eltért az eredeti koncepciótól. Ez a törvény a gazdák köztestülete helyett egy fölülről szervezett, erősen központosított, hatalmi intézményt hozott létre, amely a renitens gazdák majdani megrendszabályozásának, sőt akár a termelésből való kizárásának a lehetőségét teremtette meg. A

⁵³ **Ágoston Balázs** (2013): Parasztpolgár születik, Magyar Demokrata, Bp., 2013. február 27.

http://www.demokrata.hu/ujsgcikk/parasztpolgarsag_szuletik/

⁵⁴ **A törvénytervezet országgyűlési adattapja:** http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=7930

⁵⁵ **2012. évi CXXVI. törvény** a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról, Magyar Közlöny, Budapest, 2012. évi 99. szám, 14269-14289. p.

kamara országos és megyei vezetőit a formális választásokig – jobbára a MAGOSZ vezetői vagy delegált képviselői köréből – a vidékfejlesztési miniszter bízta meg. A választás listaállítási szabályait és eljárásrendjét ez az ideiglenes vezetés alakította ki úgy, hogy az távol került a helyi közösségektől, a helyi jelölés és közvetlen választás teljes kizárásával. Végül ennek eredményeként az agrárkamaraival választásokon egyetlen tömörülés – a MAGOSZ és szövetségesei - által központilag, az erős érdekérvényesítő képességű spekuláns nagytőkés, nagybirtokos körökkel egyeztetve összeállított, „*hazafias népfrontos*” jellegű megyei listákra lehetett szavazni, az azokon szereplő személyek kiválasztására a helyi közösségeknek semmiféle ráhatása nem volt, és ezzel a „*választás*” „*szavazássá*” degradálódott.

Nem véletlen tehát, hogy az **agrárkamaraival választásokon** – jelentős majdani legitimációs problémákat felvetve - finoman fogalmazva is rendkívül **szerény volt a részvétel**⁵⁶. Az így – 2013. március 28-án, az országos küldöttgyűlés alakuló ülésén - létrejött agrárkamara tehát az alaptörvény módosításával rögzített integrációs modellnek, valamint a földforgalmi törvény által jelzett föld- és birtokkoncentrációnak állami segédlettel, fölülről létrehozott, centralizált, a szereplőket kényszerítő, ugyanakkor **kis legitimációjú** intézményi kereteit teremti meg.

Az agrárkamaraival kapcsolatos törvényalkotási és választási tragikomédia azonban ezzel még egyáltalán nem zárult le. A szavazássá degradált választásokon ugyanis a **törvény összeférhetlenségi szabályai**, határozott tiltása ellenére a Fejér megyei listáról elnökké tett **Zászlós Tibor**⁵⁷, a GSD-csoporthoz⁵⁸ tartozó Mezőfalvai Mg. Zrt. vezérigazgatóját - bizonyára jó indokkal - a mezőgazdaságért felelős országos alelnökké is megválasztották. E helyzet megoldására a jelentés kéziratának zárásával egy időben Fejér megyei képviselők önálló indítvánnyal - a törvénytelen állapot, az összeférhetlenség megszüntetése helyett - nemes egyszerűséggel a **törvény módosítását** kezdeményezték, és annak bizottsági és általános plenáris vitája 2013. április 15-én néhány óra alatt már le is zajlott. Ez a személyre szabott, visszamenőleges hatályú törvénykezés újabb lélegzetelállító iskolapéldája.

Mindezt a vidék társadalma úgy tűnik egyre kevésbé hajlandó elfogadni. Nem lehet véletlen tehát, hogy - az ezt minden eszközzel akadályozó kormányzati kommunikáció, intézkedések és lépések ellenére - olyan **ön- és földvédelmi szerveződések hoz létre**, mint a „*Gazdálkodó Családok Szövetsége*”, valamint a sorra alakuló települési „*Gazdatanácsok*” és azok szövetsége, sőt az eredeti elképzelésnek megfelelő, alulról építkező alternatív agrárkamara létrehozásának kezdeményezése is felmerült.

⁵⁶ Az **agrárkamaraival választói névjegyzékre** 197.617-en kerültek fel, ők voltak jogosultak szavazni a február 1-21. között lebonyolított megyei küldöttválasztó közgyűléseken. Közülük azonban mindössze 14.565-en járultak az urnákhoz, ami **7,4! %-os részvételi hajlandóságot** jelent, de volt olyan jelentős mezőgazdaságú (pl. Csongrád) megye is, ahol a részvételi arány az 5 %-ot sem érte el. Az egyetlen MAGOSZ-os listára leadott érvényes szavazatok száma 13.568 volt, ezek aránya tehát a szavazásra jogosultak alig 7 %-a. A 14.565 választó kamaraival tag 1.230 küldöttet választott, vagyis egy-egy küldöttre átlagosan mintegy 12 összes, ill. 11 érvényes szavazat jutott.

⁵⁷ **Zászlós Tibor** karrierjét – önéletrajza szerint - 1982-ben a Baracska Rábgazdaságban kezdte, ahol – amint azt több forrás is megerősítette - a rendszerváltás előtt párttitkár volt, majd a rábgazdaság igazgatója lett (lásd a *jelentés mellékletét*). 1999-ben ezredesi rangban hagyta el a büntetés-végrehajtást. Ugyanebben az évben az állami tulajdonú Mezőfalvai Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Rt vezérigazgatójává nevezték ki, melynek már ezt megelőzően is igazgatósági elnöke volt. Az 1,1 milliárd Ft könyv szerinti értékű, 10.000 hektáros Mezőfalvai Mg. Zrt-t 2001. augusztusában az ő vezetésével privatizálták. A dolgozói privatizációnak álcázott folyamat eredményeként 4 tulajdonos – köztük Zászlós Tibor - lényegében ingyen jutott a milliárdos értékű cég többségi tulajdonához. Mezőfalva egyike volt annak a 12 gazdaságnak, melyet egy kaptafára privatizáltak a rekkenő nyári hónapokban, a szabadságok idején. A köznyelv még ma is a „*piszkos 12-ként*” emlegeti ezt a 12 gazdaságot. Az így privatizált Mezőfalvai Mg. Zrt-t végül egy hirtelen fordulattal 2006-ban eladták egy **Helmut Gsuk** nevű német állampolgárnak, aki – megbízható információk szerint – Magyarországon különböző formában már mintegy 30.000 ha földterület fölött „*diszponál*”. Nevét természetesen csak egy szövevényes cégcsoportban lehet fellelni. A gazdaság 9.000 hektár állami földet használ. Zászlós Tibor a tulajdonosváltás után is vezérigazgató maradt. Személyét ez bizonyára önmagában is felértékelte az agráriumban „*utazó*” nagy tőkeérdekeltségek és a velük szövethető politika köreiben, hiszen a Mezőfalva Zrt. – a Mezőfalva Invest Zrt-n és az MMB Zrt-n keresztül – 2007 óta a **Dorogi Árpád**, Zsira polgármestere nevével fémjelzett és az agrártámogatási kasszát jelentősen csapoló (lásd korábban, a H/1 táblázatban) GSD-csoporthoz kapcsolódik. (Így Dorogi nem melleleg a német tulajdonos üzlettársa és egyúttal „*magyar hangja*” is.) A cégcsoportot a 38 embert foglalkoztató GSD Agrárprodukt Kft. fogja össze, amely egyúttal a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának a mintagazdasága. Nem tévedünk bizonyára nagyot, ha azt feltételezzük, hogy Zászlós, aki a kamaraival pozíciói mellett a cég vezérigazgatói székét is megtartotta, e nagytőkés, „*zöldbárói*” körhöz tartozó, általuk a kamara vezetésébe „*delegált*” személy, aki persze a kis, közepes családi gazdaságok érdekeit is kiválóan fogja érvényesíteni a spekuláns nagytőkével szemben.

⁵⁸ **K-Monitor**: A GSD-csoport cégcsoportja és 2011. évi agrártámogatásai: <http://www.kielegyenafold.hu/userfiles/image/agrartamogatások/8.jpg>

AZ ÁLLAMI FÖLDBÉRLETI RENDSZER

Hogy e fent jelzett törvényalkotási folyamat egy – az eredeti és meghirdetett nép-párti vidékstratégia irányvonalával szöges ellentétben álló – **tudatos irányváltás** átgondolt következménye, azt a már zajló **állami földbérleti pályázatok** első éves eredményei, de a lejárt bérleti szerződésű állami földeknek - a nyilvánosság teljes kizárásával, **pályáztatás nélküli - „megbízási szerződéses” bérbe adása** is világosan jelzik.

Lássuk először e rendszer bevezetésének előzményeit, körülményeit és jellemzőit, majd nyolc megye földbérleti pályázatait teljes körű feldolgozásának legfontosabb eredményeit, az azokból levonható, általánosítható tanulságokat, következtetéseket.

1. A „nyilvános” állami földbérleti pályázati rendszer

Ami a kezdetet jelenti, **2010 őszén 65 ezer hektár** állami kezelésben lévő **földterületen vált esedékessé** a földbérleti szerződések nyilvános, pályázati úton történő megújítása. Ennek keretében első alkalommal nyílt lehetőség arra, hogy az új Kormány - a 2010 nyarán meghirdetett birtokpolitikai irányelveinek megfelelően - a helyben lakó, gazdálkodó családoknak és a fiatal gazdáknak illetve a gazdálkodást, letelepedést és gyermekek világra hozatalát vállaló fiatal pároknak juttasson tartós bérlet keretében állami földterületeket. A folyamatok azonban – még ha kezdetben ez nem is volt nyilvánvaló – másképp alakultak.

Az első nehézséget és feszültséget az okozta, hogy a 2010. szeptember 1-el ismét a VM irányítása alatt felálló Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban NFA) **kaotikus állami földnyilvántartási viszonyokat** örökölt. Ezért a Kormány egyszeri kényszer-megoldásként azt választotta, hogy újabb 1 évre szóló **„termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződést”** kötött a 2010. október 31-el lejárató földbérleti szerződésű és így felszabaduló területek megművelésére, többségében ugyanazokkal a gazdálkodókkal – zömében tőkés társaságokkal -, akik korábban is bérlői voltak a területeknek. Indulásnál tehát nem sikerült érvényt szerezni a kormányzó erők által már a választásokat megelőzően is széles körben meghirdetett és a magyar társadalom által igen kedvezően fogadott birtokpolitikai irányelveknek. Már ekkor, 2011 kora tavaszán megfogalmazódott az a - később egyre erősödő - kritikai álláspont, hogy - erős nagybirtokos, spekuláns tőkés csoportok nyomásának engedve - változtat a kormányzat korábbi birtokpolitikai elvein, és az állami földbérleti rendszert is e csoportok földigényének kielégítése szolgálatába állítja.

Voltak, akik tudni vélték, hogy **már 2011 elején** megszülettek azok a „magas szintű” háttér-megállapodások, amelyek az új erőviszonyoknak megfelelően **újrarendezték az állami földek** egyes érdekcsoportok közötti **elosztását**, a földbérleti pályázati feltételeket már ekkor ennek megfelelően rögzítették, s ezek alapján már ekkor megkezdődtek a cégalapítások és az előkészítő beruházások. E vélekedéseket kétségtelenül erősítették a - társadalom legszélesebb köreiben igen kedvezően fogadott - Nemzeti Vidékstratégia (NVS-2020) körüli nehézségek, törvényi, ill. kormányprogram rangjára emelésének lefékeződő folyamata, továbbá az állami földbérleti pályázati kiírás és bírálati szempontrendszer 2011 nyarán megszületett – számomra is megdöbbentő és teljességgel elfogadhatatlan - első változata, amely esélyt sem adott a helyben lakó, gazdálkodó családoknak és a fiataloknak a földhöz jutásra.

A 2011 nyarán, kora őszén – **az állami földek bérbe adása körül kirobbant éles belső viták** következtében – a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban NFA) és a Birtokpolitikai Tanács háromszor volt kénytelen átdolgozni a pályázati és bírálati feltételrendszert, s végül a politikai felső vezetői kör is foglalkozott a kérdéssel. E viták eredménye képen néhány olyan korlátozó szempont – pl. a 20 km-en belüli székhely, ill. állandó lakhely, a 2011 nyara előtti alapítási dátum a pályázó cégeknél, az 1.200 hektáros összeszámított területi felső korlát, a tőke-erőfölény érvényesítését kizáró, fix bérleti díj – került a pályázati rendszerbe, ami valamelyest javítani látszott a helyben lakó, gazdálkodó családok földbérleti esélyeit. Ám annak **jó néhány eleme** (pl. az állattartási kötelezettség, mint kizáró kritérium előírása, amely (beruházás-igénye révén) éppen a tőkeszegény kis, közepes családi gazdálkodókat diszkriminálta, vagy pl. a többletpontok összes és nem területegységre vetített állatlétszámhoz kötése, amely egyértelműen a nagy, szakosított állattartó telepek tulajdonosainak kedvezett) a birtokpolitikai irányelvek és a hirdetett vidékstratégiai elképzelések tükrében változatlanul erősen **vitatható maradt**.

A helyzetet tovább súlyosbította a **bírálati pontrendszer** több, szakmailag is vitatható (pl. tájtól függetlenül mindenütt a sertéstartás preferáló), illetve a szubjektív megítélésnek tág teret adó (pl. az értékelési szempontok között a pályázatra adható pontok mintegy 40! %-át kitevő, szakmailag és tartalmilag meghatározatlan, ezért a szubjektivitást és ezzel a korrupció lehetőségét magában hordó „2.7.: A *gazdálkodási terv szakmai és gazdasági megalapozottsága*” értékelési szempont) eleme. De ugyanide sorolható a pályázatok titkosítása, sőt a pályázók számára a titoktartási kötelezettség előírása. Mindez előre vetítette a pályázatok kedvezményezettjei és elbírálásának objektivitása körüli súlyos konfliktusokat. Ennek szemléltetésére álljon itt példa képen a haszonbérleti pályázatok elbírálásának néhány szempontja, és az ezekkel kapcsolatos néhány súlyos aggály illetve kritikai megjegyzés.

- Az egyes szempontokra kapható pontszámok és értékelési súlyszámok rendkívül aránytalanok. Az egymást kizáró szempontok figyelembe vételével adható maximális - az értékelési súlyszámokkal szorzott - összes pontszám, melyet egy-egy pályázó elérhet 382 pont. Ebből a gazdálkodási tervre, amely több - részben szakmailag hibás vagy nyilvánvalóan egy irányba mutató, illetve a szubjektív megítélésnek szinte korlátlan teret nyitó - értékelési szempontból tevődik össze, erre 272 pont adható. Az összes többi - a pályázó gazdálkodási helyzetét, státusát, korát, szakmai gyakorlatát vagy éppen génmegőrzési, környezetgazdálkodási tevékenységét leíró - szempontra mindössze 110 pont kapható.
- Az e gazdálkodási tervben szereplő, állattartással kapcsolatos - „2.1. *Meglévő állatállomány megtartása*” és „2.2. *Állatállomány beállítása, bővítése, fejlesztése*” - szempontok és az azokra adható pontszámok részben súlyos szakmai tévedésen alapulnak, részben egyértelműen a nagy állatállománnyal rendelkező pályázókat hozzák egyoldalúan kedvező helyzetbe. Azzal ugyanis, hogy - függetlenül attól, hogy mely tájon vagyunk - mindenütt a sertéstartásra lehet a legnagyobb pontszámot kapni, éppen a tájak közti eltéréseket tagadja, amely pedig a minőségi mezőgazdaságnak, a környezet és tájgazdálkodásnak egyik legfontosabb szakmai alapelve. Ezzel azt a szakmailag hibás üzenetet közvetíti, mint hogyha a Hortobágyi szikes pusztán is ugyanazon állattenyésztésre, tartásra lenne szükség, mint pl. a gabona övezetben, mint hogyha a legeltetési állattartás, a szarvasmarha-, juh- vagy kecsketartás általánosan és mindenütt alacsonyabb rendű lenne, mint az abrakfogyasztó sertéstartás. Lehet, hogy bizonyos nagytőkés élelmiszeripari érdekeltségeknek nagy tömegű sertéshús alapanyagra van szüksége, és az ezzel kapcsolatos üzleti terveik kiszolgálása lenne a cél?! Erre utal egyébiránt az is, hogy minél nagyobb a pályázó tömegtermelést megalapozó állatállománya, annál több pontot kap, vagyis nem a fajlagos - területegységre vetített - állatlétszám, hanem az állatállomány abszolút nagysága határoz.
- A gazdálkodási terv „2.7. *Szakmai és gazdasági megalapozottság, illeszkedés a vidékfejlesztési stratégiához, a birtokpolitikai irányelvekhez és a pályázati felhívásban rögzített célokhoz*” címében hosszú, de tartalmában teljességgel meghatározatlan bírálati szempontra önmagában 150! pont, a 382 összes pontszám mintegy 40! %-a adható. Egyebek mellett ez az a szubjektív bírálati elem, amely mindent fölülríthat, az összes többi szempontot elfedheti. Jellemző módon az a 8. melléklet, amely a gazdálkodási terv elkészítéséhez ad némi kapaszkodót, erről a 2.7. szempontról egyetlen szóval sem tesz említést, teljesen szabad kezét adva a pályázónak, de még inkább annak a bírálónak, aki ezt a terv-elemet értékeli. A titkosítás révén pedig azt is megakadályozza, hogy a pályázatokba és a bírálatokba akár maguk a pályázók, akár mások betekintsenek. Jogorvoslati lehetőség pedig nincs!

Magam végül azzal voltam kénytelen ideiglenesen beletörődni ebbe a számomra alapvetően elfogadhatatlan, a helyi közösségeket és a nyilvánosságot kizáró pályázati rendszerbe, hogy lássuk a rendszer eredményeit. Hátha én tévedek, és a föld végül mégis a helyben lakó gazdálkodó családokhoz és a gazdálkodást, letelepedést, továbbá gyermekek világra hozatalát és tisztességes felnevelését vállaló fiatal párokhoz jut, ahogyan ezt nekem belső kormányzati vitapartnereim váltig bizonygatták. Mindezek alapján, **az államtitkári poszton maradásomat** részben e földbérleti pályázati folyamat **eredményétől tettem függővé**. Az ugyanis, hogy az állam kezelésében lévő egyik legfontosabb nemzeti vagyonelemet, a termőföldet kinek - az erős érdekérvényesítő képességű, spekuláns nagytőkés érdekcsoportoknak, „*zöld báróknak*” és „*oligarcháknak*”, vagy a helyi közösségeknek, a helyben lakó gazdálkodó családoknak - juttatjuk, az alapvetően **eldönti a politikánk hitelességét**. Itt tehát nem csupán néhány 10 ezer hektárról, hanem a szavahihetőségünkről, a becsületünkről van szó! És persze a magyarság és a vidék megmaradásáról, jövőjéről!

E folyamat eredményeképpen és ezekkel a súlyos gondokkal terhelt született meg **2011 októberére** az a pályázati és bírálati szempontrendszer, amely ugyan a belső vitás kérdések jelentős részét nem oldotta meg, a pályázatok várható eredményeit illetően számos kételyt hagyott, ám - több mint egy év késéssel bár, de - **meg lehetett hirdetni a földbérleti pályázatokat**. A pályázatos bérbeadást azonban az állam bizonyos esetekben változatlanul nem tekinti magára kötelező érvényűnek. A pályázati rendszer és eredményei elemzése előtt lássunk erre két jellegzetes példát.

2. Az állami földek pályáztatás nélküli, „megbízási szerződéses” bérbe adása

Az állami földek pályáztatást, **nyilvánosságot megkerülő bérbeadásának** úgy tűnik változatlanul tág tere kínálkozik, és az állam láthatóan előszeretettel alkalmazza is azt. Ennek **egyik módszereként** meghirdeti ugyan az NFA az adott, lejárt szerződésű földrészletre **a bérleti pályázatot**, ám azt – vélhetően a kritériumoknak mindenben megfelelő, nehezen elutasítható, igen jó helyi pályázatok miatt - **utólag érvényteleníti**, és - a föld megművelésének kötelezettségére hivatkozva – a nyilvánosság teljes kizárásával, megbízási szerződéssel az előre kiszemelt „*csókos nyertesnek*” adja bérbe. Az utóbbi időben ennek egyre több példájával találkozunk, melyek közül talán **a somogyi Bábonygyeher gazdáinak esete** kapta a legnagyobb sajtónyilvánosságot⁵⁹.

A másik – tán még kiterjedtebben alkalmazott - **módszer** szerint a lejárt bérleti szerződésű területekre – különböző indokokkal – az NFA **nem is hirdetett földbérleti pályázatot**. A meghirdetett területek mellett az ily módon meg sem hirdetett **31 ezer hektár** legalább ugyanolyan kételyeket vetett fel. Az egy évvel már meghosszabbított, és 2011. október 31-én ismét lejárt hasznosítási szerződésekkel lekötött, elvileg felszabaduló és előzetesen az NFA által közszemlére tett 65 ezer hektár helyett ugyanis csak 34 ezer hektár került nyilvános pályázat keretében meghirdetésre. Ez a közvélekedésben azonnal felvetette annak a lehetőségét, hogy a fennmaradó 31 ezer hektár bérleti jogát a Kormány nem is akarja megpályáztatni, hanem 2010-hez hasonlóan ismét „*termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződés*” keretében, adott érdekköröknek – zömében ismét a területeket eddig is használó tőkés társaságoknak - nyílt pályáztatás nélkül kívánja bérbe adni. Ezt a vélekedést csak erősítette, hogy a meg nem hirdetett területek **használói** - helyben általában köztudottan - **abból a tőkés társasági körből kerülnek ki, akikkel** a széles körben terjedő információk szerint „*a vidék békéje*” érdekében és jegyében - korábbi birtokpolitikai elveit részben feladva – **a kormányzat már 2011. elején megállapodott**. Mindez beigazolódt, amikor az NFA 2011 ősztől másodszor, majd 2012 ősztől harmadszor is meghosszabbította ezeket a nyilvánosság elől elzárt megbízási szerződéseket.

Ebbe a körbe tartozik Fejér megyében **pl. a lepsényi földek** körül kibontakozó – országossá terebélyesedő – éles vita. Ez a korábbi földhasználó – a **Nyerges Zsolt** szolnoki ügyvéd, „*kormány közeli*” nagyvállalkozó érdekeltségi körébe tartozó, több nagy agrárcéget magába foglaló, és e cégek valamint földterületeik révén 2011-ben több mint 3,7 milliárd! Ft agrártámogatáshoz jutó Mezort-csoporthoz tartozó **Mezort Zrt.** leányvállalata, a **Dél-Balaton Agro Kft** – valamint a felszabaduló több száz hektár földre évek óta váró, a birtokpolitika hivatalosan meghirdetett irányelveinek minden tekintetben megfelelő, helyi, gazdálkodó családok érdekei között feszülő ellentéteket tette a közbeszéd tárgyává. **Az eset igen tanulságos, mint egy „állatorvosi ló”** magán hordja a földbérleti rendszer körüli „*rendellenességek*” számos elemét, ezért **érdemes** azt röviden bemutatni és **szemügyre venni**.

A Lepsény külterületén, 091, 0101 és 0103 helyrajzi számon nyilvántartott, állami tulajdonban lévő, összesen közel 600 hektár termőföld hasznosítási szerződése - melyet a Magyar Állam a Dél-Balaton Agro Kft-vel kötött - 2010. október 31-én lejárt. A helyben élő gazdálkodó családok, akik hosszú ideje arra vártak, hogy saját gazdaságaik szomszédságában állami földbérlethez jussanak, erről 2011. elején szereztek tudomást. Ekkor, 2011. február 8-án 11 lepsényi és 5 mezőszentgyörgyi gazda az NFA elnökének írásban bejelentette az adott területekre vonatkozó földbérleti igényét. Az elnök erre 2011. május 12-én kelt levelében reagált, és arról tájékoztatta a gazdákat, hogy igénybejelentésükkel elkéstek, mert időközben az NFA 2011. október 31-ig szóló „*termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződést*” kötött a korábbi bérlő Dél-Balaton Agro Kft-vel. Ugyanez ismétlődött 2012. elején is, mert bár a helyi gazdák igényüket többször jelezték, az NFA – annak ellenére, hogy az NFA tv. 18 § (5) bekezdése szerint ezt csupán rendkívüli esetben, átmeneti jelleggel és egy alkalommal teheti meg, mégis - immár másodszor is a Dél-Balaton Agro Kft-vel kötött 2012. október 31-ig szóló „*megbízási szerződést*”.

2012. november 12-én a helyi gazdák a földbérletek ügyében ismét az NFA elnökéhez valamint az NFA Fejér Megyei Irodájának vezetőjéhez fordultak. Jelezték, hogy – bár az NFA törvény főszabálya szerint a Nemzeti Földalapba tartozó földek nyilvános pályázat útján történő hasznosításra adással hasznosíthatók – az

⁵⁹http://www.kielegyenafold.hu/hirek/babonygyeheren_trukkosan_semmiztek_ki_a_gazdakot_-c10858.html
http://www.kielegyenafold.hu/hirek/amp8222ha_pofaztok_megdogletekamp8221_akasztogat_acsoltak_a_babonyi_gazdak-c10857.html
<http://www.sonline.hu/somogy/kozelet/allami-kisemmizes-talpalatnyi-fold-se-jutott-a-helyi-gazdaknak-489387>
http://nol.hu/belfold/20130301-foldharc_minden_eszkozzel
<http://www.sonline.hu/somogy/kozelet/aki-pofazik-megdoglek-gazdakorok-harca-az-allami-foldekert-485001>

immár másodszer is lejárt bérleti szerződésű, Hrsz. 091, Hrsz. 0101 és a Hrsz. 0103 alatt nyilvántartott földrészletekre haszonbérleti pályázatot most sem írtak ki. Éppen ezért a 16 helyi gazda levelében azt kérte, hogy az érintett földek NFA törvény szerinti – nyilvános pályázaton történő – hasznosításáig legalább „*termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződés*” alapján a nevezett földrészleteket ők hasznosíthassák. E kérésüket a kormány meghirdetett vidékstratégiájával és birtokpolitikai irányelveivel indokolták, melyek szerint az NFA az állami földek bérbe adása során a helyben lakó, gazdálkodó családokat részesíti előnyben. Az NFA elnöke erre a most már sokadik megkeresésre, földbérleti igénybejelentésre 2012. december 6-án kelt levelében arról tájékoztatta a helyi gazdákat, hogy „*a megbízási szerződés megkötése már folyamatban van az igényét már korábban bejelentő kérelmezővel.*”

A gazdák erről megdöbbenve értesültek, hiszen földbérleti igényük több mint 2 éve ismert az NFA előtt, továbbá az NFA törvény betűje és szelleme szerint sem lehetne e területekre immár harmadszor is ugyanazzal a korábbi bérlővel megbízási szerződést kötni. Két évnek elégnék kellett volna lennie arra, hogy a területeket nyilvános pályázatra előkészítsék, de ha ez valami oknál fogva mégsem sikerült volna, úgy a vidékstratégiának és a birtokpolitikai irányelveknek megfelelően feltétlenül a helyi gazdálkodó családok földbérleti igényét kellene figyelembe venni. 2012. december 20-án kelt - az NFA elnökéhez írt – levelükben a gazdák hangot adtak e megdöbbenésüknek, és az iránt érdeklődtek, hogy kivel van folyamatban a megbízási szerződés megkötése, továbbá hogyan jelenthette be náluk korábban a földbérleti igényét, hiszen ők ezt már első ízben 2011. elején megtették, és azóta többször megismételték. Levelük végén ismételten azt kérték, hogy az NFA velük kössön földhasznosítási szerződést.

Amit erre a levelükre az NFA elnöktől, Sebestyén Róberttől a 2013. február 7-én kelt levélben válaszként kaptak, az számomra még a fentieknél is megdöbbentőbb. Az NFA elnöke a helyi gazdáknak ugyanis egyenesen a következőket válaszolta: „*Szervezetünk álláspontja szerint a szerződés lejártát követően, eltérő tartalommal megkötött új szerződés nem minősül a szerződés meghosszabbításának, így ennek törvényi akadálya nincsen. A folyamatban lévő, illetve az egy gazdasági évre már megkötött megbízási szerződésekkel kapcsolatban, illetve a megbízottak személyéről az NFA nem ad tájékoztatást.*”

Ezt az arrogáns választ, a törvényhozói szándékkal ellentétes, önmagából kifordított törvényi értelmezést látva **önkéntelenül fogalmazódik meg a közvéleményben egy sor kérdés.**

- Leválhat-e ilyen mértékben a jog és annak értelmezése erkölcsi talapzatáról?
- Az NFA törvény betűje és szelleme ellenére hogyan lehet három egymást követő évben is „*termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződést*” kötni ugyanazzal az érdekeltséggel?
- Mivel magyarázható, hogy több mint két év is kevésnek bizonyult arra, hogy a fentnevezett - lejárt bérleti szerződésű - földrészletek nyilvános földbérleti pályázatra kerüljenek?
- Hogyan, milyen szempontok szerint választja ki az NFA az igénybejelentők közül azt, akivel végül megbízási szerződést köt a terület hasznosítására?
- Hogyan ellenőrizhető, hogy ténylegesen ki jelentette be korábban a termőföldbérleti igényét?
- A – dokumentáltan - leírtak alapján és ismeretében hihető az, hogy a földbérleti igényüket az NFA-nak két éve folyamatosan jelző helyi gazdáknál valaki korábban jelenti be igényét az adott földrészletre, amiről egyébként az NFA elnöke a gazdákat első igénybejelentésük alkalmával nem tájékoztatta?
- Érvényben van még a vidékstratégia és a birtokpolitikai irányelvek azon kitétele, hogy az állam a kezelésében lévő termőföld bérbeadása során a helyben lakó, gazdálkodó családokat részesíti előnyben?
- Hogyan különbözhet a pályázati úton illetve a megbízási szerződéssel bérbe adott termőföld bérleti feltételei és kedvezményezettje adatainak nyilvánossága, ha egyszer ugyanazon állami kezelésben lévő közös nemzeti vagyonunk hasznosításáról van szó?
- Mi tartozik egyáltalán a nyilvánosságra, ha nem a közjó szolgálatára hivatott nemzeti vagyonunk hasznosítása?
- Megtudhatja-e egyáltalán valaki - pl. egy olyan országgyűlési képviselő, mint én, akit a gazdák megdöbbenésükben és végső elkeseredésükben problémájukkal megkeresnek - a megbízási szerződés kondícióit, vagy ez örökre és mindenki előtt titok marad?

Ezeket a súlyos kérdéseket valakinek a gazdák és a közvélemény számára meg kell válaszolnia! **Azok a válaszok, amiket ezekre az írásban feltett kérdésekre a vidékfejlesztési minisztertől kaptam, és**

amelyek az Országgyűlés honlapján is olvashatók⁶⁰, attól tartok **nem fogják kielégíteni a becsapott helyi gazdálkodó családokat, de a szélesebb közvéleményt sem.** Valószínűleg tartósan nem lehet büntetlenül „félkegyelműnek” nézni az embereket.

Kérdéses ezek után, hogy **2013 őszén ismét megkockáztatja-e a kormányzat a szerződés hosszabbítást,** esetleg a törvényhozás előtt fekvő, kétharmadosá tett, sarkalatos földtörvénnyel – pl. az úgynevezett „kényszerhasznosítás” bevezetésével - legalizálja a nyilvánosságot elkerülő, pályázat nélküli bérbeadás lehetőségét. Vagy az ígéreteknek megfelelően ezekre a – vélhetően a legnagyobb „halakat”, a legerősebb érdekköröket, a „védettek kasztját” is közvetlenül érintő – földekre is kiírják a nyilvános földbérleti pályázatokat.

E tekintetben is hamarosan eljön „az igazság pillanata”, és ez az ügy önmagában is könnyen újabb - tán még nagyobb – „botránykővé” válhat még az előtt, hogy egyáltalán eldőlné: ténylegesen kik is bérelhetik a továbbiakban ezeket az állami földterületeket. Ennek kimenetelét nem csupán a zászlóvivő Lepsényben vagy Bábonygyereken, de az országban, a vidéken **sokfelé nemcsak feszülten figyelik** a gazdálkodó családok és a helyi közösségek, **hanem olyan ön- és földvédelmi szerveződések hoznak létre,** mint a „Gazdálkodó Családok Szövetsége” valamint a sorra alakuló települési „Gazdatanácsok” és azok szövetsége!

3. A földbérleti elemzések és nyilvánosságra hozásuk szükségessége

A bemutatott helyzet ismeretében nem kell tán különösen bizonygatni, hogy **élénk figyelem és erős várakozás** kíséri a 34 ezer hektárra meghirdetett pályázatok elbírálásával továbbá az eddig ki nem írt 31 ezer hektár sorsával kapcsolatos kormányzati lépéseket. A kérdés úgy hangzik, hogy a Kormány - már a választási programjában, majd az NFA-törvényben és a 2012 kora tavaszán kormányhatározattal megerősített NVS-2020 stratégiában meghirdetett birtokpolitikai irányelveinek megfelelően – a helyben lakó, gazdálkodó családokat és fiatal, gazdálkodó párokat részesíti előnyben az állami földek bérbé adásánál? Vagy a - közvélemény által vélelmezetten - „kormány közeli”, spekuláns tőkebefektető társaságokat, helyi „kiskirályokat”, „oligarchákat”, „zöldbárókat” hozza ismét helyzetbe? A földforgalmi törvény betervezett változata, az ekörül kirobbant éles belső és külső viták, a kapcsolódó alaptörvény-módosítás, az agrárkamarai törvénnyel és szavazási komédiával intézményesített centralizmus, valamint az eddig nyilvánosságra került földbérleti pályázati eredmények és az ezekhez fűzött - a tényeket semmibe vevő, makacsul ismételtetett, gyenge - kormányzati „kommunikációs panelek” nem adnak okot az optimizmusra.

E IV. jelentés kéziratának lezárásával egy időben, 2013. április 16-án tartotta az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának Ellenőrző albizottsága a földügyekkel foglalkozó ülését. Ezen az ülésen az NFA Ellenőrző Bizottságának (NFA EB) elnöke, Dr. Péter Mihály ismertette **az NFA földbérleti rendszere NFA EB által lefolytatott vizsgálatának fő megállapításait,** amelyek a súlyos kritikák jelentős részének megalapozottságát igazolják. Az erről **2012. októberében! készült jelentés** valamint annak két – részletes vizsgálatokat is tartalmazó – melléklete mindeztidáig nem került nyilvánosságra, ezért ennek tartalmával és nyilvánosságra hozatalának módjával kapcsolatban **írásbeli kérdéssel fordultam a vidékfejlesztési miniszterhez.** Az azonban már a vizsgálatról és annak legfontosabb megállapításairól készült, 11 oldalas jegyzőkönyv⁶¹, valamint az április 16-ai albizottsági ülésen, az NFA EB elnöke szájából elhangzott tájékoztató és a kérdésekre adott válaszok alapján is megállapítható, hogy a pályázati rendszer **súlyos problémákat vet fel, melyekről a kormányzat hónapok óta mélyen hallgat, sőt épp az ellenkezőjét nyilatkozza.** A földbérleti pályázati rendszert, annak a földügyi, birtokpolitikai irányelvekhez és jogi szabályozáshoz való illeszkedését, a lebonyolítás és elbírálás rendszerét valamint nem utolsósorban a pályázat eredményeit egyaránt részletező vizsgálati jelentés – a Mezőgazdasági Bizottság Ellenőrző albizottságának ülése végén kézhez kapott, ám két nappal az Ellenőrző albizottság ülését követően, Dr. Péter Mihály által MTI nyilatkozatban⁶² legnagyobb megdöbbenésemre „nem létezőnek” minősített jegyzőkönyv tanulsága szerint – **például ilyen megfogalmazásokat tartalmaz:**

⁶⁰ **Írásbeli kérdés a VM miniszteréhez:** „Mi történik itt a Lepsény környéki állami földek bérbéadása körül, azaz hogyan lehet az NFA-törvény betűje és szelleme ellenére, a helyi gazdálkodó családok mellőzésével, nyilvános pályázat helyett akár három egymást követő évben is termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződést kötni ugyanazzal a tőkeérdekeltséggel?”
http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=10142

⁶¹ **JEGYZŐKÖNYV,** Készült az NFA EB 2012. március 22-i ülésén született döntése alapján az NFA által haszonbérletre meghirdetett termőföld-pályázatok vizsgálatáról. A vizsgálatot végezték: Dr. Roszik Péter az NFA EB tagja, Bacher János az NFA EB tagja. A vizsgálat helyszíne: az NFA Központja és az NFA Fejér Megyei TI. A vizsgálat időpontja: 2012. 05. 21. – 2012. 06. 12. Budapest, 2012. október 25.,

⁶² Az NFA ellenőrtő bizottsága a törvényesség öre: http://www.echotv.hu/gazdasag/az_nfa_ellenorzo_bizottsaga_a_torvenyesség_ore.html

- A meghirdetett haszonbérbe adási rendszer „jó néhány torzító elemet megtartott. Ilyenek pl. a meglévő állatállomány abszolút mértéke szerinti számbavétel, amely a nagyüzemeknek kedvez. Ez az abrakfogyasztó fajok (sertés, baromfi) esetében – a nemzetközi gyakorlat alapján – nem is indokolható.”
- A pályázati elbírálás során alkalmazott „pontozás módja, az egyes elemek súlyozása valamint a szubjektíven adható pontok aránya véleményünk szerint erősen meghatározta az elbírálás kimenetelét.”
- A pályázatok elbírálására vonatkozó elnöki utasítás „nem tartalmaz semmilyen útmutatót az értékelő bizottságok számára a pontozás módjáról.”
- A vizsgálat szerint „egyes pályázók a magasabb pontszámok érdekében pénzügyileg nem kellően alátámasztott vállalatokat tettek, sőt olyan eset is előfordult, ahol különböző pályázatokon nyertes különböző személyek (apa – fiú – közös cég) ugyanazon gépre mindannyian megkapták a pontszámot.”
- Az állattenyésztő telepek működéséhez biztosítható termőföld „pontozása nem egyértelmű, megyénként eltéréseket tapasztaltunk, és egy sem felelt meg a pontozási segédletnek.”
- A gazdálkodási terv „2.7. Szakmai és gazdasági megalapozottság, illeszkedés a vidékfejlesztési stratégiához, a birtokpolitikai irányelvekhez és a pályázati felhívásban rögzített célokhoz” elnevezésű bírálati szempontját illetően „nincs egységes írásos utasítás a pontozás módjára, bár az NFA vezetőinek tájékoztatása szerint volt folyamatos konzultáció az elvekről. Egyértelmű véleményünk, hogy ez a szubjektíven értékelhető pont szinte minden esetben döntően befolyásolta a pályázat végeredményét.
 - ✓ Volt olyan megye (pl. B.A.Z.), ahol a szűrőpróba szerű ellenőrzés szerint súlyozás nélkül számoltak rá pontszámot.
 - ✓ Sok esetben találtunk olyan bírálatot, amikor a győztes maximális pontszámot kapott, a többi pályázó pedig nem követhető meggondolások alapján jelentősen alacsonyabb pontszámot.
 - ✓ Esetenként fel nem lelhető indokok nélkül kaptak a nyertesek magas pontszámot, terveik nem voltak kiemelkedőek, sőt néhol hiányosak.
 - ✓ Értékelhető pénzügyi terv hiányában vagy olyan esetekben is lehetett kiemelkedő pontszámot kapni, ahol a terv – a pályázók által megadott adatokhoz vagy a csatolt mellékletekhez képest -belső ellentmondásokat tartalmaz.”
- Összességében a bírálati rendszerrel kapcsolatban megállapítják, hogy „a szubjektív módon adható pontszámok túlzó aránya valamint az, hogy bizonyos elemek elbírálására nincs egységes eljárási rend, befolyásolhatta a pályázatok kimenetelét.”
- A konkrét pályázati egységek odaítélésével, a súlyosan kifogásolt – elsősorban a Fejér és Veszprém megyei – esetek kapcsán pl. a következő megállapításokat teszi.
 - ✓ „A Fejér megyei, nagy nyilvánosságot kapott ügyekkel kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy a nyertes pályázók minden vizsgált esetben a gazdálkodási tervre adott szubjektív pontok nagy különbségével nyertek.
 - ✓ A nagy területet nyert pályázók egyetlen esetben sem veszítettek, valamint egyetlen egyszer sem pályáztak közülük többen azonos birtoktestre.
 - ✓ Az, hogy egyes esetekben kimondottan gyengének találtuk a nyertest, és jónak valamint alulpontozottnak tartottuk némelyik vesztest, nem azt jelenti, hogy az értékelő bizottság nem juthatott arra az eredményre, amire jutott, hanem azt mutatja, hogy az eredmény nagyon szubjektív bírálat következménye.
 - ✓ A nyertesek zöme nem rendelkezik jelenleg állatállománnyal, sőt több esetben eszközökkel, gépekkel sem, míg a vesztesek között évtizedes tapasztalattal rendelkező állattartók is vannak.
 - ✓ A Fejér megyei esetekben tapasztalt visszasságok miatt június 12-én felkerestük a Fejér megyei területi iroda vezetőjét, Kutas Istvánt, hogy válaszoljon a felmerült kérdésekre. Sajnos nem kaptunk érdemi választ arra, hogy miért így alakultak a bírálatok. [...] Arra sem kaptunk választ, hogy miért volt akkora különbség az üzleti terv pontozásában a nyertes és a többi pályázó között. Kutas úr szerint természetes, hogy a nyertesek több területet is nyertek, hiszen ha jó a pályázat, akkor az minden esetben jó. [...] Nem számított a gazdaság múltja és jelene, vagy pénzügyi helyzete.”

- ✓ A jelentés foglalkozik a „szintén politikai és sajtónyilvánosságot kapott Veszprém megyei Nagyesztergár esetével, is. Az ezzel kapcsolatos – saját elemzéseimhez ugyancsak jól illeszkedő – megállapításokat a „*Magyei elemzések, 8. Veszprém megye*” fejezetben, a – Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szóhasználatára szerinti – megyei „*olimpiai bajnok*”, a legnagyobb nyertes bemutatásánál ismertetem. Az eset kapcsán azonban általános következtetésként a jelentés megállapítja: „[...] a Veszprém megyei értékelő bizottság által hozott döntések felülvizsgálata is indokolt lehet az NFA részéről.”

Az összeállítás egy olyan **döbbenetes zárójeles megjegyzéssel zárul**, ami arra utal, hogy ez a súlyos kritikákat megfogalmazó anyag is már az eredeti jelentésnek egy – az NFA vezetőinek kérései szerint – szelídített változata! Így hangzik:

- ✓ „(Ez a jegyzőkönyv a korábbi tervezet módosításával készült, amelyben figyelembe vettük az NFA egyeztetésre kijelölt vezetőinek szóban közölt – kérésünk ellenére írásban le nem adott – és általunk akceptált változtatási igényeit.)”

Mindezek utólag is igazolni látszanak azt az immár több mint egy éve - a kibontakozó és egyre terebélyesedő vitában napvilágot látó igen eltérő vélekedések és nyilatkozatok, kódosítások, mi több hazudozások láttán - meghozott döntésemet, hogy **az állami földbérleti pályázatok eredményeit tényszerűen** és lehetőség szerint teljes körűen **feldolgozom**. Összerendezem és elemzem az NFA honlapján hivatalosan - ám áttekinthetetlenül - közölt adatokat, hirdetményeket, pályázati eredményeket, továbbá a kapcsolati viszonyokat is jelző helyi és egyéb információkat. Ezek összerendezésével, **esettanulmány** szerűen, megyénként elemzem az állami földbérleti pályázatok eredményeit, azokról teljes áttekintő képet adok. Annál is inkább ezt kell tennem, mert **a VM vezetése** a kritikák hatására ugyan belső vizsgálatot rendelt el, de **folyamatosan azt nyilatkozta**, hogy ezek a **vizsgálatok semmiféle problémát nem jeleztek**, és a kritikákat megfogalmazó – pl. kormánypárti – képviselők tevékenységét személyes politikai haszonszerzési kampánynak minősítette. De mindennek rendelt ideje van, és lám-lám, **eljön az igazság pillanata!** Ehhez szerettem volna tényfeltáró elemzéseimmel magam is hozzájárulni. **Beszéljenek a tények!**

Az első elemzéseket 2012. április 10-ei időkeresztmetszetben **Fejér megyéről és a Borsodi Mezőségről** készítettem, teljes körűen feldolgozva az NFA valamint a Bükki Nemzeti Park honlapján addig közzétett valamennyi adatot, majd ezt követően a **július 15-ei** időkeresztmetszetre teljes körűen feldolgoztam illetve aktualizáltam három – **Fejér, Borsod és Baranya - megye** adatait. Ezek a nyár közepéig **országosan bérbe adott** mintegy **18.300 ha** összterületből több mint 55 %-ot, közel **10.300 ha-t** tettek ki. **Elemzéseimet három tanulmány formájában** május közepén, június elején majd szeptember végén - a kormányzati és törvényhozási körökben eredménytelenül és hiába körözvén – a „**Kié legyen a föld?**” **honlapon tettem közzé**, hoztam nyilvánosságra.⁶³ Ezen elemzéseket, „*jelentéseket*” igen élénk társadalmi, politikai és sajtóvita kísérte, és a folyamatosan nyilvánosságra kerülő újabb adatok, információk az e jelentésekben megrajzolt képet sajnálatosan tovább erősítik, „*újabb színekkel gazdagítják*”.

A kormányzat azonban - az elemzések tényei ellenére, azok cáfolata nélkül - váltig azt állítja, hogy a helyben lakó, gazdálkodó családokat, a kis, közepes egyéni gazdaságokat részesíti előnyben. Ám egyre több – a fenti NFA EB jelentéshez hasonló, mindezt cáfoló - elemzés, tény lát napvilágot. Ennek ellenére a vezető kormányzati tényezők erős média-támogatással a kritikákkal kapcsolatban visszautasító, magabiztos nyilatkozatokat tesznek, mondván: „*A kutya ugat, a karaván halad!*” Mindezek láttán, a munkát folytatva **e IV. jelentésben 2012. december 15-ei** időkeresztmetszetre teljes körűen feldolgoztam azon nyolc – **Baranya, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Fejér, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok és Veszprém - megye** állami földbérleti pályázati adatait, amely megyékben az eddig bérbe adott terület meghaladta az 500 hektárt, így azok elemzéséből már megbízható, általánosítható következtetések is levonhatók.

A továbbiakban e nyolc megye adatainak folyamatos aktualizálása mellett **sorra veszem a többi megyét is**. Feltett szándékom, hogy az állami földek bérbeadási folyamatában kibontakozó képet **teljes körűen a nyilvánosság elé tárom, az elemzéseim eredményeit negyedévente közzéteszem, és a meghirdetett birtokpolitikai elvekkel szembesítem**. A teljes kép megrajzolásához szükséges – eddig is tömegével kapott – **helyi információkat hálásan megköszönöm**. Ebben **továbbra is kérem** a helyi közösségeket, családokat, gazdákat, **mindazok segítségét, akik tudnak és akarnak is tenni egy „érték alapú új világ” létrejöttéért**.

⁶³ *Ángyán József* (2012): Jelentések a földről III.: 1. Fejér – 2. Borsod-Abaúj-Zemplén – 3. Baranya megye (Esettanulmányok az állami földbérleti pályázati rendszer értékeléséhez) (2012. 07. 15.), 64 p., „*Kié legyen a föld?*” honlap: „*Ángyán jelentések*”, http://www.kielegyenafold.hu/angyan_jelentesek-k82.html

MEGYEI ELEMZÉSEK

2012. december 15-éig az NFA közel 2.500 pályázati egységben, mintegy 40.000 hektáron, 688.000 aranykorona értékű állami földterületre hirdetett földbérleti pályázatot. Ebből 1.103 eredményes pályázattal **összesen 21.881 ha** állami földterületet adott bérbe. Ezek összefoglaló adatait az **M.1. táblázat** tartalmazza.

M.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok összesített sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	1.103	21.881	19,8	395.132	18,1
Eredménytelen	291	2.353	8,1	38.896	16,5
Folyamatban	1.099	15.773	14,4	253.669	16,1
Összesen	2.493	40.006	16,1	687.697	17,2

Ez a - nyolc megye adatait részletesen feldolgozó - **IV. jelentés** ebből 814 eredményes pályázatot (mintegy 74 %-ot) és több mint **18.600 ha-t** (több mint 85 %-ot) **ölel fel**, tehát **az e megyékben 2012. december közepéig bérbe adott valamennyi állami terület aktualizált hivatalos adatai** - megyénkénti valamint közös - **elemzésének eredményeit**, az azokból levonható, általánosítható tanulságokat **tartalmazza**.

1. Baranya megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből - az **1.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Baranya megyében** 40 településen, összesen 63 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **1.135 hektár** – összesen 13.450 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **54 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 9 blokk (23 ha és 356 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 61 blokk (975 ha és 16.607 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **Baranya megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek több mint 6 %-a**.

1.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Baranya megyei sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	54	1.135	21,0	13.450	11,9
Eredménytelen	9	23	2,6	356	15,4
Folyamatban	61	975	16,0	16.607	17,0
Összesen	124	2.133	17,2	30.413	14,3

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha**, **Baranya megyében pedig** – 0,8 és 112,7! ha között változva – **21,0 ha**. Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekeltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen **a pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó** illetve érdekeltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve **hány egység bérleti jogát szerezhetheti meg!** Ehhez a **nyertes pályázatok részletes elemzésére** van szükség.

➤ Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga összesítéseket egyáltalán nem készít, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képalkotást**. Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy

munkával és többek segítségét is igénybe véve – **magam végeztem el.** Ennek legfontosabb eredményeit az 1.2/a. és 1.2/b. táblázatban foglaltam össze, illetve az 1.1. és 1.2. ábrán szemléltetem.

1.2/a. táblázat: Baranya megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Települések	Elyert					
		szerződés		aranykorona		terület	
		db	%	AK	%	ha	%
1. Prettl János rokonsága: Komló	Bodolyabér, Liget, Magyarhertelend, Oroszló,	5	9,2	2 270	16,9	228	20,1
- <i>Kovácsné Prettl Bernadett</i>	<i>Bodolyabér</i>	<i>1</i>	<i>1,8</i>	<i>833</i>	<i>6,2</i>	<i>113</i>	<i>10,0</i>
- <i>Hüttneré Prettl Judit</i>	<i>Liget, Oroszló</i>	<i>2</i>	<i>3,7</i>	<i>573</i>	<i>4,3</i>	<i>58</i>	<i>5,1</i>
- <i>Prettl Nándor</i>	<i>Magyarhertelend, Oroszló</i>	<i>2</i>	<i>3,7</i>	<i>864</i>	<i>6,4</i>	<i>57</i>	<i>5,0</i>
2. Balogh Péter: Magyarszék	Mindszentgodisa, Sásd	2	3,7	2 206	16,4	120	10,6
3. Sertáp Kft.: Alsómocsolád	Alsómocsolád, Felsőegerszeg, Varga	5	9,2	1 174	8,7	117	10,3
> 100-300 ha közötti (1-3.) 3 nyertes érdekeltség 5 pályázója összesen		12	22,2	5 650	42,0	465	41,0
4. Gothár Péter: Szalatnak	Szalatnak	1	1,8	577	4,3	73	6,4
5. Kovácsovics István: Bikal	Szalatnak	2	3,7	470	3,5	73	6,4
- <i>Kovácsovics István</i>	<i>Szalatnak</i>	<i>1</i>	<i>1,8</i>	<i>351</i>	<i>2,6</i>	<i>39</i>	<i>3,4</i>
- <i>Kovácsovics Mg.i. és Szolg. Kft.</i>	<i>Szalatnak</i>	<i>1</i>	<i>1,9</i>	<i>119</i>	<i>0,9</i>	<i>34</i>	<i>3,0</i>
6. Vogl Ferenc: Pécsvárad	Lovászhetény, Nagypall	2	3,7	297	2,2	50	4,4
> 50-100 ha közötti (4-6.) 3 nyertes érdekeltség 4 pályázója összesen		5	9,2	1 344	10,0	196	17,3
7. Kohlmann Ottó Vilmos: Újpetre	Peterd	1	1,8	381	2,8	38	3,3
8. Anas Mg. Szövetkezet: Nagyhajmás	Nagyhajmás	1	1,9	230	1,7	36	3,2
9. Marx Gábor: Mágocs	Mekényes, Nagyhajmás	2	3,7	219	1,6	35	3,1
10. Pekár László: Pereked	Martonfa	1	1,8	377	2,8	32	2,8
11. Hoffman és Társa Kft.: Újpetre	Peterd	1	1,9	910	6,8	30	2,6
12. Lakos Zoltán: Kaposzkecső	Bodolyabér	1	1,8	349	2,6	25	2,2
13. Dicsőék: Mecsekpölöske	Komló, Oroszló	2	3,7	262	1,9	24	2,1
- <i>Dicső János</i>	<i>Oroszló</i>	<i>1</i>	<i>1,9</i>	<i>200</i>	<i>1,5</i>	<i>19</i>	<i>1,7</i>
- <i>Dicső Attila</i>	<i>Komló</i>	<i>1</i>	<i>1,8</i>	<i>62</i>	<i>0,4</i>	<i>5</i>	<i>0,4</i>
14. Finta Tibor: Vajszló	Vajszló	1	1,9	472	3,5	21	1,9
> 20-50 ha közötti (7-14.) 8 nyertes érdekeltség 9 pályázója összesen		10	18,5	3 200	23,8	241	21,2
> 10-20 ha közötti (15-23.) 9 nyertes érdekeltség 9 pályázója összesen		10	18,5	2 574	19,1	154	13,6
> 10 ha alatti (24-40.) 17 érdekeltség 17 pályázója összesen		17	31,5	682	5,1	79	7,0
A 40 nyertes érdekeltség 44 pályázója mindösszesen		54	100,0	13 450	100,0	1 135	100,0

1.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Baranya megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

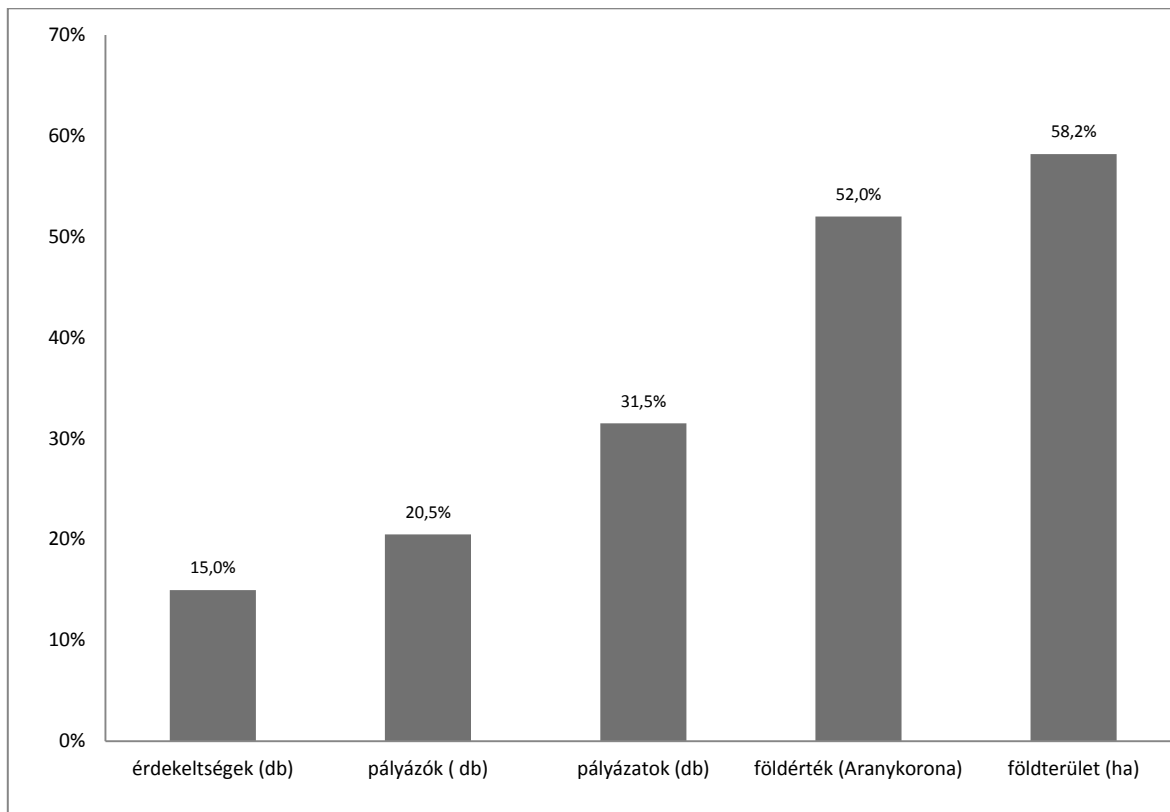
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
Érdekeltség (db)	40	3	7,5
Pályázó személy/cég (fő/db)	44	5	11,4
Pályázat (db)	54	12	22,2
Földterület (ha)	1 135	465	41,0
Földérték (összes Aranykorona)	13 450	5 650	42,0

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

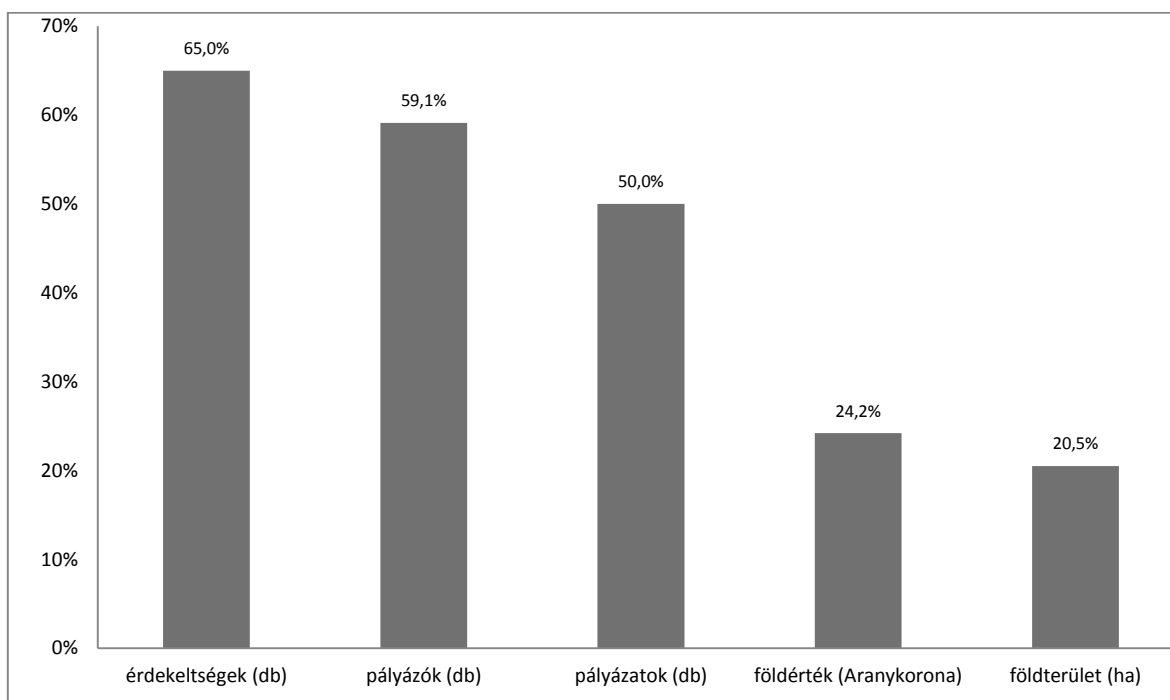
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
Érdekeltség (db)	40	26	65,0
Pályázó személy/cég (fő/db)	44	26	59,1
Pályázat (db)	54	27	50,0
Földterület (ha)	1 135	233	20,5
Földérték (összes Aranykorona)	13 450	3 256	24,2

1.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Baranya megye összesített állami földbérleti pályázataiban

A.) Az 50 ha fölötti 6 nyertes érdekeltség aránya (%)

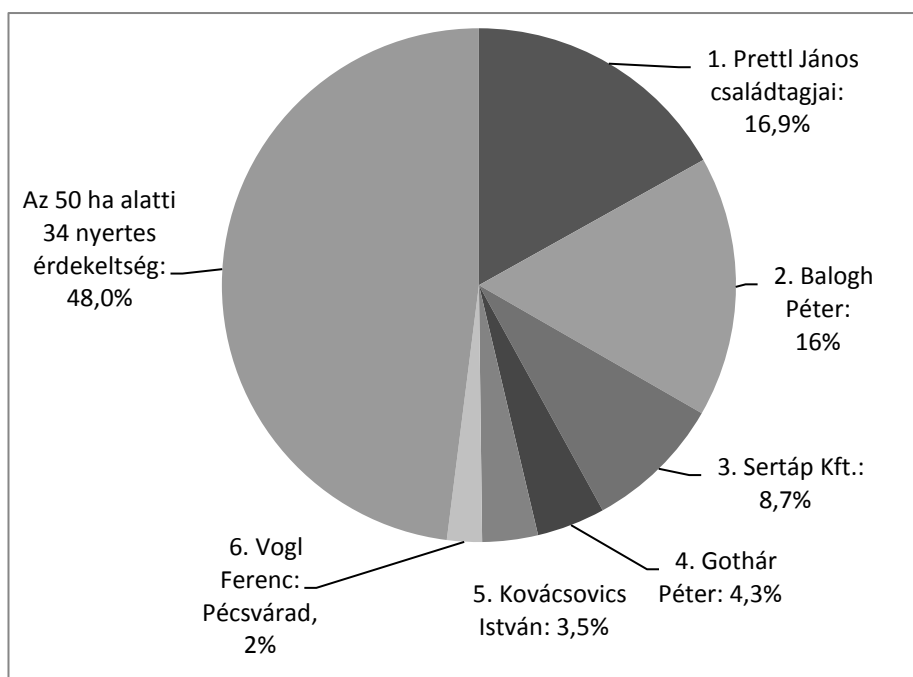

B.) A 20 ha alatti 26 nyertes érdekeltség aránya (%)

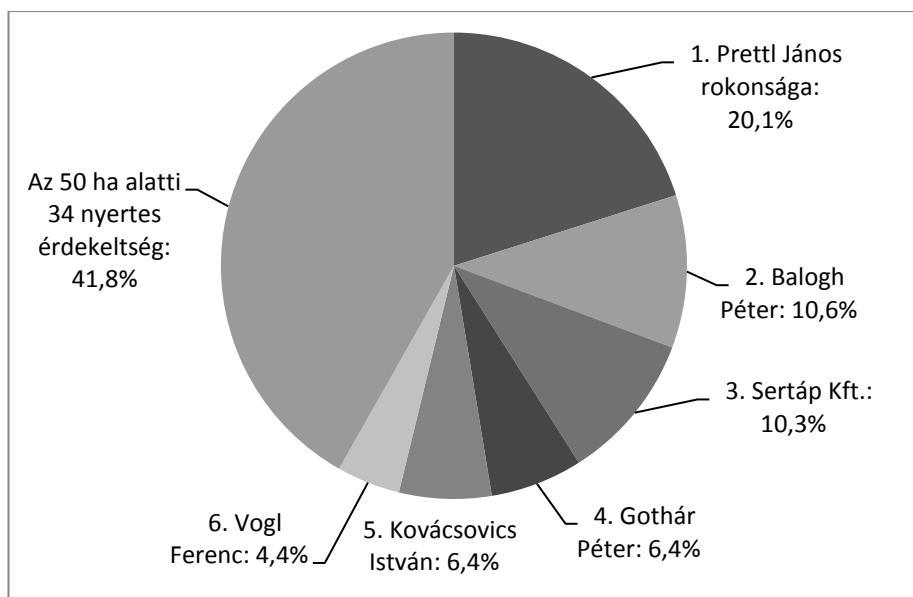

1.2. ábra: Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a nyertesek között

a) föld/aranykorona érték (AK)

b) terület (ha)

A táblázatok és ábrák információi alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 300-at, közülük azonban csupán 40 érdekeltséghez tartozó 44 pályázó volt nyertes, akikkel 54 szerződést kötött az NFA. Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy - **a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 54 külön gazdálkodó család, hanem 40 érdekeltség műveli** ezután az **1.135 ha területet!** Mivel egy pályázó, ill. érdekeltség akárhányszor is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel!

- A bérbe adott területek több mint 40 %-át mindössze **3 nagy** – 100 ha fölötti területhez jutott, formálisan egymástól független, de helyi információk szerint egymással több szálon is összekötöttségben lévő – **érdekeltség** 5 pályázója 12 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 7,5%-a** tehát **a földterület 41%-át, az összes aranykorona értéknek pedig 42%-át kapta.**
- Az egy érdekeltségnek juttatott **átlagos területnagyság** e legfelső „elit” kategóriában **155 ha**, ami egy **pályázóra** vetítve **93 ha-t**, egy nyertes **pályázatra** vetítve pedig mintegy **39 ha-t** jelent. Ez utóbbi is a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak közel 2-szerese. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 12,2 AK/ha volt.
- **A legtöbb bérleti egységet**, 5-öt - 5-öt a Komlón élő **Prettl János családi érdekeltségei** valamint az Alsómocsolád székhelyű **Sertáp Kft.** szerezte meg.
- **A legnagyobb terület** (228! ha, az összterület több mint 20!%-a) bérleti jogát **Prettl János családtagjai** Komlóról szereztek meg. Őket követi **Balogh Péter** Magyarországról 120 ha-ral (10,6%), majd a **Sertáp Kft.** Alsómocsoládról 117 ha-ral (10,3%). Ez a 3 érdekeltség nyerte tehát **el a legnagyobb egybefüggő és legértékesebb területeket**, a többi 37 érdekeltségnek pedig lényegesen kisebb és gyengébb termőképességű területek maradtak. Hogy kik is ezek az „erős érdekeltségek”, arra még a továbbiakban részletesen visszatérek.
- **A skála másik végét a 20 ha alatti terület bérleti jogához jutott 26 érdekeltség, a megyei nyertes érdekeltségek 65!%-a** jelenti. A szereplőknek ez a köre valóban az „**átlagjavító propaganda-alanyok**” szerepkörébe került, hiszen a szereplők közel 2/3-át adva **a nyertes pályázatok 50%-ával** az összes aranykorona értéknek 24!%-át, **a bérbe adott területeknek pedig csupán 20,5!%-át, mindösszesen 233! ha-t volt képes megszerezni.**
- Az e legkisebb 26 érdekeltség körében **egy pályázattal elnyert átlagterület 8,6! hektár**, ami a legnagyobb megyei nyertesek átlagának (38,8 ha) kevesebb, mint 1/5-öde, de a megyei átlagnak (21,0 ha) is alig több mint 1/3-ada. A VM által hangoztatott **20 ha körüli átlag** tehát könnyen elérhető, ha **kevés kiváltságosnak sokat, sokaknak pedig igen keveset** juttatnak. És akkor hol van még az az ennél is lényegesen nagyobb köre a pályázóknak, akik egy négyzetméter földhöz sem jutottak.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A legnagyobb - 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - **3 érdekeltség** (Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival: „*az olimpiai bajnokok*”) és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték) az alábbiakban foglalom össze.

- **Prettl János:** nagygazda, a Baranya megyei közgyűlés Fidesz-KDNP által delegált – helyi információk szerint korábban az SZDSZ-t, FKGP-t, Komlói Polgári Kört megjárta, jelenleg Fidesz-es – tagja. Családja gazdálkodik, eddig csak növénytermesztéssel foglalkoztak, állatuk nem volt. **Prettl János** maga földbérleti pályázatot nem adott be, de **közvetlen családtagjai** közül többen is pályáztak, és mindannyian nyertek. Bodolyabéren és Oroszlón az eddig bérbe adott terület 82 illetve 79 %-át, Ligeten és Magyarhertelenden pedig valamennyi eddig odaítélt terület bérleti jogát megszerezték. Valamennyi beadott pályázatuk nyert! **5 nyertes pályázattal** összesen **228 ha** – 2.270 aranykorona értékű – **területhez** jutottak. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 11!-szerese**, a **Baranya megyében** eddig bérbe adott **összes terület több mint 20%-a**, az összes aranykorona érték közel 17 %-a. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk - 20,9 és 112,7 ha között változva – **45,2 ha**, átlagos aranykorona értékük **10,1 AK/ha**. Bár formálisan és közvetlenül nem tartozik a Prettl érdekeltséghez, de közös cégük révén feltétlenül ezen érdekkörhöz számítandó a megyei rangsorban 2. helyezett **Balogh Péter**, Magyarországon élő nyertes gazdálkodó is. Erre és közös cégükre, a **Balogh és Prettl Kft-re** még alább visszatérek. Így ez a tágabb érdekkör összesen tulajdonképpen **348 ha** – 4.476 aranykorona értékű – terület bérleti jogát szerezte meg, ami a Baranya megyében eddig bérbe adott összes terület és összes aranykorona érték közel 1/3-a. A közvetlen családi érdekeltség **nyertes tagjai:**
 - **Kovácsné Prettl Bernadett:** Prettl János Komlón élő lánya (**Bodolyabér:** HU23-10010, 113 ha szántó, összesen 833 aranykorona értékben);

- **Prettl Nándor:** Prettl János Komlón élő öccse (**Oroszló:** HU23-10012, 36 ha szántó + legelő, **Magyarhertelend:** HU23-10029, 21 ha szántó, összesen 864 aranykorona értékben);
- **Hüttneré Prettl Judit:** Prettl Nándor Komlón élő lánya, Prettl János unokahúga (**Oroszló:** HU23-10017, 37 ha szántó, **Liget:** HU23-10032, 21 ha szántó+kivett, összesen 573 aranykorona értékben).
- **Balogh Péter:** Magyarországon élő gazdálkodó, a Mindszentgodisán és Sásdon meghirdetett teljes terület bérleti jogát megszerezte. Mindkét beadott pályázata nyert! A **Prettl érdekkörhöz** tartozó Balogh Prettl Jánossal közös – növénytermelés főprofilú, 50-50 %-os tulajdoni hányadú, 3 millió Ft. jegyzett tőkéjű, 2011-ben 7 millió Ft. mérleg szerinti eredményt felmutató, 6 főt foglalkoztató – cégét, a **Balogh és Prettl Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft**-t 1993-ban alapította Magyarországon. Balogh **2 nyertes pályázattal** összesen **120 ha** – 2.206 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak 6-szorosa**, a **Baranya megyében** eddig bérbe adott **összes terület közel 11%-a**, az összes aranykorona érték több mint 16%-a. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk – 45,1 és 75,3 ha között változva – **60 ha**, átlagos aranykorona értékük **18,4 AK/ha**. (**Mindszentgodisa:** HU23-10013, 75 ha szántó+legelő+rét, **Sásd:** HU23-10014, 45 ha szántó+legelő, összesen 2.206 aranykorona értékben).
- **Sertáp Kft.:** A 2009-ben alapított, 2011 végéig Békés megyei, Gyomaendrőd székhelyű, sertésenyésztés főprofilú cég **székhelyét** – minden bizonnyal a földbérleti pályázatok okán – **2011. december 19-én áthelyezték a 267! km-re lévő Alsómocsoládra**. A nyertes pályázatot követően a korábbi ügyvezető, a gyomaendrődi Balog László személye is megváltozott, és 2012. június 1. óta a Soltvadkerten – Alsómocsoládtól 133 km-re - élő Tóth Ilona lett a cég ügyvezetője. A 2011-es mérlegadatokat szerint a cég jegyzett tőkéje mindössze 500 eFt, saját tőkéje ugyanakkor -230 millió Ft-ra rúg. Az 1,5 milliárd forint nettó forgalmat lebonyolító, 30 főt foglalkoztató cég mérleg szerinti eredménye 2011-ben 15 millió Ft. volt. A **Baranyába sebtében áthelyezett cég** Alsómocsoládon és Felsőegerszegen a teljes meghirdetett területet, Vargán pedig – amely közúton egyébként Alsómocsoládtól **28,4 km-re** található - annak 74 %-át megszerezte a helyi gazdálkodó, földbérletre pályázó családok elől. Valamennyi beadott pályázata nyert! **5 nyertes pályázattal** összesen **117 ha** – 1.174 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak mintegy 6-szorosa**, a **Baranya megyében** eddig bérbe adott **összes terület több mint 10%-a**, az összes aranykorona érték közel 9%-a. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk – 9,5 és 40,5 ha között változva – **23,4 ha**, átlagos aranykorona értékük **8,6 AK/ha**. (**Alsómocsolád:** HU23-10036, 41 ha szántó, **Felsőegerszeg:** HU23-10015, 22 ha szántó+legelő+kivett, **Varga:** HU23-10030, 26 ha szántó, HU23-10033, 19 ha szántó, HU23-10034, 10 ha szántó, összesen 1.174 aranykorona értékben).

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti az **1.3. táblázat** és az **1.3. ábra**.

A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A **40 település közül** mindössze **12** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- Az 54 elnyerhető egységből **14 (25,9%)**, a teljes meghirdetett 1.135 ha földterületből pedig csupán **249 ha (21,9%)** került **helyi lakosokhoz (1.3. ábra)**.
- A **25 hektárnál nagyobb** területű 16 parcella közül **helyben lakó gazdálkodók 3-at**, a **másutt lakók viszont 13-at** nyertek el.

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek csupán 1/5-ét tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a 4/5-öd részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

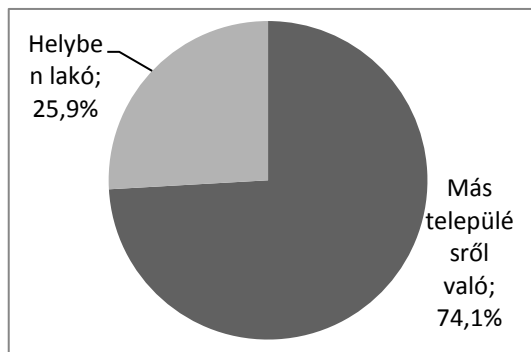
Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímet szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek (lásd pl. Sertáp Kft.), gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

1.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek (parcellák) száma és területe

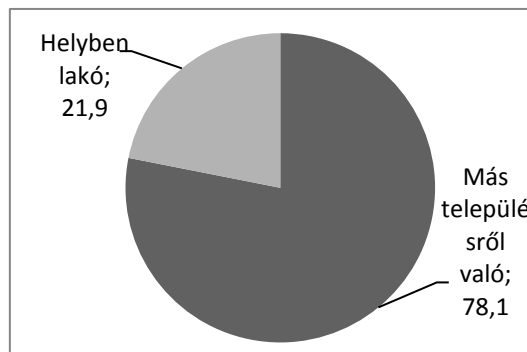
Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Alsómocsolád	1	1	41	41
2. Bakonya	1	1	15	15
3. Birján	1	-	18	-
4. Bodolyabér	2	-	138	-
5. Bogdánmindszent	1	-	1	-
6. Bogdása	1	-	2	-
7. Bosta	1	-	5	-
8. Bükkösd	1	1	6	6
9. Drávasztára	1	-	6	-
10. Endrőc	1	1	9	9
11. Feked	1	-	5	-
12. Felsőegerszeg	1	-	22	-
13. Gyöngyfa	1	-	5	-
14. Hirincs	1	-	13	-
15. Királyegyháza	1	-	17	-
16. Kistamási,	1	-	9	-
17. Komló	1	-	5	-
18. Kővágószőlős	1	-	4	-
19. Liget	2	-	40	-
20. Lovászhetyű	1	-	20	-
21. Magyarhertelend	1	-	21	-
22. Martonfa	1	-	32	-
23. Mekenyes	1	-	11	-
24. Mindszentgödi	1	-	75	-
25. Nagyhajmás	2	1	61	36
26. Nagykozár	1	1	1	1
27. Nagypall	1	-	30	-
28. Oroszló	3	-	92	-
29. Páprád	1	-	5	-
30. Peterd	2	-	68	-
31. Pécs	2	2	11	11
32. Sásd	1	-	45	-
33. Siklós	2	2	15	15
34. Somogyhárság	1	-	19	-
35. Szalatnak	3	1	146	73
36. Szebeny	1	-	7	-
37. Szentlőrinc	1	1	2	2
38. Técső	1	-	3	-
39. Vajszló	1	1	21	21
40. Varga	5	1	93	19
A 40 település összesen	54	14	1.135	249

1.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és területekből Baranya megyében

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szereztek meg. Vannak viszont települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni. Az 1.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó, pályázó, gazdálkodó családok nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

1.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Bodolyabér	2	138
2. Oroszló	3	92
3. Mindszentgodisa	1	75
4. Peterd	2	68
5. Sásd	1	45
6. Liget	2	40
7. Martonfa	1	32
8. Nagypall	1	30
9. Felsőegerszeg	1	22
10. Magyarhertelend	1	21
11. Lovászhetyén	1	20
12. Somogyhárságy	1	19
13. Birján	1	18
14. Királyegyháza	1	17
15. Hirincs	1	13
16. Mekényes	1	11
17. Kistamási,	1	9
18. Szebeny	1	7
19. Drávasztára	1	6
20. Bosta	1	5
21. Feked	1	5
22. Gyöngyfa	1	5
23. Komló	1	5
24. Páprád	1	5
25. Kővágószőlős	1	4
26. Tésenfa	1	3
27. Bogdása	1	2
28. Bogdánmindszent	1	1
A 28 vesztes település összesen	33	718

A táblázatban szereplő adatok alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **40 település** közül **28! településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések **70%-a** tehát **igazi vesztesnek** tekinthető, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 28 vesztes településen 33 bérleti egységben összesen **718 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élőkhez**. **A legnagyobb vesztesek** olyan települések - mint pl. *Bodolyabér, Liget, Martonfa, Mindszentgodisa, Nagypall, Oroszló, Peterd* vagy éppen *Sásd*, - amelyeken nagy, 30 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe, és ráadásul közülük jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.

Az 1.5. táblázat és az 1.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

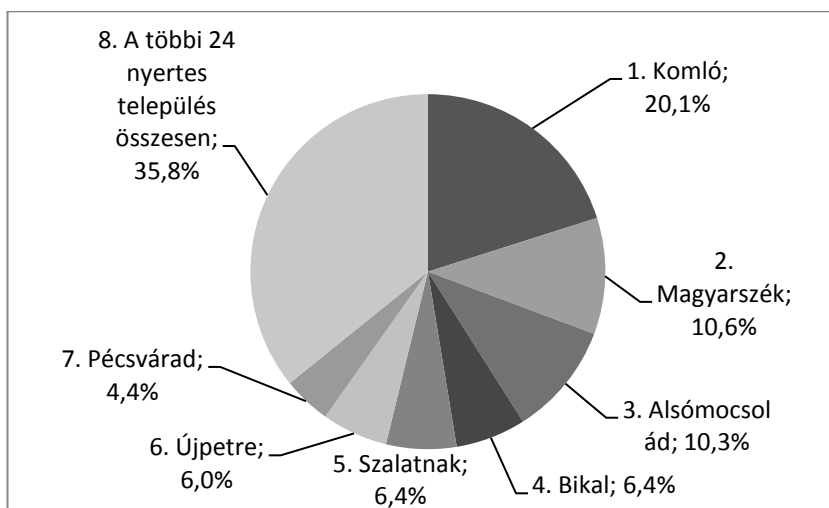
A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A bérbe adott állami területeket 31 településen élő pályázók nyerték. A területek több mint **75! %-ának** bérleti jogát megszerző nyertes pályázók az összesen érintett 31 település közül mindössze **11 településről** kerülnek ki.
- A rangsor élén **Komló** található, amelynek pályázói 5 nyertes pályázattal **228 ha** bérleti jogát szereztek meg. Ez a megyében eddig bérbe adott területeknek több mint **20! %-a**.
- Az élen álló 3 település - sorrendben **Komló, Magyarszék, Alsómocsolád** - messze kimagaslik, az 54-ből nyertes **12 pályázatával**, és az ezekkel megszerzett **465 hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott területeknek közel **45%-a!**
- A bérbe adott területek 6-7 %-át, azaz 50-75 hektár föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben - **Bikal, Szalatnak, Újpetre** és **Pécsvárad**, míg 50 hektár alatti földterület bérleti jogát további 24 település sikeres pályázói nyerték.

1.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe	
			arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Komló	5	228	20,1	20,1
2. Magyarszék	2	120	10,6	30,7
3. Alsómocsolád	5	117	10,3	41,0
4. Bikal	2	73	6,4	47,4
5. Szalatnak	1	73	6,4	53,8
6. Újpetre	2	68	6,0	59,8
7. Pécsvárad	2	50	4,4	64,2
8. Nagyhajmás	1	36	3,2	67,4
9. Mágocs	2	35	3,1	70,5
10. Pereked	1	32	2,8	73,3
11. Kaposszekcső	1	25	2,2	75,5
12. Pécs	2	25	2,2	77,7
13. Mecsekpölöske	2	23	2,0	79,7
14. Vajszló	1	21	1,9	81,6
15. Szentlászló	1	19	1,7	83,3
16. Varga	1	19	1,7	85,0
17. Siklós	2	15	1,3	86,3
18. Kísszentmárton	1	13	1,1	87,4
A 18 település összesen	34	992	-	87,4
A további 13 település összesen	20	143	-	12,6
A 31 település mindösszesen	54	1 135	100,0	100,0

1.4. ábra: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Baranya megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai
(Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok, 2012. december 15-éi állapot)

❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
➤ 1.) Prettl János családtagjai (Bernadett: 7305 Komló, Jánosi Fő u. 48., Judit és Nándor: 7305 Komló, Jánosi Fő u. 92/c)							
• Kovácsné Prettl Bernadett: Komló							
HU23-10010	Baranya	Bodolyabér	112,7	833	7,4	szántó	2012. 04. 04.
• Hüttmerné Prettl Judit: Komló							
HU23-10032	Baranya	Liget	21,4	258	12,1	szántó, kivett út	2012. 03. 05.
HU23-10017	Baranya	Oroszló	36,8	315	8,6	szántó	2012. 03. 05.
• Prettl Nándor: Komló							
HU23-10029	Baranya	Magyarhertelend	20,9	192	9,2	szántó	2012. 03. 05.
HU23-10012	Baranya	Oroszló	36,1	672	18,6	szántó, legelő	2012. 03. 05.
Prettl János családtagjai összesen			227,9	2 270	10,0	szántó, kivett út, legelő	2012.03.28 – 04.04.
➤ 2.) Balogh Péter (7396 Magyarszék, Kossuth út 79.)							
HU23-10013	Baranya	Mindszentgodisa	75,3	1 399	18,6	legelő, szántó, rét	2012. 03. 05.
HU23-10014	Baranya	Sásd	45,1	807	17,9	legelő, szántó	2012. 03. 05.
Balogh Péter összesen			120,4	2 206	18,3	legelő, szántó, rét	2012. 03. 05.
➤ 3.) Sertáp Kft. (7345 Alsómocsolád, külter. 096/3.)							
HU23-10036	Baranya	Alsómocsolád	40,5	411	10,2	szántó	2012.05.22
HU23-10015	Baranya	Felsőegerszeg	22,4	200	8,9	szántó, legelő, kivett út	2012.03.20
HU23-10030	Baranya	Varga	25,7	296	11,5	szántó	2012.03.05
HU23-10033	Baranya	Varga	18,7	168	9,0	szántó	2012.03.05
HU23-10034	Baranya	Varga	9,5	99	10,4	szántó	2012.03.05
Sertáp Kft. összesen			116,8	1 174	10,1	szántó, legelő, kivett út	2012.03.05.- 05.22.

❖ **50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
➤ 4.) Gothár Péter (7334 Szalatnak, Béke u. 24.)							
HU23-10038	Baranya	Szalatnak	72,9	577	7,9	szántó, legelő	2012. 03. 05.
Gothár Péter összesen			72,9	577	7,9	szántó, legelő	2012. 03. 05.
➤ 5.) Kovácsovics István és cége (7346 Bikal, Béke u. 1.)							
• Kovácsovics István: Bikal							
HU23-10037	Baranya	Szalatnak	39,4	351	8,9	szántó, rét	2012. 06. 01.
• Kovácsovics Mg.i. és Szolg. Kft.: Bikal							

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU23-10040	Baranya	Szalatnak	34,0	119	3,5	szántó, kivett út	2012. 03. 05.
Kovácsovics István és cége összesen			73,4	470	6,4	szántó, rét, kivett út	2012. 03. 05.
➤ 6.) Vogl Ferenc (7720 Pécsvárad, Radnóti u. 5/d)							
HU23-10042	Baranya	Lövászhetyény	20,3	120	5,9	szántó	2012.03.12
HU23-10041	Baranya	Nagypall	29,9	177	5,9	szántó, legelő	2012.03.12
Vogl Ferenc összesen			50,2	297	5,9	szántó, legelő, kivett út	2012.03.12.

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
➤ 7.) Kohlmann Ottó Vilmos (7766 Újpetre, Ady E. u. 39.)							
HU23-10024	Baranya	Peterd	38,05	38,05	1,0	szántó	2012.04.05.
Kohlmann Ottó Vilmos összesen			38,05	38,05	1,0	szántó	2012.04.05.
➤ 8.) Anas Mg. Szövetkezet (7343 Nagyhajmás, Nemerő pusztá 08/2.)							
HU23-10077	Baranya	Nagyhajmás	36,2	230	6,4	szántó, legelő	2012.06.29.
Anas Mg. Szövetkezet összesen			36,2	230	6,4	szántó, legelő	2012.06.29.
➤ 9.) Marx Gábor (7342 Mágocs, Hunyadi u. 42.)							
HU23-10084	Baranya	Mekényes	11,0	120	10,9	szántó	2012.06.29.
HU23-10079	Baranya	Nagyhajmás	24,4	99	4,1	legelő, szántó	2012.06.29.
Marx Gábor összesen			35,4	219	6,3	legelő, szántó, rét	2012.06.29.
➤ 10.) Pekár László (7664 Pereked, Fő u. 65.)							
HU23-10028	Baranya	Martonfa	32,0	377	11,8	rét	2012. 04.23.
Pekár László összesen			32,0	377	11,8	legelő, szántó, rét	2012.04.23.
➤ 11.) Hoffman és Társa Kft. (7766 Újpetre, Kossuth u. 133.)							
HU23-10023	Baranya	Peterd	29,6	910	30,7	szántó	2012.03.20.
Hoffman és Társa Kft. összesen			29,6	910	30,7	szántó	2012.03.20.
➤ 12.) Lakos Zoltán (7631 Kaposszekcső, Napsugár u. 12.)							
HU23-10011	Baranya	Bodolyabér	25,1	349	13,9		2012.04.05.
Lakos Zoltán összesen			25,1	349	13,9	legelő, szántó, rét	2012.04.05.
➤ 13.) Dicsőék (7305 Mecsekpölöske, Szegfű u. 2.)							
• Dicső János: Mecsekpölöske							
HU23-10070	Baranya	Komló	18,6	200	10,7	szántó	2012.03.05.
• Dicső Attila: Mecsekpölöske							
HU23-10016	Baranya	Oroszló	4,7	62	13,1	szántó	2012.03.12.
Dicsőék összesen			23,3	262	11,2	szántó	2012.03.05. – 03.12.
➤ 14.) Finta Tibor (7838 Vajszló, Gyöngyvirág u. 4.)							
HU23-10080	Baranya	Vajszló	21,2	472	22,2	szántó, legelő	2012.06.29.
Finta Tibor összesen			21,2	472	22,2	szántó, legelő	2012.06.29.

❖ 10 - 20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
➤ 15.) Antal Csaba József (7370 Sásd, Erzsébet u. 30.)							
HU23-10081	Baranya	Varga	19,7	154	7,8	szántó	2012.10.11.
Antal Csaba József összesen			19,7	154	7,8	szántó	2012.10.11.
➤ 16.) Teklovics Ákos (7936 Szentlászló, Kisszentlászló 1.)							
HU23-10008	Baranya	Somogyhárság	19,3	67	3,5	legelő	2012.03.14.
Teklovics Ákos összesen			19,3	67	3,5	legelő	2012.03.14.
➤ 17.) Polák István (7370 Varga, Vitéz telek 1.)							
HU23-10018	Baranya	Varga	18,7	199	10,6	szántó	2012.04.26.
Polák István összesen			18,7	199	10,6	szántó	2012.04.26.
➤ 18.) Czirják Józsefné (7634 Pécs, Zurna dűlő 43.)							
HU23-10026	Baranya	Birján	18,3	618	33,7	szántó, rét	2012.04.26.
Czirják Józsefné összesen			18,3	618	33,7	szántó, rét	2012.04.26.
➤ 19.) Lukovics és társa Kft. (7396 Magyarszék, Hunyadi u. 20/a.)							
HU23-10031	Baranya	Liget	18,2	240	13,2	szántó	2012.10.11.
Lukovics és társa Kft összesen			18,2	240	13,2	szántó	2012.10.11.
➤ 20.) Szentlőrinc Szolánium Kft. (7940 Szentlőrinc, Tarcapuszta 071/9 hrsz.)							
HU23-10082	Baranya	Királyegyháza	17,0	530	31,1	szántó	2012.10.11.
Szentlőrinc Szolánium Kft. összesen			17,0	530	31,1	szántó	2012.10.11.
➤ 21.) Gaál Gyula (7675 Bakonya, Dózsa György u. 2.)							
HU23-10059	Baranya	Bakonya	15,2	220	14,5	szántó	2012.10.11.
Gaál Gyula összesen			15,2	220	14,5	szántó	2012.10.11.
➤ 22.) Tóth Szilárd (7800 Siklós, Felszabadulás u. 68.)							

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU23-10066	Baranya	Siklós	6,0	56	9,4	szántó	2012.05.11.
HU23-10067	Baranya	Siklós	8,7	237	27,3	szántó	2012.03.12.
<i>Tóth Szilárd összesen</i>			<i>14,7</i>	<i>293</i>	<i>14,5</i>	<i>szántó</i>	<i>2012.03.12.-05.11.</i>
➤ 23.) Bogdán Jánosné (7841 Kísszentmárton, Kossuth Lajos u. 10.)							
HU23-10002	Baranya	Hirincs	13,0	253	19,6	szántó, legelő	2012.03.12.
<i>Bogdán Jánosné összesen</i>			<i>13,0</i>	<i>253</i>	<i>19,6</i>	<i>szántó, legelő</i>	<i>2012.03.12.</i>

2. melléklet: Baranya megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elyvert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Érdekltség (db)	17	9	8	3	3	-	-	40
Pályázó (db)	17	9	9	4	5	-	-	44
Szerződés (földrészlet) (db)	17	10	10	5	12	-	-	54
Terület (ha)	79	154	241	196	465	-	-	1 135
Aranykorona érték (AK)	682	2 574	3 200	1 344	5 650	-	-	13 450

2. Békés megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből - a **2.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Békés megyében** 49 településen, összesen 176 bérleti egységen hirdetett eredményt.

2.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Békés megyei sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	167	2.074	12,4	46.900	22,6
Eredménytelen	9	52	5,8	1.268	24,2
Folyamatban	184	2.530	13,8	59.216	23,4
Összesen	360	4.657	12,9	107.385	23,1

Ezek közül **2.074 hektár** – összesen 46.900 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **167 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 9 blokk (53 ha és 1.268 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 184 blokk (2.530 ha és 59.216 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **Békés megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek 9,5%-a.**

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Békés megyében pedig – 1,0 és 105,7! ha között változva – 12,4 ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen **a pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó** illetve érdekltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve **hány egység bérleti jogát szerezheti meg!** Ehhez a **nyertes pályázatok részletes elemzésére** van szükség.

➤ Nyertes érdekltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga **összesítéseket egyáltalán nem készít**, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képalkotást.** Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – **magam végeztem el.** Ennek legfontosabb eredményeit a **2.2/a. és 2.2/b. táblázatban** foglaltam össze, illetve a **2.1. és a 2.2. ábrán** szemléltetem.

2.2/a. táblázat: Békés megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Települések	Elyert					
		szerződés		aranykorona		terület	
		db	%	AK	%	ha	%
1. Gyulai Gábor: Füzesgyarmat	Kertészsziget, Szeghalom	2	1,2	4.180	8,9	166	8,0
2. Erdős István: Füzesgyarmat	Kertészsziget	2	1,2	2.091	4,5	163	7,9
3. Farkasinszkiek: Szeghalom	Kertészsziget, Szeghalom	4	2,4	3.907	8,3	154	7,4
- Farkasinszki Norbert András	Kertészsziget	2	1,2	2.138	4,5	80	3,9
- Farkasinszki András	Kertészsziget, Szeghalom	2	1,2	1.769	3,8	74	3,5
4. Gurucz László: Füzesgyarmat	Kertészsziget	2	1,2	3.726	7,9	140	6,7
➤ 100-300 ha közötti (1-4.) 4 nyertes érdekeltség 5 pályázója összesen		10	6,0	13.904	29,6	623	30,0
5. Czakóné Szántó Erika: Kertészsziget	Kertészsziget	1	0,6	412	0,9	91	4,4
6. Schamschula Virág: Füzesgyarmat	Kertészsziget	1	0,6	2.230	4,8	82	4,0
7. Méhes Gréta: Komádi	Zsadány	1	0,6	1.891	4,0	71	3,4
8. Lacházi Szilvia: Kertészsziget	Kertészsziget	1	0,6	1.753	3,7	61	2,9
9. ifj. Eszlári István: Vésztő	Vésztő	1	0,6	1.500	3,2	57	2,7
10. Nagy Gyula Zoltán: Szeghalom	Szeghalom	1	0,6	660	1,4	53	2,6
➤ 50-100 ha közötti (5-10.) 6 nyertes érdekeltség 6 pályázója összesen		6	3,6	8.446	18,0	415	20,0
11. ifj. Gajda László: Újiráz	Vésztő	1	0,6	1.205	2,6	45	2,2
12. Ébellai Albert: Mezőgyán	Mezőgyán	3	1,8	321	0,7	33	1,6
13. Baráth Richárd: Pusztatottlaka	Csanádapáca	3	1,8	1.228	2,6	32	1,5
14. ifj. Sipos Imre: Szeghalom	Szeghalom	1	0,6	355	0,8	32	1,5
15. Füleki Elek és Oszlanczi Ignác László: Ecségfalva	Ecségfalva	2	1,2	447	1,0	31	1,5
16. Kiss László: Dévaványa	Ecségfalva	1	0,6	496	1,1	29	1,4
17. Bereczki Péter: Békés	Tarhos	1	0,6	798	1,7	27	1,3
18. Verók Imréné: Békéssámsón	Békéssámsón	4	2,4	781	1,7	27	1,3
19. Odler Ferenc: Vésztő	Mezőgyán	1	0,6	228	0,5	26	1,3
20. Hanyecz Libor Lászlóné: Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	2	1,2	592	1,3	25	1,2
21. Bartha-Agrár Kft.: Dévaványa	Gyomaendrőd	1	0,6	127	0,3	25	1,2
22. Szénási Márton Zoltán: Szarvas	Szarvas	2	1,2	590	1,3	24	1,2
23. Nagyék: Pusztaföldvár	Pusztaföldvár	2	1,2	1.010	2,2	24	1,1
- Nagy János	Pusztaföldvár	1	0,6	606	1,3	15	0,7
- Nagy Nándor	Pusztaföldvár	1	0,6	404	0,9	9	0,4
24. Sztankó András: Békéscsaba	Kamut, Mezőberény	8	4,8	760	1,6	23	1,1
25. Földesi Dóra: Dévaványa	Dévaványa	1	0,6	348	0,7	23	1,1
26. Földi Imre: Dévaványa	Dévaványa	1	0,6	411	0,9	22	1,1
27. Békési Egyetértés Szarvasmarhateny. Kft.: Békés	Békés, Tarhos	5	3,0	509	1,1	21	1,0
28. Uhrin András: Medgyesegyháza	Battonya, Mezőkovácsháza, Nagykamarás	4	2,4	672	1,4	20	1,0
➤ 20-50 ha közötti (11-28.) 18 nyertes érdekeltség 19 pályázója összesen		43	25,8	10.878	23,2	489	23,6
➤ 10-20 ha közötti (29-47.) 19 nyertes érdekeltség 19 pályázója összesen		38	22,8	6.439	13,7	260	12,5
➤ 10 ha alatti (44-69.) 59 nyertes érdekeltség 60 pályázója összesen		70	41,9	6.833	14,6	287	13,8
A 106 érdekeltség 109 pályázója mindösszesen		167	100,0	46.900	100,0	2.074	100,0

2.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Békés megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

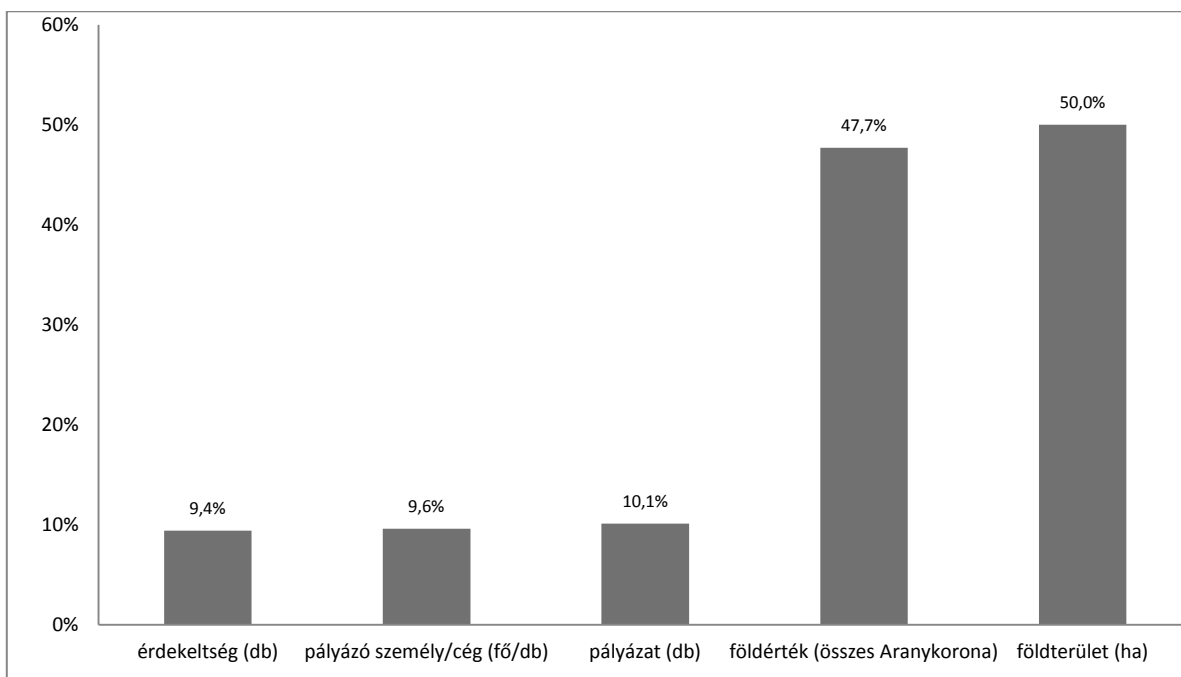
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
érdekeltség (db)	106	4	3,8
pályázó személy/cég (fő/db)	109	5	4,6
pályázat (db)	167	10	6,0
földterület (ha)	2.074	623	30,0
földérték (összes Aranykorona)	46.900	13.904	29,6

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

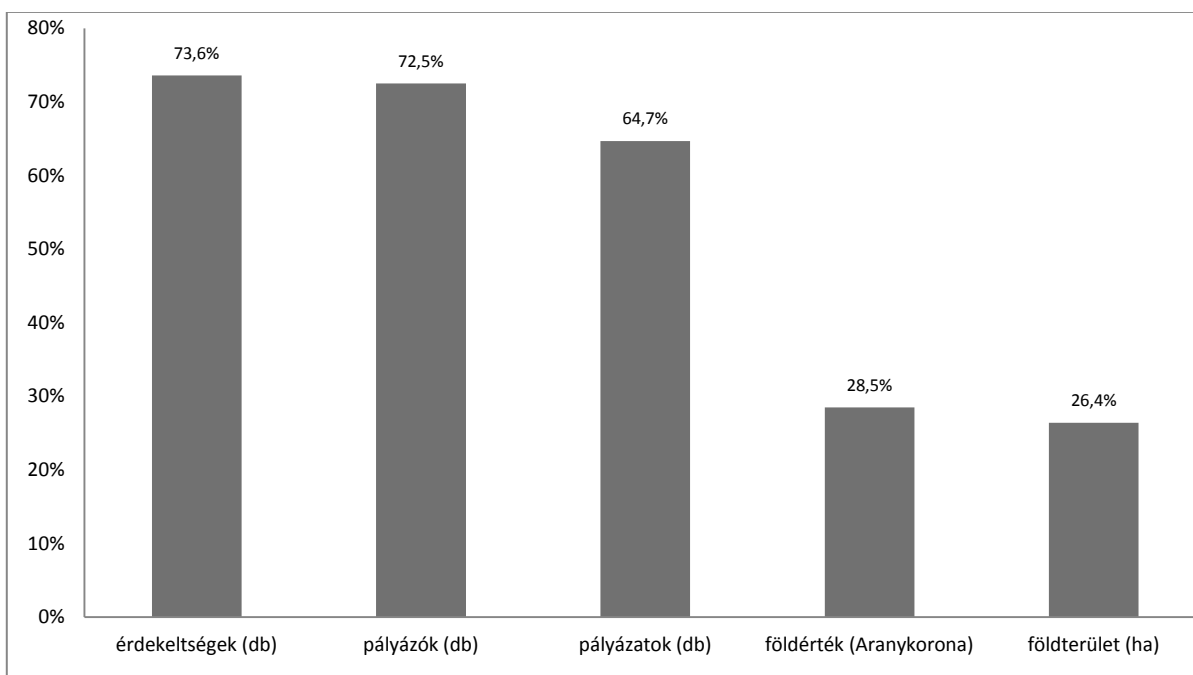
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
érdekeltség (db)	106	78	73,6
pályázó személy/cég (fő/db)	109	79	72,5
pályázat (db)	167	108	64,7
földterület (ha)	2.074	547	26,4
földérték (összes Aranykorona)	46.900	13.272	28,5

2.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Békés megye összesített állami földbérleti pályázataiban

A.) Az 50 ha fölötti 10 nyertes érdekeltség aránya (%)

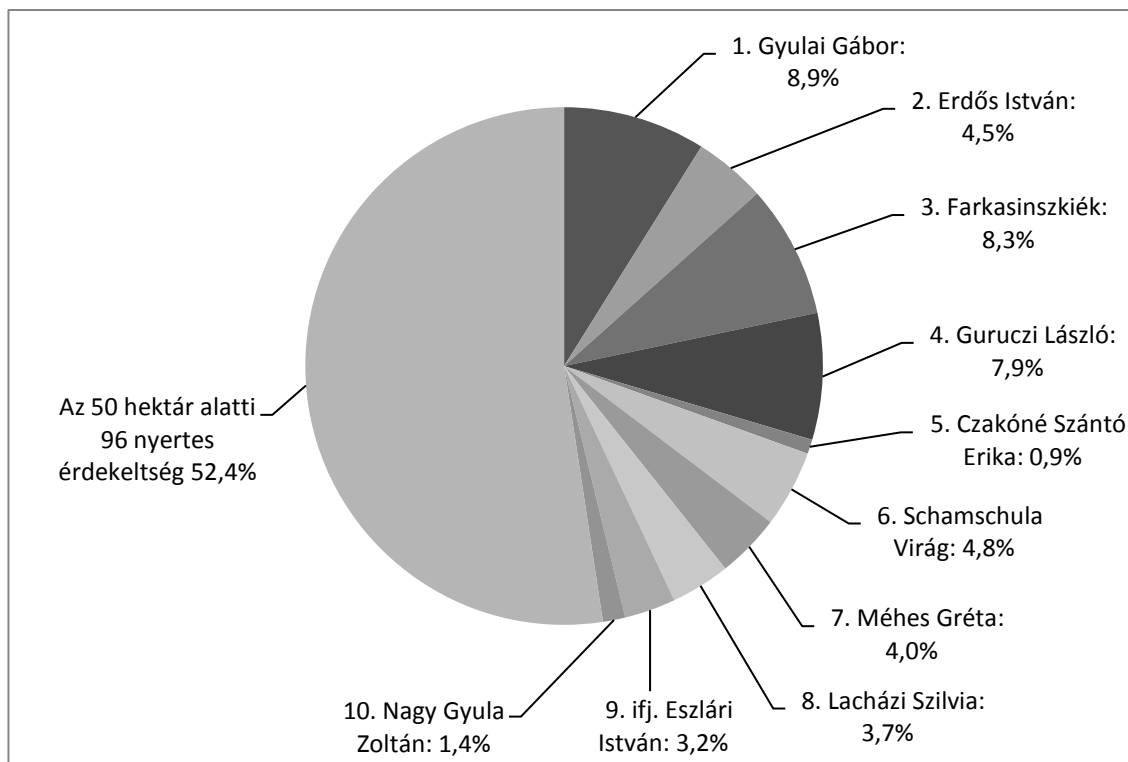

B.) A 20 ha alatti 78 nyertes érdekeltség aránya (%)

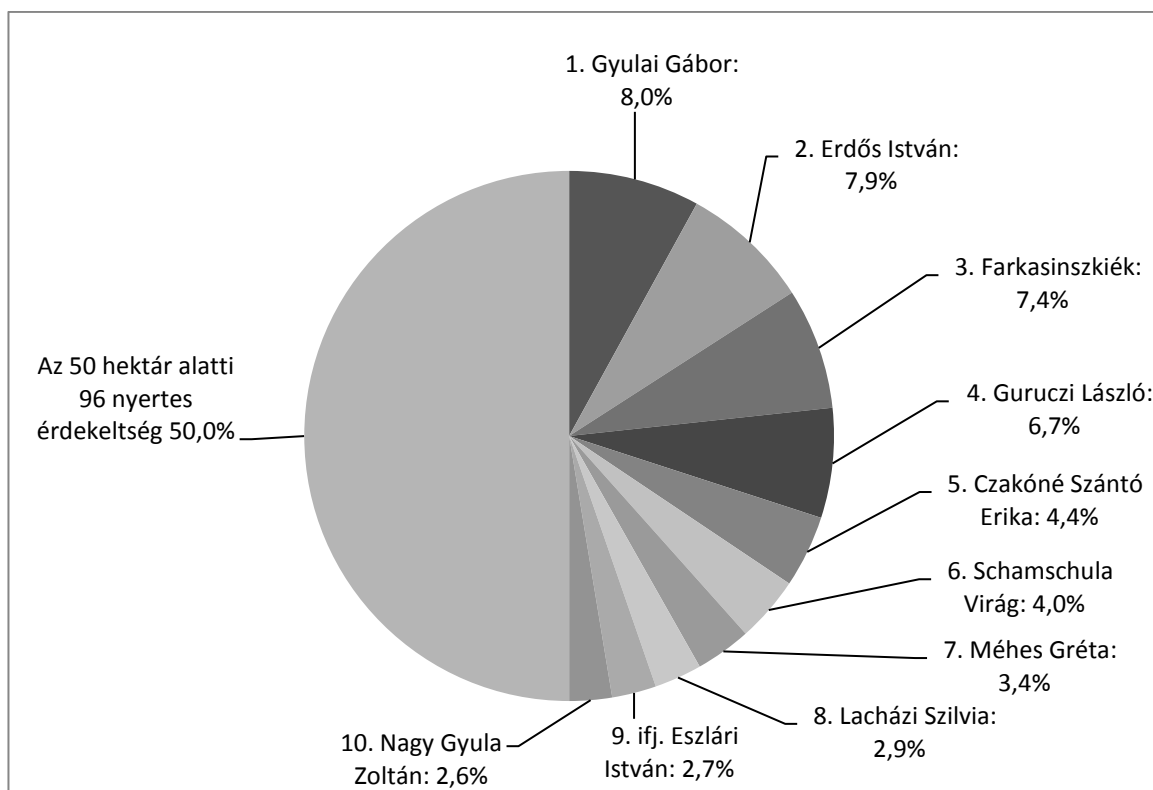

2.2. ábra: A területek és az aranykorona/föld/-érték megoszlása (%) a nyertesek között

a) föld/aranykorona érték (AK)

b) terület (ha)

A táblázatok és az ábrák alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A bérbe adott területek közel 1/3-át mindössze **4 nagy** – 100 ha fölötti – **érdekeltség** 5 pályázója 10 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 3,8%-a** tehát **a földterület 30%-át, az összes aranykorona értéknek pedig 29,6%-át kapta**. E legfelső „elit” kategóriában egy pályázattal átlagosan 1.390 aranykorona értéket illetve 62,3 hektárt nyertek, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak több mint 3-szorosa. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 22,3 AK/ha volt. A „felsőházi” 4 érdekeltség átlagosan érdekeltségenként 155,8 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak mintegy 8-szorosa.
- **A legtöbb bérleti egységet**, 8-at a békéscsabai **Sztankó András** szerezte meg. Őt követi a békési **Egyetértés Kft.** 5, valamint a szeghalmi **Farkasinszki** család (Norbert András és András), a békéssámsóni **Verók Imréné** és a medgyesegyházi **Uhrin András** 4-4 bérleti egységgel.
- **A legnagyobb terület** (166 ha, az összterület 8%-a) bérleti jogát **Gyulai Gábor** szerezte meg. Őt követi **Erdős István** (163 ha, 7,9%), majd **Farkasinszkiék** (154 ha, 7,4%) és **Guruczi László** (140 ha, 6,7%). **E 4 érdekeltség** Kertészszigeten és Szeghalmon összesen **623 ha** bérleti jogát szerezte meg, ami a megyében eddig bérbe adott összes területnek **30%-a**.
- A nyertes érdekeltségek közel 3/4-ét a 20 ha alatti földterülethez jutott, „alsóházi” **kis nyertesek**, az „átlagjavító propaganda-alanyok” adják. Az érdekeltségek **alsó 73,6%-a** 108 nyertes pályázattal **a bérbe adott területnek csupán 26,4%-át, az aranykorona értéknek pedig 28,5%-át tudták** – a „nagyok asztaláról lehulló morzsaként” – **megszerezni**. Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 123 aranykorona értéket illetve 5,1 hektárt nyertek, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak alig 1/4-e. Az „alsóházi” 78 érdekeltség átlagosan érdekeltségenként 7 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak csupán mintegy 35 %-a.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A legnagyobb - 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - **4 érdekeltség** (Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival: „*az olimpiai bajnokok*”) és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték) az alábbiakban foglalom össze.

- **Gyulai Gábor:** Füzesgyarmatról 40 éves agrármérnök. 14 évvel ezelőtt nyúltenyésztéssel kezdték a családi vállalkozást. Füzesgyarmat határában - a TSZ- időkben csirkenevelésre használt - ólakat vásároltak meg. Mivel azonban a nyúltenyésztés gazdaságossága egyre romlott, ezért gazdasági számításokra alapozva úgy döntöttek, hogy áttérnek a húsgalamb tenyésztésére. Ehhez a lépéshez nagyban hozzájárult, hogy 2008-ban a húsgalamb tenyésztés elindításához az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtandó támogatást, azaz Fiala Gazda pályázatot nyert. Jelenleg több mint ezer tenyészpár költ a telepén, de az ország különböző településein termelő, tenyésztő társaitól is felvásárolja a 28-35 napos, 500 gr élősúly feletti galambokat. Vertikális integráció keretében a galambhús termelésben tenyészállat értékesítéssel, vágógalambok felvásárlásával, vágóhídi feldolgozással, húsertékesítéssel (hazai, svájci, francia, olasz piacok) valamint szaktanácsadással is foglalkozik. Kertészszigeten és Szeghalmon **2 nyertes pályázattal** összesen **166 ha** – 4.180 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 8!- szorosa**, a **Békés megyében** eddig bérbe adott **összes terület 8%-a**, az összes aranykorona értéknek pedig közel 9%-a. A megszerzett földek kiváló termőképességű szántók, nagy, összefüggő egységeket alkotnak. Átlagos nagyságuk **83!ha**, (a VM által hangoztatott érték több mint 4!-szerese), átlagos aranykorona értékük pedig **25,2 AK/ha**. (**Kertészsziget:** HU33-20081, 60 ha szántó, **Szeghalom:** HU33-20145, 106 ha szántó.)
- **Erdős István:** gazdálkodó szintén Füzesgyarmatról, Kertészszigeten ugyancsak **2 nyertes pályázattal** összesen **163 ha** – 2.091 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 8!- szorosa**, a **Békés megyében** eddig bérbe adott **összes terület közel 8%-a**, az összes aranykorona érték több mint 4%-a. A megszerzett földek – egy 60 ha-os kiváló termőképességű szántó és egy 103 ha-os legelő - nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk **81,5 ha**, átlagos aranykorona értékük **12,8 AK/ha**. (**Kertészsziget:** HU33-20084, 60 ha szántó, HU33-20085, 103 ha legelő.)

- **Farkasinszkiek:** Szeghalomról Kertészszigeten és Szeghalmon **4 nyertes pályázattal** összesen **154 ha** – 3.907 aranykorona értékű – **területhez** jutottak. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 7-szerese**, a **Békés megyében** eddig bérbe adott **összes terület több mint 7%-a**, az összes aranykorona érték több mint 8%-a. A megszerzett földek – igen jó termőképességű szántók, ill. legelők - nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk **38,5 ha**, átlagos aranykorona értékük **25,4 AK/ha**.
 - **Farkasinszki Norbert András:** Szeghalom, Nagy Miklós u. I/3. alatti lakos (**Kertészsziget:** HU33-20075, 43 ha szántó+legelő, HU33-20079, 38 ha szántó, összesen 2.138 aranykorona értékben);
 - **Farkasinszki András:** Szeghalom, Nádasdy u. 4. alatti lakos (**Kertészsziget:** HU33-20078, 37 ha szántó, **Szeghalom:** HU33-20175, 38 ha szántó, összesen 1.769 aranykorona értékben).
- **Guruczi László:** Füzesgyarmatról Kertészszigeten **2 nyertes pályázattal** összesen **140 ha** – 3.726 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak 7-szerese**, a **Békés megyében** eddig bérbe adott **összes terület közel 7%-a**, az összes aranykorona érték mintegy 8%-a. A megszerzett földek – igen jó termőképességű szántók – igen nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk **70! ha**, átlagos aranykorona értékük **26,6 AK/ha**. (**Kertészsziget:** HU33-20049, 53 ha szántó, HU33-20074, 87 ha szántó).

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **2.3. táblázat** és a **2.3. ábra**.

A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A **48 település közül 34** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég.
- A 167 elnyerhető egységből **107** (64,1%), a teljes meghirdetett 2.074 ha földterületből pedig **939 ha** (45,3%) került **helyi lakosokhoz** (**2.3. ábra**).
- A **25 hektárnál nagyobb** területű 21 parcella közül **helyben lakó gazdálkodók 6-ot**, a **másutt lakók viszont 15-öt** nyertek el.

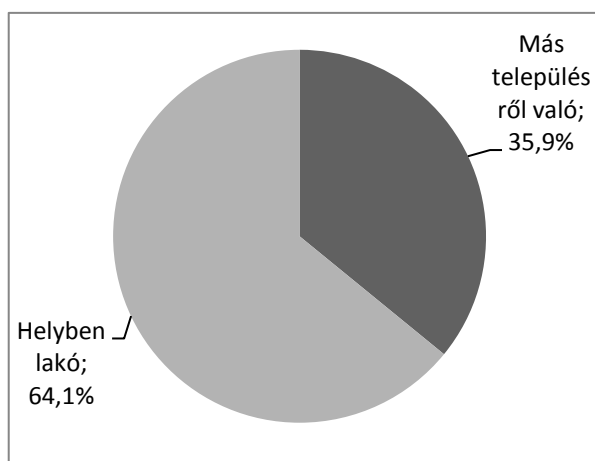
2.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek (parcellák) száma és területe

Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Battonya	1	-	9	-
2. Békés	4	3	24	2
3. Békéssámson	4	4	25	26
4. Bélmegyer	5	4	18	17
5. Csabacsüd	4	-	24	-
6. Csabaszabadi	1	-	21	-
7. Csanádapáca	3	1	13	2
8. Csárdaszállás	1	1	4	4
9. Csorvás	2	2	5	5
10. Dévaványa	12	12	82	82
11. Ecségfalva	6	5	77	48
12. Elek	1	1	1	1
13. Füzesgyarmat	1	1	8	8
14. Gyomaendrőd	16	15	107	82
15. Gyula	11	10	52	49
16. Hunya	1	1	3	3
17. Kamut	4	1	10	4
18. Kardos	1	-	2	-

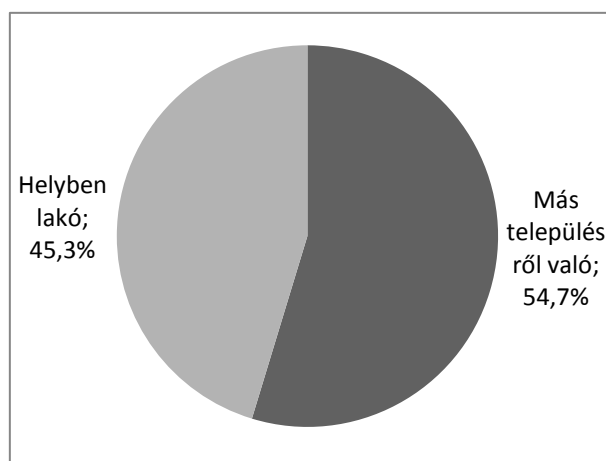
Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
19. Kardoskút	1	1	15	15
20. Kaszaper	4	4	8	8
21. Kertészsziget	12	2	724	152
22. Kétegyháza	3	-	10	-
23. Kétsoprony	1	1	1	1
24. Kondoros	1	1	1	1
25. Körösladány	3	3	11	11
26. Kőtegyán	1	1	15	15
27. Kunágota	1	1	7	7
28. Magyarbánhegyes	1	1	9	9
29. Medgyesegyháza	1	-	7	-
30. Mezőberény	10	2	35	8
31. Mezőgyán	5	4	66	40
32. Mezőhegyes	1	1	3	3
33. Mezőkovácsháza	3	-	8	-
34. Murony	1	-	16	-
35. Nagykamarás	1	-	7	-
36. Nagyszénás	1	1	1	1
37. Okány	3	2	36	30
38. Orosháza	1	1	3	3
39. Örménykút	1	-	5	-
40. Pusztaföldvár	6	6	48	48
41. Szarvas	4	3	28	26
42. Szeghalom	8	6	274	162
43. Tarhos	3	-	33	-
44. Telekgerendás	4	-	25	-
45. Tótkomlós	2	2	7	7
46. Végegyháza	1	-	5	-
47. Vésztő	4	3	104	59
48. Zsadány	1	-	71	-
A 48 település összesen	167	107	2.074	939

2.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és területekből Békés megyében

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek csupán kevesebb, mint felét tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, azok többségét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány azonban valószínűleg **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímet szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a

pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 2.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

2.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Települések	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Zsadány	1	71
2. Tarhos	3	33
3. Telekgerendás	4	25
4. Csabacsüd	4	24
5. Csabaszabadi	1	21
6. Murony	1	16
7. Kétegyháza	3	10
8. Battonya	1	9
9. Mezőkovácsháza	3	8
10. Medgyesegyháza	1	7
11. Nagykamarás	1	7
12. Örménykút	1	5
13. Végegyháza	1	5
14. Kardos	1	2
A 14 vesztes település összesen	26	243

A táblázatban szereplő adatok alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **48 település** közül **14 településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések mintegy **30%-a** tehát **vesztesnek** tekinthető, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 14 vesztes településen 26 bérleti egységben összesen **243 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élők**hez. A **legnagyobb vesztesek** olyan települések azok, - mint pl. *Zsadány, Tarhos, Telekgerendás, Csabacsüd*, vagy éppen *Csabaszabadi*, - amelyekben 20 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe, és ráadásul közülük néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.

A 2.5. táblázat és a 2.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - **a legtöbb nyertes kikerült**, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol. A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

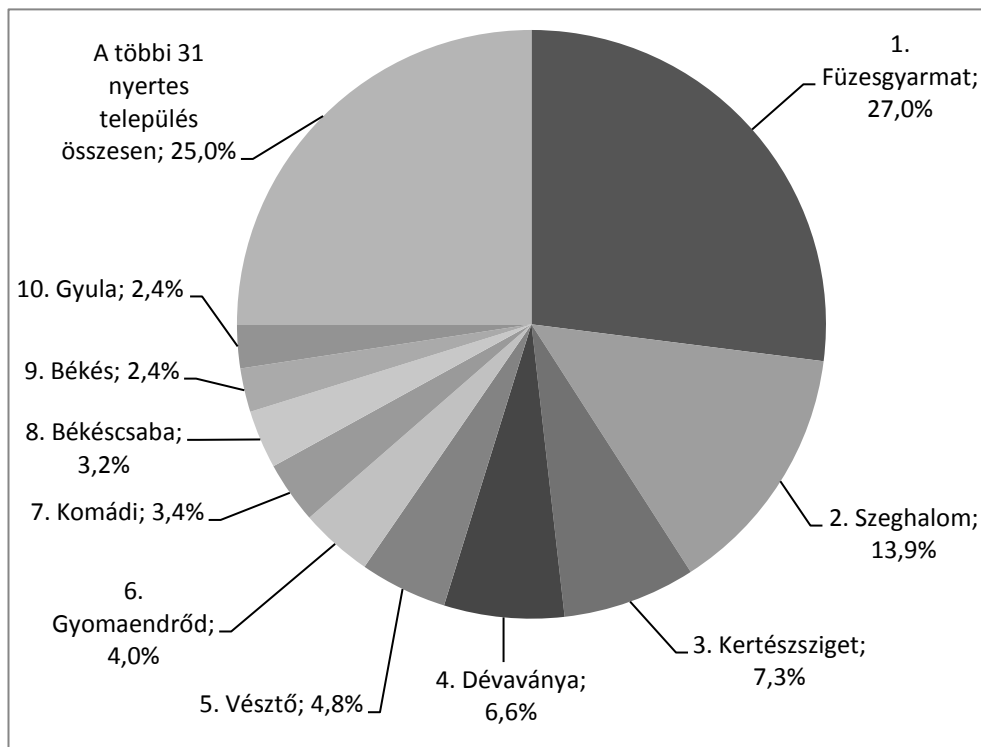
- A bérbe adott állami területeket 41 településen élő pályázók nyerték. A területek több mint **50! %-ának** bérleti jogát megszerző nyertes pályázók mindössze **4! településről** kerülnek ki. Az élen álló 4 település - sorrendben *Füzesgyarmat, Szeghalom, Kertészsziget és Déványa* - messze kimagaslik, **34 nyertes pályázatával**, és az ezekkel megszerzett **1.136! hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott területeknek közel **55!%-a!** A rangsor élén *Füzesgyarmat* található, amelynek pályázói 8 nyertes pályázattal **559 ha** bérleti jogát szerezték meg. Ez a megyében eddig bérbe adott területeknek **27!%-a**.

- További 6 település - csökkenő sorrendben *Vésztő, Gyomaendrőd, Komádi, Békéscsaba, Békés* és *Gyula* - 49-99 hektár föld bérleti jogát szerezte meg, míg 50 hektár alatti földterület bérleti jogát további 31 település sikeres pályázói nyerték. Az első **10 település pályázói** jutottak tehát **a megyében eddig bérbe adott területek 3/4-ed részéhez!**

2.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	száma (db)	Bérleti egységek		
		összes (ha)	területe	
			településenkénti	halmozott
1. Füzesgyarmat	8	559	27,0	27,0
2. Szeghalom	10	289	13,9	40,9
3. Kertészsziget	2	152	7,3	48,2
4. Dévaványa	14	136	6,6	54,8
5. Vésztő	6	99	4,8	59,6
6. Gyomaendrőd	15	82	4,0	63,6
7. Komádi	1	71	3,4	67,0
8. Békéscsaba	13	66	3,2	70,2
9. Békés	7	49	2,4	72,6
10. Gyula	10	49	2,4	75,0
11. Ecsegfalva	5	48	2,3	77,3
12. Pusztaföldvár	6	48	2,3	79,6
13. Újiráz	1	45	2,2	81,8
14. Pusztaozlaka	6	43	2,1	83,9
15. Mezőgyán	4	41	2,0	85,9
16. Okány	2	29	1,4	87,3
17. Békéssámsón	4	27	1,3	88,6
18. Szarvas	3	26	1,2	89,8
A 18 település összesen	117	1.859	-	89,8
A további 23 település összesen	50	215	-	10,2
A 41 település mindösszesen	167	2.074	100,0	100,0

2.4. ábra: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Békés megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai

*Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok,
(2012. december 15-ei állapot)*

❖ **100 – 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Gyulai Gábor (Füzesgyarmat, Jókai u. 3/B. II/9.)							
HU33-20081	Békés	Kertészsziget	60,1	1.545	25,7	szántó	2012.05.07.
HU33-20145	Békés	Szeghalom	105,7	2.635	24,9	szántó	2012.10.02.
Gyulai Gábor összesen			165,8	4.180	25,2	szántó	2012.05.07.- 10.02.
2.) Erdős István (Füzesgyarmat, Dózsa György u. 10.)							
HU33-20084	Békés	Kertészsziget	59,8	1.492	25,0	szántó	2012.04.21.
HU33-20085	Békés	Kertészsziget	103,0	599	5,8	legelő	2012.05.07.
Erdős István összesen			162,8	2.091	12,8	szántó, legelő	2012.04.21.-05.07.
3.) Farkasinszkiek (Szeghalom, Nádasdy u. 4. és Nagy Miklós u. I/3.)							
• Farkasinszki Norbert András (Szeghalom, Nagy Miklós u. I/3.)							
HU33-20075	Békés	Kertészsziget	42,5	1.112	26,2	szántó, legelő	2012.11. 20.
HU33-20079	Békés	Kertészsziget	37,9	1.026	27,1	szántó	2012.11. 20.
Farkasinszki Norbert András összesen			80,4	2.138	26,6	szántó, legelő	2012.11. 20.
• Farkasinszki András (Szeghalom, Nádasdy u. 4.)							
HU33-20078	Békés	Kertészsziget	36,8	1.048	28,5	szántó	2012.05.12.
HU33-20175	Békés	Szeghalom	37,0	721	19,5	szántó	2012.11. 20.
Farkasinszki András összesen			73,8	1.769	24,0	szántó	2012.05.12.-11.20.
Farkasinszkiek összesen			154,2	3.907	25,3	szántó, legelő	2012.05.12.-11.20.
4.) Guruczi László (Füzesgyarmat, Árpád u. 30.)							
HU33-20049	Békés	Kertészsziget	53,3	1.262	23,7	szántó	2012.04.21.
HU33-20074	Békés	Kertészsziget	86,7	2.464	28,4	szántó	2012.04.21.
Guruczi László összesen			140,0	3.726	26,6	szántó	2012.04.21.

❖ **50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
5.) Czakóné Szántó Erika (Kertészsziget, Kossuth Lajos u. 12.)							
HU33-20083	Békés	Kertészsziget	91,1	412,1	4,5	legelő	2012.11. 20.
Czakóné Szántó Erika összesen			91,1	412,1	4,5	legelő	2012.11. 20.
6.) Schamschula Virág (Füzesgyarmat, Széchenyi u. 71/A.)							
HU33-20077	Békés	Kertészsziget	82,1	2.230	27,2	szántó	2012.06.01.
Schamschula Virág összesen			82,1	2.230	27,2	szántó	2012.06.01.
7.) Méhes Gréta (Komádi, Bem József u. 26.)							
HU33-20094	Békés	Zsadány	70,6	1.891	26,8		2012.09.26.
Méhes Gréta összesen			70,6	1.891	26,8		2012.09.26.
8.) Lacházi Szilvia (Kertészsziget, Mátyás u. 1.)							
HU33-20076	Békés	Kertészsziget	60,9	1.753	28,8	szántó	2012.05.29.
Lacházi Szilvia összesen			60,9	1.753	28,8	szántó	2012.05.29.
9.) ifj. Eszlári István (Vésztő, Damjanich u. 1.)							
HU33-20100	Békés	Vésztő	56,7	1.500	26,5	szántó	2012.10.02.
ifj. Eszlári István összesen			56,7	1.500	26,5	szántó	2012.10.02.
10.) Nagy Gyula Zoltán (Szeghalom, Petőfi u. 48/1.)							
HU33-20100	Békés	Szeghalom	52,5	660	12,6	szántó	2012.11.20.
Nagy Gyula Zoltán összesen			52,5	660	12,6	szántó	2012.11.20.

❖ **20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
11.) ifj. Gajda László (Újiráz, Tánicsics Mihály u. 1.)							
HU33-20104	Békés	Vésztő	44,6	1.205	27,0	szántó	2012.10.02.
ifj. Gajda László összesen			44,6	1.205	27,0	szántó	2012.10.02.
12.) Ébellai Albert (Mezőgyán, Kossuth Lajos u. 34.)							
HU33-20002	Békés	Mezőgyán	20,9	94	4,5	legelő, rét	2012.11.20.
HU33-20098	Békés	Mezőgyán	9,5	175	18,4	szántó	2012.11.09.
HU33-20282	Békés	Mezőgyán	2,4	52	21,4	szántó	2012.10.02.
Ébellai Albert összesen			32,8	321	9,8	szántó, rét, legelő	2012.10.02.-11.20.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték k (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
13.) Baráth Richárd (Pusztatottlaka, Lakatos P. u. 1/A.)							
HU33-20131	Békés	Csanádapáca	20,9	853	40,7	szántó	2012.04.25.
HU33-20128	Békés	Csanádapáca	5,7	187	32,8	szántó	2012.04.25.
HU33-20230	Békés	Csanádapáca	5,7	188	33,3	szántó	2012.04.25.
Baráth Richard összesen			32,3	1.228	38,0	szántó	2012. 04.25.
14.) ifj. Sipos Imre (Szeghalom, Tövis major)							
HU33-20160	Békés	Szeghalom	31,9	355	11,1	legelő	2012.10.02.
ifj. Sipos Imre összesen			31,9	355	11,1	legelő	2012.10.02.
15.) Füleki Elek és Oszlanczi Ignác László (Ecsegfalva, Fő u. 92.)							
HU33-20048	Békés	Ecsegfalva	10,3	124	12,0	szántó	2012.11.20.
HU33-20190	Békés	Ecsegfalva	20,8	323	15,5	szántó	2012.06.01.
Füleki E. és Oszlanczi I. L. összesen			31,1	447	14,4	szántó	2012.06.01.-11.20.
16.) Kiss László (Dévaványa, Zrinyi Miklós u. 83.)							
HU33-20190	Békés	Ecsegfalva	29,4	496	16,9	szántó	2012.06.01.
Kiss László összesen			29,4	496	16,9	szántó	2012.06.01.
17.) Bereczki Péter (Békés, Bocskai u. 3.)							
HU33-20063	Békés	Tarhos	27,1	798	29,4	szántó	2012.10.02.
Bereczki Péter összesen			27,1	798	29,4	szántó	2012.10.02.
18.) Verók Imréné (Békéssámson, Széchenyi u. 135.)							
HU33-20112	Békés	Békéssámson	17,3	475	27,5	szántó, legelő	2012.09.26.
HU33-20114	Békés	Békéssámson	2,6	105	39,8	szántó	2012.05.29.
HU33-20341	Békés	Békéssámson	2,8	102	36,0	szántó	2012.05.29.
HU33-20402	Békés	Békéssámson	3,8	99	26,4	szántó	2012.05.29.
Verók Imréné összesen			26,5	781	29,5	szántó, legelő	2012.05.29.-09.26.
19.) Odler Ferenc (Vésztő, Vasút u. 19.)							
HU33-20097	Békés	Mezőgyán	25,6	228	8,9	legelő, rét	2012.11.09.
Odler Ferenc összesen			25,6	228	8,9	legelő, rét	2012.11.09.
20.) Hanyecz Libor Lászlóné (Gyomaendrőd, Sugár u. 30.)							
HU33-20038	Békés	Gyomaendrőd	18,1	393	21,7	szántó	2012.11.20.
HU33-20313	Békés	Gyomaendrőd	6,9	199	28,8	szántó	2012.11.20.
Hanyecz Libor Lászlóné összesen			25,0	592	23,7	szántó	2012.11.20.
21.) Bartha-Agrár Kft. (Dévaványa, külterület 072/23. hrsz.)							
HU33-20042	Békés	Gyomaendrőd	24,8	127	5,1	legelő	2012.11.20.
Bartha-Agrár Kft. összesen			24,8	127	5,1	legelő	2012.11.20.
22.) Szénási Márton Zoltán (Szarvas, Dózsa György u. 105.)							
HU33-20022	Békés	Szarvas	5,4	177	32,9	szántó	2012.10.02.
HU33-20144	Békés	Szarvas	18,8	413	22,0	szántó	2012.10.02.
Szénási Márton Zoltán összesen			24,2	590	24,4	szántó	2012.10.02.
23.) Nagyk (Pusztaföldvár, Kossuth Lajos u. 35. ill. 37.)							
• Nagy János							
HU33-20129	Békés	Pusztaföldvár	14,6	606	41,6	szántó	2012.10.02.
• Nagy Nándor							
HU33-20127	Békés	Pusztaföldvár	9,5	404	42,4	szántó	2012.09.26.
Nagyk összesen			24,1	1.010	41,9	szántó, út	2012.09.26.-10.02.
24.) Sztankó András (Békéscsaba, Kossuth Lajos u. 24.)							
HU33-20274	Békés	Kamut	2,7	113	41,3	szántó	2012.05.29.
HU33-20277	Békés	Kamut	2,4	101	41,8	szántó	2012.05.29.
HU33-20034	Békés	Mezőberény	2,2	95	43,4	szántó	2012.10.02.
HU33-20258	Békés	Mezőberény	1,9	74	38,2	szántó	2012.10.02.
HU33-20259	Békés	Mezőberény	3,1	125	40,2	szántó	2012.11.09.
HU33-20260	Békés	Mezőberény	2,9	81	27,9	szántó	2012.11.09.
HU33-20261	Békés	Mezőberény	1,1	33	31,3	szántó	2012.09.26.
HU33-20262	Békés	Mezőberény	7,0	138	19,7	szántó	2012.10.11.
Sztankó András összesen			23,3	760	32,6	szántó	2012.05.29.-11.09.
25.) Földesi Dóra (Dévaványa, Szeghalmi u. 115.)							
HU33-20043	Békés	Dévaványa	22,7	348	15,3	szántó	2012.11.09.
Földesi Dóra összesen			22,7	348	15,3	szántó	2012.11.09.
26.) Földi Imre (Dévaványa, József Attila u. 1.)							
HU33-20187	Békés	Dévaványa	21,8	411	18,9	szántó	2012.10.11.
Földi Imre összesen			21,8	411	18,9	szántó	2012.10.11.
27.) Békési Egyetértés Szarvasmarhatenyésztő Kft. (Békés, Rákóczi Ferenc u. 33.)							
HU33-20058	Békés	Békés	5,9	142	24,0	szántó	2012.10.11.
HU33-20215	Békés	Békés	7,6	184	24,1	szántó	2012.11.20.
HU33-20217	Békés	Békés	1,5	46	31,3	szántó	2012.05.29.
HU33-20059	Békés	Tarhos	2,9	70	23,8	szántó	2012.11.20.
HU33-20384	Békés	Tarhos	3,1	67	21,8	szántó	2012.09.26.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték k (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
Békési Egyetértés Sz.m.teny. Kft. ő.							2012.05.29.-11.20.
28.) Uhrin András (Medgyesegyháza, Vécsey u. 30.)							
HU33-20050	Békés	Battonya	8,7	291	33,5	szántó	2012.04.25.
HU33-20279	Békés	Mezőkovácsháza	1,9	75	39,9	szántó	2012.04.21.
HU33-20281	Békés	Mezőkovácsháza	2,2	80	37,1	szántó	2012.04.21.
HU33-20052	Békés	Nagykamarás	7,4	230	31,1	szántó	2012.04.21.
Uhrin András összesen			20,2	672	33,3	szántó	2012. 04.21.-25.

❖ 10 - 20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték k (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
29.) Boruzs Sándor (Szeghalom, Dugovits u. 4.)							
HU33-20384	Békés	Szeghalom	18,9	255	13,5	szántó	2012.11.20.
Boruzs Sándor összesen			18,9	255	13,5	szántó	2012.11.20.
30.) Szel Dávid (Magyarbánhegyes, Jókai u. 23/1.)							
HU33-20013	Békés	Magyarbánhegyes	9,4	244	26,0	szántó	2012.11.20.
HU33-20014	Békés	Mezőkovácsháza	3,9	148	37,8	szántó, legelő	2012.11.20.
HU33-20122	Békés	Végegyháza	5,5	211	38,6	szántó	2012.11.20.
Szel Dávid összesen			18,8	603	32,1	szántó, legelő	2012.11.20.
31.) Kovács Lajos Vince (Gyomaendrőd, Páskumi u. 14.)							
HU33-20028	Békés	Gyomaendrőd	11,3	232	20,5	szántó	2012.11.09.
HU33-20204	Békés	Gyomaendrőd	7,0	110	15,8	szántó	2012.11.20.
Kovács Lajos Vince összesen			18,3	342	18,7	szántó	2012.11.09.-20.
32.) Károlyi Mihály (Okány, Hunyadi u. 34.)							
HU33-20003	Békés	Okány	16,1	391	24,3	szántó	2012.02.23.
Barna Róbert összesen			16,1	391	24,3	szántó	2012.02.23.
33.) Bencsik János Pál (Békéscsaba, Vándhátai u. 38.)							
HU33-20003	Békés	Murony	16,0	529	33,1	szántó	2012.02.23.
Bencsik János Pál összesen			16,0	529	33,1	szántó	2012.02.23.
34.) Szénási János (Kardoskút, Tanya 265.)							
HU33-20117	Békés	Kardoskút	15,4	495	32,2	szántó	2012.10.11.
Szénási János összesen			15,4	495	32,2	szántó	2012.10.11.
35.) Felföldi Farm Kft. (Kötegyán, Tancsics u. 20/A.)							
HU33-20001	Békés	Kötegyán	15,1	269	17,8	szántó	2012.02.15.
Felföldi Farm Kft. összesen			15,1	269	17,8	szántó	2012.02.15.
36.) Vigh László (Nagyszénás, György u. 22.)							
HU33-20024	Békés	Csabacsüd	14,8	205	13,8	szántó	2012.11.20.
Vigh László összesen			14,8	205	13,8	szántó	2012.11.20.
37.) Dian János (Kondoros, Csabai úti ltp. 4/3.)							
HU33-20371	Békés	Szarvas	1,5	27	17,4	szántó	2012.11.20.
HU33-20226	Békés	Csabacsüd	3,5	89	25,3	szántó	2012.10.11.
HU33-20227	Békés	Csabacsüd	4,7	91	19,4	szántó	2012.11.20.
HU33-20228	Békés	Csabacsüd	1,3	18	13,6	szántó	2012.11.20.
HU33-20386	Békés	Telekgerendás	3,5	151	42,9	szántó	2012.10.02.
Dian János összesen			14,5	376	25,9	szántó	2012.10.02.-11.20.
38.) Gyányi Kft. (Szeghalom, Hunyadi u. 10.)							
HU33-20004	Békés	Szeghalom	13,9	211	15,2	szántó	2012.03.21.
Gyányi Kft. összesen			13,9	211	15,2	szántó	2012.03.21.
39.) Lolium Szövetkezet (Gyula, Külterület 4.)							
HU33-20253	Békés	Gyula	5,4	169	31,5	szántó	2012.11.20.
HU33-20255	Békés	Gyula	8,4	193	23,2	szántó, legelő	2012.10.11.
Lolium Szövetkezet összesen			13,8	362	26,2	szántó, legelő	2012.10.11.-11.20.
40.) Ungi Ferenc (Dévaványa, Szérsüskert u. 27.)							
HU33-20188	Békés	Dévaványa	10,2	165	16,3	szántó	2012.10.11.
HU33-20326	Békés	Dévaványa	1,5	36	24,3	szántó	2012.10.02.
HU33-20333	Békés	Dévaványa	1,7	34	19,6	szántó	2012.10.11.
Ungi Ferenc összesen			13,4	235	17,5	szántó	2012.10.02.-10.11.
41.) Fazekas Sándor (Okány, Bokréta u. 9.)							
HU33-20072	Békés	Okány	13,3	293	22,1	szántó	2012.10.02.
Fazekas Sándor összesen			13,3	293	22,1	szántó	2012.10.02.
42.) Jeszenszky és Társa Bt. (Békéscsaba, Jókai u. 31.)							
HU33-20021	Békés	Telekgerendás	13,1	609	46,4	szántó	2012.10.02.
Jeszenszky és Társa Bt. összesen			13,1	609	46,4	szántó	2012.10.02.
43.) Eiler Tibor (Gyomaendrőd, Zalka M. u. 32.)							
HU33-20173	Békés	Gyomaendrőd	6,5	99	15,2	szántó	2012.11.09.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU33-20310	Békés	Gyomaendrőd	2,5	89	36,1	szántó	2012.10.11.
HU33-20316	Békés	Gyomaendrőd	3,5	75	21,3	szántó	2012.10.02.
<i>Eiler Tibor összesen</i>			<i>12,5</i>	<i>263</i>	<i>21,0</i>	<i>szántó</i>	<i>2012.10.02.-11.09.</i>
44.) VADAS Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Kft. (Békés, Rákóczi u. 33.)							
HU33-20065	Békés	Bélmegyer	8,4	243	29,0	szántó	2012.10.02.
HU33-20222	Békés	Bélmegyer	2,1	45	20,9	szántó	2012.09.26.
HU33-20223	Békés	Bélmegyer	2,0	68	33,7	szántó	2012.09.26.
<i>VADAS Mg. Term. és Ker. Kft. össz.</i>			<i>12,5</i>	<i>356</i>	<i>28,5</i>	<i>szántó</i>	<i>2012.09.26.-10.02.</i>
45.) Papp József János (Körösladány, Kossuth u. 44/1.)							
HU33-20073	Békés	Körösladány	7,4	118	16,1	szántó	2012.04.21.
HU33-20285	Békés	Körösladány	2,6	50	19,6	szántó	2012.04.21.
HU33-20286	Békés	Körösladány	1,2	20	16,5	szántó	2012.04.21.
<i>Papp József János összesen</i>			<i>11,2</i>	<i>188</i>	<i>16,8</i>	<i>szántó</i>	<i>2012.04.21.</i>
46.) Lászk Nikolett Margit (Pusztatottlaka, Lakatos u. 11.)							
HU33-20289	Békés	Kétegyháza	2,0	84	43,1	szántó	2012.11.20.
HU33-20290	Békés	Kétegyháza	2,0	56	28,4	szántó, legelő	2012.05.25.
HU33-20292	Békés	Kétegyháza	6,2	204	33,1	szántó, rét	2012.05.25.
<i>Lászk Nikolett Margit összesen</i>			<i>10,2</i>	<i>344</i>	<i>33,7</i>	<i>szántó, rét, legelő</i>	<i>2012.05.25.-11.20.</i>
47.) Agroecseg Kft. (Ecsefalva, Nyíl u. 1. ill. Viola u. 20.)							
HU33-20046	Békés	Ecsefalva	8,5	88	10,4	szántó	2012.06.01.
HU33-20324	Békés	Ecsefalva	1,6	25	15,7	szántó	2012.10.02.
<i>Agroecseg Kft. összesen</i>			<i>10,1</i>	<i>113</i>	<i>11,2</i>	<i>szántó</i>	<i>2012.06.01.-10.02.</i>

2. melléklet: Békés megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elyvert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10 - 20 között	20 - 50 között	50 - 100 között	100 - 300 között	300 – 1.200 között	1.200 fölött	
Érdekeltség (db)	59	19	18	6	4	-	-	106
Pályázó (db)	60	19	19	6	5	-	-	109
Szerződés (földrészlet) (db)	70	38	43	6	10	-	-	167
Terület (ha)	287	260	489	415	623	-	-	2.074
Aranykorona érték (AK)	6.833	6.439	10.878	8.446	13.904	-	-	46.900

3. Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nem csak a Nemzeti Földalap (NFA), hanem már ezt megelőzően a Bükk Nemzeti Park (BNP) is állami földbérleti pályázatot hirdetett a **Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet** területére. Az ott lezajlott földbérleti pályázati folyamatot és annak eredményeit **korábbi tanulmányomban** részletesen elemeztem és közzétettem. Az itt lezajlott - a rendszer működésének „állatorvosi lovaként” is felfogható – kétfordulós pályázat további szempontokra is rávilágított, fontos tanulságokkal szolgált. Az erről készült „jelentés” a „Kie legyen a föld?” érhető el⁶⁴.

Jelen elemzés a BNP Borsodi Mezőséget érintő földbérleti pályázati eredményeit valamint az azóta lezajlott megyei NFA földbérleti pályázatok eredményeit egységes keretbe foglalja, 2012. december 15-ei határrnapra aktualizálja, közösen vizsgálja, s von le Borsod-Abaúj-Zemplén (BAZ) megye egészére következtetéseket.

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből BAZ megyében 53 településen, összesen 184 bérleti egységen hirdetett eredményt, melyek közül 4.789 hektár – összesen 63.044 aranykorona (AK) értékű

64

http://www.kielegyenafold.hu/a/angyan_jozsef_levele_es_elemezese_a_borsodi_mezoseg_allami_foldberleti_palyazatairól_es_azok_eredmenyeiről-c344.html

- **területen** kialakított **148 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 35 blokk (180 ha és 2.053 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 79 blokk (2.157 ha és 26.806 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **BAZ megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek több mint 26 %-a.**

3.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Borsod-Abaúj-Zemplén megyei sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	148	4.789	32,4	63.044	13,2
Eredménytelen	35	180	5,1	2.053	11,4
Folyamatban	79	2.157	27,3	26.806	12,4
Összesen	262	7.126	27,2	91.903	12,9

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, BAZ megyében pedig – 3,0 és 196,4! ha között változva – 32,4 ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekeltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen **a pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekeltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezheti meg!** Ehhez **a nyertes pályázatok részletes elemzésére** van szükség.

➤ **Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték**

Az NFA maga összesítéseket egyáltalán nem készít, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képzést.** Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – **magam végeztem el.** Ennek legfontosabb eredményeit **a 3.2/a. és 3.2/b. táblázatban** foglaltam össze, illetve **a 3.1. és 3.2. ábrán** szemléltetem. A táblázatok és ábrák információi alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 600-at, közülük azonban csupán 69 érdekeltséghez tartozó 77 pályázó volt nyertes, akikkel 148 szerződést kötött az NFA. Miután egy pályázó ill. érdekeltség akárhány pályázatot is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy **- a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 148 külön gazdálkodó család, hanem 69 érdekeltség műveli ezután a 4.789 ha területet!**
- A bérbe adott területek több mint 2/3-át mindössze **13 nagy** – 100 ha fölötti – **érdekeltség** 18 pályázója 69 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 18,8%-a** tehát **az összes aranykorona értéknek 64,5%-át, a földterületnek pedig 69,2%-át, kapta.**
- E legfelső „elit” kategóriában egy pályázattal átlagosan 589 aranykorona értéket illetve 48 hektárt nyertek, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak közel 2,5-szerese. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 12,2 AK/ha volt. A „felsőházi” 13 érdekeltség átlagosan érdekeltségenként 255 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak mintegy 13-szorosa.
- A legtöbb bérleti egységet, 34-et a **Gerzsánszki Lajos** és családja érdekeltségi körébe tartozó szászfai **Karmopol-Agro Kft.** (19) és a zádorfalvai **Mercato Finanszírozó Kft.** (15) szerezte meg. Ezt követi **Hagyacki József** és **Simkó László** 6-6, a **Haszonfa Kft.** 5, a **Geleji Geter-Farm Kft.** valamint a poroszlói **Lőrincz testvérek** 4-4 bérleti egységgel.

- A legnagyobb terület (774! ha, az összterület közel 16,2%-a) bérleti jogát a **Gerzsánszki Lajos** és családja érdekeltségi körébe tartozó szászai **Karmopol-Agro Kft.** (515 ha, 10,8%) és a zádorfalvai **Mercato Finanszírozó Kft.** (259 ha, 5,4%) szerezte meg. Ezt követik a **Kanyok Attila** nevével fémjelzett **Start 2003 Bt.** (496! ha,10,4%), a **Demeter Péter** által jegyzett **Geter-Farm Kft.** (466! ha, 9,7%), majd **Hagyacki József**(464! ha, 9,7%) és **Bogárdi Ferenc** (300 ha, 6,3%) nyertes érdekeltségei.
- E - formálisan egymástól független, de ténylegesen egymással több szálon is összeköttetésben lévő - **5 érdekeltség** összesen **2.500! ha** bérleti jogát szerezte meg, ami a megyében eddig bérbe adott összes területnek több mint **52!%-a**.
- A skála másik végén a **20 ha** alatti terület bérleti jogához jutott **42 érdekeltség**, a megyei **nyertes érdekeltségek több mint 76!%-a**, az u.n. „*alsóházi*” **kis nyertesek**, az „*átlagjavító propaganda-alanyok*” találhatók. Ők 55 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok 37,2%-ával **az aranykorona értéknek 18,8!%-át**, a bérbe adott területnek pedig csupán **17,3!%-át**, tudták – a „*nagyok asztaláról lehulló morzsaként*” – megszerezni.
- Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 216 aranykorona értéket illetve 15,1 hektárt nyertek. Az „*alsóházi*” 42 érdekeltség átlagosan érdekeltségenként 19,7 ha földterület bérleti jogához jutott.

3.2/a. táblázat: Borsod-Abaúj-Zemplén megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei (BNP + NFA)

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Bérbe adó	Települések	Elnyert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
1. Gerzsánszki Lajos és családja (Gávavencsellő)	NFA	Büttös, Imola, Kánó, Kelemér, Rakaca, Szemere, Szuhafő, Tornaszentjakab, Zádorfalva	34	23,0	5 174	8,2	774	16,2
- Karmopol-Agro Kft.: Szászfa	NFA	Büttös, Rakaca, Szemere, Tornaszentjakab	19	12,8	2 271	3,6	515	10,8
- Mercato Finanszírozó Kft.: Zádorfalva	NFA	Imola, Kánó, Kelemér, Szuhafő, Zádorfalva	15	10,2	2 903	4,6	259	5,4
2. Start 2003. Bt. (Kanyok Attila): M.csát(T.újv.)	BNP	Mezőnagymihály	3	2,0	6 435	10,2	496	10,4
3. Geter-Farm Kft., (Demeter Péter): Gelej	BNP	Mezőnagymihály	4	2,7	6 106	9,7	466	9,7
4. Hagyacki József: Mezőkövesd	BNP	Mezőnagymihály	6	4,0	9 370	14,9	464	9,7
- Pusztá Agro 2010. Kft.: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	5	3,4	5 931	9,4	304	6,3
- Hagyacki József: Mezőkövesd	BNP	Mezőnagymihály	1	0,6	3 439	5,5	160	3,4
5. Bogárdi Ferenc: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	2	1,4	3 654	5,8	300	6,3
- Böllérudvar Kft.: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	2 373	3,8	190	4,0
- Bogárdi Ferenc: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	1 281	2,0	110	2,3
➤ 300 – 1.200 ha közlötti (1-5.) 5 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			49	33,1	30 739	48,8	2 500	52,2
6. Páztorné Jánosi Katalin: Igrici	BNP	Mezőnagymihály	2	1,4	3 949	6,3	246	5,1
7. Kiss Ferenc családja: Gelej	NFA	Gelej	3	2,0	1 889	3,0	218	4,6
- Kiss Valéria dr.: Gelej	NFA	Gelej	2	1,4	1 733	2,7	199	4,2
- Kissné Barczy Iлона Valéria: Gelej	NFA	Gelej	1	0,6	156	0,3	19	0,4
8. Jakab József dr.: Mezőkövesd	BNP	Mezőnagymihály	3	2,0	4 650	7,4	176	3,7
- Terravet-J. Bt.: Mezőkövesd	BNP	Mezőnagymihály	2	1,4	4 081	6,5	157	3,3
- Jakab Dávid: Mezőkövesd	BNP	Mezőnagymihály	1	0,6	569	0,9	19	0,4
9. Balogh-Nagy Erzsébet: Kelemér	NFA	Kelemér	2	1,4	1 012	1,6	144	3,0
10. ifj. Lapostyán Barnabás: Tiszadorogma	BNP	Mezőnagymihály	1	0,6	2 180	3,5	136	2,8
11. Gál Tamás: Ragály	NFA	Kelemér, Serényfalva	3	2,0	884	1,4	134	2,8
12. Simkó László: Tornaszentjakab	NFA	Tornaszentjakab	6	4,0	598	0,9	124	2,6
13. Haszonfa Kft.: Felsőnyárad	NFA	Felsőkelecsény, Felsőnyárad, Ragály	5	3,4	571	0,9	101	2,1
➤ 100 - 300 ha közötti (6-13.) 8 nyertes érdekeltség 10 pályázója összesen			20	13,5	9 895	15,7	815	17,0
14. Vályi-Nagyék: Gelej	BNP	Mezőnagymihály, Mezőkeresztes	2	1,4	1 278	2,0	90	1,9
- Vályi-Nagy Bettina: Gelej	BNP	Mezőkeresztes	1	0,7	1 042	1,7	80	1,7
- Vályi-Nagy Attila Béláné: Gelej	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	236	0,3	10	0,2
15. Szirmay Tibor: Nagyecser tanya (Budapest)	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	1 597	2,5	65	1,4
16. Lázár Miklós Istvánné: Mezőkeresztes	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	827	1,3	65	1,4
17. Agrobész Kft.: Szentistván	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	1 176	1,9	64	1,3
18. Pásztor János: Taktaszada	NFA	Tarcal	1	0,7	399	0,6	61	1,3
19. Pásztor Kálmán: Mezőnyárad	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	1 140	1,8	59	1,2
20. ifj. Győri Kálmán: Ároktő	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	888	1,4	55	1,1
➤ 50-100 ha közötti (14-20.) 7 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			8	5,4	7 305	11,6	459	9,6
21. Lőrinczék: Poroszló	BNP	Mezőnagymihály	4	2,7	1 057	1,7	41	0,9
- Lőrincz Vince: Poroszló	BNP	Mezőnagymihály	3	2,0	806	1,3	31	0,6
- Lőrincz Csaba: Poroszló	BNP	Mezőnagymihály	1	0,7	251	0,4	10	0,3

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Bérbe adó	Települések	Elyert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
22. Hegedűs Szilárd: Baskó	NFA	Tarcal	2	1,4	441	0,7	30	0,6
23. Nagy István Zsolt: Mezőcsát	BNP	Mezőcsát	2	1,4	283	0,4	26	0,5
24. Barna Róbert: Tiszatarján	NFA	Tiszatarján	3	2,0	165	0,3	24	0,5
25. Nagy István László: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	2	1,4	594	0,9	23	0,5
26. Bodó Gergő: Mezőnagymihály	BNP	Mezőnagymihály	2	1,4	549	0,9	21	0,4
27. Farkas Ferenc: Szemere	NFA	Szemere	1	0,7	146	0,2	21	0,4
➤ 20-50 ha közötti (21-27.) 7 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			16	10,8	3 235	5,1	186	3,9
➤ 10-20 ha közötti (28-43.) 16 nyertes érdekeltség 17 pályázója összesen			22	14,9	4 007	6,4	215	4,5
➤ 10 ha alatti (44-69.) 26 nyertes érdekeltség 26 pályázója összesen			33	22,3	7 863	12,5	614	12,8
A 69 érdekeltség 77 pályázója mindösszesen			148	100,0	63 044	100,0	4 789	100,0

3.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Borsod megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

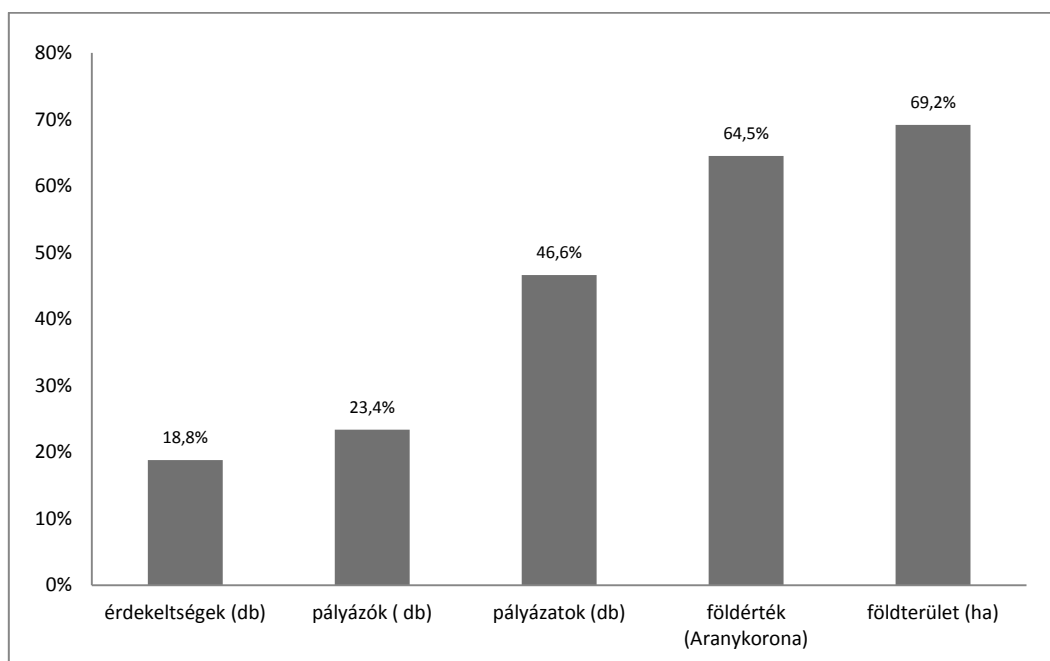
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
érdekeltség (db)	69	13	18,8
pályázó személy/cég (fő/db)	77	18	23,4
pályázat (db)	148	69	46,6
földérték (Aranykorona)	63 044	40 634	64,5
földterület (ha)	4 789	3 315	69,2

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

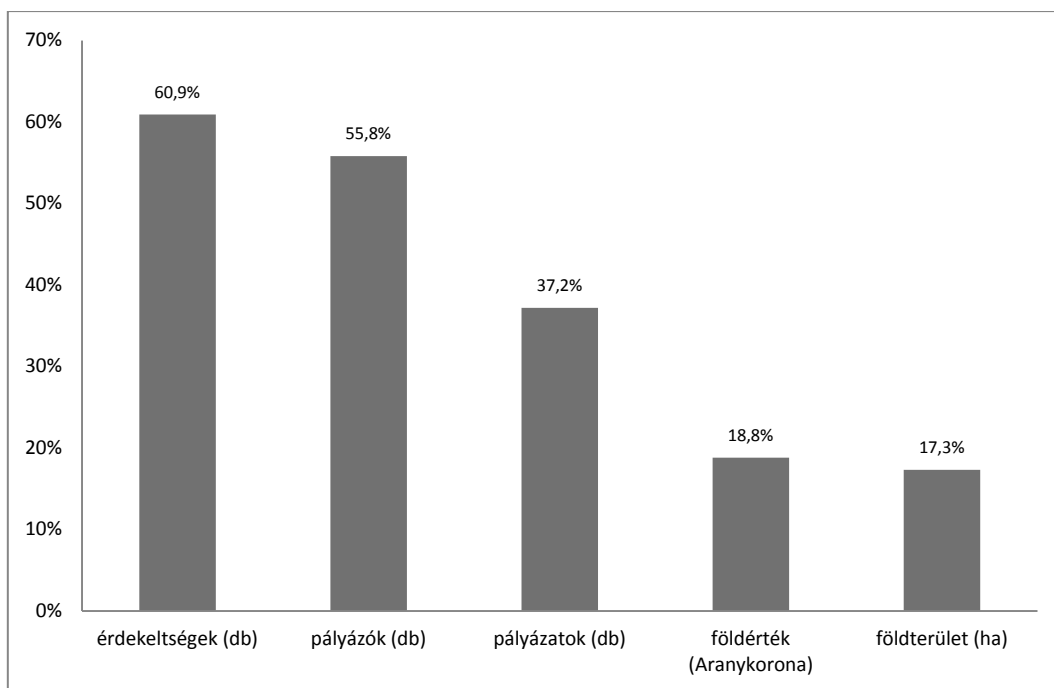
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
érdekeltség (db)	69	42	60,9
pályázó személy/cég (fő/db)	77	43	55,8
pályázat (db)	148	55	37,2
földérték (összes Aranykorona)	63 044	11 870	18,8
földterület (ha)	4 789	829	17,3

3.1. ábra: Arányok és aránytalanságok B.A.Z. megye állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti 13 nyertes érdekeltség aránya (%)

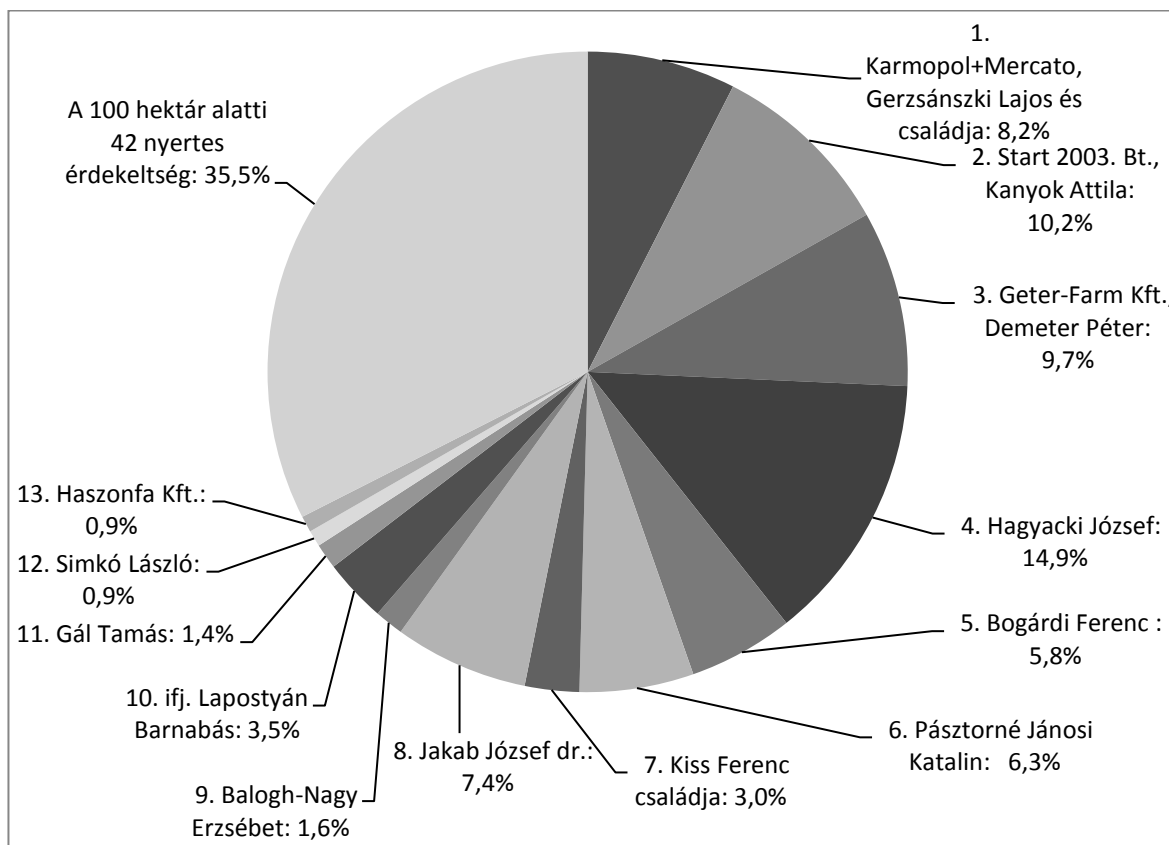

B.) A 20 ha alatti 42 nyertes érdekeltség aránya (%)

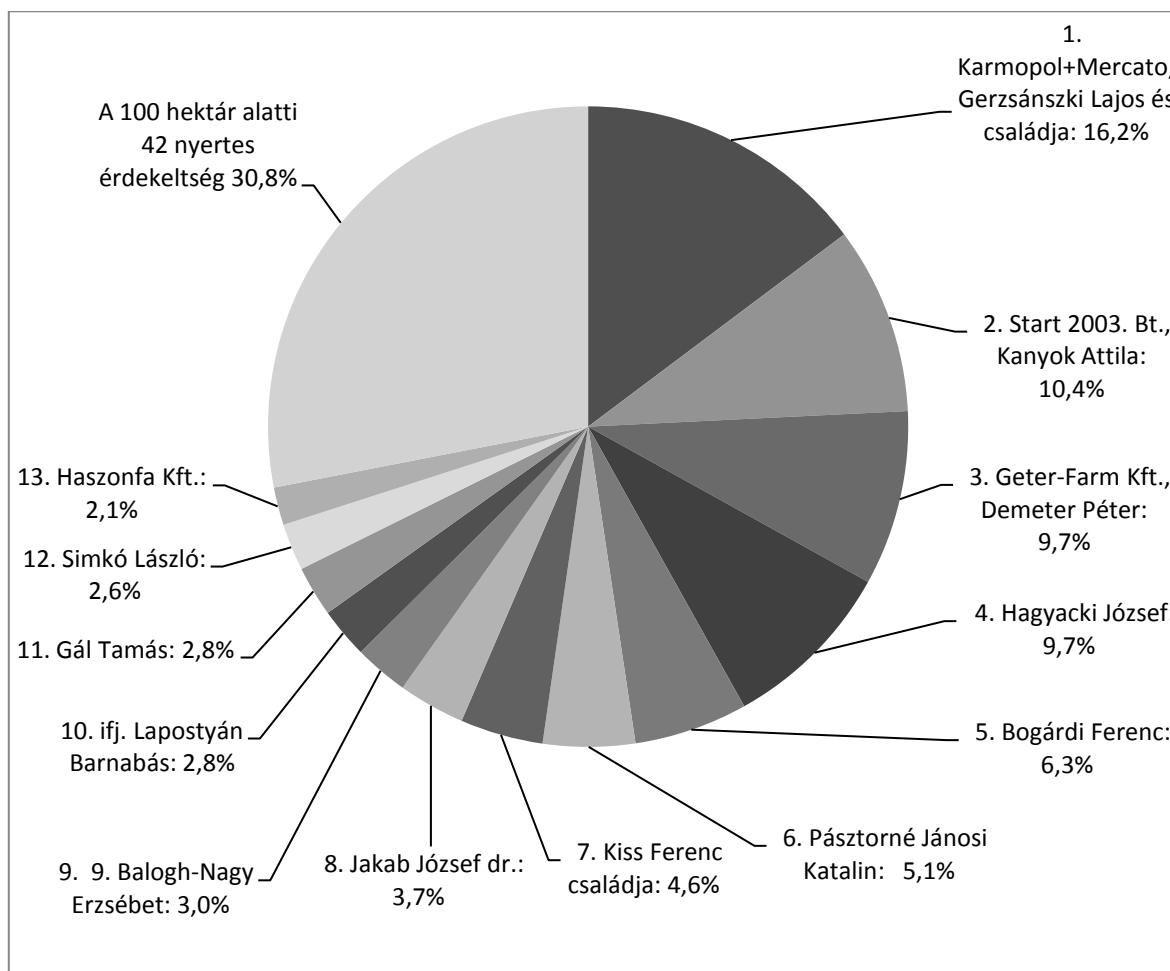

3.2. ábra: A bérleti egységek, a területek és az aranykorona/föld/-érték megoszlása (%) a nyertesek között

a.) föld/aranykorona érték (AK)

b.) terület (ha)

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A legnagyobb - 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - **13 érdekeltség** (Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival: „*az olimpiai bajnokok*”) és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték) az alábbiakban foglalom össze.

- **Gerzsánszki Lajos - Budai Gyulának**, a Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkárának rokona – és családtagjai érdekeltségébe tartozó két cég, a **Karmopol-Agro Kft.** valamint a **Mercato Finanszírozó Kft.** **34 nyertes pályázattal**, összesen **774 hektár**, **5.174 aranykorona értékű** szántó, legelő, mintatér, rét és kivett árok bérleti jogát szerezte meg, ami az eddig a megyében bérebe adott területek **16,2 %-a**. Ezzel a megyében állami földbérlethez jutottak között az első helyre került, „*olimpiai aranyérmes*” lett. A **rokoni szálakat** elemezve az állapítható meg, hogy **Budai Gyula unokaöccse** (nővérenek fia) és **Gerzsánszki Lajos egyik lánya házastársak**. Az elmúlt évben Budai az MTI-hez eljuttatott közleményében a jogi értelemben vett „*rokonságot*” tagadta. Úgy fogalmazott, hogy: „*Gerzsánszki Lajos Budai Gyula unokaöccsének apósa, amely kapcsolat a Polgári Törvénykönyv vonatkozó 685. paragrafusára szerint sem hozzátartozói, sem pedig rokoni kapcsolatnak nem minősül.*”
- **Karmopol-Agro Kft.:** Az eredetileg a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei **Tímár székhellyel**, 1999-ben alapított, **Gerzsánszki Lajos** érdekeltségébe tartozó mezőgazdasági termelő, kereskedelmi és szolgáltató cég székhelyét – bizonyára éppen a földbérlet pályázat okán – **2011. november 18-án** előbb a Borsod megyei **Gávavencsellőre**, majd december 19-én **Szászfára** helyezte át, így tökéletesen megfelelt a kötelezően előírt 20 kilométeren belüli székhelynek. A Tornaszentjakabon elnyert földek ugyanis Tímártól közúton 89,4, Gávavencsellőtől 98,6, míg az új székhelytől, Szászfától csupán 13,8 km-re találhatók, így a kiszemelt földekre a cég pályázni tudott. **A sebtében 90 km-el áthelyezett cég** elvitte a tornaszentjakabiak, a szemereiek, a rakacsiak és a büttösiek földjét úgy, hogy 2011 novemberében bejegyzett **ügyvezetői – Gerzsánszki Gabriella és Lajos** - változatlanul

Gávavencsellőn élnek. A gabonatermelés és raktározás főprofilú, 3 millió Ft. jegyzett tőkéjű cég mérleg szerinti eredménye 2010-ben -2 millió Ft., 2011-ben pedig +2,9 millió Ft. volt. A cég **19 nyertes pályázattal** összesen **515 ha (10,8%)**, 2.271 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Büttös:** HU31-10011, 39 ha szántó+legelő, HU31-10049, 43 ha szántó+legelő, **Rakaca:** HU31-10103, 5 ha szántó, **Szemere:** HU31-10111, 15 ha legelő, HU31-10112, 36 ha szántó+legelő, HU31-10113, 53 ha legelő+szántó, HU31-10114, 41 ha rét+legelő+szántó, HU31-10115, 38 ha rét+legelő+szántó, HU31-10116, 4 ha legelő, HU31-10117, 26 ha legelő, HU31-10118, 21 ha legelő+rét, HU31-10119, 26 ha legelő+mintatér, **Tornaszentjakab:** HU31-10165, 4 ha legelő, HU31-10168, 35 ha legelő, HU31-10169, 3 ha rét, HU31-10170, 51 ha szántó+legelő, HU31-10171, 17 ha legelő, HU31-10176, 12 ha rét, HU31-10177, 47 ha legelő, **átlagos blokkméret – 27,1 ha**).

- **Mercato Finanszírozó Kft.:** Az eredetileg 2011. május 23-án **Miskolc székhellyel** alapított, ugyancsak **Gerzsánszki Lajos** érdekltségébe tartozó cég székhelyét – bizonyára éppen a földbérlet pályázat okán – **2012!** január 31-én **Zádorfalvára** helyezte át. A később elnyert földek ugyanis Miskolctól közúton 40-50 km közötti távolságra helyezkednek el, míg az új székhelytől, Zádorfalvától 15 km-en belül található, így a kiszemelt földekre a cég pályázni tudott. A **sebtében 44 km-el áthelyezett cég** 2012. február 7-én bejegyzett **ügyvezetője, Szász Zoltán** egyébként változatlanul **az új székhelyétől 102,9 km-re, Rakamazon él.** Ő - a cégszemélyek között fellelhető információk alapján vélelmezhetően - Gerzsánszki Lajos veje, másik lányának, **Gerzsánszki Adriennek a férje.** A nevét a székhelyáthelyezéssel egyidejűleg sikertelenül Agro-Mercato Kft.-re változtatni szándékozta, a szarvasmarha tenyésztés főprofilját frissen felvett, 500 eFt. jegyzett tőkéjű cég mérleg szerinti eredménye 2011-ben -94 eFt. volt. (A cég ügyvezetője, Szász Zoltán és Gerzsánszki Lajos emellett annak a **ZO-LA-Gabona** Szolgáltató és Kereskedelmi **Kft.**-nek is közös tulajdonosai voltak, amelynek gyanús székhelyváltásáról és üzletész-átruházásáról a sajtó szintén beszámolt.) A Mercato Finanszírozó Kft. Imola, Kánó, Szuhafő és Zádorfalva települések valamennyi meghirdetett állami földterületét, Keleméren pedig annak mintegy 1/3-át bérbe kapta, és **15 nyertes pályázattal** összesen **259 ha (5,4 %)**, 2.903 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Imola:** HU31-10063, 17 ha szántó+legelő **Kánó:** HU31-10018, 12 ha szántó, **Kelemér:** HU31-10065, 16 ha mintatér, HU31-10066, 48 ha rét, HU31-10067, 12 ha rét+mintatér, HU31-10068, 9 ha rét+mintatér, **Szuhafő:** HU31-10134, 45 ha legelő, HU31-10135, 7 ha legelő, HU31-10138, 14 ha legelő, HU31-10139, 5 ha legelő+rét, HU31-10141, 8 ha legelő, HU31-10142, 4 ha legelő, HU31-10145, 12 ha rét, HU31-10146, 6 ha legelő, **Zádorfalva:** HU31-10133, 17 ha legelő+kivett, **átlagos blokkméret – 17,3 ha.**)

- **Start 2003. Bt.:** **3 nyertes pályázattal** összesen **496 ha (10,3 %)**, 6.436 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el a BNP második fordulós pályázatán. (**Mezőnagymihály:** BNP-706, 192 ha szántó+legelő+kaszáló, BNP-715, 128 ha legelő, BNP-719, 173 ha legelő, **átlagos blokkméret – 165,3 ha**). (A 715. blokkra beadott pályázatának gazdálkodási terve furcsamód szó szerint megegyezik az egyik vesztes pályázó, az **Ardea Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.** gazdálkodási tervével. Ráadásul a tényszerű szakmai adatai gyengébbek a vesztes cég adatainál. Mégis a Start 2003. Bt. pályázata nyert úgy, hogy a szó szerint azonos gazdálkodási tervre a vesztes cég 15 pontjával szemben 75 pontot kapott!) A cég tulajdonosa **Kanyok Attila**, az első pályázati fordulóban 400 ha földterületet igényelt. Nem helyi, hanem Tiszaújvárosi lakos. 2010-ben Tiszaújváros FIDESZ-es polgármester-jelöltje, továbbá **Mengyi Roland**, országgyűlési képviselő, a B.A.Z Megyei Közgyűlés FIDESZ-es elnöke választási kampányfőnöke volt, és ma is munkatársa. Gazdálkodási tapasztalattal nem rendelkezik, eredeti végzettségét tekintve szociálpedagógus, a Gazdakörnek nem tagja. A nyilvános céginformációk szerint 80 eFt. törzstőkéjű, vélhetően korábban „alvó” (eredmény-kimutatása 2010-ben és 2011-ben egyaránt 0! Ft) nyertes cég, a Start 2003. Bt. belfőljegye Kanyok Attila (75 eFt), kültagja pedig **Kavalec Anita Eszter**, Mállyi alpolgármestere (5 eFt.). A cég székhelyét **2012.!** januárjában – néhány nappal a pályázati határidő lejártá előtt - helyezte át Oszláról Mezőcsátra, a Szent István út (korábbi Vörös hadsereg út) 48. szám alatti – a helyi információk szerint romos, lelakatolt – családi házba. Korábbi áruszállítási, közúti fuvarozási főtevékenységét egyidejűleg „**egyéb szarvasmarha tenyésztésre**” változtatta. Kanyok Attila egyébként tavaly szeptemberben a **Tiszatáj Környezet- és Természetvédelmi Közalapítványtól** is bérbe vett százhusz hektáros – Sajópüspökítő (szlovák határ) Négyesig (Tisza-tó, távolság 122 km) 8 faluban, 27 kisebb egységből álló, így gazdálkodásra alig (ám a terület alapú támogatások felvételére annál inkább!) alkalmas - területet. A 2014. augusztus 31-ig szóló haszonbérleti szerződést néhány nappal azelőtt írták alá, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium visszavonta a mezőségi földekre első alkalommal kiírt pályázatot. (E szerződés megkötésének háttérében – helyi információk szerint – az állt, hogy a közalapítvány kuratóriumába is beválasztott Kanyok „**felsőbb kapcsolatai**” alapján ígéretet tett a -

HírTV „*Célpont*” című műsorában levetített riport kapcsán a közalapítvány ellen kibontakozni látszó - politikai lejárató kampány kivédésére.) Így most már összesen **613 ha területen** gazdálkodik, ami - egy e szakterületen kezdőtől - nem kis bátorságra vall! (Érdemes arra is felhívni a figyelmet, hogy az általa elnyert haszonbérleti egységek nagyobb részére (BNPI-715, BNPI-719) a Nemzeti Park is csak 2014. augusztus 31-ig kötött szerződést. Helyi feltételezések szerint ennek oka az lehet, hogy Kanyokot csak „*elterelő célpontként*” juttatták földhöz, így kívánva elvonni a helyi közösség és a sajtó figyelmét a **Tállai András** köreihez tartozókról, akik az állami földbérleti pályázatokon - tán nem véletlenül - már eddig is 1.000 hektárt messze meghaladó mezőgazdasági területhez jutottak. Ráadásul e területek körülveszik azt a Szentisván határában, a Batúz-tanyában, 600 millió Ft. KEOP forrással, NATURA-2000-es területen megvalósuló furiózó törzstenyészetet, lovardát és konferencia központot, amely e területekkel együtt – ha a BNP költségvetési forrásokból „*nem lenne esetleg képes azt működtetni, és koncesszióba adná!*” – egy tekintélyes nemesi/politikusi nagybirtok központjává válhatna. (Mindenesetre – helyi vélekedések szerint tán nem meglepően - erre utalhat, hogy a beruházással kapcsolatosan „*akadémikuskodó*” hatóságokat gyorsan „*helyre tették*”, és az a tiltás alól soron kívüli felmentést kapott attól a környezetügyi államtitkárságtól is, amely egyébként szigorú építési tilalmat tart fenn – nagyon helyesen – a NATURA-2000-es területeken.) A másik – ugyancsak helyből származó – feltevés szerint a támogatási kvótaszerzés volt a cél, és Kanyok ebben a minőségében tulajdonképpen **Mengyi Roland** strohmanjaként ténykedik. Ez utóbbit támaszthatja tán alá az a tény, hogy sem állata, sem működő telephelye nincs. Ennek megfelelően szántóit **Taskó Józseffel**, a Gazdakör elnökével műveltette, gyepét pedig **Bogárdi Ferenc** és **Taskó József** gulyái legelték, illetve egy **Pásztor** családnevű mezőkeresztesi gazdálkodó legeltette. Saját gépeket azóta sem vett, állattartó telepe, mezőgazdasági tevékenységre alkalmas telephelye továbbra sincs, saját állatállományt nem állított be. Tagja lett viszont az Agrárkamara BAZ megyei ideiglenes vezető testületének, és helyi információk szerint „*jó eséllyel aspirál*” az Agrárkamara megyei elnökségére.

- **Geter-Farm Kft.: 4 nyertes pályázattal** összesen **466 ha (9,7 %)**, 6.106 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el (**Mezőnagymihály**: BNP-696, 59 ha legelő, BNP-698, 142 ha legelő, BNP-699, 69 ha legelő+szántó, BNP-700, 196 ha, **átlagos blokkméret – 116,5 ha**). Az első pályázati fordulóban 400 ha területet igényelt. A céget **2012.!** januárjában, néhány nappal a pályázati határidő lejártá előtt alapították. Székhelye Gelej, tulajdonosa a Gelejen élő, gazdaköri tag **Demeter Péter**. Felesége, **Demeterné Nyeste Erzsébet** Gelej polgármestere, **Tállai András** BM államtitkár feleségének unokatestvére. Eddig 800 birkát tartott, 160 hektáron gazdálkodott, így az újonnan elnyert állami földbérlettel együtt gazdaságának **területe 625 ha-ra nőtt**. Demeter Péter szoros kapcsolatot ápolt a korábbi bérlő, **Mariano Kft.** helyi vezetőjével, **Alberti Maximiliano**val. A Kft. gépeit használva gyakorlatilag közösen gazdálkodtak. A Demeter Péter által elnyert területek a Farkas-tanya köré összpontosulnak, amelyet – helyi információk szerint – végkielégítésként állítólag megkapott Alberti Maximiliánó a Mariano Kft-től. Minden jel arra mutat és ez alapján erősen tartja magát az a helyi vélekedés, hogy a Geter-Farm Kft. részben a területéről eltávolított Mariano Kft. korábbi vezetésének strohmankodik. Ezt látszik alátámasztani, hogy 2012-ben az általa bérelt földeket a Mariano Kft. gépei művelték. Úgy tűnik azonban, hogy szakadás történt a Mariano Kft. tulajdonosai és korábbi helytartója, Alberto Maximiliano között, aki a Kft. gépparkjára alapozva kívánta művelni a Varga Andrea és Kornél, valamint a feltételezett strohmanok - Demeter Péter, Szirmai Tibor, Lázár Miklós Istvánné és Bodó Gergő - által bérelt földeket. A gépeket ugyanis az őszi munkák közepén a Mariano Kft. eladta, így a területek jelentős részén az őszi talajmunkák és vetések elmaradtak. Abban a tanyában pedig, amelyet a vállalkozás bérel, az állattartási kötelezettségben vállalt állomány töredékének megfelelő birka volt. Időközben ezek is eltűntek a tanyából, a dolgozók állítása szerint „*az államtitkár rokon visszavitte a birkáit oda, ahol korábban tartatta.*” Helyettük racka juhokat hoztak, amint a SAPS-támogatási előleg folyósítása megtörtént.
- **Hagyacki József**: magánszemélyként és **Pusztá Agro 2010. Kft.** nevű cégével is pályázott. **6 nyertes pályázattal** összesen **464 ha (9,7%)**, 9.370 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el. Az első pályázati fordulóban feleségével együtt – akinek révén Hagyacki **rokonságban áll Demeterékkal** is - 600 ha területet igényelt. Fiával együtt eddig mintegy 370 db szarvasmarhát tartott, 330 hektáron gazdálkodott, így az újonnan elnyert állami földbérlettel együtt gazdaságának **területe 794 ha-ra nőtt**. Gépparkjuk – helyi információk szerint - nem elégséges ekkora terület megműveléséhez. Nem tagjai a Gazdakörnek. A Mezőkövesden élő család és cége tulajdonában van egy vágópont is. **Bogárdi Ferenc**cel korábban együtt alapították a **Böllérudivar Kft**-t., hosszú időszakon keresztül annak társtulajdonosai voltak és ma is szoros kapcsolatban állnak. Szoros üzleti kapcsolatok kötötték őket a **Mariano Kft**-hez is, amely a bérelt területei egy részének használatát számukra átengedte. Hagyacki József - **Tállai András**sal, a BM államtitkárával együtt - a Mezőkövesdi Zsóry Sportegyesületnek több mint 10 éve elnökségi tagja.

- **Pusztá Agro 2010. Kft.:** *5 nyertes pályázattal* összesen **304 ha (6,4%)**, 5.931 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el (*Mezőnagymihály:* BNP-689, 25 ha legelő, BNP-694, 64 ha legelő+kaszáló+szántó, BNP-714, 112 ha szántó+kaszáló, BNP-727, 39 ha szántó+kaszáló, **Vatta:** HU31-10182, 65 ha szántó+rét, *átlagos blokkméret – 60,0 ha*).
- **Hagyacki József:** magánszemélyként *1 nyertes pályázattal* **160 ha (3,3%)**, 5.931 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el (*Mezőnagymihály:* BNP-691, 160 ha szántó+legelő, *átlagos blokkméret – 160,0 ha*).
- **Bogárdi Ferenc:** magánszemélyként és **Böllérudvar Kft.** nevű – annak idején **Hagyacki Józseffel** közösen alapított és tulajdonolt - cégével is pályázott. *2 nyertes pályázattal* összesen **300 ha (6,2%)**, 3.654 aranykorona értékű állami földterület bérleti jogát nyerte el. (*Mezőnagymihály:* BNP-701, 110 ha szántó+legelő, BNP-711, 190 ha legelő, *átlagos blokkméret – 150,0 ha*). Mezőnagymihályi, helyben lakó gazdálkodó, a Gazdakör elnökségi tagja. Eddigi 425 ha-os gazdasága a most elnyert állami földterületekkel együtt összesen **725 ha-ra bővült**. Hagyackiékhöz hasonlóan gépparkja neki sem elégséges a tulajdonában és bérleményében lévő földek megműveléséhez. Állatállománya viszont lefedi a területeit. Elhelyezésükről a Mariano Kft. Nagy-tanya nevű majorjának megvásárlásával, illetve a korábbi központi telep fejlesztésével gondoskodik. Bogárdi Ferenc egyébként könyvelőként, könyvvizsgálóként korábban bedolgozott a **Tállai András** és *felesége* (majd később már csak felesége) által működtetett könyvelői irodába. Ez az iroda végezte a **Mariano Kft.** könyvelését is. Helyi információk szerint anyagi felemelkedését a **Borsodivánkai Kossuth MgTSz.** felszámolása során, mint a felszámoló pénzügyi megbízottja alapozta meg. A felszámoló **Vodila József** törvénysértései miatt a börtönt is megjárta, a felszámolás a tagságot kismemizte. A **Dél-Borsodi Állami Gazdaság** felszámolása időszakában alapította a Hagyacki Józseffel közös cégét. A Borsodi Mezőség Gazdakörében ma is Tállai András bizalmasaként tartják nyilván, akin keresztül „*rálát*” az államtitkár a gazdakörben zajló folyamatokra. A mezőnagymihályi képviselő testület tagjaként kezdeményezője volt azoknak az akcióknak is, amelyek a legfelsőbb bíróság jogerős döntése ellenére fenn kívánták tartani 2015-ig a Mariano Kft. földbérleti szerződéseit. Ezek a törekvések egyébiránt a Vidékfejlesztési Minisztériumban is erőteljesen megjelentek.
- **Böllérudvar Kft.:** *1 nyertes pályázattal* összesen **190 ha (4,0%)**, 3.654 aranykorona értékű állami földterület bérleti jogát nyerte el. (*Mezőnagymihály:* BNP-711, 190 ha legelő, *átlagos blokkméret – 190,0 ha*).
- **Bogárdi Ferenc:** magánszemélyként *1 nyertes pályázattal* összesen **110 ha (3,7 %)**, 3.654 aranykorona értékű állami földterület bérleti jogát nyerte el (*Mezőnagymihály:* BNP-701, 110 ha szántó+legelő, *átlagos blokkméret – 110,0 ha*).
- **Pásztorné Jánosi Katalin:** *2 nyertes pályázattal* összesen **246 ha (5,1%)**, 3.949 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el (*Mezőnagymihály:* BNP-703, 134 ha kaszáló+szántó+legelő, BNP-710, 112 ha legelő+szántó, *átlagos blokkméret – 123 ha*). Az első pályázati fordulóban állami föld bérletére igényt nem jelentett be. Nem helyi lakos, hanem Igriciben él – ahol **Szabó Csaba** földügyi miniszteri biztos az 1980-as években a Kossuth MgTSz ágazatvezetője volt - fiatal, GYES-en lévő kismama, eredeti foglalkozására nézve jogi asszisztens, műkötő-építő. Gazdálkodási gyakorlata neki magának nincs. Helyi információk szerint férje mezőgazdasági vállalkozása csődbe ment, gépeiket is elárverezték. Nem tagja a Gazdakörnek. A helyiek szerint vélhetően „*strohmann*”, akinek háttérében **Mudra Kálmán** miskolci multi-milliárdos kereskedő, nagyvállalkozó állhat. Mudra embereinek állítása szerint a földjeinek művelése ügyében megegyeztek, és az „*integrációért*” cserébe a támogatások 75 %-át átadja. Mudráék egyébként már tavaly – az Alaptörvény harmadik módosítása előtt – „*integrátori*” szerződések kötésére bíztatták a térség gazdálkodóit.
- **Kiss Ferenc** az egykori TSz. elnökének, a jogutód **Dél-borsodi AGRÁR Kft.** üzletvezetőjének közeli rokonsága: **Kissné Barczy Ilona Valéria** a felesége és **Kiss Valéria dr.** a lánya, lakcímük (3444 Gelej Vörösmarty u. 8. ill. 10.) alapján telekzsomszédok. A 2011-ben alapított Kft. főtevékenysége tejhasznú szarvasmarha tenyésztés, de tevékenységi köre igen széles, a mezőgazdaságtól az építési tevékenységeken át egészen az „*egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység*” profilig terjed. Helyben úgy tudják, hogy földjeit **Demeter Péter** és a **Mariano Kft.** korábbi vezetése, sajtüzemét pedig **Tállai András** szeretné megszerezni. A cég tagjai között a Borsod megyei földbérleti pályázatok több nagy nyertese illetve rokonaik is megtalálhatók, ami egyben a nyertesek közti feltételezett kapcsolatokat és egyeztetést is valószínűsíti. Ilyen *tagok* mások mellett pl. **Bogárdi Ferenc, özv. dr. Demeter Józsefné, Vályi-Nagy Attiláné, Vályi-Nagy Sándor, Vályi-Nagy Sándorné,** stb. (Vályi Nagy Attila Béláné és Bettina, gejeji lakosok – helyi információk szerint **Vályi-Nagy Vilmos** infokommunikációs államtitkár

rokonai – egyébként két nyertes pályázattal külön is mintegy 90 ha, 1.300 aranykorona értékű szántó illetve kaszáló bérleti jogát szerezték meg.) **Kiss Ferenc** két családtagja nevéen összesen **218 ha (4,5%)**, 1.889 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg (**átlagos blokkméret - 72,7 ha**).

- **Dr. Kiss Valéria: 2 nyertes pályázattal** összesen **199 ha**, 1.733 AK értékű föld bérleti jogát szerezte meg. (**Gelej:** HU31-10043, 173 ha rét+legelő+kivett, HU31-10050, 26 ha rét.)
- **Kissné Barczy Ilona Valéria: 1 nyertes pályázattal** 19 ha 156 AK értékű föld bérleti jogát szerezte meg. (**Gelej:** HU31-10052, 19 ha legelő.)
- **Jakab József dr.:** mezőkövesdi állatorvos cége, a **Terravet-J. Bt.** és fia, **Dávid** is pályázott. **3 nyertes pályázattal** összesen **176 ha (3,7%)**, 4.650 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el (**átlagos blokkméret – 58,7 ha**). Helyi vélekedések szerint a **Tállai András**sal jó kapcsolatokat ápoló, lojális, kevés szavú Jakab dr. egy a térségben körvonalazódó politikusi/nemesi nagybirtok üzemi állatorvosává válhat. Az első BNP pályázati fordulóban 500 ha-t igényelt. A Gazdakörnek nem tagja. Az eddigi 330 ha-os gazdasága a most elnyert állami földterületekkel együtt összesen **506 ha-ra bővült**.
 - **Terravet-J. Bt.:** Jakab dr. cége **2 nyertes pályázattal** összesen **157 ha (3,2%)**, 4.091 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el. (**Mezőnagymihály:** BNP-712, 32 ha szántó+kaszáló, BNP-728, 125 ha szántó+kaszáló, **átlagos blokkméret – 78,5 ha**).
 - **Jakab Dávid:** Jakab dr. fia **1 nyertes pályázattal** összesen **19 ha (0,4%)**, 569 aranykorona értékű állami föld bérleti jogát nyerte el. (**Mezőnagymihály:** BNP-712, 32 ha szántó+kaszáló, BNP-728, 125 ha szántó+kaszáló, **átlagos blokkméret – 78,5 ha**). (**Mezőnagymihály:** BNP-693, 19 ha szántó, **átlagos blokkméret – 19 ha**).
- **Balogh-Nagy Erzsébet:** helybeli, keleméri húshasznú (Ile de france) juhtenyésztő **2 nyertes pályázattal** összesen **144 ha (3,0%)**, 1.012 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Kelemér:** HU31-10064, 138 ha mintatér, HU31-10069, 6 ha rét mintatér, **átlagos blokkméret – 72,2 ha**).
- **ifj. Lapostyán Barnabás:** Tiszadorogmán élő, fiatal gazda. **1 nyertes pályázattal** összesen **136 ha (2,8%)**, 2.180 AK értékű állami földterület bérleti jogát nyerte el. Édesapja a Gazdakör elnökségi tagja, maga pedig szintén gazdaköri tag. Az eddig általa használt terület a most elnyert állami földterületekkel együtt összesen **186 ha-ra bővült**. Édesapja – helyi információk szerint - **Tállai András** másik gazdaköri bizalmasa. (**Mezőnagymihály:** BNP-717, 136 ha legelő+szántó, **átlagos blokkméret – 136 ha**).
- **Gál Tamás:** Ragályról **3 nyertes pályázattal** összesen **134 ha (2,8%)**, 844 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Kelemér:** HU31-10307, 110 ha legelő+kivett, **Serényfalva:** HU31-10322, 15 ha legelő+szántó, HU31-10328, 9 ha szántó, **átlagos blokkméret – 46,7 ha**).
- **Simkó László dr.:** nyugállományú honvéd őrnagy, Tornaszentjakab korábbi polgármestere, **6 nyertes pályázattal** összesen **124 ha (2,6 %)**, 598 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Tornaszentjakab:** HU31-10166, 30 ha legelő+rét, HU31-10167, 239 ha szántó+legelő+rét, HU31-10172, 8 ha legelő, HU31-10173, 24 ha szántó+legelő, HU31-10174, 27 ha legelő, HU31-10175, 13 ha legelő, **átlagos blokkméret – 20,7 ha**).
- **Haszonfa Kft.:** A 2008-ban, Felsőnyárad székhellyel, erdészeti és egyéb erdőgazdálkodási főprofilal alapított, 500 eFt. jegyzett tőkéjű, 2011-ben azonban -31 millió Ft. saját tőkéjű cég mérleg szerinti eredménye 2011-ben -15,1 millió Ft. volt. A cég **5 nyertes pályázattal** összesen **101 ha (2,1%)**, 571 AK értékű állami földterület bérleti jogát szerezte meg. (**Felsőkelecsény:** HU31-10014, 24 ha szántó, **Felsőnyárad:** HU31-10039, 3 ha szántó, **Ragály:** HU31-10099, 31 ha legelő, HU31-10100, 18 ha legelő, HU31-10101, 25 ha legelő). A céget a nyertes földbérleti pályázatot követően, 2012 augusztusában Vincze Zsuzsanna Margit, miskolci lakos megvásárolta, törzstőkéjét 10 millió Ft-tal megemelte.

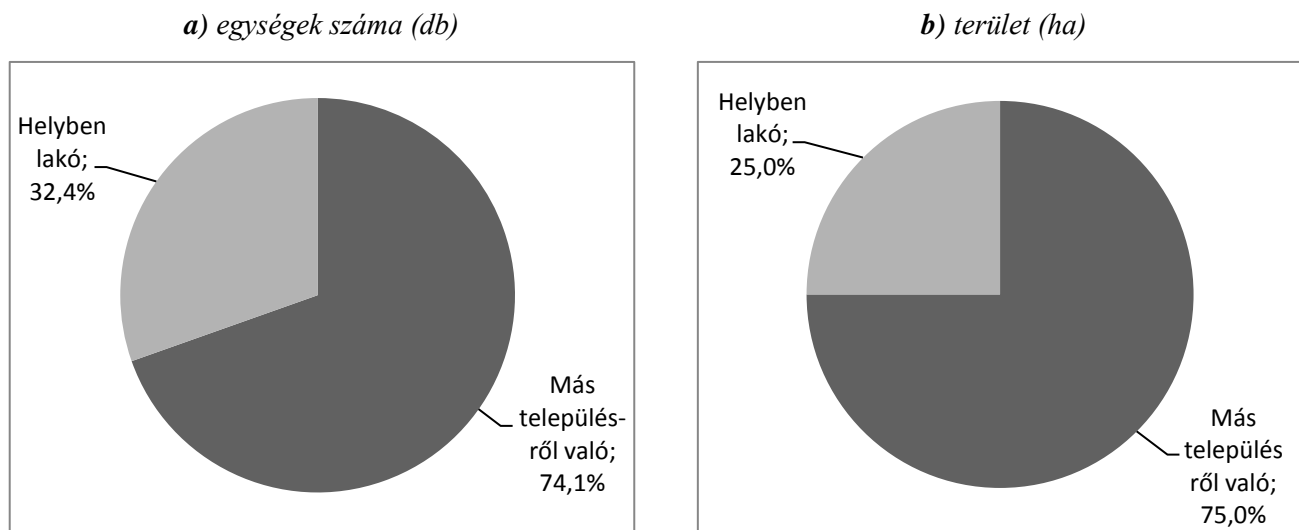
➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbé adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **3.3. táblázat** és a **3.3. ábra**.

3.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Abaújszántó	1	1	9	9
2. Alsóvadász	1	1	4	4
3. Bekecs	1	-	6	-
4. Borsodszentgyörgy	1	-	5	-
5. Borsodszirák	1	1	5	5
6. Bükkábrány	1	-	9	-
7. Büttös	2	-	81	-
8. Csincse	2	-	25	-
9. Edelény	2	-	8	-
10. Emőd	1	1	6	6
11. Felsőkelecsény	1	-	24	-
12. Felsőtelkes	2	-	10	-
13. Felsőnyárad	1	1	3	3
14. Gelej	3	3	218	218
15. Gesztely	1	1	11	11
16. Hangony	1	1	4	4
17. Hernádszurdok	1	-	6	-
18. Imola	1	-	17	-
19. Kánó	1	-	13	-
20. Kelemér	7	1	339	139
21. Kesznyéten	1	1	9	9
22. Mucsony	4	3	31	21
23. Ládbesnyő	1	-	5	-
24. Megyaszó	1	-	6	-
25. Mezőcsát	4	3	42	36
26. Mezőkeresztes	1	-	80	-
27. Mezőnagymihály	36	10	2 641	452
28. Nyékládháza	1	1	9	9
29. Onga	1	1	5	5
30. Ózd	1	-	11	-
31. Ragály	3	-	74	-
32. Rakaca	1	-	5	-
33. Sajógalóc	1	-	4	-
34. Sajószentpéter	1	-	17	-
35. Sajószöged	1	-	5	-
36. Serényfalva	2	-	23	-
37. Szakácsi	1	1	14	14
38. Szemere	10	1	280	21
39. Szendrőlád	1	-	4	-
40. Szerencs	1	1	3	3
41. Szuhaő	8	-	100	-
42. Szuhaálló	1	1	4	4
43. Taktaharkány	3	1	21	4
44. Tállya	2	-	21	-
45. Tarcal	3	-	91	-
46. Tard	1	1	11	11
47. Tibolddaróc	1	-	4	-
48. Tiszalúc	1	1	4	4
49. Tiszapalkonya	1	-	3	-
50. Tiszatarján	3	3	24	24
51. Tiszatardos	1	1	5	5
52. Tornaszentjakab	13	6	293	124
53. Torniosnémeti	1	1	9	9
54. Vadna	1	-	11	-
55. Vatta	3	-	82	-
56. Zádorfalva	1	1	45	45
Az 56 település összesen	148	48	4 798	1 199

3.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- Az **56 település közül 27** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- A 148 elnyerhető egységből **48** (32,4 %), a teljes meghirdetett földterületből pedig **1.199 ha** (25 %) került **helyi lakosokhoz** (3.3. ábra).
- Az **ötven hektárnál nagyobb** területű parcellák közül **helyben lakó** gazdálkodók **5-öt**, a **másutt** lakók viszont **24-et** nyertek el.

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek csupán 1/4-ét tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a 3/4-ed részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltattak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímetek szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 3.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

A táblázatokban szereplő adatok és az ábra információi alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **56 település közül 29! településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések több mint fele tehát **igazi vesztesnek tekinthető**, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.

- A 29 vesztes településen 48 bérleti egységben összesen **750 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élők**hez. A **legnagyobb vesztesek** olyan települések - mint pl. *Büttös, Mezőkeresztes, Ragály, Szuha*fő, *Tarcal* vagy éppen *Vatta*, - amelyeken nagy, 50 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe, és ráadásul közülük jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.

3.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Szuha	8	100
2. Tarcal	3	91
3. Vatta	3	82
4. Büttös	2	81
5. Mezőkeresztes	1	80
6. Ragály	3	74
7. Csincse	2	25
8. Felsőkelecsény	1	24
9. Serényfalva	2	23
10. Tállya	2	21
11. Imola	1	17
12. Sajószentpéter	1	17
13. Kánó	1	13
14. Vadna	1	11
15. Ózd	1	11
16. Felsőtelkes	2	10
17. Bükkábrány	1	9
18. Edelény	2	8
19. Bekecs	1	6
20. Hernádszurdok	1	6
21. Megyaszó	1	6
22. Borsodszentgyörgy	1	5
23. Ládbesnyő	1	5
24. Rakaca	1	5
25. Sajószöged	1	5
26. Sajógalóc	1	4
27. Szendrőlád	1	4
28. Tibolddaróc	1	4
29. Tiszapalkonya	1	3
A 29 vesztes település összesen	48	750

A 3.5. táblázat és a 3.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

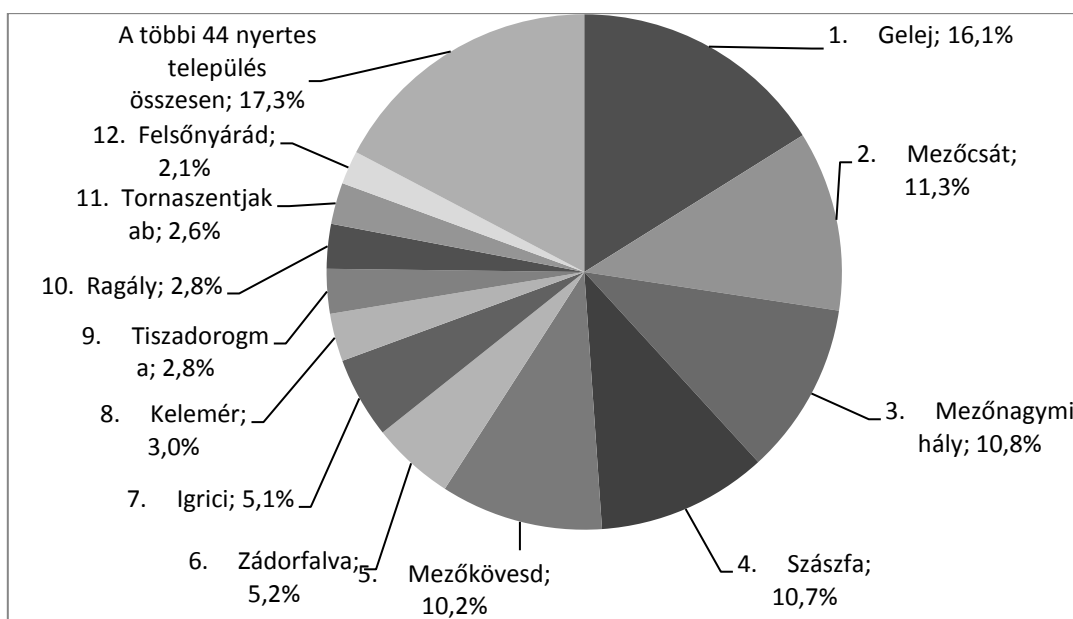
A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek több mint **80!** %-ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók az összesen érintett 56 település közül mindössze **11 településről** kerülnek ki.
- A rangsor élén **Gelej** található, amelynek pályázói 9 nyertes pályázattal **773 ha** bérleti jogát szerezték meg. Ez a megyében eddig bérbe adott területeknek több mint **16!** %-a. Az élen álló 5 település - sorrendben **Gelej, Mezőcsát, Mezőnagymihály, Szászfű és Mezőkövesd** - messze kimagaslik, a 148-ból nyertes **52 pályázatával**, és az ezekkel megszerzett több mint **2.800 hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott területeknek közel **60 %-a!**
- A bérbe adott területek 2–5 %-át, azaz 100-250 hektár föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben - **Zádorfalva, Igrici, Kelemér, Tiszadorogma, Ragály, Tornaszentjakab** és **Felsőnyárad**, míg 100 hektár alatti földterület bérleti jogát további 44 település sikeres pályázói nyerték.

3.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Gelej	9	773	16,1	16,1
2. Mezőcsát	7	543	11,3	27,4
3. Mezőnagymihály	11	516	10,8	38,2
4. Szászfá	19	511	10,7	48,9
5. Mezőkövesd	6	487	10,2	59,1
6. Zádorfalva	15	249	5,2	64,3
7. Igrici	2	246	5,1	69,4
8. Kelemér	2	144	3,0	72,4
9. Tiszadorogma	1	136	2,8	75,2
10. Ragály	3	134	2,8	78,0
11. Tornaszentjakab	6	124	2,6	80,6
12. Felsőnyárád	5	101	2,1	82,7
13. Mezőkeresztes	3	86	1,8	84,5
14. Nagyecser	1	65	1,4	85,9
15. Szentistván	1	64	1,3	87,2
16. Taktaszada	1	61	1,3	88,5
17. Mezőnyárád	1	59	1,2	89,7
18. Ároktő	1	55	1,1	90,8
19. Poroszló	4	41	0,9	91,7
20. Baskó	2	30	0,6	92,3
21. Tiszatarján	3	24	0,5	92,8
22. Mucsony	3	21	0,4	93,2
23. Tard	2	20	0,4	93,6
24. Hangony	3	19	0,4	94,0
25. Hernádnémeti	2	17	0,4	94,4
26. Putnok	2	14	0,3	94,7
27. Szuhakálló	2	14	0,3	95,0
Az első 27 település összesen	117	4 554	95,0	95,0
Az 53 település mindösszesen	148	4 798	100,0	100,0

3.4. ábra: A Borsod megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Borsod megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai
Forrás: az NFA valamint a BNPI honlapján közzétett hivatalos adatok, (2012. december 15-ei állapot)

❖ **300 – 1.200 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Gerzsánszki Lajos és családja (Gávavencsellő) érdekeltségei							
• Karmopol-Agro Kft. (Szászfa, 021 hrsz)							
HU31-10011	BAZ-NFA	Büttös	38,5	165	4,3	szántó, legelő	2012.11.09.
HU31-10049	BAZ-NFA	Büttös	43,0	99	2,3	legelő, szántó	2012.11.09.
HU31-10103	BAZ-NFA	Rakaca	4,9	29	5,9	szántó	2012.06.04.
HU31-10111	BAZ-NFA	Szemere	14,5	25	1,7	legelő	2012.08.22.
HU31-10112	BAZ-NFA	Szemere	36,3	136	3,7	szántó, legelő	2012.08.22.
HU31-10113	BAZ-NFA	Szemere	52,9	125	2,4	legelő, szántó	2012.08.22.
HU31-10114	BAZ-NFA	Szemere	40,7	223	5,5	rét, legelő, szántó	2012.08.22.
HU31-10115	BAZ-NFA	Szemere	37,9	114	3,0	rét, legelő, szántó	2012.08.22.
HU31-10116	BAZ-NFA	Szemere	4,4	12	2,8	legelő	2012.08.22.
HU31-10117	BAZ-NFA	Szemere	25,7	44	1,7	legelő	2012.08.27.
HU31-10118	BAZ-NFA	Szemere	20,8	49	2,4	legelő, rét	2012.08.27.
HU31-10119	BAZ-NFA	Szemere	26,5	74	2,8	legelő, mintatér	2012.08.27.
HU31-10165	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	3,9	12	3,0	legelő	2012.05.28.
HU31-10168	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	34,5	241	7,0	legelő	2012.05.28.
HU31-10169	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	3,1	43	13,9	rét	2012.04.21.
HU31-10170	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	51,2	406	7,9	szántó, legelő	2012.05.28.
HU31-10171	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	17,4	73	4,2	legelő	2012.05.28.
HU31-10176	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	11,7	203	17,4	rét	2012.04.21.
HU31-10177	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	47,1	198	4,2	legelő	2012.05.28.
<i>Karmopol-Agro Kft. összesen</i>			<i>515,0</i>	<i>2.271</i>	<i>4,4</i>	<i>szántó, legelő, rét, mintatér</i>	<i>2012.04.21. – 11.09.</i>
• Mercato Finanszírozó Kft. (Zádorfalva, Szabadság u. 15.)							
HU31-10063	BAZ-NFA	Ímola	17,1	43	2,5	szántó, legelő	2012.05.21.
HU31-10018	BAZ-NFA	Kánó	12,5	130	10,4	szántó, mintatér	2012.05.21.
HU31-10065	BAZ-NFA	Kelemér	15,9	346	21,7	mintatér	2012.11.09.
HU31-10066	BAZ-NFA	Kelemér	47,9	1.113	23,2	rét	2012.11.09.
HU31-10067	BAZ-NFA	Kelemér	11,6	384	33,0	rét, mintatér	2012.11.09.
HU31-10068	BAZ-NFA	Kelemér	8,6	282	33,0	rét, mintatér	2012.11.09.
HU31-10134	BAZ-NFA	Szuhafő	45,5	98	2,1	legelő	2012.11.09.
HU31-10135	BAZ-NFA	Szuhafő	7,2	17	2,4	legelő	2012.06.04.
HU31-10138	BAZ-NFA	Szuhafő	13,6	42	3,1	legelő, mintatér	2012.06.04.
HU31-10139	BAZ-NFA	Szuhafő	4,7	28	5,9	legelő, rét	2012.06.04.
HU31-10141	BAZ-NFA	Szuhafő	7,8	12	1,6	legelő	2012.06.04.
HU31-10142	BAZ-NFA	Szuhafő	3,7	9	2,4	legelő	2012.06.04.
HU31-10145	BAZ-NFA	Szuhafő	11,7	249	21,3	rét, mintatér	2012.06.04.
HU31-10146	BAZ-NFA	Szuhafő	6,0	10	1,6	legelő	2012.06.04.
HU31-10133	BAZ-NFA	Zádorfalva	45,1	140	3,1	legelő, kivett árok	2012.06.12.
<i>Mercato Finanszírozó Kft. összesen</i>			<i>258,9</i>	<i>2.903</i>	<i>11,2</i>	<i>szántó, legelő, mintatér, rét, kivett árok</i>	<i>2012.05.21. – 11.09.</i>
<i>Gerzsánszki Lajos összesen</i>			<i>773,9</i>	<i>5.174</i>	<i>6,7</i>	<i>szántó, legelő, mintatér, rét, kivett árok</i>	<i>2012.05.21. – 11.09.</i>
2.) Start 2003. Bt. (Mezőcsát, Szent István út 48., Kanyok Attila, Tiszaújváros, Bethlen Gábor utca 1.)							
BNP-706	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	192,2	2 788	14,5	legelő, kaszáló, szántó	2012. 03. 28.
BNP-715	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	128,8	1 858	14,4	legelő	2012. 03. 28.
BNP-719	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	175,1	1 789	10,2	legelő	2012. 03. 28.
<i>Start 2003. Bt. összesen</i>			<i>496,1</i>	<i>6 435</i>	<i>13,0</i>	<i>legelő, kaszáló, szántó</i>	<i>2012. 03. 28.</i>
3.) Geter-Farm Kft. (Gelej, Bem József utca 2., Demeter Péter)							
BNP-696	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	59,0	514	8,7	legelő	2012. 03. 28.
BNP-698	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	141,8	1 462	10,3	legelő	2012. 03. 28.
BNP-699	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	68,5	898	13,1	legelő, szántó	2012. 03. 28.
BNP-700	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	196,4	3 232	16,5	legelő, szántó	2012. 03. 28.
<i>Geter-Farm Kft. összesen</i>			<i>465,7</i>	<i>6 106</i>	<i>13,1</i>	<i>legelő, szántó</i>	<i>2012. 03. 28.</i>
4.) Hagyacki József (Mezőkövesd, Mária utca 47.) és cége (Pusztá Agro Kft., Mezőnagymihály, Szabadság út 14.)							
• Pusztá Agro Kft.: Mezőnagymihály							
BNP-689	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	25,1	208	8,3	legelő	2012. 03. 28.
BNP-694	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	63,9	1 337	20,9	legelő, kaszáló, szántó	2012. 03. 28.
BNP-714	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	112,0	1 330	11,9	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.
BNP-727	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	38,7	1 004	25,9	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU31-10182	BAZ-NFA	Vatta	65,0	2.052	31,6	szántó, rét	2012. 11. 09.
• Hagyacki József: Mezőkövesd							
BNP-691	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	159,7	3 439	21,5	szántó, legelő	2012. 03. 28.
Hagyacki József összesen			464,4	9.370	18,3	szántó, legelő, kaszáló	2012. 03. 28.
5.) Bogárdi Ferenc (Mezőnagymihály, Kossuth út 1/c.) és cége (Böllérudvar Kft., Mezőnagymihály, Szabadság út 14.)							
• Bogárdi Ferenc: Mezőnagymihály							
BNP-701	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	109,7	1 281	11,7	szántó, legelő	2012. 03. 28.
• Böllérudvar Kft.: Mezőnagymihály							
BNP-711	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	190,4	2 373	12,5	legelő	2012. 03. 28.
Bogárdi Ferenc összesen			300,1	3 654	12,2	szántó, legelő	2012. 03. 28.

❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
6.) Pásztorné Jánosi Katalin (Igrici, Rákóczi utca 1.)							
BNP-703	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	133,6	1 487	11,1	kaszáló, szántó, legelő	2012. 03. 28.
BNP-710	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	112,5	2 462	21,9	legelő, szántó	2012. 03. 28.
Pásztorné Jánosi Katalin összesen			246,1	3 949	16,1	kaszáló, szántó, legelő	2012. 03. 28.
7.) Kiss Ferenc (Gelej, Vörösmarty u. 8.)							
• Kiss Valéria dr. (Gelej, Vörösmarty u. 10.)							
HU31-10043	BAZ-NFA	Gelej	173,1	986	5,7	legelő, rét, kivett mocsár, kivett árok	2012.05.21.
HU31-10050	BAZ-NFA	Gelej	26,3	747	28,4	rét	2012.06.04.
• Kissné Barczli Iona Valéria (Gelej, Vörösmarty u. 8.)							
HU31-10052	BAZ-NFA	Gelej	18,9	156	8,3	legelő	2012.11.09.
Kiss Ferenc összesen			218,3	1 889	8,7	legelő, rét, kivett mocsár, kivett árok	2012.05.21 – 11.09.
8.) Jakab József dr. fia (Dávid) és cége (Terravet-J. Bt.)							
• Terravet-J. Bt.: Mezőkövesd, Eötvös utca 71.							
BNP-712	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	31,9	723	22,6	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.
BNP-728	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	125,0	3 358	26,9	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.
• Jakab Dávid: Mezőkövesd, Eötvös utca 71.							
BNP-693	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	19,5	569	29,2	szántó	2012. 03. 28.
Jakab József dr. összesen			176,4	4 650	26,4	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.
9.) Balogh-Nagy Erzsébet (Kelemér, Székipusztai tanya 074/6.)							
HU31-10064	BAZ-NFA	Kelemér	138,6	901	6,5	mintatér	2012.11.09.
HU31-10069	BAZ-NFA	Kelemér	5,8	111	19,1	rét, mintatér	2012.11.09.
Balogh-Nagy Erzsébet			144,4	1 012	7,0	mintatér, rét	2012. 11.09.
10.) ifj. Lapostyán Barnabás (Tiszadorogma, Arany János út 29.)							
BNP-717	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	136,0	2 180	16,0	legelő, szántó	2012.03.28
ifj. Lapostyán Barnabás összesen			136,0	2 180	16,0	legelő, szántó	2012.03.28
11.) Gál Tamás (Ragály, Kossuth u. 71.)							
HU31-10307	BAZ-NFA	Kelemér	110,5	368	3,3	legelő, kivett saját használatú	2012.07.06
HU31-10322	BAZ-NFA	Serényfalva	14,8	369	24,9	legelő községi mintatér, szántó	2012.07.06
HU31-10328	BAZ-NFA	Serényfalva	8,6	147	17,0	szántó	2012.07.02
Gál Tamás összesen			133,9	844	6,3	legelő, kivett, legelő, mintatér, szántó	2012.07.02. – 07.06.
12.) Simkó László (Tornaszentjakab, Kossuth u. 37.)							
HU31-10166	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	30,7	162	5,3	legelő, rét, rét községi mintatér	2012.04.21
HU31-10167	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	22,6	110	4,8	szántó, legelő, rét	2012.04.21
HU31-10172	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	7,8	55	7,0	legelő	2012.04.21
HU31-10173	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	23,7	129	5,4	szántó, legelő	2012.04.21
HU31-10174	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	26,7	105	4,0	legelő	2012.04.21
HU31-10175	BAZ-NFA	Tornaszentjakab	12,5	37	3,0	legelő	2012.04.21
Simkó László összesen			124,0	598	4,8	legelő, rét, rét községi mintatér, szántó	2012.04.21.
13.) Haszonfa Kft. (Felsőnyárad, hrsz 093/4)							
HU31-10014	BAZ-NFA	Felsőkelecsény	23,6	294	12,5	szántó	2012.06.04
HU31-10039	BAZ-NFA	Felsőnyárad	3,4	37	11,1	szántó	2012.04.05
HU31-10099	BAZ-NFA	Ragály	30,9	96	3,1	legelő községi mintatér	2012.06.04
HU31-10100	BAZ-NFA	Ragály	17,6	74	4,2	legelő és árok	2012.06.04
HU31-10101	BAZ-NFA	Ragály	24,9	70	2,8	legelő	2012.06.04
Haszonfa Kft. összesen			100,4	571	5,7	szántó, legelő	2012. 06. 04.

❖ 50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték k (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
14.) Vályi-Nagyék (Attila Béláné és Bettina: Gelej, Petőfi u. 1.)							
• Vályi-Nagy Attila Béláné: Gelej							
BNP-686	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	9,5	236	24,9	szántó	2012. 03. 28.
• Vályi-Nagy Bettina: Gelej							
BNP-690	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	80,3	1 042	13,0	kaszáló, szántó	2012. 03. 28.
Vályi-Nagyék összesen			89,8	1 278	14,2	szántó, kaszáló	2012. 03. 28.
15.) Szirmai Tibor (Nagyecser, Tanya (1185, Budapest, Szinyei Merse utca 51.))							
BNP-695	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	65,1	1 597	24,5	kaszáló, szántó, legelő	2012. 03. 28
Szirmai Tibor összesen			65,1	1 597	24,5	kaszáló, szántó, legelő	2012. 03. 28
16.) Lázár Miklós Istvánné (Mezőkeresztes, Kazinczy utca 3/b.)							
BNP-692	BAZ- BNP	Mezőnagymihály	64,9	827	12,7	legelő, kaszáló	2012.03.28
Lázár Miklós Istvánné összesen			64,9	827	12,7	legelő, kaszáló	2012.03.28
17.) Agrobosz Kft. (Szentistván, Arany János utca 40.)							
BNP-697	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	63,6	1 176	18,5	legelő, szántó	2012.03.28
Agrobosz Kft. összesen			63,6	1 176	18,5	legelő, szántó	2012.03.28
18.) Pásztor János (Taktaszada, Thököly u. 14.)							
HU31-10155	BAZ-NFA	Tarcal	61,1	399	6,5	legelő, nádas	2012.05.16.
Pásztor János összesen			61,1	399	6,5	legelő, nádas	2012.05.16
19.) Pásztor Kálmán (Mezőnyárad, Szent István király út 60.)							
BNP-713	BAZ- BNP	Mezőnagymihály	58,6	1 140	19,5	szántó, kaszáló	2012.03.28
Pásztor Kálmán összesen			58,6	1 140	19,5	szántó, kaszáló	2012.03.28
20.) ifj. Győri Kálmán (Ároktő, Deák Ferenc út 34.)							
BNP-702	BAZ- BNP	Mezőnagymihály	54,8	888	16,2	legelő, szántó	2012.03.28
ifj. Győri Kálmán összesen			54,8	888	16,2	legelő, szántó	2012.03.28

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték k (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
21.) Lőrinczék (Vince és Csaba: Poroszló, Vásár utca 1.)							
• Lőrincz Vince: Poroszló							
BNP-676	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	10,1	261	25,7	szántó	2012. 03. 28
BNP-677	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	10,2	261	25,7	szántó	2012. 03. 28
BNP-678	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	11,0	284	25,8	szántó	2012. 03. 28
• Lőrincz Csaba: Poroszló							
BNP-688	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	10,1	251	24,9	szántó	2012. 03. 28
Lőrinczék összesen			41,4	1 057	25,5	szántó	2012. 03. 28
22.) Hegedűs Szilárd (Baskó, Fő u. 59.)							
HU31-10156	BAZ-NFA	Tarcal	20,5	312	15,2	mintatér	2012. 08.27.
HU31-10157	BAZ-NFA	Tarcal	9,1	129	14,2	szántó, legelő	2012. 08.27.
Hegedűs Szilárd összesen			29,6	441	14,9	mintatér, szántó, legelő	2012. 08.27.
23.) Nagy István Zsolt (Mezőcsát, Alkotmány út 26.)							
BNP-704	BAZ-BNP	Mezőcsát	13,3	145	10,9	szántó	2012. 03. 28
BNP-718	BAZ-BNP	Mezőcsát	12,8	139	10,8	szántó	2012. 03. 28
Nagy István Zsolt összesen			26,1	283	10,8	szántó	2012. 03. 28
24.) Barna Róbert (Tiszatarján, Vásártér u. 42.)							
HU31-10161	BAZ-NFA	Tiszatarján	5,3	34	6,3	legelő	2012.06.04
HU31-10162	BAZ-NFA	Tiszatarján	11,9	74	6,2	szántó, rét	2012.04.21
HU31-10163	BAZ-NFA	Tiszatarján	6,8	57	8,5	rét, kivett árok	2012.04.21
Barna Róbert összesen			24,0	165	6,9	legelő, szántó, rét, kivett árok	2012.04.21. – 06.04.
25.) Nagy István László (Mezőnagymihály, Kertalja út 22.)							
BNP-675	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	11,5	296	25,7	szántó	2012.03.28
BNP-682	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	11,6	298	25,7	szántó	2012.03.28
Nagy István László összesen			23,1	594	25,7	szántó	2012.03.28
26.) Bodó Gergő József (Mezőnagymihály, Kossuth út 16/a.)							
BNP-683	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	10,7	274	25,7	szántó	2012.03.28
BNP-684	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	10,7	275	25,7	szántó	2012.03.28
Bodó Gergő József összesen			21,4	549	25,7	legelő, szántó	2012.03.28
27.) Farkas Ferenc (Szemere, Fő u. 23.)							
HU31-10127	BAZ-NFA	Szemere	20,7	146	7,1	szántó	2012.11.09.
Farkas Ferenc összesen			20,7	146	7,1	szántó	2012.11.09.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
28.) Urbán Sándor (Hangony, Rákóczi u. 35.)							
HU31-10340	BAZ-NFA	Ózd	10,6	72	6,8	szántó	2012. 11.09.
HU31-10005	BAZ-NFA	Borsodszentgyörgy	4,8	6	1,3	legelő	2012. 04.05.
HU31-10059	BAZ-NFA	Hangony	4,1	3	0,7	legelő	2012. 03. 28.
Urbán Sándor összesen			19,5	81	4,2	szántó, legelő	2012. 03. 28-11.09.
29.) Jakab Dávid (Mezőkövesd, Eötvös utca 71.)							
BNP-693	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	19,5	569	29,2	szántó	2012. 03.28.
Jakab Dávid összesen			19,5	569	29,2	szántó	2012. 03.28.
30.) Kiss János (Mezőnagymihály, Jókai út 5.)							
BNP-680	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	9,0	230	25,7	szántó	2012. 03. 28
BNP-687	BAZ-BNP	Mezőnagymihály	9,1	226	24,9	szántó	2012. 03. 28
Kiss János összesen			18,1	456	25,2	szántó	2012. 03. 28
31.) Barcsák Gábor (Boldva, Dózsa György u. 9/a.)							
HU31-10105	BAZ-NFA	Sajószentpéter	17,3	346	20,0	szántó	2012.08.27.
Barcsák Gábor összesen			17,3	346	20,0	szántó	2012.08.27.
32.) Lővei Andrea (Hernádnémeti, Petőfi Sándor u. 150.)							
HU31-10150	BAZ-NFA	Taktaharkány	4,3	56	13,2	szántó	2012.08.27.
HU31-10152	BAZ-NFA	Taktaharkány	12,9	201	15,6	szántó	2012.08.27.
Lővei Andrea összesen			17,2	257	14,9	szántó	2012.08.27.
33.) Szónoczki István (Mucsony, Deák Ferenc u. 82.)							
HU31-10084	BAZ-NFA	Mucsony	7,4	142	19,3	szántó, rét, legelő	2012.08.27.
HU31-10092	BAZ-NFA	Mucsony	8,9	130	14,6	szántó	2012.11.09.
Szónoczki István összesen			16,3	272	16,7	szántó, rét, legelő	2012.08.27-11.09.
34.) Nagy Tamás (Szakácsi, Petőfi Sándor u. 55.)							
HU31-10023	BAZ-NFA	Szakácsi	14,3	208	14,5	szántó	2012.03.28
Nagy Tamás összesen			14,3	208	14,5	szántó	2012.03.28
35.) Lukácsék (Szuhakálló, Dózsa György u. 56.)							
• Lukács Dalma: Szuhakálló							
HU31-10093	BAZ-NFA	Mucsony	10,0	30	3,0	legelő, mintatér	2012.08.27.
• Lukács Attila: Szuhakálló							
HU31-10148	BAZ-NFA	Szuhakálló	3,8	30	7,9	szántó	2012. 04.21.
Lukácsék összesen			13,8	60	4,3	legelő, mintatér, szántó	2012. 04.21- 08.27.
36.) Gacsó Gyula (Mezőkeresztes, Bocskai u. 8.)							
HU31-10028	BAZ-NFA	Csincse	13,4	348	25,9	szántó	2012.11.09.
Gacsó Gyula összesen			13,4	348	25,9	szántó	2012.11.09.
37.) Ficsorné Szöllősi Anna (Mezőzombor, Bekény tanya)							
HU31-10154	BAZ-NFA	Tállya	13,1	101	7,8	rét, nádas, szántó	2012.11.09.
Ficsorné Szöllősi Anna összesen			13,1	101	7,8	rét, nádas, szántó	2012.11.09.
38.) Bekus György Tibor (Gesztely, Esze Tamás u. 14/a.)							
HU31-10058	BAZ-NFA	Gesztely	11,0	234	21,3	rét	2012.06.04.
Bekus György Tibor összesen			11,0	234	21,3	rét	2012.06.04.
39.) Szabó Tibor (Tard, Béke u. 161.)							
HU31-10158	BAZ-NFA	Tard	10,9	160	14,7	szántó	2012.06.04.
Szabó Tibor összesen			10,9	160	14,7	szántó	2012.06.04.
40.) Csorba György (Mezőcsát, Sándor u. 10.)							
HU31-10031	BAZ-NFA	Csincse	11,2	259	23,2	rét, legelő, kivett árok	2012.05.28.
Csorba György összesen			11,2	259	23,2	rét, legelő, kivett árok	2012.05.28.
41.) Kiss László (Putnok, Rózsadomb u. 10.)							
HU31-10179	BAZ-NFA	Vadna	10,7	181	16,9	szántó	2012.06.04.
Kiss László összesen			10,7	181	16,9	szántó	2012.06.04.
42.) Czufor József (Tard, Béke u. 167.)							
HU31-10181	BAZ-NFA	Vatta	10,0	364	36,4	szántó	2012.11.09.
Czufor József összesen			10,0	364	36,4	szántó	2012.11.09.
43.) Szabó Zoltán (Mezőcsát, Széchenyi út 9.)							
BNP-722	BAZ-BNP	Mezőcsát	10,1	108	10,7	szántó	2012.03.28.
Szabó Zoltán összesen			10,1	108	10,7	szántó	2012.03.28.

2. melléklet: Borsod-Abaúj-Zemplén megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10 - 20 között	20 - 50 között	50 - 100 között	100 - 300 között	300 – 1.200 között	1.200 felett	
Érdekltség (db)	26	16	7	7	8	5	-	69
Pályázó (db)	26	17	8	8	10	8	-	77
Szerződés (földrészlet) (db)	33	22	16	8	20	49	-	148
Terület (ha)	614	215	186	459	815	2 500	-	4 789
Aranykorona érték (AK)	7 863	4 007	3 235	7 305	9 895	33 739	-	63 044

4. Csongrád megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből – a **4.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Csongrád megyében** 7 településen, összesen 23 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **1.195 hektár** – összesen 28.795 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **19 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 4 blokk (159 ha és 4.021 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. 3 blokk (20 ha és 596 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Mindenesetre így is **Baranya megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek közel 6 %-a.**

4.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Csongrád megyei sarokszámai (2012. 12. 15-ei állapot)

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	19	1.195	62,9	28.795	24,1
Eredménytelen	4	159	39,8	4.021	25,3
Folyamatban	3	20	6,7	596	30,3
Összesen	26	1.374	52,9	33.412	24,3

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Csongrád megyében pedig – 12,7 és 238,6! ha között változva – 62,9! ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen **a pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezhetheti meg!** Ehhez a **nyertes pályázatok részletes elemzésére** van szükség.

➤ Nyertes érdekltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga **összesítéseket egyáltalán nem készít**, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képalakítást.** Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – **magam végeztem el.** Ennek legfontosabb eredményeit **a 4.2/a. és 4.2/b. táblázatban** foglaltam össze, illetve **a 4.1. és 4.2. ábrán** szemléltetem.

Ezek alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 100-at, közülük azonban csupán 9 érdekltségséghez tartozó 9 pályázó volt nyertes, akikkel 19 szerződést kötött az NFA. Miután egy pályázó ill. érdekltség akárhányszor is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy - **a VM**

ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 19 külön gazdálkodó család, hanem 9 érdekelttség műveli ezután az 1.197 ha területet!

- A bérbe adott területek **több mint 4/5-ödét! egyetlen nagy** – 1.000 ha fölötti – **érdekelttség**, a csongrádi illetőségű **Héjja Testvérek Kft.** 11 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 11%-a** tehát az **összes aranykorona értéknek mintegy 83%-át, a földterületnek pedig közel 85%-át kapta.** E „*felsőházi*” érdekelttség összesen 1.014 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak több mint 50-szerese! E legfelső „*elit*” kategóriában egy pályázattal átlagosan 2.170 aranykorona értéket illetve 92 hektárt nyertek, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak több mint 4,5-szerese. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 23,5 AK/ha volt, ami igen jó adottságokra utal.
- A skála másik végén a **20 ha alatti terület bérleti jogához jutott 3 érdekelttség, a megyei nyertes érdekeltségek 1/3-a**, az u.n. „*alsóházi*” **kis nyertesek**, az „*átlagjavító propaganda-alanyok*” találhatóak. Ők 3 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok 15,8%-ával **az aranykorona értéknek 4,4!%-át, a bérbe adott területnek pedig csupán 3,9!%-át, tudták** – a „*nagy asztaláról lehulló morzsaként*” – megszerezni. Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 423 aranykorona értéket illetve 15,7 hektárt nyertek.

4.2/a. táblázat: Csongrád megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekelttségek/ székhely/lakhely	Települések	Elynyert					
		szerződés		aranykorona		terület	
		db	%	AK	%	ha	%
1. Héjja Testvérek Kft.: Csongrád	Baks	11	57,9	23.867	82,9	1.014	84,7
➤ 300-1.200 ha közötti (1.) 1 nyertes érdekelttség 1 pályázója összesen		11	57,9	23.867	82,9	1.014	84,7
➤ 100-300 ha között		-	-	-	-	-	-
➤ 50-100 ha között		-	-	-	-	-	-
2. Pankota-Kórógy S. és T. Kft.: Fábiansebestyén	Fábiansebestyén	1	5,3	978	3,4	42	3,5
3. Bali Zoltán: Csanytelek	Baks	1	5,3	711	2,5	27	2,3
4. Kotogány Árpád Mihály: Szeged	Szeged	1	5,3	933	3,2	25	2,2
5. Gyömrei Anita Erzsébet: Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	1	5,3	383	1,3	21	1,7
6. Kupcsik Mihály Nándorné: Mindszent	Szegvár	1	5,3	654	2,3	21	1,7
➤ 20-50 ha közötti (2-6.) 5 nyertes érdekelttség 5 pályázója összesen		5	26,3	3.659	12,7	136	11,4
➤ 10-20 ha közötti (7-9.) 3 nyertes érdekelttség 3 pályázója összesen		3	15,8	1.269	4,4	47	3,9
➤ 10 ha alatt		-	-	-	-	-	-
A 9 érdekelttség 9 pályázója mindösszesen		19	100,0	28.795	100,0	1.197	100,0

4.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Csongrád megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „*az olimpiai bajnok*”

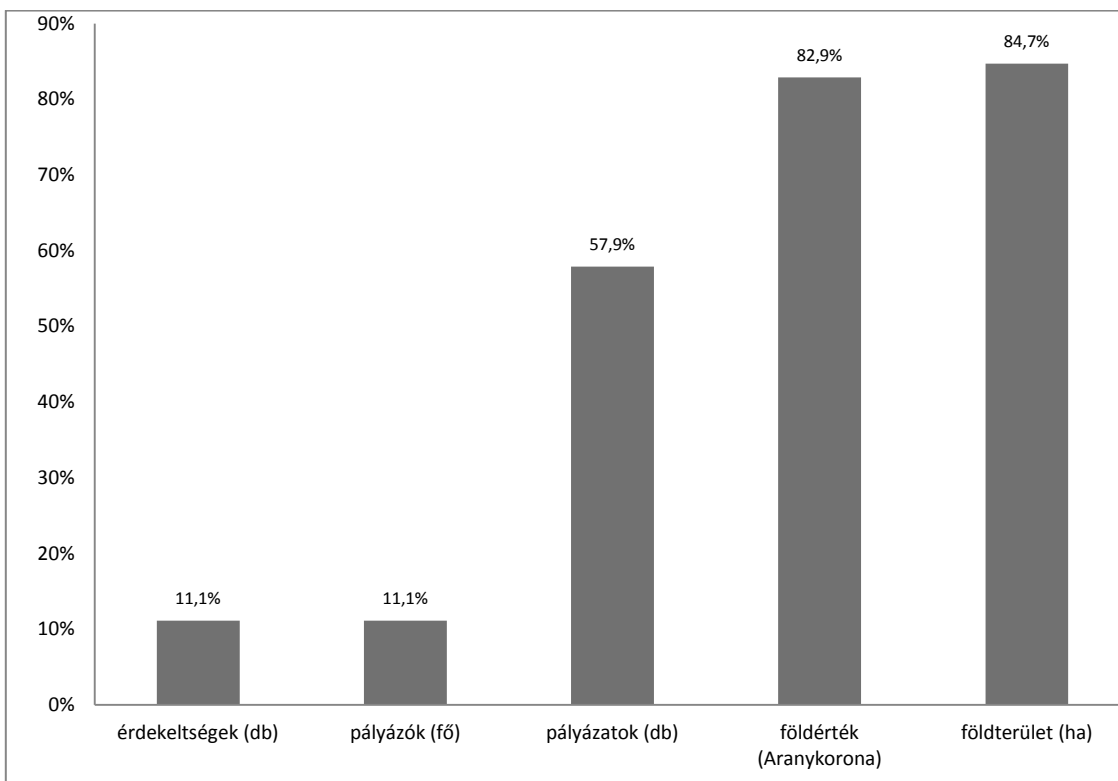
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
érdekeltségek (db)	9	1	11,1
pályázók (fő)	9	1	11,1
pályázatok (db)	19	11	57,9
földérték (Aranykorona)	28.795	23.867	82,9
földterület (ha)	1.197	1.014	84,7

B.) 20 ha alatti „*átlagjavító*” nyertesek

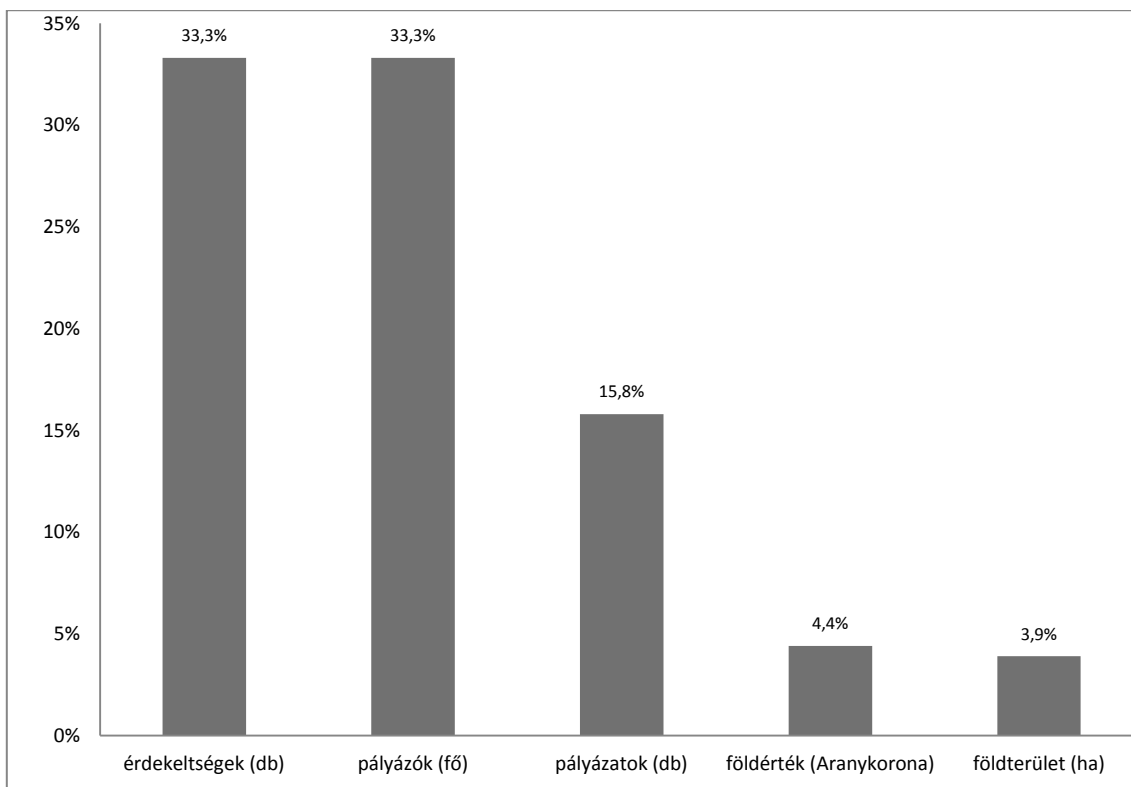
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
érdekeltségek (db)	9	3	33,3
pályázók (fő)	9	3	33,3
pályázatok (db)	19	3	15,8
földérték (Aranykorona)	28.795	1.269	4,4
földterület (ha)	1.197	47	3,9

4.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Csongrád megye állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti nyertes érdekltség aránya (%)

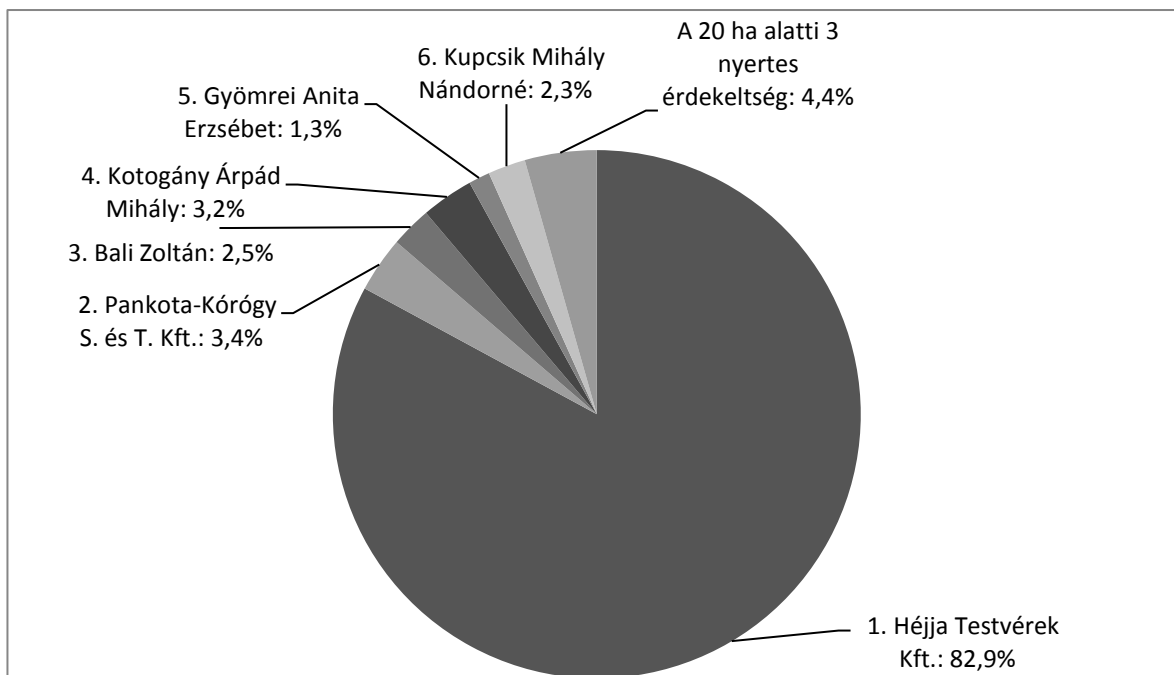

B.) A 20 ha alatti 3 nyertes érdekltség aránya (%)

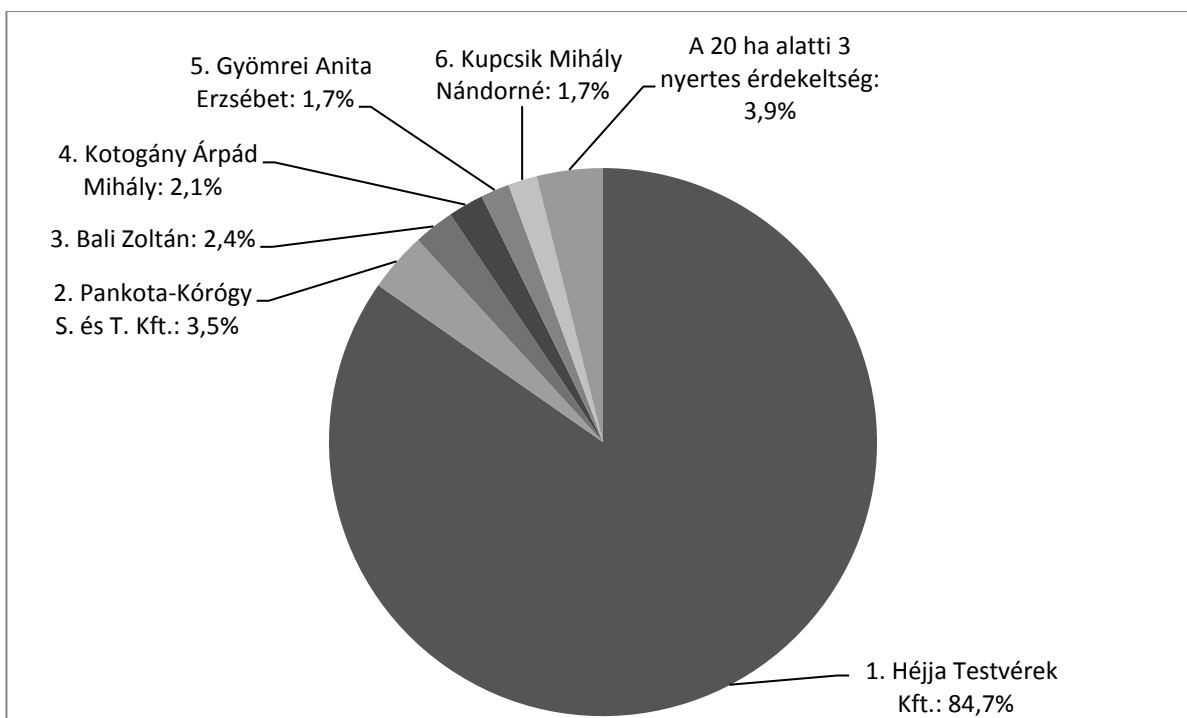

4.2. ábra: Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a nyertesek között

a) föld/aranykorona érték (AK)

b) terület (ha)

➤ A legnagyobb nyertes érdekeltség - „az abszolút olimpiai bajnok”

A legnagyobb – 1.000 ha-t is meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - érdekeltség (Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival: „az olimpiai bajnok”) és az általa megszerzett területek fő jellemzőit (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték) az alábbiakban foglalom össze.

- Héjja Testvérek Kft.:** Csongrád, Szentesi út 19. székhelyű, ám a kiszemelt állami földekhez közelebb, éppen 20 km-en belül lévő Csongrád, Tanya 248. telephellyel pályázott és Csongrád megye legnagyobb, országosan pedig – a Csákvári Mg. Zrt. vezérkara és Mészáros Lőrinc, Felcsút polgármestere mögött - a 3. helyre került nyertes cége. A Kft-t - a két világháború között Kardoskúton középirtokos apa nyomdokain haladva – a Kongóból hazatelepült Héjja László és két testvére, idősebb Héjja István és Héjja József alapította 1993-ban. Ehhez megvásárolták a Csongrádi Állami Gazdaság Baks környéki majorját, sertéstelepét és takarmánykeverő üzemét, továbbá 15 évre bérbe vették a majorhoz tartozó 2.000 ha állami földterületet. Azóta megvásárolták Csongrád város közbiztonságát majd húsüzemét valamint az Agro-Csongrád céget is. Agrártámogatásaikból ítélve is jelentős földterületekkel rendelkeznek, hiszen a legfrissebb, tavalyelőtti adatok szerint mintegy 200 millió Ft. támogatást kaptak.⁶⁵ A Héjja testvérek Kft. tehát nem kis, közepes családi gazdaság, hanem egy állattenyésztési és állati termék feldolgozási főprofilú, 3.000 ha-on gazdálkodó, a termelés, feldolgozás és értékesítés teljes vertikumát kezében tartó, bérmunkára alapuló, intenzív, iparszerű termelést folytató, profitorientált, tőkés nagyüzem. Jelenleg 113 embert foglalkoztat. Az alapító **Héjja László**, a Fehér Gárda néven ismert mozgalom egykori tagja, akit ezért a tevékenységéért elítéltek, és 1952-1956 között egy évet börtönben majd 3 évet bányában töltött. 1956 után Belgiumba menekült, ahol közgazdaságtant tanult. Később Kongóba került, ahol egy nagybefektető tőkés társaság ültetvényes nagybirtokának előbb könyvelője, majd második számú vezetője lett, és jelentős vagyonra tett szert. Hazatelepülve vagyonát a kárpótlás és a privatizációs folyamat több hullámában Csongrádon és környékén a mező- és élelmiszergazdaságba fektette. Testvére **idősebb Héjja István** Kiskunfélegyházán a helybeliektől származó információk szerint a kiscsárdai egyik helyi vezetője volt, aki a kárpótlás során a helyi földrendező bizottságok működésében igen aktív szerepet vállalt, majd a helyi SZDSZ-szervezet alapításában is részt vett. Már kb. 15 éve elköltöztek Csongrádra, és a cégben dolgozik. Fia, **ifjabb Héjja István** állatorvos, a Kft. egyik ügyvezetője, Csongrád város önkormányzatának FIDESZ-es képviselője. A harmadik testvér, **Héjja József** építész üzemmérnök, hosszú időn keresztül a helyi polgármesteri hivatal építésügyi részlegén dolgozott. Apósa, **Kormányos Imre**, a helybeliektől származó információk szerint sokáig a helyi MSZP egyik vezetője, önkormányzati képviselője volt. A **Héjja Testvérek Kft.** valamennyi bérleti pályázata nyert, és **Bakson** - az eddig kihirdetett eredmények szerint - **az összes terület!** bérleti jogát megszerezte a többi helybeli pályázó, mások mellett pl. egy dóci juhász elől, aki a hodálya körüli területeken legeltette évtizedek óta az állatait, és ezzel a mintegy 250 db-os juhnyája és így a magélhetése került végveszélybe. **11 nyertes pályázattal összesen 1.014! ha – 23.867! aranykorona értékű – állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott**, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag közel 51-szerese!** Ez a **Csongrád megyében** eddig bérbe adott **összes aranykorona érték 83%-a, a területnek pedig 85%-a!** A megszerzett földek többsége szántó, melyek művelését – a helyiek szerint – már azt megelőzően művelésbe vette, hogy a földbérleti pályázatok eredményei nyilvánosságra kerültek volna. Nagy, összefüggő – 47 és 239! hektár közötti területű - egységeket alkotnak. Jó vagy igen jó, kiváló termőképességűek, aranykorona értékük – 19-29 Ak/ha között változva – magas, átlagosan **23,9 Ak/ha.** (**Baks:** HU33-30014, HU33-30015, HU33-30016, HU33-30017, HU33-30018, HU33-30019, HU33-30020, HU33-30021, HU33-30022, HU33-30023, HU33-30024, 76 + 53 + 64 + 84 + 103 + 61 + 54 + 163 + 239 + 70 + 47 = 1.014 ha szántó + legelő + rét + nádas)

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **4.3. táblázat** és a **4.3. ábra**. Ezek alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A **6 település közül 4** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- A 19 elnyerhető egységből **4 (21,1%)**, a teljes bérbe adott 1.197 ha földterületből pedig csupán **101 ha (8,4%)** került **helyi lakosokhoz (4.3. ábra)**.

⁶⁵ MVH honlap: http://www.mvh.gov.hu/portal/MVHPortal/default/kozerdekmenu/kozerdeku_adatok/tevekenysegi_adatok/kozveteteli_listak

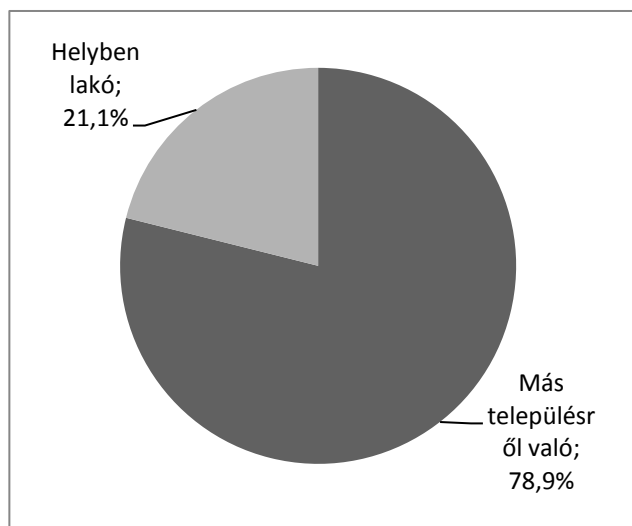
- Az **50 hektárnál nagyobb** területű 10 parcella közül **helyben** lakó gazdálkodók **egyetlen egyet sem** nyertek el!

4.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

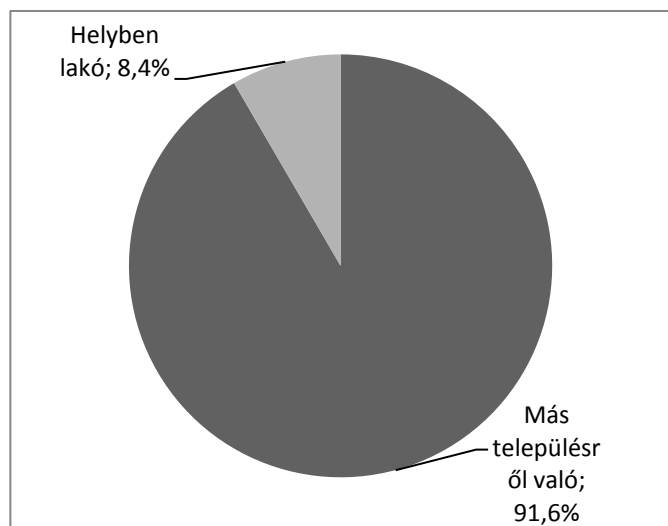
Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Baks	13	-	1.058	-
2. Csanádalberti	1	-	17	-
3. Fábiansibestyén	1	1	42	42
4. Hódmezővásárhely	1	1	21	21
5. Szeged	1	1	25	25
6. Szegvár	2	1	34	13
A 6 település összesen	19	4	1.197	101

4.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek 1/10-edét sem tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a több mint 9/10-ed részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltattak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímekeket szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 4.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

4.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
Baks	13	1.058
Csanádalberti	1	17
A 2 vesztes település összesen	14	1.075

A táblázatban szereplő adatok és az ábra információi alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

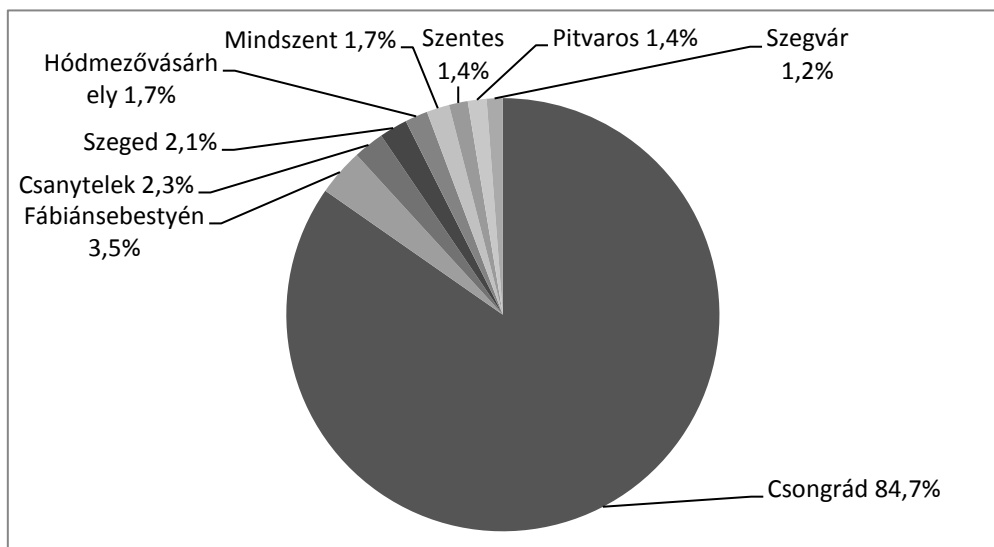
- A földbérleti pályázatok által érintett **6 település** közül **2 településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések tehát **igazi vesztesnek** tekinthetők, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 2 vesztes településen 14 bérleti egységben összesen **1.075 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élőkhez**.
- A legnagyobb vesztes kétségtelenül **Baks**, amelynek összes meghirdetett földjét, **1.058 hektárt a csongrádi illetőségű Héjja Testvérek Kft. szerezte meg**.

A 4.5. táblázat és a 4.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

4.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	száma (db)	Bérleti egységek		
		összes (ha)	területe	
			arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Csongrád	11	1.014	84,7	84,7
2. Fábiansebestyén	1	42	3,5	88,2
3. Csanytelek	1	27	2,3	90,5
4. Szeged	1	25	2,1	92,6
5. Hódmezővásárhely	1	21	1,7	94,3
6. Mindszent	1	21	1,7	96,0
7. Szentes	1	17	1,4	97,4
8. Pítvaros	1	17	1,4	98,8
9. Szegvár	1	13	1,2	100,0
A 9 nyertes település összesen	19	1.197	-	-

4.4. ábra: A Csongrád megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek közel **85!** %-ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázó csongrádi illetőségű, így a bérbe adott földek hasznának több mint 4/5-öde **Csongrádra** kerül.
- A bérbe adott területek további 2–4 %-át, azaz 25-45 hektár föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben – **Fábiánsebestyén, Csanytelek** és **Szeged**, míg 25 hektár alatti földterület bérleti jogát további 5 település sikeres pályázói nyerték.

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Csongrád megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai

*Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok
(2012. december 15-ei állapot)*

❖ **1.200 ha fölötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

❖ **300 – 1.200 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Héjja Testvérek Kft. (Csongrád, Tanya 248.)							
HU33-30014	Csongrád	Baks	76,3	1.416	18,6	szántó	2012.03.21.
HU33-30015	Csongrád	Baks	52,5	1.041	19,8	rét, szántó	2012.03.21.
HU33-30016	Csongrád	Baks	64,1	1.351	21,1	szántó	2012.03.21.
HU33-30017	Csongrád	Baks	84,4	1.835	21,7	szántó	2012.03.21.
HU33-30018	Csongrád	Baks	102,8	2.362	23,0	szántó, legelő	2012.03.07.
HU33-30019	Csongrád	Baks	61,3	1.290	21,1	szántó	2012.03.21.
HU33-30020	Csongrád	Baks	54,1	1.130	20,9	szántó, rét	2012.03.21.
HU33-30021	Csongrád	Baks	162,9	3.738	23,0	szántó	2012.03.07.
HU33-30022	Csongrád	Baks	238,6	6.948	29,1	szántó	2012.03.07.
HU33-30023	Csongrád	Baks	69,6	1.572	22,6	szántó, nádas	2012.03.21.
HU33-30024	Csongrád	Baks	47,3	1.184	25,0	szántó, legelő	2012.03.21.
Héjja Testvérek Kft. összesen			1.013,9	23.867	23,5	szántó, rét, legelő, nádas	2012.03.07.-03.21.

❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

❖ **50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

❖ **20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
2.) Pankota-Kórógy Sertésenyésztő és Takarmánytermesztő Kft. (Fábiánsebestyén, Belső dűlő 54.)							
HU33-30012	Csongrád	Fábiánsebestyén	41,9	978	23,4	szántó, legelő	2012. 02. 22.
Pankota-Kórógy S. és T. Kft. össz.			41,9	978	23,4	szántó, legelő	2012. 02. 22.
3.) Bali Zoltán (Csanytelek, Kiss Ernő u. 19.)							
HU33-30006	Csongrád	Baks	26,5	711	26,9	szántó	2012. 03.21.
Bali Zoltán összesen			26,5	711	26,9	szántó	2012. 03.21.
4.) Kotogány Árpád Mihály (Szeged, Rákóczi u. 20/b.)							
HU33-30010	Csongrád	Szeged	24,9	933	37,5	szántó	2012. 03. 20.
Kotogány Árpád Mihály összesen			24,9	933	37,5	szántó	2012. 03. 20.
5.) Gyömrei Anita Erzsébet (Hódmezővásárhely, Tanya 1699.)							
HU33-30005	Csongrád	Hódmezővásárhely	20,9	383	18,3	szántó, rét	2012.02.21.
Gyömrei Anita Erzsébet összesen			20,9	383	18,3	szántó, rét	2012.02.21.
6.) Kupcsik Mihály Nándorné (Mindszent, Tanya 67.)							
HU33-30004	Csongrád	Szegvár	20,8	654	31,4	szántó	2012.02.22.
Kupcsik Mihály Nándorné összesen			20,8	654	31,4	szántó	2012.02.22.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
7.) Felgyő-Kev Kft. (Szentes, Attila u. 3.)							
HU33-30007	Csongrád	Baks	17,0	334	19,7	szántó, legelő, árok	2012. 04.10.
Felgyő-Kev Kft. összesen			17,0	334	19,7	szántó, legelő, árok	2012. 04.10.
8.) Szabó Béla (Pitvaros, Kossuth u. 90/a.)							
HU33-30001	Csongrád	Csanádalberti	16,8	544	32,3	szántó	2012. 02.22.
Szabó Béla összesen			16,8	544	32,3	szántó	2012. 02.22.
9.) Kovács Béla (Szegvár, Kórógy u. 9.)							
HU33-30003	Csongrád	Baks	12,7	391	30,8	szántó	2012. 02.01.
Kovács Béla összesen			12,7	391	30,8	szántó	2012. 02.01.

2. melléklet: Csongrád megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elnyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10 - 20 között	20 - 50 között	50 - 100 között	100 - 300 között	300 – 1.200 között	1.200 felett	
Érdekeltség (db)	-	3	5	-	-	1	-	9
Pályázó (db)	-	3	5	-	-	1	-	9
Szerződés (földrészlet) (db)	-	3	5	-	-	11	-	19
Terület (ha)	-	47	136	-	-	1.014	-	1.197
Aranykorona érték (AK)	-	1.269	3.659	-	-	23.867	-	28.795

5. Fejér megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből – az **5.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Fejér megyében** 32 településen, összesen 118 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **5.346 hektár** – összesen 121.588 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **109 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 9 blokk (84 ha és 1.328 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. 4 blokk (190 ha és 3.294 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Mindenesetre így is **Fejér megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek közel 1/4-e, 24,4%-a.**

5.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Fejér megyei sarokszámai (2012. 12. 15-ei állapot)

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	109	5.346	49,1	121.588	22,7
Eredménytelen	9	84	9,3	1.328	15,7
Folyamatban	4	190	47,5	3.294	17,4
Összesen	122	5.621	46,1	126.209	22,5

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Fejér megyében pedig – 0,5 és 186! ha között változva – 49,1! ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekeltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen a **pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekeltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezheti meg!** Ehhez a nyertes pályázatok részletes elemzésére van szükség.

➤ Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga **összesítéseket egyáltalán nem készít**, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képalkotást.** Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az

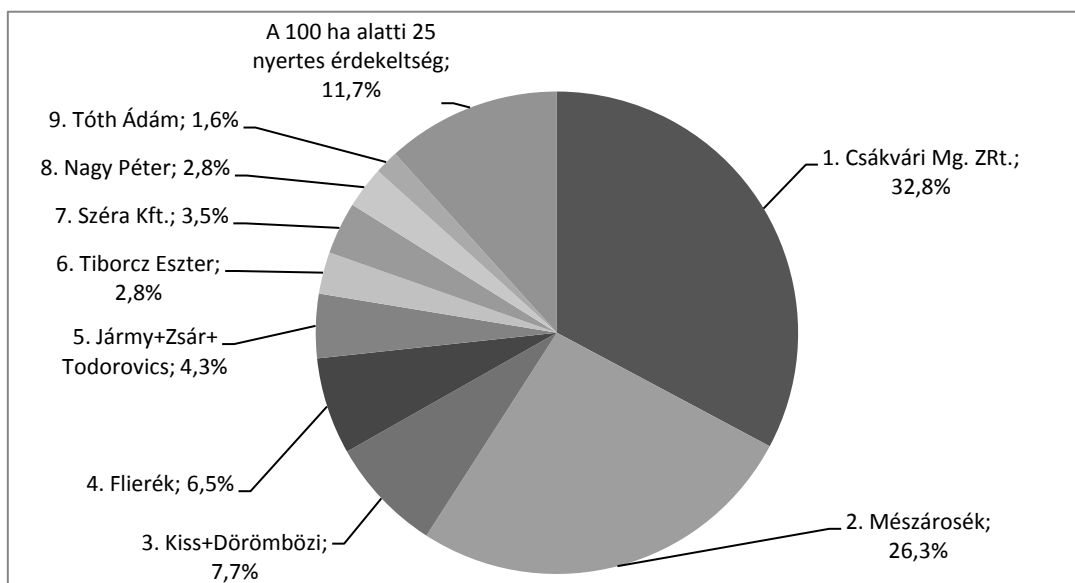
adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket az elemzéseket – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – magam végeztem el. Az elemzés legfontosabb eredményeit az 5.2/a. és 5.2/b. táblázatban foglaltam össze, illetve az 5.1. és 5.2. ábrán szemléltetem.

5.2/a. táblázat: Fejér megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

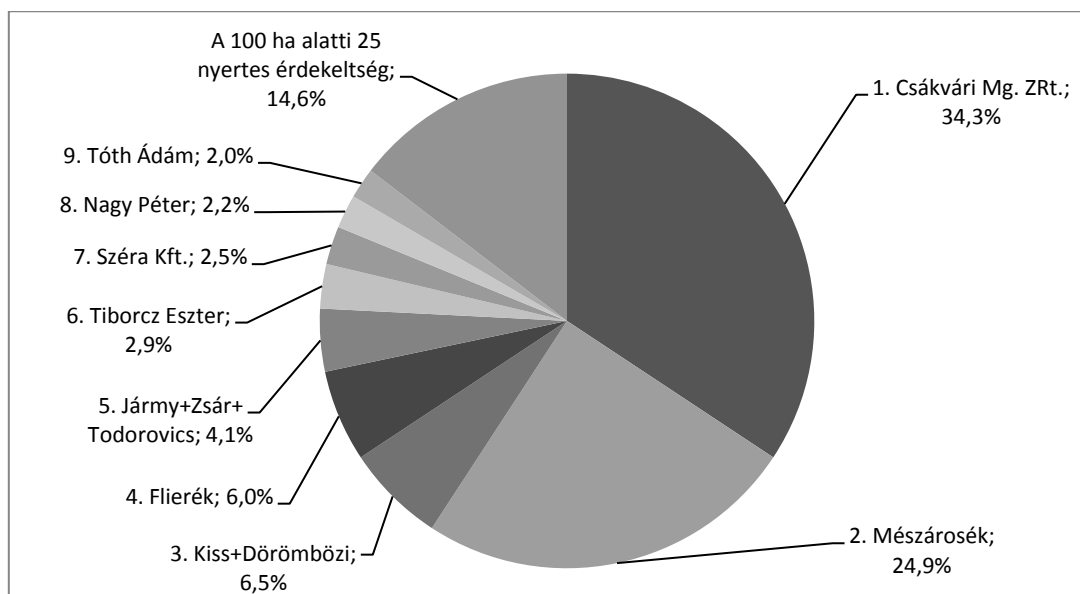
Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Települések	Elyert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
1. Csákvári Mg. ZRt.	Fejér	Csákvár, M.almás, Óbarok, Vereb, Vértesacsca	30	27,8	39 845	32,8	1 829	34,3
- <i>Antalfyék (4):</i> Csákvár, Bp.	Fejér	Csákvár, Magyaralmás, Óbarok	10	9,3	18 095	14,9	716	13,4
- <i>Zimmermannék (4):</i> Sz.f.vár	Fejér	Csákvár, Vereb, Vértesacsca	11	10,2	14 086	11,6	658	12,3
- <i>Makra:</i> Csákvár	Fejér	Csákvár	4	3,7	3 286	2,7	263	4,9
- <i>Tarjányi dr.:</i> Sz.f.vár	Fejér	Csákvár,	5	4,6	4 378	3,6	192	3,6
2. Mészárosék: Felcsút	Fejér	Alcsútdoboz, Kajászó, Óbarok, Vál	25	23,1	31 941	26,3	1 327	24,9
- <i>Búzakalász 66 Kft.</i>	Fejér	Alcsútdoboz, Kajászó, Óbarok, Vál	21	19,4	24 959	20,5	1 010	18,9
- <i>Mészáros János</i>	Fejér	Vál	3	2,8	4 025	3,3	223	4,2
- <i>Mészáros Beatrix</i>	Fejér	Kajászó	1	0,9	2 957	2,4	94	1,8
➤ 1200 ha fölötti (1-2.) 2 nyertes érdekeltség 13 pályázója összesen			55	50,9	71 786	59,1	3 156	59,1
3. Kiss+Dörömbözi: K.nyék+Agárd	Fejér	Kajászó, Seregélyes	3	2,8	9 407	7,7	351	6,5
- <i>Kiss Árpád:</i> Kápolnásnyék	Fejér	Kajászó	2	1,9	8 195	6,7	285	5,3
- <i>Dörömbözi József:</i> Agárd	Fejér	Seregélyes	1	0,9	1 212	1,0	66	1,2
4. Flierék: Felcsút	Fejér	Felcsút, Óbarok, Szár	6	5,6	7 929	6,5	319	6,0
- <i>Flier János</i>	Fejér	Felcsút, Szár	2	1,9	4 081	3,4	138	2,6
- <i>Junek (sz. Flier) Nikolett</i>	Fejér	Felcsút	1	0,9	1 790	1,5	88	1,6
- <i>Flier Tamás</i>	Fejér	Óbarok	2	1,9	832	0,7	51	1,0
- <i>Flier Péter</i>	Fejér	Felcsút	1	0,9	1 226	1,0	42	0,8
➤ 300-1200 ha közötti (3-4.) 2 nyertes érdekeltség 6 pályázója összesen			9	8,4	17 336	14,2	670	12,5
5. Jármy+Zsár+ Todorovics : Tabajd	Fejér	Alcsútdoboz, Tabajd, Vál	4	3,7	5 323	4,3	219	4,1
- <i>dr. Jármy Miklós</i>	Fejér	Vál - Alcsútdoboz	1	1,0	493	0,4	43	0,8
- <i>dr. Jármy + Todorovics József</i>	Fejér	Alcsútdoboz	1	0,9	1 851	1,5	62	1,2
- <i>Zsár Ernő</i>	Fejér	Tabajd	1	0,9	1 951	1,6	76	1,4
- <i>dr. Jármy + Zsár</i>	Fejér	Vál	1	0,9	1 028	0,8	38	0,7
6. Tiborcz Eszter: Csabdi	Fejér	Bicske	4	3,7	3 343	2,8	157	2,9
7. Széra Kft.: Sárobgárd	Fejér	Sárobgárd	1	0,9	4 246	3,5	132	2,5
8. Nagy Péter: Aba	Fejér	Káloz, Sárszentágota	2	1,9	3 362	2,8	115	2,2
9. Tóth Ádám: Felcsút	Fejér	Felcsút	1	0,9	1 998	1,6	108	2,0
➤ 100-300 ha közötti (5-9.) 5 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			12	11,1	18 272	15,0	731	13,7
10. Balázs Krisztián: Csabdi	Fejér	Bicske	3	2,8	1 055	0,9	72	1,3
11. Kajári László: Soponya	Fejér	Sárobgárd	1	0,9	2 268	1,9	68	1,3
12. Kuzsmiczkiék: Cece	Fejér	Sárobgárd, Előszállás	2	1,9	1 263	1,0	67	1,3
- <i>Kuzsmiczki Sz. Roland</i>	Fejér	Sárobgárd	1	0,9	988	0,8	37	0,7
- <i>Kuzsmiczkiné Sz. Márta</i>	Fejér	Előszállás	1	0,9	275	0,2	30	0,6
13. Bodó Balázs: Bakonycsérnye	Fejér	Isztimér	1	0,9	472	0,4	66	1,2
14. Fridmanék: Felcsút	Fejér	Felcsút, Óbarok	2	1,9	926	0,8	59	1,1
- <i>Fridman Tamás</i>	Fejér	Óbarok	1	0,9	553	0,5	37	0,7
- <i>Fridman Gábor Vilmos</i>	Fejér	Felcsút	1	0,9	373	0,3	22	0,4
15. Nándorfői Z. G. dr.: Csabdi	Fejér	Bicske	1	0,9	716	0,6	51	1,0
➤ 50-100 ha közötti (10-15.) 6 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			10	9,3	6.700	5,6	383	7,2
16. Ménesmajor M. Kft.: Adony	Fejér	Perkáta, Rácalmás	2	1,9	1 094	0,9	45	1,3
17. Schubert László: Felcsút	Fejér	Bicske	1	0,9	875	0,7	42	0,8
18. Fridrich István Milán: Csabdi	Fejér	Bicske	1	0,9	265	0,2	40	0,7
19. Ányos István: Kisláng	Fejér	Sárobgárd	1	0,9	981	0,8	35	0,7
20. Hollósi Balázs Lajos: Csabdi	Fejér	Bicske	1	0,9	666	0,5	31	0,6
21. Aszt Norbert Róbert: Mány	Fejér	Mány	1	0,9	427	0,4	30	0,6
22. Sárközy Károly: Sárobgárd	Fejér	Sárobgárd	1	0,9	128	0,1	23	0,4
23. Komon Ferenc: Mány	Fejér	Mány	1	0,9	371	0,3	22	0,4
24. Lajoskomáromi Tejt. Kft.: L.kom.	Fejér	Szabadszántó	2	1,8	364	0,3	21	0,3
➤ 20 - 50 ha közötti (16-24.) 9 nyertes érdekeltség 9 pályázója összesen			11	11,0	5 171	4,3	289	6,1
➤ 10 - 20 ha közötti (25-28.) 4 nyertes érdekeltség 4 pályázója összesen			4	3,7	1 192	1,0	62	1,2
➤ 10 ha alatti (29-34.) 6 nyertes érdekeltség 6 pályázója összesen			8	7,3	1 130	0,9	55	1,0
A 34 nyertes érdekeltség 54 pályázója mindösszesen			109	100,0	121 588	100,0	5 346	100,0

5.1. ábra: A területek és az aranykorona/föld/- érték megoszlása (%) a nyertesek között Fejér megyében

a) föld/aranykorona érték (AK)

b) terület (ha)

5.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Fejér megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

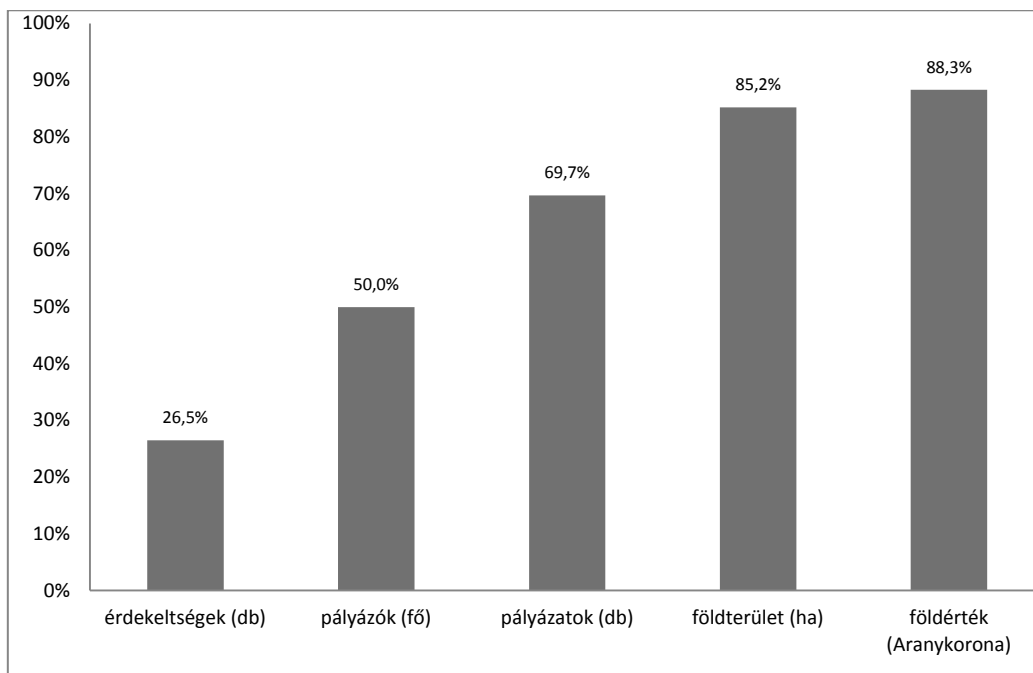
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
érdekeltségek (db)	34	9	26,5
pályázók (fő)	54	27	50,0
pályázatok (db)	109	76	69,7
földterület (ha)	5.346	4.557	85,2
földérték (Aranykorona)	121.588	107.394	88,3

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

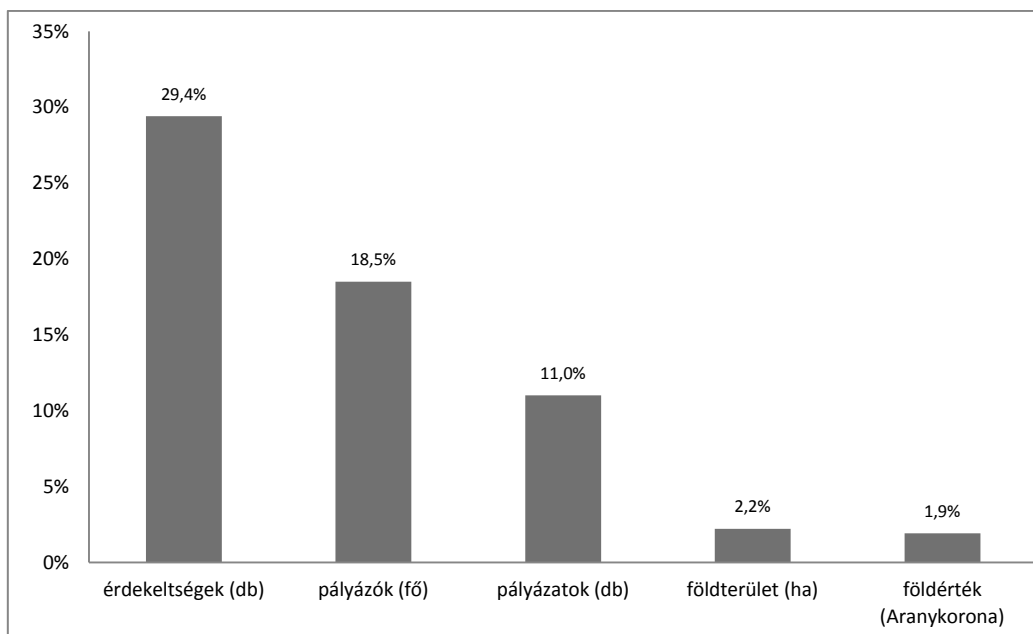
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti
	nyertes		(%)
érdekeltségek (db)	34	10	29,4
pályázók (fő)	54	10	18,5
pályázatok (db)	109	12	11,0
földterület (ha)	5.346	117	2,2
földérték (Aranykorona)	121.588	2.322	1,9

5.2. ábra: Arányok és aránytalanságok Fejér megye állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti 9 nyertes érdekelttség aránya (%)

B.) A 20 ha alatti 10 nyertes érdekelttség aránya (%)

A táblázatok és ábrák információi alapján az alábbi **néhány fontosabb megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta az 500-at, közülük azonban csupán 34 érdekeltséghez tartozó 54 pályázó volt nyertes, akikkel 109 szerződést kötött az NFA. Mivel egy pályázó ill. érdekeltség akárhány pályázatot is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy **- a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 109 külön gazdálkodó család, hanem 34 érdekeltség műveli ezután az 5.346 ha területet!**
- A bérbe adott területek több mint **4/5-ödét**, 4.557 hektárt mindössze **9 nagy** – 100 ha fölötti – **érdekeltség** 27 pályázója 76 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 26,5%-a** tehát **az összes aranykorona értéknek 88,3%-át, a földterületnek pedig 85,2%-át, kapta.**
- E legfelső „*elit*” kategóriában **egy pályázattal átlagosan 1.413 aranykorona** értéket illetve **60 hektárt** nyertek, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak 3-szorosa. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 23,6 AK/ha volt. A „*felsőházi*” 9 érdekeltség átlagosan **érdekeltségenként 506 ha** földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak több mint 25-szöröse.
- A legtöbb bérleti egységet, 30-at a **Csákvári Mg. ZRt. vezérkara** és családtagjai szereztek meg. Őket követi **Mészáros Lőrinc**, Felcsút polgármestere, aki cége, a **Búzakalász 66 Kft. és családtagjai, János és Beatrix** révén 25 bérleti egységhez jutott.
- A **legnagyobb terület** (1.829! ha, az összterület 34,3!%-a) bérleti jogát a **Csákvári Mg. ZRt. vezérkara** és családtagjai szereztek meg, majd **Mészáros Lőrinc**, Felcsút polgármestere következik, aki cége, a **Búzakalász 66 Kft. és családtagjai, János és Beatrix** révén eddig 1.327! ha állami föld bérleti jogához jutott, ami a megyében eddig bérbe adott földterületnek közel 25!%-a. Őket – 150 hektárt meghaladó területnagysággal - sorrendben a **Kiss-Dörömbözi** páros (351! ha), **Flierék** (319! ha), a **Jármay-Zsár-Todorovics** „triumvirátus” (219 ha) és **Tiborcz Eszter** (157 ha) követi.
- **E** - formálisan egymástól független, de ténylegesen egymással több szálon is összeköttetésben lévő - **6 érdekeltség** összesen **4.202! ha** bérleti jogát szerezte meg, ami a megyében eddig bérbe adott összes területnek közel **79!%-a**.
- A skála másik végén a **20 ha alatti** terület bérleti jogához jutott **10 érdekeltség**, a megyei **nyertes érdekeltségek mintegy 30!%-a**, az u.n. „*alsóházi*” **kis nyertesek**, az „*átlagjavító propaganda-alanyok*” találhatók. Ők 12 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok 11%-ával **az aranykorona értéknek mindössze 1,9!%-át, a bérbe adott területnek pedig csupán 2,2!%-át, tudták** – a „*nagyok asztaláról lehulló morzsaként*” – **megszerezni.**
- Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 194 aranykorona értéket illetve 9,8 hektárt nyertek. Az „*alsóházi*” 10 érdekeltség átlagosan érdekeltségenként 11,7 ha földterület bérleti jogához jutott.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

Ezen elemzés keretei nem teszik lehetővé, hogy minden egyes nyertes pályázót részletesen megvizsgáljunk. Bizonyára erre is sort kell majd keríteni, ám a fő tendenciák, az általánosítható tanulságok szemléltetésére a legnagyobb érdekeltségek vizsgálata és bemutatása is alkalmas. Minden esetre az NFA honlapján közzétett, blokkonkénti részletes adatokat a közzététel dátumával együtt, pályázónkénti és érdekeltségenkénti bontásban jelen elemzés **melléklete** tartalmazza. Ott **a 10 ha feletti valamennyi nyertes** érdekeltség adatai megtalálhatók.

A legnagyobb - 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - **9 érdekeltség** és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/érték) az alábbiakban foglalom össze.

- **A Csákvári Mg. Z.Rt.** - a volt és privatizált Csákvári Állami Gazdaság - **tulajdonosai, vezető tisztségviselői és rokonaik.** Ők - a helyi közvélekedés szerint - az erős helyi gazdasági, politikai érdekcsoportokkal előzetesen megállapodtak az állami földek újraosztásáról. Így a helyi gazdálkodó családok feje fölött már jóval korábban – a ráutaló jelek (a még ki sem írt területek művelésének megkezdése, más, korábbi területei művelésének „átengedése a várható új nyerteseknek”, fejlesztési pályázatok elkészítése, beruházások indítása) alapján, 2011 legelején – megtörténhetett a „magas szintű háttéralku”, megkötöthetett a „legfelső szintű megállapodás”. Ennek eredményeképpen 4 település (Csákvár, Magyaralmás, Vereb, Vértesacska) valamennyi meghirdetett földjét, Óbarokon pedig azok 1/3-át megszerezték. Az érdekkörhöz tartozó 4 család 10 pályázója **30! bérleti szerződéssel** összesen **1.830! ha – 39.844! aranykorona értékű – területet** kapott bérbe, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 91!-szerese.** Így hozzájuk került a **Fejér megyében** eddig bérbe adott **összes terület 34,4 %-a, az összes aranykorona érték 32,8 %-a.** A megszerzett földek általában nagy, összefüggő egységeket alkotnak, (ehhez az érdekltséghez került pl. a megyében bérbe adott legnagyobb egység, a magyaralmási 186 hektáros egybefüggő kiváló szántó is,) igen jó termőképességűek, átlagos aranykorona értékük: **21,8 Ak/ha. Az érintett 4 család (érdekltség) és pályázóik:**
 - a) **Antalffyék** - Antalffy György Gábor, a ZRt. főreszvényese és rokonsága **10 szerződéssel**, összesen **716 ha – 18.095 aranykorona értékű** - gyümölcsös + szántó + rét + legelő bérletéhez jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak a 36-szorosa!** E területek átlagos aranykorona értéke **25,3 Ak/ha.** Az érintettek és a megszerzett földek (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték):
 - **Antalffy György Gábor** a Zrt. főreszvényese, vezető tisztségviselője, **a cég volt irodaházába bejelentett „helyi” lakos (Csákvár: HU21-10057, HU21-10058, 38+92 = 130 ha szántó, összesen 2.472 aranykorona értékben);**
 - **dr. Antalffy Györgyné**, a főreszvényes **Csákvárra bejelentett**, de a helyiek szerint valójában **Budapesten élő**, idős édesanyja (**Csákvár: HU21-10004, 59 ha gyümölcsös+szántó+rét, Magyaralmás: HU21-10005, 186 ha szántó, összesen 245 ha 8.330 aranykorona értékben;** a 186 hektáros birtoktömb aranykorona értéke már önmagában meghaladja a törvény által rögzített 6.000 aranykoronás felső határértéket!! Ennek nyilvánosságra kerülése komoly felháborodást keltett. Olyannyira nagy volt a visszhangja, hogy végül – úgy tűnik – az NFA kénytelen volt a döntését megváltoztatni, és a magyaralmási 186 hektáros szántó bérleti jogát az idős hölgytől visszavonni. Azt, hogy a területeket végül is ki művelte és ki szedte hasznait 2012-ben, azt nem lehet tudni. Valószínűleg ugyanaz, aki a hölgy neve alatt kapta volna a területet, vagyis a Csákvári ZRt érdekltség.);
 - **Nyikosné Antalffy Sarolta** családtag, csákvári lakos (**Csákvár: HU21-10018, HU21-10019, 150 + 38 = 188 ha szántó+legelő, összesen 4.290 aranykorona értékben);**
 - **dr. Pákh Gergely** vezető tisztségviselő , a helyiek szerint a főreszvényes Antalffy György Gábor féltestvére, **a cég volt irodaházába bejelentett „csákvári” lakos (Csákvár: HU21-10033, HU21-10034, HU21-10086, 78 ha szántó és 9 + 2 = 11 ha rét +legelő, Óbarok: HU21-10032, 64 ha szántó + legelő, összesen 153 ha, 4.290 aranykorona értékben).**
 - b) **Zimmermannék** - Zimmermann Istvánnak, a ZRt. vezető tisztségviselőjének **Székesfehérváron** élő rokonsága **11 szerződéssel**, összesen **658 ha – 14.085 aranykorona értékű** - szántó + rét + legelő bérletéhez jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag 33-szorosa!** E területek átlagos aranykorona értéke **21,1 Ak/ha.** Az érintettek és a megszerzett földek (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték):
 - **Zimmermann István Géza**, a vezető tisztségviselő fia (**Csákvár – Vértesacska: HU21-10046, 42 ha rét + legelő, Vértesacska: HU21-10047, 178 ha szántó + rét összesen 220 ha, 4.890 aranykorona értékben);**
 - **Zimmermann Botond** családtag (**Vértesacska: HU21-10043, HU21-10044, HU21-10045, összesen 60 + 57 +36 = 153 ha szántó, 3.077 aranykorona értékben);**
 - **Holmanné Zimmermann Júlia** családtag (**Vereb: HU21-10015, HU21-10016, HU21-10017, HU21-100129, összesen 61 + 56 + 45 + 37 = 199 ha szántó, 5.054 aranykorona értékben);**
 - **Holman Gábor Mátyás** családtag (**Csákvár: HU21-10006, 40 ha szántó, Csákvár – Lovasberény: HU21-10007, 46 ha szántó + legelő, összesen 40 + 46 = 86 ha szántó + legelő, 1.070 aranykorona értékben);**

- c) **Makra Róbert** fővadász, csákvári lakos **4 szerződéssel**, összesen **264 ha – 3.286 aranykorona** értékű – zömében rét + legelő művelési ágú földterület bérletéhez jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag 13-szorosa!** E területek átlagos aranykorona értéke **12,4 Ak/ha.** (Csákvár: HU21-10023, HU21-10024, HU21-10026, HU21-10027, 126 + 51 + 46 + 41 = 264 ha szántó + legelő + rét, összesen 3.286 aranykorona értékben) ;
- d) **dr. Tarjányi Antal** a ZRt. cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője, **székesfehérvári** lakos, (akinek felesége a ZRt. FB. tagja) **5 szerződéssel**, összesen **192 ha – 4.378 aranykorona** értékű – szántó + rét + gyümölcsös művelési ágú földterület bérletéhez jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag mintegy 10-szerese!** E területek átlagos aranykorona értéke **22,8 Ak/ha.** (Csákvár: HU21-10009, HU21-10010, HU21-10011, HU21-10012, HU21-10013, 67 + 39 + 38 + 32 = 176 ha szántó + rét + gyümölcsös, összesen 4.378 aranykorona értékben).
- **Mészáros Lőrinc** – egykori gázszerelő – 2011 (a Flier János feleségével szemben 2010-ben polgármesterré választott Varga György megbuktatása) óta **Felcsút** polgármestere, a Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia elnöke. Ő a helyi közvélekedés szerint szintén részese volt annak az erős helyi gazdasági, politikai érdekcsoportokkal kötött előzetes megállapodásnak, amely a helyi gazdálkodó családok feje fölött már jóval korábban – a ráutaló jelek (2011. februári cégalapítás, a majdani földszerzéssel való előzetes dicsekvés, a még ki sem írt területek művelésének megkezdése, fejlesztési pályázatok elkészítése, beruházások indítása) alapján, 2011 legelején – dönthetett az állami földek újraosztásáról. Feltehetően ennek a „magas szintű háttéralkunak”, megkötött „legfelső szintű megállapodásnak” eredményeképpen a **Mészáros családi érdekeltség** Alcsútdoboz és Vál meghirdetett földjeinek túlnyomó többségét, Kajászó és Óbarok meghirdetett földjeinek pedig mintegy 1/3-át megszerezte. Mészáros helyi információk és sajtóértesülések szerint idén áprilisban megvásárolta a Csákvári Mg. Zrt.-től azt a 11 hektáros majort, ami József főherceg egykori uradalmának majorsági központja, majd az egykori állami gazdaság göböljárási telepének központja volt. Helyi vélekedés szerint ez is része lehetett az érdekcsoportok közti 2011 eleji földújraosztási alkunak, hiszen Mészáros már 2011 júniusában kipatterolta a földről a majorság addigi használóit, júliusban pedig kidózeroltatta a helyiek megtermelt terményeit, és gyorsütemben karámokat építtetett. Itt, Alcsútdoboz – Göböljáráson lesz a Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia ősszel induló szakiskolájának tangazdasága – erősítette meg sajtóértesülések szerint a futballakadémia szóvivője -, melynek központja a Búzakalász 66 Kft. által megvásárolt major, földjeit pedig a földbérleti pályázaton általa elnyert – Göböljárást és a szomszédos Hatvan pusztai Orbán birtokot körülvevő – állami területek adják. Mindez nemcsak az előzetes alkukra és a major körüli földek biztos megszerzésére utalhat, hanem azt is jelezheti, hogy Mészáros a még ki sem írt pályázat állattartási feltételeit és egyéb kondícióit is ismerhette. Mindenesetre az érdekkörhöz tartozó **3 pályázó** (1 cég és 2 családtag) **25! bérleti szerződéssel** összesen **1.329! ha – 31.931! aranykorona értékű – területet** kapott bérbe, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 66-szorosa!** Ezzel már önmagában túllépték az 1.200 hektáros felső területi határt. (Ha ehhez hozzávesszük a **Mészárosék által eddig is művelt területet**, ami - az önbevallás és a pályázatok titkosítása következtében egyedül az MVH által közzétett területalapú támogatások alapján becsülhető - a 2011-ben felvett több mint 3,5 millió forintos támogatási összeg alapján **további több mint 60 hektárra tehető**, úgy a **területük most már az 1.400 hektárt is meghaladhatja.**) Így hozzájuk került a **Fejér megyében** eddig bérbe adott **összes terület 25 %-a, az összes aranykorona érték 26,3 %-a.** A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, kiváló termőképességűek, átlagos aranykorona értékük: **24 Ak/ha.** Az érdekkörhöz tartozó **3 pályázó:**
- a) **Búzakalász 66 Kft., a felcsúti** cég, amelyet alig egy évvel ezelőtt, 2011 februárjában – a helyiek által feltételezett háttér-megállapodásokat követően - alapítottak, a Mészáros és Mészáros családi építőipari vállalkozás tulajdona. Helyi információk szerint területeihez részben a Csákvári Mg. Zrt. vezérkarával történt háttér-megállapodás révén jutott. A helyiek szerint már az alapítást követően (2011 tavaszán) erős gépesítésbe kezdett, és – mint hírlík erős bankárháttérrel – a futballakadémia tangazdasági fejlesztése mellett nagy sertéstelep beruházást is indít. (Alcsútdoboz: HU21-10019, HU21-10082, HU21-10101, HU21-10103, HU21-10104, HU21-10105, HU21-10106, HU21-10107, HU21-10111, HU21-10113, HU21-10114, HU21-10115, HU21-10116, HU21-10117, HU21-10118, 138 + 133 + 97 + 61 + 54 + 50 + 49 + 43 + 36 + 26 + 26 + 20 + 14 + 10 + 1 = 757 ha szántó + rét + legelő, **Kajászó:** HU21-10102, HU21-10110, 33 + 17 = 50 ha szántó, **Óbarok:** HU21-10096, 66 ha szántó, **Vál:** HU21-10041, HU21-10109, HU21-10112, 91 + 40 + 6 = 137 ha gyümölcsös + szántó + rét + legelő, **összesen 1.012 ha, 24.949 aranykorona értékben).**

- b) **Mészáros János**, a polgármester testvére, építési vállalkozásának társtulajdonosa, **felcsúti** lakos (**Szár:** HU21-10100, 78 ha legelő + nádas, **Vál:** HU21-10042, 139 ha szántó + rét + legelő, HU21-10108, 6 ha gyümölcsös, **összesen 223 ha, 4.025 aranykorona értékben**).
- c) **Mészáros Beatrix**, a polgármester lánya vagy felesége (az NFA honlapján közzétett adatokból egyértelműen nem derül ki), **felcsúti** lakos (**Kajászó:** HU-10049, **összesen 94 ha szántó, 2.959 aranykorona értékben**).
- **Kiss Árpád és Dörömbözi József** kápolnásnyéki illetve agárdi lakosok. **Kiss Árpád** nádarató, tetőfedő, építési vállalkozó, **kápolnásnyéki lakos**, aki - helyi információk szerint - korábban nem gazdálkodott, mezőgazdasági eszközei nincsenek. A helyiek úgy tudják, nem is ő fogja a megszerzett állami földeket – a Kajászon bérbe adott területek 2/3-át, összesen **285 ha szántót** – megművelni, hanem **Dörömbözi József agárdi** illetőségű 800 ha-os nagygazda, **L. Simon László** államtitkár, országgyűlési képviselő szomszédja, aki ezt az értesülést a sajtó (origo) érdeklődésére meg is erősítette. Ő maga szintén bérbe kapott **Seregélyesen 66 ha szántó + legelőt**. Ugyancsak helyi forrásokból és sajtóértesülésekből származik az az információ is, hogy Kiss Árpád (Vándor utca 33/a.) korábban - helyben köztudottan - annak a **Farkas Imrének** volt **kápolnásnyéki telekszomszédja** (Vándor utca 31.), aki a **VM** korábbi közigazgatási államtitkáráként felügyelte a Nemzeti Földalapot, és elnöke a Birtokpolitikai Tanácsnak. Az általuk **3 bérleti szerződéssel** (**Kajászó:** HU21-10063, HU21-10064, 141 + 144 = 285 ha szántó, 8.194 aranykorona értékben valamint **Seregélyes:** HU21-10066, 66 ha szántó + legelő, 1.212 aranykorona értékben) megszerzett **351 ha** a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 14-szerese!** Ez a **Fejér megyében** eddig bérbe adott **összes terület 6,6 %-a, az összes aranykorona érték 7,7 %-a**. A bérbe kapott földek a bérbe adott területek között a legnagyobb, összefüggő egységek közé tartoznak, kiváló termőképességűek, átlagos aranykorona értékük magas: **26,8 Ak/ha**. (A terület tehát – a VM arrogáns megjegyzésével szemben, hogy „a nád is haszonnövény” – nem nádas, hanem kiváló termőképességű kajászói szántó (**28,8 Ak/ha**) és kis részben seregélyesi szántó + legelő (**18,4 Ak/ha**) !)
 - **Flier János** eredeti szakmája szerint autóvillamossági szerelő, vállalkozó, közvetlen befolyású korábbi szerepvállalással az első Orbán-kormány által privatizált 12 állami gazdaság egyikében, a Herceghalmi Kísérleti Gazdaság (HKG) Rt-ben (1999-től előbb a HKG igazgatósági tagja, majd 2001-ben Bognár Sándor vezérigazgatóval – akitől Lévai Anikó még abban az évben első 50 hektáros felcsúti földjét vásárolta - a gazdaságot privatizálta). Ő - helyi információk és sajtóértesülések szerint - a miniszterelnök feleségének bicskei földtulajdonos-társa, földjeinek művelője. Annak idején a polgári körök szervezője, a Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia egyik fő támogatója. Felesége a helyi Fidesz elnöke, a 2010-es önkormányzati választásokon a FIDESZ-KDNP polgármester-jelöltje, aki csak néhány szavazattal maradt alul riválisával, az akkor polgármesterré választott, majd 2011-ben megbuktatott Varga Györggyel szemben. **Flier János és családtagjai** Felcsúton az eddig bérbe adott terület 90 %-át, Száron valamennyi eddig kihirdetett terület bérleti jogát, továbbá – a Csákvári ZRt főrezsvényes vezetőjével valamint a Mészáros érdekeltség Búzakalász 66 Kft-vel megosztva - Óbarok kihirdetett területeinek 1/3-át, **6 bérleti szerződéssel** összesen **319 ha - 7.929 aranykorona értékű - területet** szereztek meg, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag 16-szorosa!** Ez a **Fejér megyében** eddig bérbe adott **összes terület 6 %-a, az összes aranykorona érték 6,5 %-a**. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, kiváló termőképességűek, átlagos aranykorona értékük magas: **24,9 Ak/ha**.
 - a) **Flier János** felcsúti vállalkozó (**Felcsút:** HU21-10020, 98 ha szántó, **Szár:** HU21-10053, 40 ha szántó, összesen 4.081 aranykorona értékben);
 - b) **Junek (sz. Flier) Nikolett** családtag, János lánya, a Vidékfejlesztési Minisztérium munkatársa (**Felcsút:** HU21-10021, 88 ha szántó + legelő, összesen 1.790 aranykorona értékben);
 - c) **Flier Tamás** családtag, János testvére (**Óbarok:** HU21-1054, HU21-1056, 25 + 26 = 51 ha szántó + rét + legelő, összesen 832 aranykorona értékben);
 - d) **Flier Péter** családtag, János fia (**Felcsút:** HU21-10055, 42 ha szántó, összesen 1.226 aranykorona értékben).
 - **dr. Jármy Miklós Zoltán, Zsár Ernő és Todorovics József tabajdi lakosok** külön-külön **Alcsútdobozon** valamint **Tabajdon** illetve együtt **Válban 4 bérleti szerződéssel** összesen **219 ha – 5.323 aranykorona értékű - területet** szereztek meg, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag 11-szerese!** Ez a **Fejér megyében** eddig bérbe adott **összes terület 4,1 %-a, az összes aranykorona**

érték 4,4 %-a. A megszerzett földek kiváló termőképességűek, átlagos aranykorona értékük magas: **24,3 Ak/ha.**

- a) **dr. Jármly Miklós Zoltán Tabajdon** élő állatorvos (Bélapátpusztai Lovasközpont és Fogadó) meg nem erősített helyi információk szerint az egyik Fideszes EP. képviselő, **Glattfelder Béla** keresztapja. Jármly dr. a felcsúti Búzakalász 66 Kft-n kívüli egyedüli nyertes **Alcsútdobozon** (**Alcsútdoboz**: HU21-10002, 43 ha szántó, összesen 493 aranykorona értékben);
 - b) **Todorovics József Tabajdon** élő családi gazdálkodó **Alcsútdobozon dr. Jármly Miklós Zoltánnal közösen** 62 ha szántó bérleti jogához jutott (**Alcsútdoboz**: HU21-10001, 62 ha szántó, összesen 1.851 aranykorona értékben). (Az ő neve az NFA honlapján nem szerepel, azonban Zsár Ernő hitelt érdemlő információi, Kajászón, a gazdafórumon, személyesen átadott, pontosítást kérő, tájékoztató levele alapján őt is szerepeltetem a jelentésben.)
 - c) **Zsár Ernő Tabajdon** élő családi gazdálkodó, Tabajdon az egyedüli nyertes (**Tabajd**: HU21-10058, 76 ha szántó, összesen 1.951 aranykorona értékben);
 - d) **dr. Jármly Miklós Zoltán és Zsár Ernő** (együtt) a felcsúti Mészáros érdekeltségeken kívüli egyedüli nyertesek Válban (**Vál**: HU21-10060, 38 ha szántó, összesen 1.028 aranykorona értékben).
- **Tiborc Eszter csabdi** lakos. Egyik testvére – **Tiborc István** ügyvéd – a Közgép egyik leányvállalatának, az E-OS Innovatív Zrt-nek az igazgatója, mások mellett az „*Átlátszó.hu*”-n Ferenczi Krisztina oknyomozó újságíró által közölt sajtóhírek⁶⁶, továbbá egybehangzó helyi információk szerint a miniszterelnök lányának udvarlója. Másik testvére – **Tiborc Péter** – 2006-2010 között a Fejér Megyei Közgyűlés fideszes alelnöke, jelenleg az NFM tanácsadója. A hölgy a bicskei földek több mint felének – összesen 157 ha területnek – a bérleti jogát szerezte meg (**Bicske**: HU21-10036, HU21-10037, HU21-10038, HU21-10039, 28 + 29 + 41 + 59 = **157 ha** szántó + rét, **összesen 3.343 aranykorona (21,3 Ak/ha) értékben**). Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag 8-szorosa!**, a Fejér megyében eddig bérbé adott **összes terület 2,9 %-a, az összes aranykorona érték 2,8 %-a**. Bár az elnyert földek közigazgatásilag Bicskén található, a valóságban a nyertes családjának tulajdonában lévő, Csabdi-Tükröspusztán, Pálffy gróf egykori – ősparkot, 40 hektáros földterületet és uradalmi istállót magába foglaló - birtokán működő **Tiborc lovasklub** közvetlen szomszédságában terülnek el. Honlapja szerint a birtokon bértartással, tereplovagoltatással foglalkoznak, de az ősparkban mini vadspark is működik, és az idei fejlesztési tervekben tó, szökőkút, teniszpálya, szaunavilág építése, vagyis egy szabadidőpark létrehozása szerepel. Bár a közelben van egy - szintén a Tiborc család tulajdonában lévő, kétszemélyes szobákkal és uszodával rendelkező - panzió is, ám a látogatók helybeni elszállásolásának megoldását is tervezik.
 - **Széra Kft: sárbogárdi** illetőségű cég, amely állattartással nem foglalkozik, több száz ha-on gazdálkodik, és a Sárbogárdon meghirdetett igen magas földértékű, kiváló termőképességű és egyúttal legnagyobb blokk, összesen 132 ha - az itt meghirdetett terület közel felének - bérleti jogát szerezte meg. Mindezt több pályázó - egyebek mellett például egy közismert sárbogárdi állattartó családi gazdálkodó - előtt. (**Sárbogárd**: HU21-10097, **132 ha** szántó + kivett út, **összesen 4.246 aranykorona (32,2 Ak/ha) értékben**) Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag közel 7-szerese!**, a Fejér megyében eddig bérbé adott **összes terület 2,5 %-a, az összes aranykorona érték 3,5 %-a**. A fent említett 60 hektáron, 100 őshonos magyar szürkét és magyar bivalyt tartó, állattenyésztéssel és génmegőrzéssel is foglalkozó, helyi családi gazdálkodó viszont egy mindössze 23 ha-os, igen rossz (5,7! AK/ha értékű), alig használható, mocsaras rét-legelő területhez jutott (**Sárbogárd**: HU21-10135, 22,6 ha rét+legelő+mocsár, 127,6 AK értékben). Az illető pályázó komoly erőfeszítéseket tett azért, hogy saját pályázati anyagába betekintést kapjon, de az NFA megyei irodájánál minden alkalommal elutasították.
 - **Nagy Péter abai** lakos, a helyi információk szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFA) alelnökének, **Nagy János**nak az unokaöccse, aki már korábban elújságolta, hogy nyerni fog a földbérleti pályázaton. És valóban, két településen is egyedüliként nyert összesen 115 ha kiváló földminőségű, nagy termőképességű szántóterületet. (**Káloz**: HU21-10048, 93 ha szántó, **Sárszentágota**: HU21-10070, 22 ha szántó, **összesen 115 ha, 3.362 aranykorona (29,8 Ak/ha) értékben**), ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag közel 6-szorosa!**, a Fejér megyében eddig bérbé adott **összes terület 2,2 %-a, az összes aranykorona érték 2,8 %-a**. A pályázó szülei, dr. Nagy Péter (az NFA alelnök Nagy János testvére) és dr. Nagy Péterné – a 2011-es SAPS támogatás alapján – több, mint 250 ha területet

⁶⁶ <http://atlatszo.hu/2012/07/27/talpalatnyi-fold-vi-tiborc-most-nem-panaszkozhat/>

művelnek, így a család a most bérebe vett területtel együtt immár 378 ha-on gazdálkodik. A kálozi gazdákat és a környék legismertebb állattartó gazdaságát szorították ki a földszerzés lehetőségéből.

- **Tóth Ádám felcsúti** lakos a Felcsúton meghirdetett legnagyobb blokk, összesen 108 ha bérleti jogát szerezte meg. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag több mint 5-szöröse!**, a **Fejér megyében** eddig bérebe adott **összes terület 2,0 %-a, az összes aranykorona érték 1,6 %-a.** (*Felcsút: HU21-10040, 108 ha szántó + legelő, összesen 1.998 aranykorona (18,5 Ak/ha) értékben*)

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

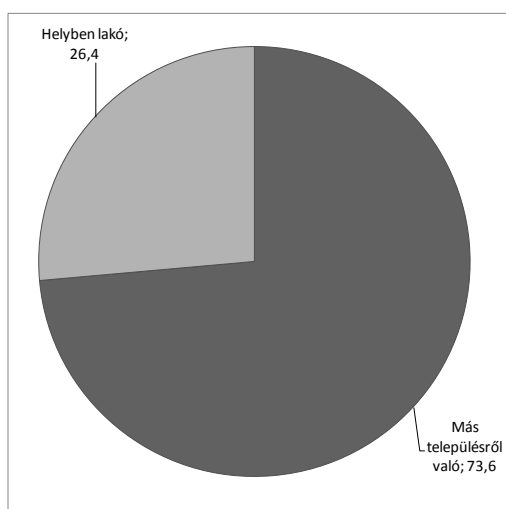
A **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérebe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti az **5.3. táblázat** és az **5.3. ábra**. A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A **29 település közül mindössze 9** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, míg 20 település, az érintett települések több mint kétharmada, semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesül az állami földek bérebe adása révén keletkező jövedelemből.
- A 109 elnyerhető egységből **28 (25,7%)**, a teljes meghirdetett földterületből pedig **1.410 ha (26,4%)** került **helyi** lakosokhoz. Miután azonban Csákvár esetében dr. Antalffy Györgyné bizonyosan nem helyi lakos, továbbá több esetben a beírt lakcím nem lakóhely, hanem a Csákvári Zrt. egykori irodaházának címe, ezért ezek esetében az adatokat korrigálva a teljes földterületből csupán 872,4 ha, azaz 16,3 % került helyi lakosokhoz (**5.3. ábra**). Ha „*gazdálkodó*” alatt a szó igazi értelmében vett gazdát értünk, és nem számítunk ide pl. milliárdos építési vállalkozót, akkor ez az arány még rosszabb.
- *Felcsút, Kisláng, Mány, Nagyvenyim, Pázmánd, Pusztaszabolcs és Tabajd* meghirdetett földjeit helyi lakosok nyerték el. Ezekon kívül *Felcsút* és *Kisláng* lakói további települések földjeiből is részesültek. *Csákvár* és *Sárbogárd* saját földjeiből 53 ill. 70 %-os arányban részesül.

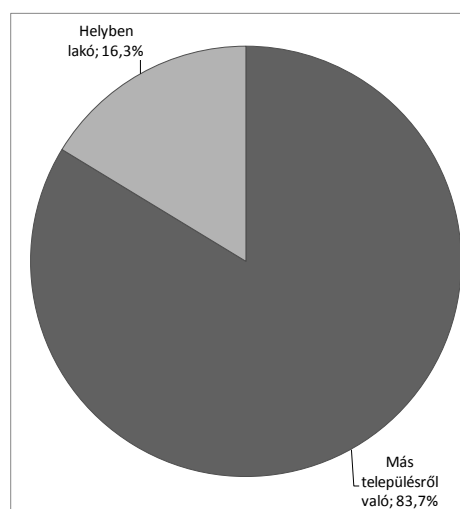
Összességében az állapítható meg, hogy a **helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – a **bérebe adott területeknek csupán 1/4-ét tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a 3/4-ed részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdáközösségek elől. Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a pályázatokban más esetekben is itt-ott fiktív lakcímet szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

5.3. ábra: A helyi lakosok és cégek által elnyert földterületek aránya Fejér megyében

a) bevallott lakcím vagy telephely-cím alapján

b) fiktív vagy igazolhatóan hamis címek kizárásával

5.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

Település	Bérleti egységek			
	száma (db)		területe (ha)	
	összes	helyiek	összes	helyiek
1. Alcsútdoboz	17	0	862	0
2. Besnyő	1	0	12	0
3. Bicske	11	0	394	0
4. Bodajk	1	0	20	0
5. Csákvár*	20	12	1 049	729
6. Előszállás	2	0	48	0
7. Felcsút	5	5	358	358
8. Isztimér	1	0	66	0
9. Kajászó	5	0	429	0
10. Káloz	1	0	93	0
11. Kisláng	1	1	4	4
12. Magyaralmás	1	0	186	0
13. Mány	3	3	65	65
14. Mór	1	-	8	-
15. Nagyvenyim	1	1	4	4
16. Óbarok	6	0	234	0
17. Pázmánd-Vereb	1	1	10	10
18. Perkáta	1	0	25	0
19. Pusztaszabolcs	1	1	3	3
20. Rácalmás	1	0	20	0
21. Sárbogárd	7	3	306	161
22. Sárszentágota	1	0	22	0
23. Seregélyes	1	0	66	0
24. Szabadhidvég	2	0	21	0
25. Szár	2	0	118	0
26. Tabajd	1	1	76	76
27. Vál	6	0	319	0
28. Vereb	4	0	198	0
29. Vértesacsa	4	0	332	0
A 29 település összesen	109	28	5 346	1 410

*: a fiktív helyi lakcímmel (a Csákvári Mg. Zrt. irodaházába bejelentett) pályázókkal együtt

➤ **A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”**

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni. **Az 5.4. táblázat** azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

A táblázatban szereplő adatok alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **29 település** közül **20! településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések közel 2/3-da tehát **igazi vesztesnek** tekinthető, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 20 vesztes településen 69 bérleti egységben összesen **3.473! ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élőkhez**.
- **A legnagyobb vesztesek** olyan települések - mint pl. *Alcsútdoboz, Bicske, Kajászó, Magyaralmás, Óbarok, Szár, Vál, Vereb* vagy éppen *Vértesacsa*, - amelyeken nagy, 100 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe, és ráadásul közülük jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.

5.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

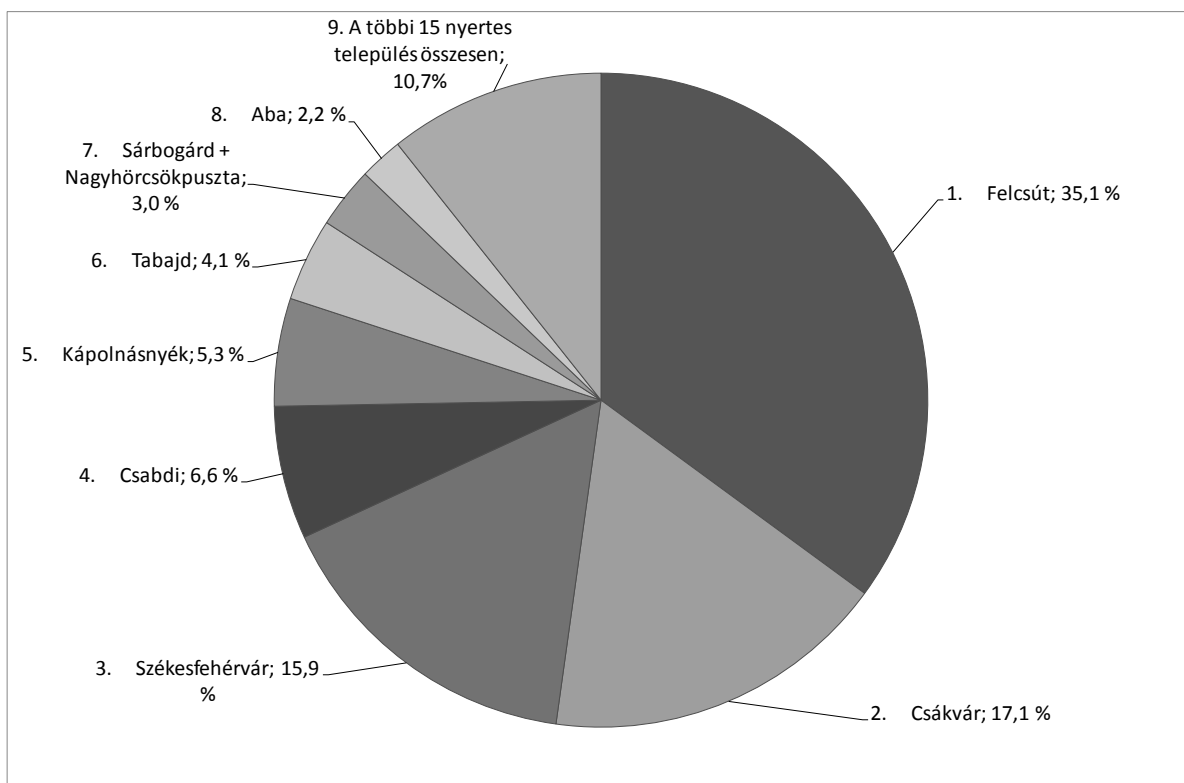
Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Alcsútdoboz	17	862
2. Kajászó	5	429
3. Bicske	11	394
4. Vértesacsa	4	332
5. Vál	6	319
6. Óbarok	6	234
7. Vereb	4	198
8. Magyaralmás	1	186
9. Szár	2	118
10. Káloz	1	93
11. Isztimér	1	66
12. Seregélyes	1	66
13. Előszállás	2	48
14. Perkáta	1	25
15. Sárszentágota	1	22
16. Szabadhidvég	2	21
17. Bodajk	1	20
18. Rácalmás	1	20
19. Besnyő	1	12
20. Mór	1	8
A 20 vesztes település összesen	69	3.473

Az 5.5. táblázat és az 5.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

5.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása Fejér megyében

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe	
			arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Felcsút	36	1 871,7	35,0	35,0
2. Csákvár	13	915,1	17,1	52,1
3. Székesfehérvár	16	849,8	15,9	68,0
4. Csabdi	10	351,4	6,6	74,6
5. Kápolnásnyék	2	284,7	5,3	79,9
6. Tabajd	4	218,9	4,1	84,0
7. Sárbogárd + Nagyhörsökpuszta	3	161,3	3,0	87,0
8. Aba	2	114,9	2,2	89,2
9. Cece	3	71,0	1,3	90,5
10. Soponya	1	67,9	1,3	91,8
11. Bakonycsernye	1	66,0	1,2	93,0
12. Agárd	1	65,5	1,2	94,2
13. Mány	3	64,7	1,2	95,4
14. Herceghalom	1	63,6	1,2	96,6
15. Adony	2	45,0	0,8	97,4
16. Kisláng	2	39,3	0,7	98,1
17. Lajoskomárom	2	20,7	0,4	98,5
18. Mór	1	19,7	0,4	98,9
19. Mezőfalva	1	18,4	0,3	99,2
20. Iváncsa	1	12,1	0,2	99,4
21. Pázmánd	1	9,7	0,2	99,6
22. Dad	1	7,7	0,1	99,7
23. Nagyvenyim	1	3,6	0,1	99,8
24. Pusztaszabolcs	1	3,5	0,1	100,0
Összesen	108	5 346,3	100,0	-

5.4. ábra: A Fejér megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A táblázatban szereplő adatok és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek közel **90%-**ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók mindössze **8 településről** kerülnek ki.
- Közülük **Felcsút** messze kimagaslik, a 109-ből nyertes 36 pályázatával, és az ezekkel megszerzett közel **1.900 hektárnyi** bérbé kapott területtel, ami a megyében eddig bérbé adott területeknek több mint 1/3-a.
- De közel azonos lobbierővel szerepel **Csákvár** és **Székesfehérvár** is, amelyek a maguk több mint **915 ill. 850 hektárjával** a bérbé adott földek települési megoszlásában 17 ill. 16 %-ban részesültek.
- A bérbé adott területek 2–7 %-át, azaz **100-400 hektár** föld bérleti jogát csökkenő sorrendben **Csabdi, Kápolnásnyék, Tabajd, Sárbogárd** és **Aba**, míg 100 hektár alatti földterület bérleti jogát további 16 település pályázói nyerték.

➤ Mellékletek

1. melléklet: A Fejér megyei nyertesek és bérbé kapott területeik fontosabb adatai

Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok (2012. december 15-ei állapot)

❖ 1.200 ha fölötti nyertes érdekkörök, érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) A Csákvári Mg. ZRt. vezérkara és rokonsága által elnyert állami földbérletek							
➤ Antalfy György Gábor, a ZRt. főrežvényese és rokonsága							
• Antalfy György Gábor, a Zrt. főrežvényese, vezető tisztségviselője (8083 Csákvár, Rákóczi u. 38., a Zrt. irodaháza)							
HU21-10057	Fejér	Csákvár	37,7	588,4	15,6	szántó	2012.02.01.
HU21-10058	Fejér	Csákvár	92,4	1 883,6	20,4	szántó	2012.02.01.
• dr. Antalfy Györgyné, a főrežvényes Budapestén élő, idős édesanyja (8083 Csákvár, Tamási Áron u. 2.)							
HU21-10004	Fejér	Csákvár	58,9	2 058,7	34,9	gyümölcsös, rét, szántó,	2012.02.01
HU21-10005	Fejér	Magyaralmás	186,0	6 271,2	33,7	szántó	2012.02.01
• Nyikosné Antalfy Sarolta, családtag (8083 Csákvár, Rákóczi u. 38)							
HU21-10018	Fejér	Csákvár	149,8	3 442,9	23,0	szántó	2012.03.07.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU21-10019	Fejér	Csákvár	37,7	847,2	22,5	szántó, út, legelő	2012.02.01.
• dr. Pákh Gergely vezető tisztségviselő, a főrezervényes Antalffy György Gábor fíltestvére (8083 Csákvár, Rákóczi u. 38)							
HU21-10033	Fejér	Csákvár	78,1	1 555,0	19,9	szántó	2012.02.10.
HU21-10034	Fejér	Csákvár	9,0	296,6	33,0	rét	2012.02.01.
HU21-10086	Fejér	Csákvár	2,2	35,0	15,6	legelő	2012.03.23.
HU21-10032	Fejér	Óbarok	63,6	1 116,3	17,5	szántó, legelő	2012.02.01.
Antalffykék összesen			715,4	18 094,9	25,3	szántó, rét, legelő, gyümölcsös, út	2012.02.01- 03.23.
➤ Zimmermann Istvánnak , a ZRt. vezető tisztségviselőjének Székesfehérváron élő rokonsága (8000 Székesfehérvár, Töhötöm u. 6.)							
• Zimmermann István Géza , a vezető tisztségviselő fia (8000 Székesfehérvár, Töhötöm u. 6.)							
HU21-10046	Fejér	Csákvár-Vértesacsca	41,9	925,7	22,1	rét, legelő	2012.02.01.
HU21-10047	Fejér	Vértesacsca	178,3	3 963,9	22,2	szántó, rét	2012.02.01.
• Zimmermann Botond , családtag (8000 Székesfehérvár, Töhötöm u. 6.)							
HU21-10043	Fejér	Vértesacsca	60,3	1 128,3	18,7	szántó	2012.02.01.
HU21-10044	Fejér	Vértesacsca	36,3	759,1	20,9	szántó, legelő	2012.02.01.
HU21-10045	Fejér	Vértesacsca	57,0	1 189,2	20,9	szántó	2012.02.01.
• Holmanné Zimmermann Júlia , családtag (8000 Székesfehérvár, Töhötöm u. 6.)							
HU21-10015	Fejér	Vereb	44,6	1 215,4	27,2	szántó	2012.02.01.
HU21-10016	Fejér	Vereb	55,7	1 491,0	26,8	szántó, legelő, út	2012.02.01.
HU21-10017	Fejér	Vereb	61,0	1 473,9	24,2	szántó	2012.02.01.
HU21-10029	Fejér	Vereb	37,0	869,6	23,5	szántó	2012.02.01.
• Holman Gábor Máttyás , családtag (8000 Székesfehérvár, Álmos vezér u. 12.)							
HU21-10006	Fejér	Csákvár	39,6	522,8	13,2	szántó	2012.02.01.
HU21-10007	Fejér	Csákvár-Lovasberény	45,9	547,1	11,9	legelő, szántó	2012.02.01.
Zimmermannék összesen			657,6	14 086,0	21,4	szántó, rét, legelő, út	2012.02.01.
➤ Makra Róbert , a ZRt. fővadásza (8083 Csákvár, Sashegy-dűlő 003325)							
HU21-10023	Fejér	Csákvár	125,7	1 049,9	8,4	szántó, legelő, kivett árok	2012.03.07.
HU21-10024	Fejér	Csákvár	45,8	559,1	12,2	legelő	2012.02.01.
HU21-10026	Fejér	Csákvár	40,8	458,8	11,3	legelő	2012.02.01.
HU21-10027	Fejér	Csákvár	50,9	1 218,0	23,9	rét	2012.02.01.
Makra összesen			263,2	3 285,8	12,5	szántó, rét, legelő, kivett árok	2012.02.01- 03.07.
➤ dr. Tarjányi Antal a ZRt. cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője (8000 Székesfehérvár, Gyümölcs u. 23. 4/8.)							
HU21-10009	Fejér	Csákvár	32,1	1 048,5	32,7	gyümölcsös	2012.02.01.
HU21-10010	Fejér	Csákvár	38,9	848,6	21,8	szántó, rét, árok	2012.02.01.
HU21-10011	Fejér	Csákvár	38,3	1 254,0	32,7	rét, út	2012.02.01.
HU21-10012	Fejér	Csákvár	66,9	951,4	14,2	szántó	2012.02.01.
HU21-10013	Fejér	Csákvár	16,0	275,0	17,2	szántó, legelő, út	2012.02.01.
dr. Tarjányi összesen			192,2	4 377,5	22,8	gyümölcsös, szántó, rét, legelő, út, árok	2012.02.01.
Csákvári Mg. ZRt. vezérkar össz.			1.828,4	39 844,2	21,8	szántó, rét, legelő, gyümölcsös, út, árok	2012.02.01- 03.23.
2.) Mészáros Lőrinc gázszelő, vállalkozó, Felcsút polgármestere cége és családtagjai által elnyert állami földbérletek							
• Búzakalász 66 Felcsút Mg. Kft. Mészáros Lőrinc 2011-ben alapított cége (8086 Felcsút, Rákóczi út 63., 8086 Felcsút, Fő u. 65.: a Mészáros és Mészáros Kft. címe)							
HU21-10019	Fejér	Alcsútdoboz	25,6	444,9	17,4	szántó, nádas, legelő	2012.04.11.
HU21-10041	Fejér	Vál	90,5	1 570,4	17,4	szántó, legelő	2012.02.01.
HU21-10082	Fejér	Alcsútdoboz	0,5	1,4	2,8	legelő	2012.02.01.
HU21-10096	Fejér	Óbarok	66,1	1 876,9	28,4	szántó	2012.02.01.
HU21-10101	Fejér	Alcsútdoboz	60,8	1 745,4	28,7	szántó	2012.03.23.
HU21-10102	Fejér	Kajászó	32,9	827,8	25,1	szántó	2012.02.10.
HU21-10103	Fejér	Alcsútdoboz	36,1	1 088,5	30,1	szántó	2012.03.23.
HU21-10104	Fejér	Alcsútdoboz	49,1	1 268,0	25,8	szántó	2012.03.23.
HU21-10105	Fejér	Alcsútdoboz	9,8	314,0	32,1	szántó	2012.03.23.
HU21-10106	Fejér	Alcsútdoboz	49,5	943,0	19,0	szántó, legelő	2012.03.23.
HU21-10107	Fejér	Alcsútdoboz	54,3	1 227,7	22,6	szántó	2012.03.23.
HU21-10109	Fejér	Vál	39,8	692,7	17,4	szántó	2012.02.10.
HU21-10110	Fejér	Kajászó	17,2	418,3	24,3	szántó	2012.02.10.
HU21-10111	Fejér	Alcsútdoboz	133,0	2 837,6	21,3	szántó	2012.04.04.
HU21-10112	Fejér	Vál	6,2	65,2	10,5	legelő, gyümölcsös, szántó	2012.02.10.
HU21-10113	Fejér	Alcsútdoboz	43,1	817,2	19,0	szántó, legelő	2012.03.23.
HU21-10114	Fejér	Alcsútdoboz	97,6	2 980,0	30,5	szántó	2012.02.10.
HU21-10115	Fejér	Alcsútdoboz	25,9	789,6	30,4	szántó	2012.02.10.
HU21-10116	Fejér	Alcsútdoboz	19,8	158,4	8,0	rét, legelő	2012.02.10.
HU21-10117	Fejér	Alcsútdoboz	137,6	4 777,8	34,7	szántó	2012.03.07.
HU21-10118	Fejér	Alcsútdoboz	14,3	114,4	8,0	legelő	2012.02.10.
Búzakalász 66 Mg. Kft.			1 009,8	24 959,1	24,7	gyümölcsös, szántó, rét, legelő	2012.02.01-04.11.
• Mészáros Beatrix , Mészáros Lőrinc lánya (8086 Felcsút, 0311 hrsz)							
HU21-10049	Fejér	Kajászó	94,1	2 956,7	31,4	szántó	2012.02.01.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
Mészáros Beatrix			94,1	2 956,7	31,4	szántó	2012.02.01.
• Mészáros János , Mészáros Lőrinc testvére és üzlettársa (8086 Felcsút, Rákóczi u. 63.)							
HU21-10042	Fejér	Vál	139,3	3.048,4	21,9	szántó, legelő, rét	2012.02.01.
HU21-10100	Fejér	Szár	77,7	824,6	10,6	nádas, legelő	2012.04.11.
HU21-10108	Fejér	Vál	5,6	151,6	26,9	gyümölcsös	2012.03.23.
Mészáros János			222,6	4 024,6	18,1	gyümölcsös, szántó, legelő, rét, nádas	2012.02.01-04.11.
Mészárosék mindösszesen/átlag			1 326,5	31 940,2	24,1	gyümölcsös, szántó, legelő, rét, nádas	2012.02.01-04.11.

❖ **300 - 1.200 ha közötti nyertes érdekeltség és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
3.) Kiss Árpád kápolnásnyéki nádarató, tetőfedő, építési vállalkozó + Dörömbözi József agárdi nagygazda							
• Kiss Árpád , nádarató, tetőfedő, építési vállalkozó (2475 Kápolnásnyék, Vándor utca 33/a.)							
HU21-10063	Fejér	Kajászó	141,1	4 008,7	28,4	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10064	Fejér	Kajászó	143,5	4 185,6	29,2	szántó	2012. 02. 01.
• Dörömbözi József 500 hektáros nagygazda (2484 Agárd, Tünde u. 3.)							
HU21-10066	Fejér	Seregélyes	65,5	1 211,5	18,5	szántó, legelő	2012. 02. 06.
Kiss + Dörömbözi összesen			350,1	9 405,8	26,9	szántó, legelő	2012.02.01-02.06.
4.) Flier János autóvillamossági szerelő, vállalkozó és családja (8086 Felcsút, Fő utca 48 - 50., Kossuth Lajos utca 72.)							
• Flier János , felcsúti vállalkozó (8086 Felcsút, Fő utca 50.)							
HU21-10020	Fejér	Felcsút	97,9	3 208,7	32,8	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10053	Fejér	Szár	40,2	872,0	21,7	szántó, közösségi mintater	2012. 02. 01.
• Junek (sz. Flier) Nikolett , János lánya, a Vidékfejlesztési Minisztérium munkatársa (8086 Felcsút, Kossuth Lajos utca 72.)							
HU21-10021	Fejér	Felcsút	88,1	1 789,7	20,3	szántó, legelő	2012. 02. 01.
• Flier Tamás , János testvére (8086 Felcsút, Fő utca 48.)							
HU21-10054	Fejér	Óbarok	25,7	462,5	18,0	rét, fás legelő, árok	2012. 02. 01.
HU21-10056	Fejér	Óbarok	25,1	369,6	14,7	szántó, legelő	2012. 02. 01.
• Flier Péter , Tamás fia (8086 Felcsút, Fő utca 48.)							
HU21-10055	Fejér	Felcsút	42,3	1 226,0	29,0	szántó	2012. 02. 01.
Flier János és családja összesen			319,3	7 928,5	24,8	szántó, rét, legelő, fás legelő, árok	2012. 02. 01.

❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
5.) dr. Jármy + Zsár + Todorovics: állatorvos ill. gazdálkodók, tabajdi lakosok							
• dr. Jármy Miklós Zoltán: állatorvos (8088 Tabajd, Belpátpuszta 110/3)							
HU21-10001	Fejér	Alcsútdoboz-Vál	43,0	492,9	11,5	szántó, legelő	2012. 02. 01.
• dr. Jármy Miklós Zoltán és Todorovics József: állatorvos ill. gazdálkodó, tabajdi lakosok együtt							
HU21-10002	Fejér	Alcsútdoboz	61,9	1 851,0	29,9	szántó	2012. 02. 01.
• Zsár Ernő: gazdálkodó (8088 Tabajd, Kossuth L. utca 62.)							
HU21-10059	Fejér	Tabajd	76,4	1 951,4	24,5	szántó	2012. 02. 01.
• dr. Jármy Miklós Zoltán és Zsár Ernő: tabajdi lakosok együtt							
HU21-10060	Fejér	Vál	37,6	1 028,1	27,3	szántó	2012. 02. 01.
dr. Jármy+ Zsár+Todorovics össz.			218,9	5 323,4	24,3	szántó, legelő	2012. 02. 01.
6.) Tiborcz Eszter (2064 Csabdi, Tükröpuszta 153.)							
HU21-10036	Fejér	Bicske	27,8	639,8	23,0	szántó, rét	2012. 02. 01.
HU21-10037	Fejér	Bicske	59,1	1 333,3	22,6	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10038	Fejér	Bicske	28,9	553,2	19,1	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10039	Fejér	Bicske	41,4	816,5	19,7	szántó	2012. 02. 01.
Tiborcz Eszter összesen			157,2	3 342,8	21,3	szántó, rét	2012. 02. 01.
7.) Széra Kft: 700 hektáros területen gazdálkodó, állattartással nem foglalkozó cég (7000 Sárbogárd, Május 1. major)							
HU21-10097	Fejér	Sárbogárd	132,2	4 246,1	32,1	szántó, kivett út	2012. 04. 11.
Széra Kft. összesen			132,2	4 246,1	32,1	szántó, kivett út	2012. 04. 11.
8.) Nagy Péter (5127 Aba, Vörösmarty utca 46.)							
HU21-10048	Fejér	Káloz	92,7	3 074,7	33,2	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10070	Fejér	Sárszentágota	22,3	287,2	12,9	szántó	2012. 02. 01.
Nagy Péter összesen			115,0	3 361,9	29,2	szántó	2012. 02. 01.
9.) Tóth Ádám (8086 Felcsút, Vereczkei köz 3/b.)							
HU21-10040	Fejér	Felcsút	107,8	1 997,5	18,5	szántó, fás legelő	2012. 03. 07.
Tóth Ádám összesen			107,8	1 997,5	18,5	szántó, fás legelő	2012. 03. 07.

❖ 50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
10.) Balázs Krisztián (2064 Csabdi, Bu. 56.)							
HU21-10035	Fejér	Bicske	12,3	107,1	8,7	legelő	2012. 02. 01.
HU21-10052	Fejér	Bicske	20,7	339,0	16,4	szántó, legelő	2012. 02. 01.
HU21-10065	Fejér	Bicske	39,3	608,8	15,5	szántó, legelő	2012. 02. 01.
Balázs Krisztián összesen			72,3	1 054,9	14,6	szántó, legelő	2012. 02. 01.
11.) Kajári László (8123 Soponya, Dózsa György u. 19.)							
HU21-10098	Fejér	Sárbogárd	67,9	2 268,0	33,4	szántó	2012. 03. 23.
Kajári László összesen			67,9	2 268,0	33,4	szántó	2012. 03. 23.
12.) Kuzsmiczkiék (7013 Cece, Szabadság tér 11.)							
• Kuzsmiczki Szilárd Roland							
HU21-10099	Fejér	Sárbogárd	36,6	987,6	27,0	szántó, rét	2012. 03. 23.
• Kuzsmiczkiné Szabó Márta							
HU21-10141	Fejér	Előszállás	29,9	275,5	9,2	szántó, rét, legelő	2012. 03. 23.
Kuzsmiczkiék összesen			66,5	1 263,1	19,0	szántó, rét, legelő	2012. 03. 23.
13.) Bodó Balázs (8056 Bakonyesernye, Bodótanya 1.)							
HU21-10075	Fejér	Isztimér	66,0	471,9	7,1	szántó, legelő, gazdasági épület	2012. 02. 01.
Bodó Balázs összesen			66,0	471,9	7,1	szántó, legelő, gazdasági épület	2012. 02. 01.
14.) Fridmanék (8086 Felcsút, Rákóczi u. 7.)							
• Fridman Tamás							
HU21-10062	Fejér	Óbarok	36,5	553,4	15,2	szántó	2012. 02. 01.
• Fridman Gábor Vilmos							
HU21-10050	Fejér	Felcsút	22,3	373,1	16,7	szántó, nádas	2012. 02. 01.
Fridmanék összesen			58,8	926,5	15,8	szántó, nádas	2012. 02. 01.
15.) dr. Nándorfi Zoltán Géza (2064 Csabdi, Béke u. 64.)							
HU21-10008	Fejér	Bicske	50,9	716,2	14,1	szántó, legelő	2012. 02. 01.
dr. Nándorfi Zoltán Géza összesen			50,9	716,2	14,1	szántó, legelő	2012. 02. 01.

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
16.) Ménesmajor Manufaktúra Kft. (2457 Adony, Kossuth u. 23.)							
HU21-10068	Fejér	Rácalmás	19,7	383,1	19,4	szántó	2012. 02. 01.
HU21-10077	Fejér	Perkáta	25,3	710,4	28,1	szántó	2012. 02. 01.
Ménesmajor Manuf. Kft. összesen			45,0	1.093,5	24,3	szántó	2012. 02. 01.
17.) Schubert László (8086 Felcsút, Rákóczi u. 6/a.)							
HU21-10030	Fejér	Bicske	42,2	874,9	20,7	szántó, legelő	2012. 02. 01.
Schubert László összesen			42,2	874,9	20,7	szántó, legelő	2012. 02. 01.
18.) Fridrich István Milán (2064 Csabdi, Petőfi u. 1.)							
HU21-10022	Fejér	Bicske	39,6	265,4	6,7	szántó, legelő	2012. 03. 12.
Fridrich István Milán összesen			39,6	265,4	6,7	szántó, legelő	2012. 03. 12.
19.) Ányos István (8156 Kisláng, Szent István u. 58/a.)							
HU21-10078	Fejér	Sárbogárd	35,3	981,1	27,8	szántó	2012. 02. 01.
Ányos István összesen			35,3	981,1	27,8	szántó	2012. 02. 01.
20.) Hollósi Balázs Lajos (2064 Csabdi, Szabadság u. 79.)							
HU21-10014	Fejér	Bicske	31,4	665,7	21,2	szántó	2012. 02. 01.
Hollósi Balázs összesen			31,4	665,7	21,2	szántó	2012. 02. 01.
21.) Aszt Norbert Róbert (2065 Mány, Tancsics u. 4.)							
HU21-10094	Fejér	Mány	30,3	426,9	14,1	szántó, legelő	2012. 02. 01.
Aszt Norbert Róbert összesen			30,3	426,9	14,1	szántó, legelő	2012. 02. 01.
22.) Sárközy Károly (7019 Sárbogárd, Nagyhörcsögpuszta 1.)							
HU21-10135	Fejér	Sárbogárd	22,6	127,6	5,7	rét, legelő, mocsár	2012. 04. 20.
Sárközy Károly összesen			22,6	127,6	5,7	rét, legelő, mocsár	2012. 04. 20.
23.) Komon Ferenc (2065 Mány, Deák F. u. 50.)							
HU21-10095	Fejér	Mány	22,3	371,1	16,6	szántó	2012. 02. 01.
Komon Ferenc összesen			22,3	371,1	16,6	szántó	2012. 02. 01.
24.) Lajoskomáromi Tejt. Kft. (8186 Lajoskomárom, 062/44 hrsz.): a cég tulajdonosa egy bánya							
HU21-10085	Fejér	Szabadhidvég	7,7	135,4	17,5	rét	2012. 02. 01.
HU21-10132	Fejér	Szabadhidvég	12,9	228,3	17,7	szántó, legelő	2012. 04. 20.
Lajoskomáromi Tejt. Kft. összesen			20,6	363,7	17,7	szántó, rét, legelő	2012. 02. 01. - 04. 20.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
25.) Bodó Adrián (8060 Mór Álmos Vezér u. 1/c.)							
HU21-10095	Fejér	Bodajk	19,7	150	7,6	szántó, legelő, kivett árok	2012. 06. 06.
Bodó Adrián összesen			19,7	150	7,6	szántó, legelő, kivett árok	2012. 06. 06.
26.) Oláh Lászlóné (Mezőfalva, Kinizsi P. u. 56.)							
HU21-10130	Fejér	Előszállás	18,4	301	16,3	rét	2012. 04.11.
Oláh Lászlóné összesen			18,4	301	16,3	rét	2012. 04.11.
27.) Juhász Lajos (Mány, Petőfi u. 5.), Kórógy u. 9.)							
HU21-10093	Fejér	Mány	12,1	296	24,4	szántó	2012. 02.01.
Juhász Lajos összesen			12,1	296	24,4	szántó	2012. 02.01.
28.) Rédlí Lajos (Iváncsa, Fő u. 36.)							
HU21-10073	Fejér	Besnyő	12,1	445	36,8	szántó	2012. 02.01.
Rédlí Lajos összesen			12,1	445	36,8	szántó	2012. 02.01.

2. melléklet: Fejér megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elnyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 felett	
érdekeltség (db)	6	4	9	6	5	2	2	34
pályázó (db)	6	4	9	8	8	6	13	54
szerződés (földrészlet) (db)	8	4	11	10	12	9	55	109
terület (ha)	55	62	289	383	731	670	3.156	5.346
aranykorona érték (AK)	1.130	1.192	5.171	6.701	18.272	17.336	71.786	121.588

6. Heves megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből - a **6.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Heves megyében** 37 településen, összesen 55 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **808 hektár** – összesen 15.178 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **49 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 6 blokk (73 ha és 1.860 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 46 blokk (781 ha és 13.021 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **Heves megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek közel 4 %-a.**

6.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Heves megyei sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	49	808	16,5	15.178	18,8
Eredménytelen	6	73	12,2	1.860	25,6
Folyamatban	46	781	17,0	13.021	16,6
Összesen	101	1.662	16,5	30.060	18,1

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Heves megyében pedig – 2,7 és 43,8! ha között változva – 16,5 ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekeltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen a **pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekeltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezhetheti meg!** Ehhez a nyertes pályázatok részletes elemzésére van szükség.

➤ Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga **összesítéseket egyáltalán nem készít**, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képpalkotást**. Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy munkával és többek segítséget is igénybe véve – **magam végeztem el**. Ennek legfontosabb eredményeit a **6.2/a. és 6.2/b. táblázatban** foglaltam össze, illetve a **6.1. és 6.2. ábrán** szemléltetem.

6.2/a. táblázat: Heves megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Települések	Elyvert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
1. Barna László: Tenk	Heves	Dormánd, Erdőtelek	5	10,2	3.564	23,5	135	16,7
2. Alexaiék: Aldebrő	Heves	Aldebrő, Demjén, Kiszána, Tófalú	7	14,3	1.925	12,7	122	15,1
- Alexai György.	Heves	Aldebrő	1	2,0	139	0,9	7	0,9
- Alexai György Attila	Heves	Aldebrő, Demjén, Kiszána, Tófalú	6	12,3	1.786	11,8	115	14,2
➤ 100-300 ha közötti (1-2.) 2 nyertes érdekeltség 3 pályázója összesen			12	24,5	5.489	36,2	257	31,8
➤ 50-100 ha közötti 0 nyertes érdekeltség 0 pályázója összesen			-	-	-	-	-	-
3. Németh István: Kömlő	Heves	Atány, Kömlő, Tiszanána	3	6,1	873	5,8	49	6,1
4. Mátra Kincse 2002 Kft.: Gyöngyös	Heves	Ecséd	1	2,0	828	5,4	43	5,3
5. Tóth István: Füzesabony	Heves	Füzesabony	1	2,0	730	4,8	36	4,5
6. Bagi György: Csabdi	Heves	Boconád, Nagyút, Tarnaméra, Tarnaszadány, Vámosgyörk	5	10,2	816	5,4	35	4,3
7. Deme András: Mezőkeresztes	Heves	Maklár, Nagytálya	2	4,1	779	5,1	33	4,1
8. Rab Béla: Heves	Heves	Pély	1	2,0	379	2,5	32	4,0
9. Molnár István és t.s. PJT.: Kömlő	Heves	Kömlő	1	2,0	724	4,8	26	3,2
10. Bozó Olivér: Egerbocs	Heves	Egerbocs	1	2,0	85	0,6	25	3,1
11. Lacházi Tibor: Atány	Heves	Atány	1	2,0	252	1,6	24	3,0
12. ifj. Kovács Flórián: Mikófalva	Heves	Bekölce, Mikófalva	2	4,1	173	1,1	23	2,8
13. Erdélyi Alex: Atkár	Heves	Atkár	2	4,1	552	3,6	23	2,8
14. Nagy Tibor: Sarud	Heves	Újlőrincfalva	1	2,0	396	2,6	22	2,7
15. Bozó Olivér: BükkSZenterzsébet	Heves	Bátor	1	2,0	154	1,0	21	2,6
➤ 20-50 ha közötti (3-15.) 13 nyertes érdekeltség 13 pályázója összesen			22	44,9	6.741	44,4	392	48,5
➤ 10-20 ha közötti (16-22.) 7 nyertes érdekeltség 7 pályázója összesen			7	14,3	2.030	13,4	101	12,5
➤ 10 ha alatti (23-30.) 8 nyertes érdekeltség 8 pályázója összesen			8	16,3	918	6,0	58	7,2
A 30 nyertes érdekeltség 31 pályázója mindösszesen			49	100,0	15.178	100,0	808	100,0

6.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Heves megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

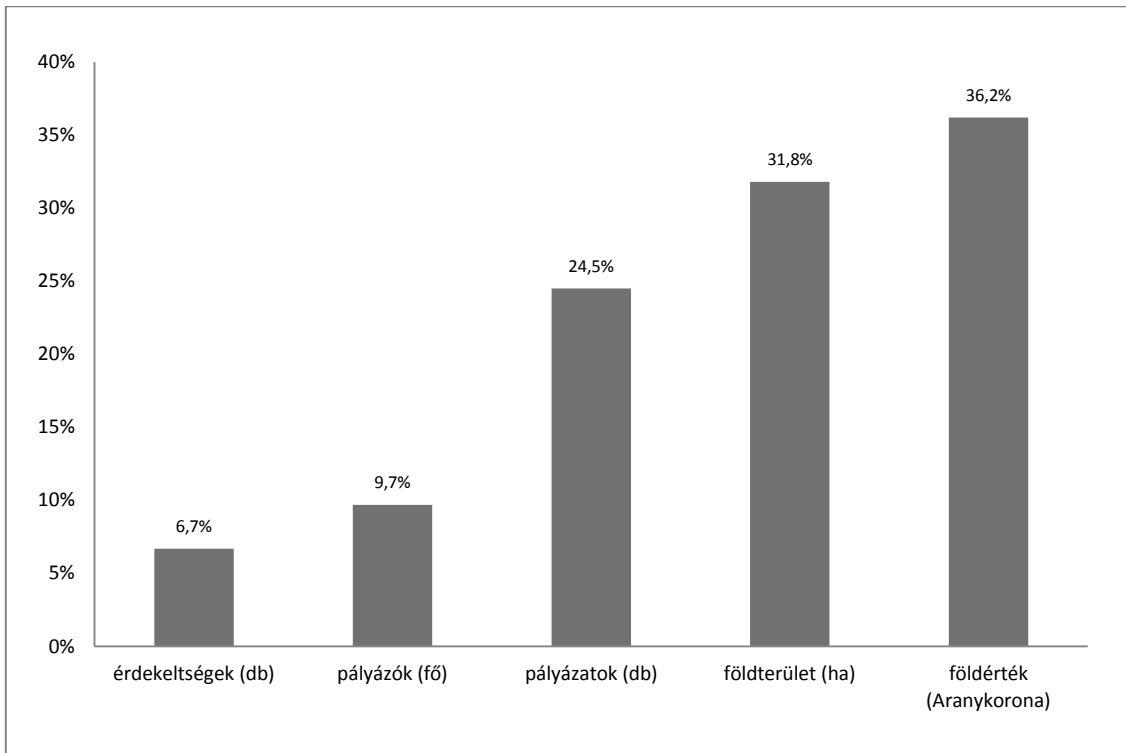
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	
		nyertes	(%)
érdekeltségek (db)	30	2	6,7
pályázók (fő)	31	3	9,7
pályázatok (db)	49	12	24,5
földterület (ha)	808	257	31,8
földérték (Aranykorona)	15.178	5.489	36,2

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

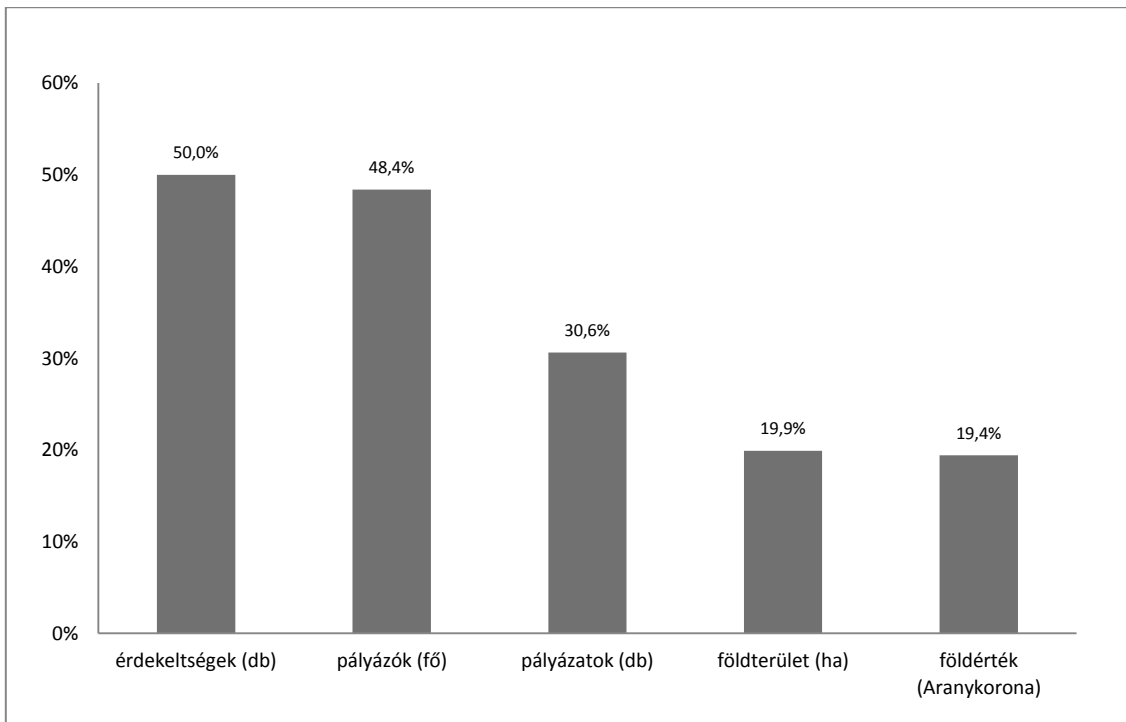
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	
		nyertes	(%)
érdekeltségek (db)	30	15	50,0
pályázók (fő)	31	15	48,4
pályázatok (db)	49	15	30,6
földterület (ha)	808	160	19,9
földérték (Aranykorona)	15.178	2.948	19,4

6.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Heves megye állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti 2 nyertes érdekeltség aránya (%)

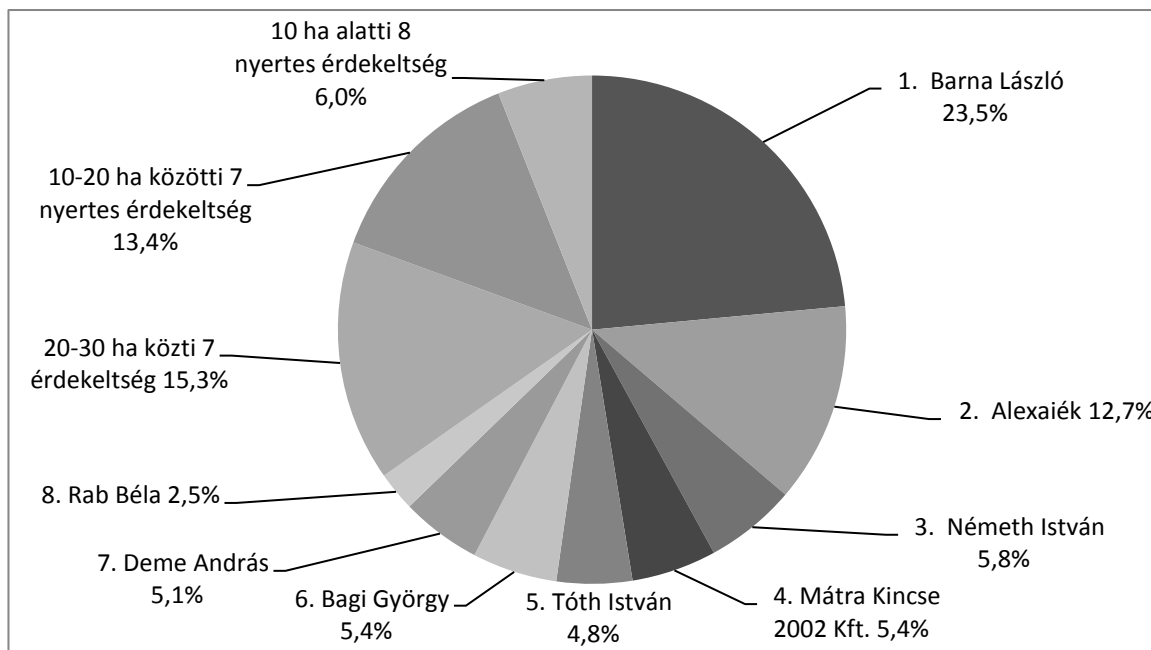

B.) A 20 ha alatti 15 nyertes érdekeltség aránya (%)

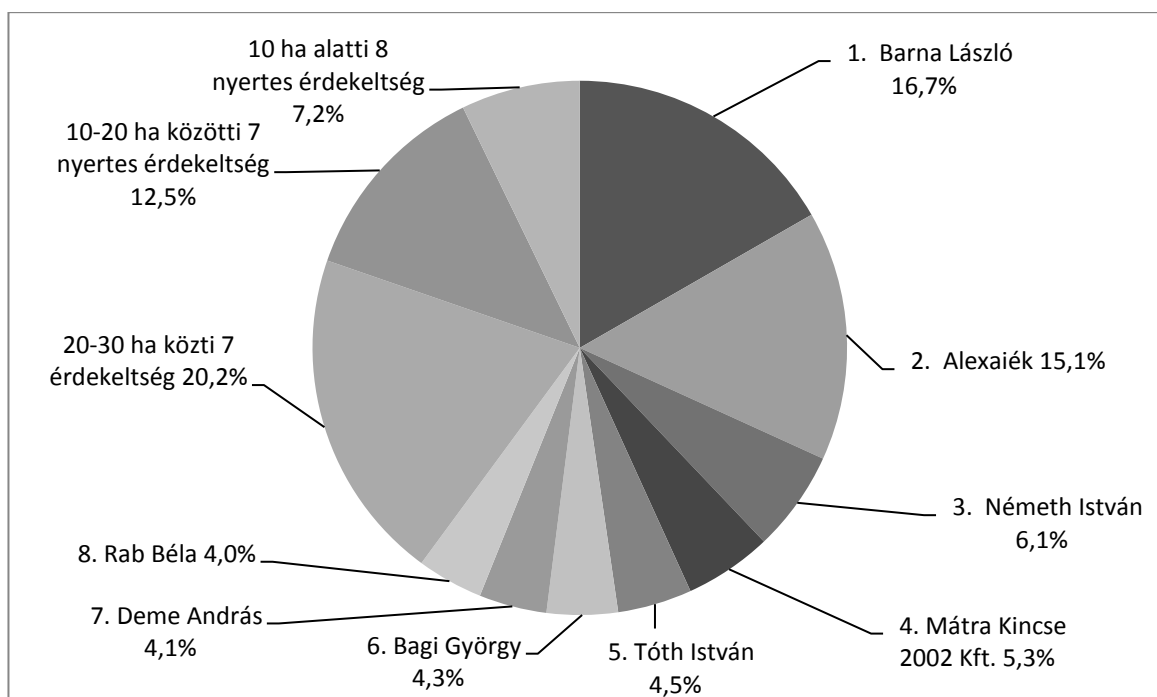

6.2. ábra: Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a nyertesek között

c) föld/aranykorona érték (AK)

d) terület (ha)

A táblázatok és ábrák alapján az alábbi néhány fontosabb összegző megállapítás tehető, általánosítható következtetés vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 200-at, közülük azonban csupán 30 érdekeltséghez tartozó 31 pályázó volt nyertes, akikkel 49 szerződést kötött az NFA. Mivel egy pályázó ill. érdekeltség akárhányszor is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy - a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 49 külön gazdálkodó család, hanem 30 érdekeltség műveli ezután a 808 ha területet!

- A bérbe adott területek **mintegy 1/3-adát 2 nagy**, 100 ha fölötti **érdekeltség** - **Barna László** Tenkről és **Alexaiék** (György és György Attila) Aldebrőről - 5 ill. 7 nyertes pályázattal szerezte meg. Az érdekeltségek legerősebb, **felső 7%-a** tehát **az összes aranykorona értéknek több mint 36%-át, a földterületnek pedig közel 32%-át kapta**. E „*felsőházi*” 2 érdekeltség összesen 135 + 122 = 257 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak több mint 6-6-szorosa! E legfelső „*elit*” kategóriában egy pályázattal átlagosan 457 aranykorona értéket illetve 21 hektárt nyertek. Az egy érdekeltség által elnyert földérték 2.745 aranykorona, ill. 129 hektár, ami a VM kommunikációjában szereplő 20 ha-os átlagnak több mint 6-szorosa. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 21,4 AK/ha volt, ami jó termőhelyi adottságokra utal.
- A skála másik végén a **20 ha alatti** terület bérleti jogához jutott **15 érdekeltség**, a megyei **nyertes érdekeltségek fele**, az u.n. „*alsóházi*” **kis nyertesek**, az „*átlagjavító propaganda-alanyok*” találhatóak. Ők 15 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok mintegy 31%-ával **az aranykorona értéknek és a bérbe adott területnek is csupán kevesebb, mint 20%-át tudták** – a „*nagy asztaláról lehulló morzsaként*” – **megszerezni**. Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 366 aranykorona értéket illetve 10,7 hektárt nyertek.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A legnagyobb – 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott – **2 érdekeltség** (Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival: „*az olimpiai bajnokok*”) és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/ érték) az alábbiakban foglalom össze.

- **Barna László tenki** lakos **két településen**, Dormándon és Erdőteleken is **egyedülként 5** nyertes pályázattal összesen **135 ha, 3.564 Ak** értékű, kiváló (**26,4 Ak/ha**) földminőségű, nagy termőképességű – zömében szántó művelési ágú – állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag közel 7-szerese!** Ez a **Heves megyében** eddig bérbe adott **összes terület 16,7%-a**, az összes aranykorona érték 23,5%-a. (**Dormánd:** HU31-20031, 33 ha szántó, **Erdőtelek:** HU31-20033, HU31-20035, HU31-20036, HU31-20037, 44+20+13+25 = 102 ha szántó + rét + legelő)
- **Alexaiék:** György és György Attila **aldebrői** lakosok négy településen, Aldebrőn, Demjénben, Kispánán és Tófaluban is **egyedülként 7** nyertes pályázattal összesen **122 ha, 1.925 Ak** értékű, közepesnél gyengébb (**15,8 Ak/ha**) termőképességű, szántó, rét illetve legelő művelési ágú állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott, ami a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlag több mint 6-szorosa!** Ez a **Heves megyében** eddig bérbe adott **összes terület 15,1%-a**, az összes aranykorona érték 12,7%-a. (**Aldebrő:** HU31-20020, HU31-20021, HU31-20048, 7+25+15 = 47 ha szántó + rét + legelő, **Demjén:** HU31-20016, 21 ha szántó + rét + legelő, **Kispána:** HU31-20022, 23 ha szántó + rét, **Tófalu:** HU31-20018, HU31-20047, 10+22 = 32 ha szántó + legelő)

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **6.3. táblázat** és a **6.3. ábra**. A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

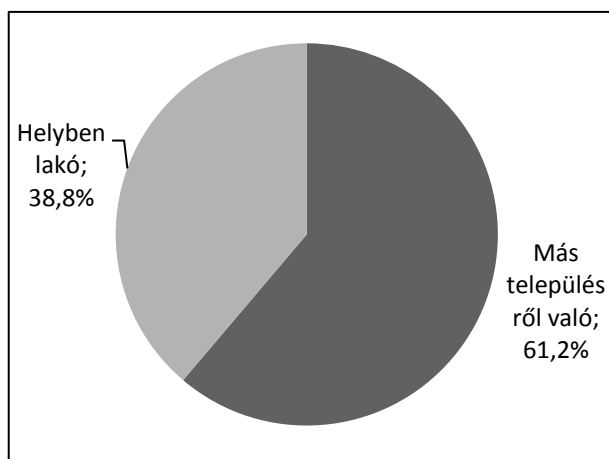
- A **35 település közül 14** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- A 49 elnyerhető egységből **19 (38,8 %)**, a teljes meghirdetett földterületből pedig **285 ha (35,3 %)** került **helyi lakosokhoz (6.3. ábra)**.
- A 18 db, **20 hektárnál nagyobb** területű parcella közül **helyben lakó gazdálkodók 5-öt**, a **másutt lakók viszont 13-at** nyertek el.

6.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

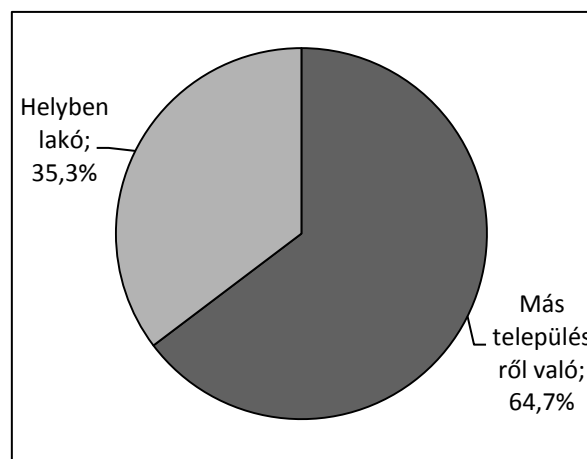
Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Aldebrő	3	3	47	47
2. Átány	3	2	51	30
3. Atkár	2	2	23	23
4. Bátor	1	-	21	-
5. Bekölce	1	-	13	-
6. Boconád	1	-	10	-
7. Csány	1	-	13	-
8. Demjén	1	-	30	-
9. Dormánd	1	-	33	-
10. Ecséd	2	-	53	-
11. Eger	1	1	7	7
12. Egerbocs	1	1	25	25
13. Egerfarmos	1	-	18	-
14. Erdőtelek	4	-	102	-
15. Feldebrő	1	-	13	-
16. Füzesabony	1	1	36	36
17. Heréd	1	-	6	-
18. Heves	1	1	7	7
19. Hevesvezekény	1	-	3	-
20. Kál	1	1	17	17
21. Kiszána	1	-	23	-
22. Kompolt	1	1	4	4
23. Kömlő	3	2	58	46
24. Maklár	1	-	29	-
25. Mikófalva	1	1	9	9
26. Nagytállya	1	-	4	-
27. Nagyút	1	-	6	-
28. Pély	2	1	40	7
29. Tarnaméra	1	-	6	-
30. Tarnaörs	1	1	9	9
31. Tarnazsadány	1	-	6	-
32. Tiszanána	2	1	26	18
33. Tófalva	2	-	31	-
34. Újlőrincfalva	1	-	22	-
35. Vámosgyörk	1	-	8	-
A 35 település összesen	49	19	808	285

6.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek csupán 1/3-át tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a 2/3-ad részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímetek szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

➤ **A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”**

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 6.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

6.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Erdőtelek	4	102
2. Ecséd	2	53
3. Dormánd	1	33
4. Tófalva	2	31
5. Demjén	1	30
6. Maklár	1	29
7. Kiszána	1	23
8. Újlőrincfalva	1	22
9. Bátor	1	21
10. Egerfármos	1	18
11. Bekőlcse	1	13
12. Csány	1	13
13. Feldebrő	1	13
14. Boconád	1	10
15. Vámosgyörk	1	8
16. Heréd	1	6
17. Nagyút	1	6
18. Tarnaméra	1	6
19. Tarnaszánya	1	6
20. Nagytálya	1	4
21. Hevesvezekény	1	3
A 21 vesztes település összesen	26	437

A táblázatban szereplő adatok alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **35 település** közül **21! településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések több mint fele tehát **igazi vesztesnek** tekinthető, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.

- A 21 vesztes településen 26 bérleti egységben összesen **437 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élők**hoz, és ráadásul közülük jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.
- **A legnagyobb vesztesek Erdőtelek** illetve **Ecséd**, - amelyeken nagy, 100 ill. 50 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe. De ugyancsak a nagy vesztesek kategóriájába sorolható **Dormánd, Tófalva, Demjén** vagy éppen **Maklár** is, ahol 30 ha-t megközelítő illetve meghaladó területek kerültek más településről pályázókhoz.

A 6.5. táblázat és a 6.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

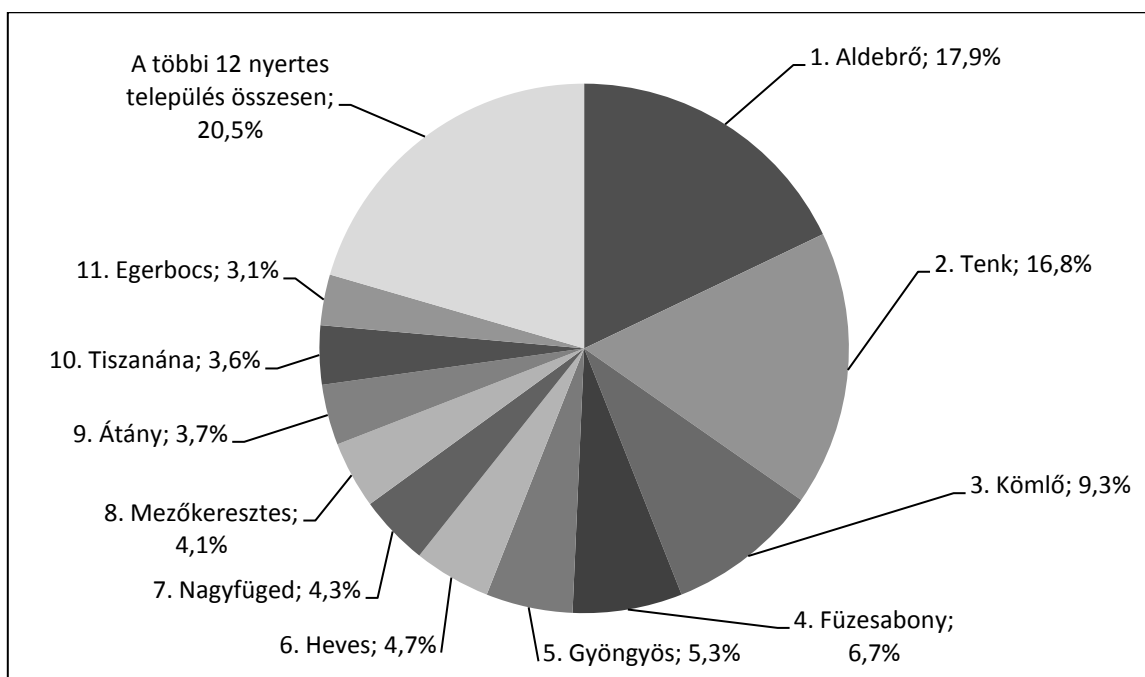
A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek közel **80% -ának** bérleti jogát megszerző nyertes pályázók az összesen érintett 23 település közül **11 településről** kerülnek ki.
- A rangsor élén fej-fej mellett **Aldebrő** és **Tenk** található, amelyeknek pályázói 8 ill. 5 nyertes pályázattal **145 ill. 135 ha** bérleti jogát szereztek meg. Ez a megyében eddig bérbe adott területeknek több mint **1/3-a!** Az élén álló 4 település - sorrendben **Aldebrő, Tenk, Kömlő** és **Füzesabony** - messze kimagaslik, a 49-ből nyertes **19 pályázatával**, és az ezekkel megszerzett mintegy **310 hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott területeknek több mint **50%-a!**
- A bérbe adott területek 3–5 %-át, azaz 25-45 hektár föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben – **Gyöngyös, Heves, Nagyfüged, Mezőkeresztes, Átány, Tiszanána** és **Egerbocs**, míg 25 hektár alatti földterület bérleti jogát további 12 település sikeres pályázói nyerték.

6.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Aldebrő	8	145	17,9	17,9
2. Tenk	5	135	16,8	34,7
3. Kömlő	4	75	9,3	44,0
4. Füzesabony	2	54	6,7	50,7
5. Gyöngyös	1	43	5,3	56,0
6. Heves	2	38	4,7	60,7
7. Nagyfüged	5	35	4,3	65,0
8. Mezőkeresztes	2	33	4,1	69,1
9. Átány	2	30	3,7	72,8
10. Tiszanána	2	29	3,6	76,4
11. Egerbocs	1	25	3,1	79,5
12. Atkár	2	22	2,7	82,2
13. Mikófalva	2	22	2,7	84,9
14. Sarud	1	22	2,7	87,6
15. Bükkcenterzsébet	1	21	2,6	90,2
16. Kál	1	17	2,1	92,3
17. Hort	1	13	1,6	93,9
18. Pély	2	11	1,4	95,3
19. Salgótarján	1	10	1,2	96,5
20. Tarnaörs	1	9	1,1	97,6
21. Eger	1	7	0,9	98,5
22. Hatvan	1	6	0,8	99,3
23. Kompolt	1	4	0,7	100,0
A 23 település összesen	49	808	100,0	100,0

6.4. ábra: A Heves megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Heves megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai

Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok (2012. december 15-ei állapot)

- ❖ **1.200 ha fölötti nyertes érdekeltségek és pályázók**
- ❖ **300 – 1.200 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**
- ❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Barna László (3359 Tenk, Hősök út 16.)							
HU31-20031	Heves	Dormánd	33,1	1.041	31,5	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20033	Heves	Erdőtelek	43,8	1.113	25,4	legelő, szántó	2012. 02. 22.
HU31-20035	Heves	Erdőtelek	20,2	623	30,9	szántó, rét	2012. 02. 22.
HU31-20036	Heves	Erdőtelek	13,4	214	16,0	szántó, rét	2012. 02. 22.
HU31-20037	Heves	Erdőtelek	24,7	573	23,2	szántó	2012. 02. 22.
Barna László összesen			135,2	3.564	26,4	szántó, rét, legelő	2012. 02. 22.
2.) Alexaiék (3353 Aldebrő, József Attila út 1.)							
• Alexai György							
HU31-20020	Heves	Aldebrő	7,0	139	19,7	szántó	2012. 08. 22.
• Alexai György Attila							
HU31-20021	Heves	Aldebrő	24,7	280	11,3	szántó, legelő	2012. 02. 22.
HU31-20048	Heves	Aldebrő	15,1	189	12,5	rét, szántó	2012. 02. 22.
HU31-20016	Heves	Demjén	20,5	365	12,0	szántó, legelő, rét	2012. 03. 26.
HU31-20022	Heves	Kisnána	23,0	272	11,9	szántó, rét	2012. 02. 22.
HU31-20018	Heves	Tófalú	9,6	162	17,0	szántó, legelő	2012. 02. 22.
HU31-20047	Heves	Tófalú	21,9	518	23,7	szántó	2012. 02. 22.
Alexaiék összesen			121,8	1.925	15,8	szántó, rét, legelő	2012. 02. 22. - 08. 22.

- ❖ **50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
3.) Németh István (3372 Kömlő, Kossuth L. u. 11/1.)							
HU31-20045	Heves	Átány	21,0	267	12,7	szántó, legelő	2012. 02. 22.
HU31-20041	Heves	Kömlő	19,8	520	26,2	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20016	Heves	Tiszanána	8,1	86	10,7	szántó	2012. 02. 22.
Németh István összesen			48,9	873	17,9	szántó, legelő	2012. 02. 22.
4.) Mátra Kincse 2002 Kft. (3200 Gyöngyös, Szurdokpart u. 9.)							
HU31-20016	Heves	Ecséd	43,3	828	19,1	szántó	2012. 02. 22.
Mátra Kincse 2002 Kft. összesen			43,3	828	19,1	szántó	2012. 02. 22.
5.) Tóth István (3390 Füzesabony, Tóth tanya)							
HU31-20028	Heves	Füzesabony	36,0	730	20,3	szántó	2012. 02. 22.
Tóth István összesen			36,0	730	20,3	szántó	2012. 02. 22.
6.) Bagi György (2064 Csabdi, Petőfi u. 1.)							
HU31-20046	Heves	Boconád	10,1	153	15,1	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20050	Heves	Nagyút	5,6	138	24,8	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20052	Heves	Tarnaméra	5,7	161	28,0	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20051	Heves	Tarnaszadány	5,6	110	19,6	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20063	Heves	Vámosgyörk	8,3	254	30,7	szántó	2012. 02. 22.
Bagi György összesen			35,3	816	23,1	szántó	2012. 02. 22.
7.) Deme András (3441 Mezőkeresztes, Kazinczy u. 11.)							
HU31-20013	Heves	Maklár	28,8	716	24,8	szántó, legelő, rét	2012. 03. 26.
HU31-20014	Heves	Nagytálya	4,3	63	14,6	szántó, legelő,	2012. 02. 22.
Deme András összesen			33,1	779	23,5	szántó, rét, legelő	2012.02.22. - 03.26.
8.) Rab Béla (3360 Heves, Vásártér u. 1.)							
HU31-20009	Heves	Pély	31,5	379	12,0	szántó	2012. 02. 22.
Rab Béla összesen			31,5	379	12,0	szántó	2012. 02. 22.
9.) Molnár István és társai PJT. (3372 Kömlő, II. Rákóczi F. u. 32.)							
HU31-20030	Heves	Kömlő	26,4	724	27,4	szántó	2012. 02. 28.
Molnár István és trs. PJT. összesen			26,4	724	27,4	szántó	2012. 02. 28.
10.) Bozó Olivér (3337 Egerbocs, Alkotmány út 56.)							
HU31-20003	Heves	Egerbocs	25,0	85	3,4	rét, legelő	2012. 03. 05.
Bozó Olivér összesen			25,0	85	3,4	rét, legelő	2012. 03. 05.
11.) Lacházi Tibor (3371 Átány, Béke út 4.)							
HU31-20042	Heves	Átány	24,3	252	10,4	szántó, legelő, rét	2012. 03. 05.
Lacházi Tibor összesen			24,3	252	10,4	szántó, rét, legelő	2012. 03. 05.
12.) ifj. Kovács Flórián (3344 Mikófalva, Kossuth u. 18.)							
HU31-20001	Heves	Bekölce	13,4	46	3,5	szántó, legelő,	2012. 02. 22.
HU31-20002	Heves	Mikófalva	9,1	127	13,9	rét, szántó	2012. 03. 05.
ifj. Kovács Flórián összesen			22,5	173	7,7	szántó, rét, legelő	2012. 02. 22. - 03.05
13.) Erdélyi Alex (3213 Atkár, Széchenyi út 82.)							
HU31-20065	Heves	Atkár	12,7	289	22,8	szántó	2012. 02. 22.
HU31-20068	Heves	Atkár	9,8	263	26,9	szántó	2012. 02. 22.
Erdélyi Alex összesen			22,5	552	24,5	szántó	2012. 02. 22.
14.) Nagy Tibor (3386 Sarud, Kossuth u. 225.)							
HU31-20026	Heves	Újlőrincfalva	21,6	396	18,4	szántó	2012. 02. 22.
Nagy Tibor összesen			21,6	396	18,4	szántó	2012. 02. 22.
15.) Bozó Olivér (3257 Bükkszenterzsébet, Hársfa u. 11.)							
HU31-20005	Heves	Bátor	20,7	154	7,4	rét, legelő	2012. 02. 22.
Bozó Olivér összesen			20,7	154	7,4	rét, legelő	2012. 02. 22.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
16.) Veres László (3390 Füzesabony, Nagyszohoda út 1.)							
HU31-20024	Heves	Egerfarmos	18,4	444	24,2	szántó	2012. 02. 22.
Veres László összesen			18,4	444	24,2	szántó	2012. 02. 22.
17.) Ballók Péter (3385 Tiszanána, Dobó István út 1/1.)							
HU31-20006	Heves	Tiszanána	17,4	326	18,7	szántó	2012. 02. 22.
Ballók Péter összesen			17,4	326	18,7	szántó	2012. 02. 22.
18.) Petrik János (3350 Kál, Fő út alsó 64.)							
HU31-20044	Heves	Kál	17,4	268	15,4	szántó	2012. 02. 22.
Petrik János összesen			17,4	268	15,4	szántó	2012. 02. 22.
19.) VitaFarm Kft. (3353 Aldebrő, Grassalkovich u. 9.)							
HU31-20017	Heves	Feldebrő	13,0	232	17,9	szántó, legelő	2012. 02. 22.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
<i>Vitafarm Kft. összesen</i>			<i>13,0</i>	<i>232</i>	<i>17,9</i>	<i>szántó, legelő</i>	<i>2012. 02. 22.</i>
20.) Czibolya István (3014 Hort, Táncsics út 32.)							
HU31-20069	Heves	Csány	12,5	315	25,2	szántó, rét	2012. 02. 22.
<i>Czibolya István összesen</i>			<i>12,5</i>	<i>315</i>	<i>25,2</i>	<i>szántó, rét</i>	<i>2012. 02. 22.</i>
21.) Tóth Mihály (3385 Tiszanána, Széchenyi út 21/1.)							
HU31-20039	Heves	Kömlő	11,9	296	24,8	szántó	2012. 02. 22.
<i>Tóth Mihály összesen</i>			<i>11,9</i>	<i>296</i>	<i>24,8</i>	<i>szántó</i>	<i>2012. 02. 22.</i>
22.) Állattenyésztő és Földbérleti Szövetkezet (3100 Salgótarján, Meredek út 3. V/43.)							
HU31-20070	Heves	Ecséd	10,1	149	14,7	szántó	2012. 02. 22.
<i>Állattenyésztő és Földb. Szöv. össz.</i>			<i>10,1</i>	<i>149</i>	<i>14,7</i>	<i>szántó</i>	<i>2012. 02. 22.</i>

2. melléklet: Heves megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elnyert bérleti terület (ha)							
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 felett	Összesen
érdekltség (db)	8	7	13	-	2	-	-	30
pályázó (db)	8	7	13	-	3	-	-	31
szerződés (földrészlet) (db)	8	7	22	-	12	-	-	49
terület (ha)	58	101	392	-	257	-	-	808
aranykorona érték (AK)	918	2.030	6.741	-	5.489	-	-	15.178

7. Jász-Nagykun-Szolnok megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből – a **7.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Jász-Nagykun-Szolnok megyében** 52 településen, összesen 280 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **1.240 hektár** – összesen 27.815 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **203 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 77 blokk (426 ha és 7.692 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 58 blokk (901 ha és 11.160 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **Jász-Nagykun-Szolnok megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek közel 6 %-a.**

7.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Jász-Nagykun-Szolnok megyei sarokszámai (2012. 12. 15-ei állapot)

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	203	1.240	6,1	27.815	22,4
Eredménytelen	77	426	5,5	7.692	18,1
Folyamatban	58	901	15,5	11.160	12,4
Összesen	338	2.566	7,6	46.667	18,2

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Jász-Nagykun-Szolnok megyében pedig – 1,0 és 79,7! ha között változva – 6,1 ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen a **pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezheti meg!** Ehhez a nyertes pályázatok részletes elemzésére van szükség.

➤ Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga összesítéseket egyáltalán nem készít, ill. nem közli ezek eredményeit, sőt megnehezíti az átfogó képalkotást. Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket az elemzéseket – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – magam végeztem el. Ennek legfontosabb eredményeit a 7.2/a. és 7.2/b. táblázatban foglaltam össze, illetve a 7.1. és 7.2. ábrán szemléltetem. Ezek alapján az alábbi néhány fontosabb összegző megállapítás tehető, általánosítható következtetés vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 600-at, közülük azonban csupán 131 érdekeltséghez tartozó 134 pályázó volt nyertes, akikkel 203 szerződést kötött az NFA. Miután egy pályázó ill. érdekeltség akárhány pályázatot is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy - a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 203 külön gazdálkodó család, hanem 131 érdekeltség műveli ezután az 1.240 ha területet!
- A bérbe adott területek mintegy 1/4-edét 4 karcagi, 50 ha fölötti érdekeltség - Szilágyi János, Ács Gábor, Horváthné Farkas Adrienne 1-1 és Mándokiék 8 nyertes pályázattal szerezték meg. Az érdekeltségek legerősebb, felső 3%-a tehát az összes aranykorona értéknek több mint 25%-át, a földterületnek pedig közel 23%-át kapta. E „felsőházi” 4 érdekeltség összesen 6.989 AK illetve 277 ha, átlagosan mintegy 1.747 AK illetve 70 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak több mint 3-szorosa! E legfelső „elit” kategóriában egy pályázattal átlagosan 635 aranykorona értéket illetve 25,2 hektárt nyertek. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 25,2 AK/ha volt, ami jó termőhelyi adottságokra utal.
- A skála másik végén a 20 ha alatti terület bérleti jogához jutott 120 érdekeltség, a megyei nyertes érdekeltségek több mint 90%-a, az u.n. „alsóházi” kis nyertesek, az „átlagjavító propaganda-alanyok” találhatók. Ők 178 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok mintegy 87%-ával az aranykorona értéknek és a bérbe adott területnek is alig több mint 60%-át tudták megszerezni. Ebben az alsó kategóriában egy pályázattal átlagosan 96 aranykorona értéket illetve 4,2 hektárt nyertek.

7.2/a. táblázat: Jász-Nagykun-Szolnok megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Települések	Elnyert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
1. Szilágyi János: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	851	3,1	80	6,5
2. Ács Gábor: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	2.781	10,0	76	6,1
3. Horváthné F. Adrienne Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	2.606	9,4	69	5,6
4. Mándokiék: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	8	3,9	751	2,7	52	4,2
- dr. Mándokiné Hubai Margit	J.N.Sz.	Karcag	5	2,4	592	2,1	43	3,5
- Mándokiné dr. Hubai Margit	J.N.Sz.	Karcag	2	1,0	85	0,3	6	0,5
- Pádár Imre Péter	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	74	0,3	3	0,2
➤ 50-100 ha közötti (1-4.) 4 nyertes érdekeltség 6 pályázója összesen			11	5,4	6.989	25,1	277	22,4
5. Horváth József: Szelevény	J.N.Sz.	Szelevény	2	1,0	449	1,6	48	3,9
6. Varga Géza: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	565	2,0	45	3,6
7. Pigomix Kft.: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	1.240	4,5	38	3,1
8. Rácz István: Tiszaszentimre	J.N.Sz.	Tiszaszentimre	1	0,5	479	1,7	24	1,9
9. Tóth Bertalan: Mezőtúr	J.N.Sz.	Mezőtúr	7	3,4	386	1,4	21	1,7
10. Nagy és Mihály Mg. Kft.: Kunszentmárton	J.N.Sz.	Öcsöd, Tizsakürt	3	1,5	392	1,4	21	1,7
11. Abonyi Lőrinc: Karcag	J.N.Sz.	Karcag	1	0,5	396	1,4	20	1,6
➤ 20-50 ha közötti (5-11.) 7 nyertes érdekeltség 7 pályázója összesen			16	7,9	3.907	14,0	217	17,5
➤ 10-20 ha közötti (12-30.) 19 nyertes érdekeltség 20 pályázója összesen			43	21,2	5.553	20,0	277	22,3
➤ 10 ha alatti (31-131.) 101 nyertes érdekeltség 101 pályázója összesen			133	65,5	11.366	40,9	469	37,8
A 131 nyertes érdekeltség 134 pályázója mindösszesen			203	100,0	27.815	100,0	1.240	100,0

7.2/b. táblázat: Sarokszámok, arányok és aránytalanságok Jász-Nagykun-Szolnok megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 50 ha feletti nyertesek

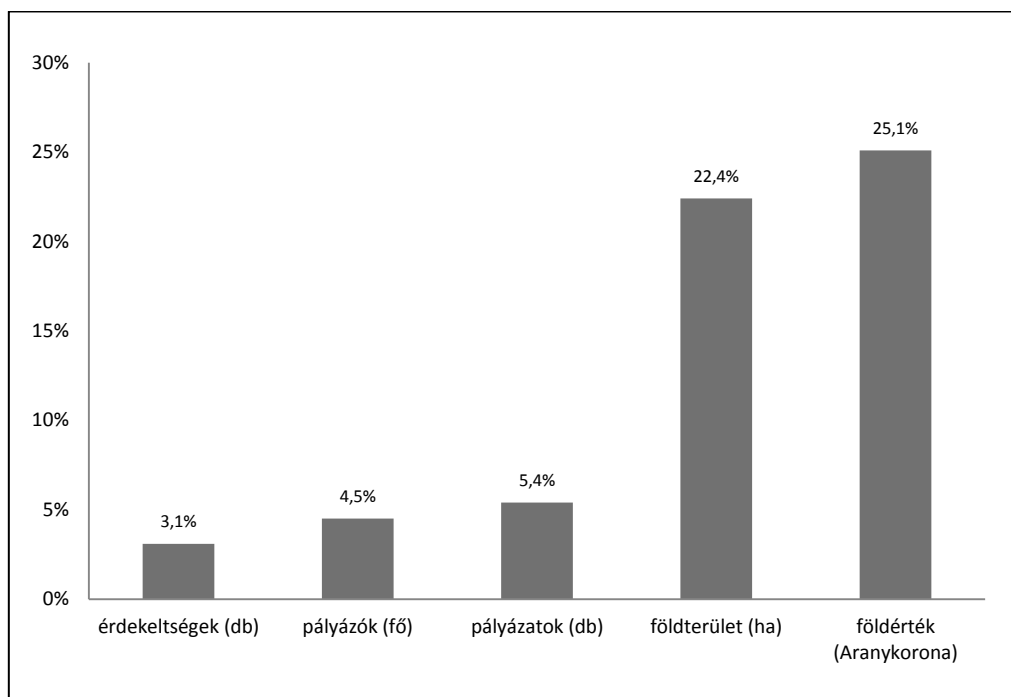
Megnevezés	Összes	50 ha feletti	50 ha feletti (%)
	nyertes		
érdekeltségek (db)	131	4	3,1
pályázók (fő)	134	6	4,5
pályázatok (db)	203	11	5,4
földterület (ha)	1.240	277	22,4
földérték (Aranykorona)	27.815	6.989	25,1

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

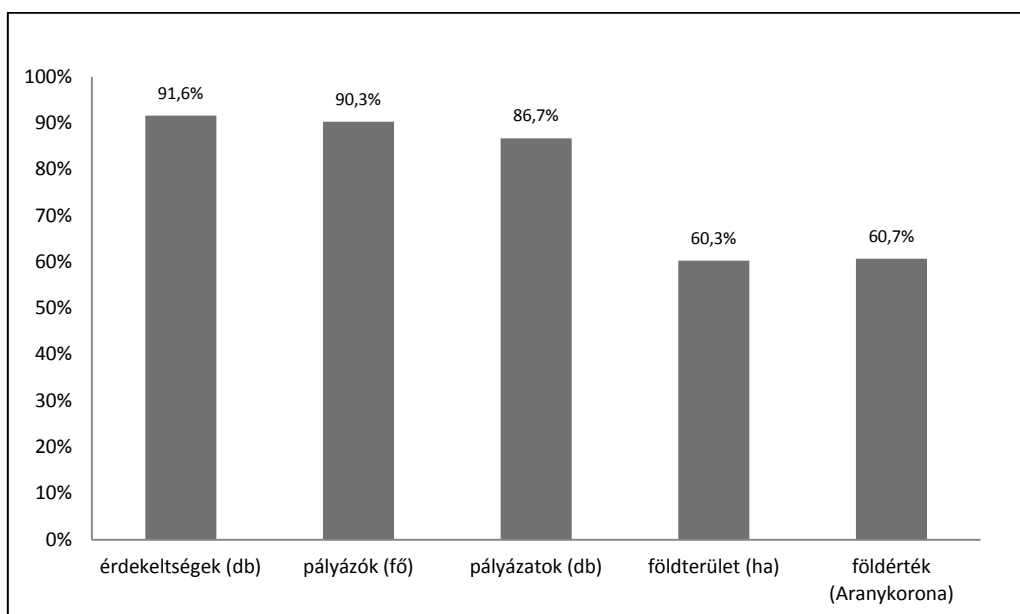
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
érdekeltségek (db)	131	120	91,6
pályázók (fő)	134	121	90,3
pályázatok (db)	203	176	86,7
földterület (ha)	1.240	748	60,3
földérték (Aranykorona)	27.815	16.919	60,7

7.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Jász-Nagykun-Szolnok megye állami földbérleti pályázataiban

A.) Az 50 ha fölötti 4 nyertes érdekelttség aránya (%)

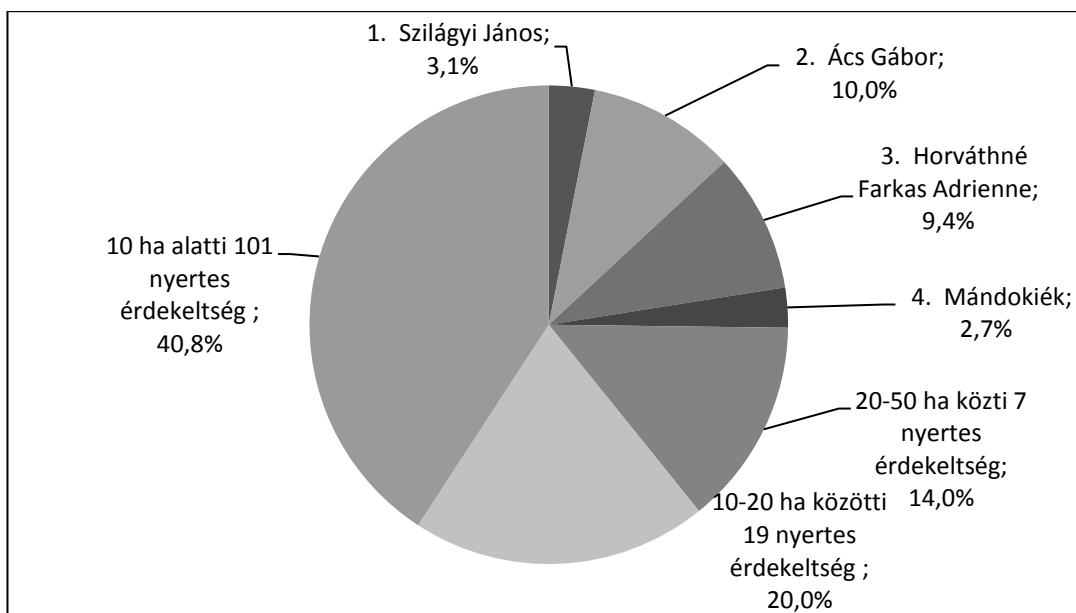

B.) A 20 ha alatti 120 nyertes érdekeltség aránya (%)

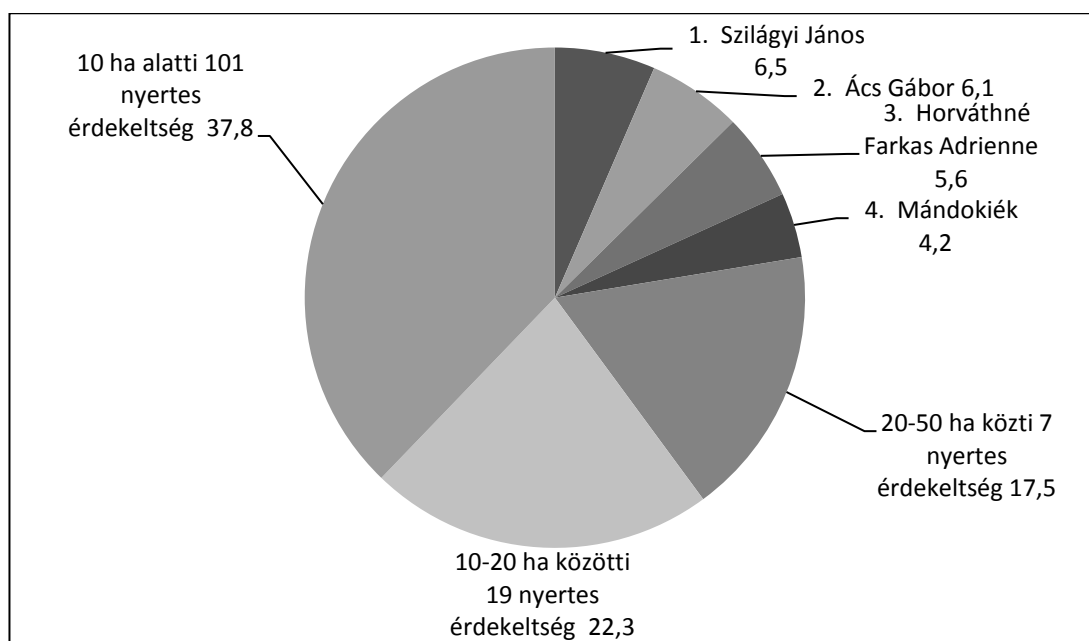

7.2. ábra: Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a nyertesek között

e) föld/aranykorona érték (AK)

f) terület (ha)

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

Jász – Nagykun Szolnok megyében az eddigiek során a vizsgált megyék közül egyedüliként – 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához **egyetlen érdekeltség sem jutott**, így itt - Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival - ezideig „*olimpiai bajnokot*” nem avattak.

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **7.3. táblázat** és a **7.3. ábra**.

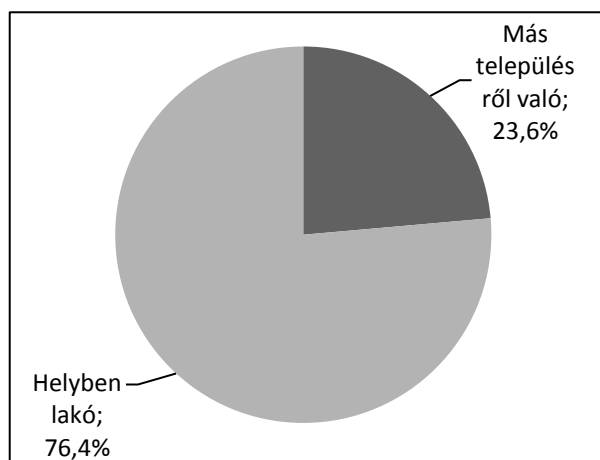
7.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Abádszalók	3	-	11	-
2. Alattyán	5	2	46	8
3. Besenyszög	6	6	31	31
4. Cibakháza	1	1	2	2
5. Cserkeszőlő	2	2	8	8
6. Fegyvernek	7	6	38	30
7. Jánoshida	3	2	9	5
8. Jászágó	2	1	10	8
9. Jászsószentgyörgy	2	2	11	11
10. Jászárokszállás	4	1	11	2
11. Jászberény	5	3	16	13
12. Jászboldogháza	7	3	20	12
13. Jászfényszaru	3	3	30	30
14. Jászivány	1	-	2	-
15. Jászkákóhalma	1	1	6	6
16. Jászkisér	8	5	34	19
17. Jászládány	3	3	12	12

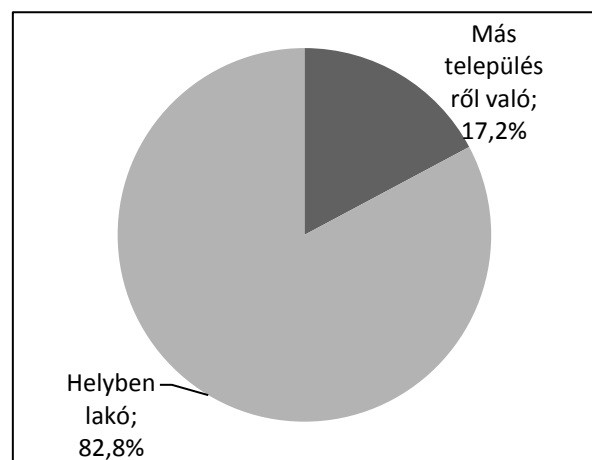
Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
18. Jászszentandrás	4	3	12	4
19. Karcag	25	25	440	440
20. Kenderes	7	7	31	31
21. Kisújszállás	1	-	3	-
22. Kuncsorba	1	1	2	2
23. Kunhegyes	3	2	11	8
24. Kunmadaras	4	3	11	8
25. Kunszentmárton	9	9	27	27
26. Mesterszállás	1	1	15	15
27. Mezőhek	4	1	18	8
28. Mezőtúr	9	9	26	26
29. Nagykőrű	1	-	2	-
30. Nagyrév	1	-	3	-
31. Ócsöd	3	2	11	3
32. Örményes	3	2	5	3
33. Rákóczifalva	9	9	23	23
34. Rákócziújfalu	1	-	5	-
35. Szajol	4	-	23	-
36. Szelevény	3	2	61	48
37. Szolnok	9	9	60	60
38. Tiszabó	1	-	2	-
39. Tiszafüred	3	3	12	12
40. Tiszainoka	1	-	3	-
41. Tiszajenő	4	4	8	8
42. Tizsakürt	3	1	18	5
43. Tiszapüspöki	2	2	19	19
44. Tiszaroff	1	1	2	2
45. Tizsasüly	2	2	10	10
46. Tizsaszentimre	2	1	25	24
47. Tizsatenyő	2	-	6	-
48. Tizsavárkony	4	2	21	7
49. Törökszentmiklós	7	7	26	26
50. Túrkeve	4	4	7	7
51. Újszász	1	1	1	1
52. Zagyvarékas	1	1	3	3
Az 52 település összesen	203	155	1.240	1.027

7.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- Az **52 település közül 42** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- A 203 elnyerhető egységből **155 (76,4%)**, a teljes meghirdetett földterületből pedig **1.027 ha (82,8%)** került **helyi lakosokhoz (7.3. ábra)**. A **20 hektárnál nagyobb** területű 9 parcellát, valamennyit **helyben lakó gazdálkodók nyerték el**.

Ezek alapján tehát leszögezhetjük, hogy **ez az egyetlen olyan megye a vizsgált 8 közül, amelyben a helyben lakó pályázók eddig valóban nagyrészt meg tudták szerezni a településükön meghirdetett állami földek bérleti jogát**. A 77 eredménytelen és az 58 még ki nem hirdetett eredményű – összesen további 1.327 hektárra vonatkozó - pályázat, melyek közt nagy, egybefüggő területek is szép számmal szerepelnek, ezt a kedvező eredményt azonban még jelentősen módosíthatják.

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szereztek meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 7.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez. Ez alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **52 település közül csupán 10 településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések 1/5-öde tekinthető tehát **vesztesnek**, hiszen ezeken a településeken **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 10 vesztes településen 16 bérleti egységben mindössze **60 ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élőkhez**. Közülük egyedül *Szajol* ill. *Abádszalók* azok a települések, amelyeken 10 ha-t meghaladó állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe.

7.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

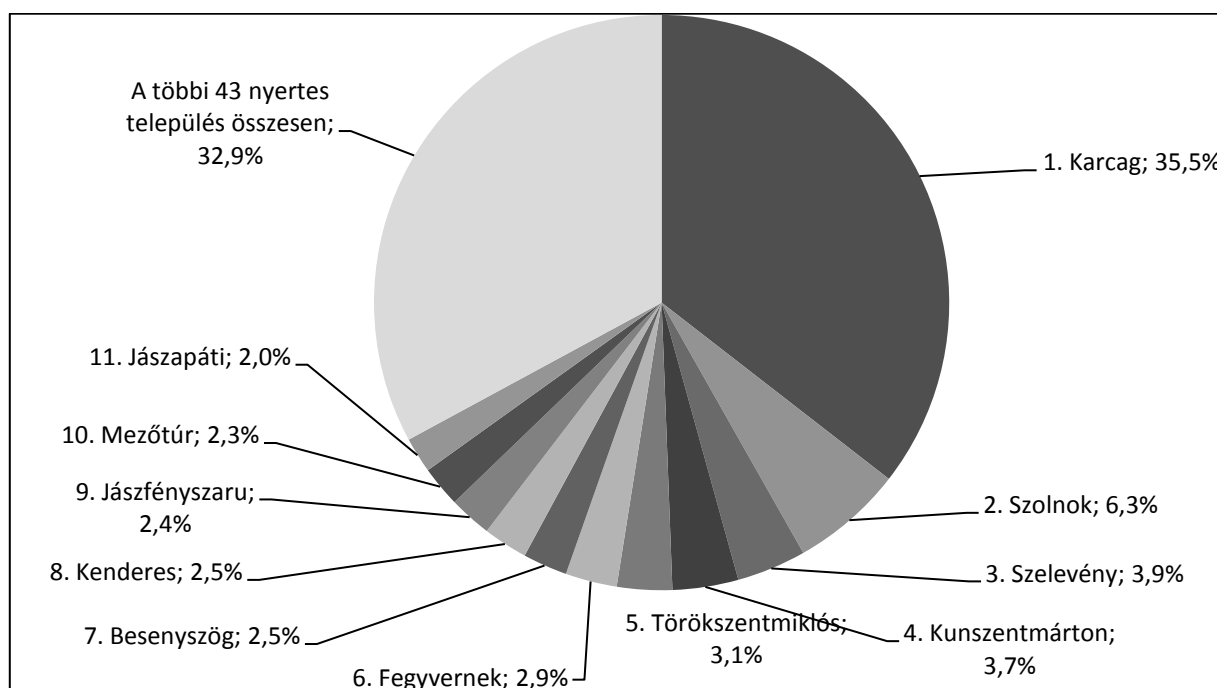
Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Szajol	4	23
2. Abádszalók	3	11
3. Tiszatenyő	2	6
4. Rákócziújfalú	1	5
5. Kisújszállás	1	3
6. Nagyrév	1	3
7. Tiszainoka	1	3
8. Jászivány	1	2
9. Nagykörű	1	2
10. Tiszabő	1	2
A 10 vesztes település összesen	16	60

A 7.5. táblázat és a 7.4. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

7.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Karcag	25	440	35,5	35,5
2. Szolnok	12	78	6,3	41,8
3. Szelevény	2	48	3,9	45,7
4. Kunszentmárton	12	46	3,7	49,4
5. Törökszentmiklós	10	38	3,1	52,5
6. Fegyvernek	9	36	2,9	55,4
7. Besenyszög	6	31	2,5	57,9
8. Kenderes	7	31	2,5	60,4
9. Jászfényszaru	3	30	2,4	62,8
10. Mezőtúr	12	29	2,3	65,1
11. Jászapáti	5	25	2,0	67,1
12. Tiszaszentimre	1	24	1,9	69,0
13. Rákóczifalva	9	23	1,9	70,9
14. Jánoshida	7	22	1,8	72,7
15. Jászkisér	5	20	1,6	74,3
16. Jásztelek	3	20	1,6	75,9
17. Tiszapüspöki	2	19	1,5	77,4
18. Mesterszállás	1	15	1,2	78,6
19. Cserkeszőlő	4	14	1,1	79,7
20. Jászberény	3	13	1,0	80,7
21. Tiszafüred	4	13	1,0	81,7
22. Tiszasas	1	13	1,0	82,7
23. Alattyán	3	12	1,0	83,7
24. Jászágó	3	12	1,0	84,7
25. Jászboldogháza	3	12	1,0	85,7
26. Jászladány	3	12	1,0	86,7
27. Tomajmonostora	3	11	0,9	87,6
28. Örményes	3	10	0,8	88,4
29. Tiszasüly	2	10	0,8	89,2
30. Vezeny	1	9	0,7	89,9
31-54. További 24 település összesen	39	113	9,1	100,0
Az 54 település mindösszesen	203	1.240	100,0	100,0

7.4. ábra: A Jász-Nagykun-Szolnok megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek több mint **75%-**ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók az összesen érintett 54 település közül mindössze **16 településről** kerülnek ki.
- A rangsor élén **Karcag** található, amelynek pályázói 25 nyertes pályázattal **440 ha** bérleti jogát szereztek meg. Ez a megyében eddig bérbe adott területeknek **35,5%-**a.
- Az élen álló 5 település - sorrendben **Karcag, Szolnok, Szelevény, Kunszentmárton és Törökszentmiklós** - messze kimagaslik, a 203-ból nyertes **61 pályázat**ával, és az ezekkel megszerzett **650 hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott területeknek több mint **50%-a!**
- A bérbe adott területek további 2–3 %-át, azaz 25-35 hektárnyi föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben - **Fegyvernek, Besenyszög, Kenderes, Jászfényszaru, Mezőtúr** és **Jászapáti**, míg 25 hektár alatti földterület bérleti jogát további 43 település sikeres pályázói nyerték.

➤ Mellékletek

1. melléklet: A Jász-Nagykun-Szolnok megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai

*Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok
(2012. december 15-ei állapot)*

❖ 1.200 ha fölötti nyertes érdekeltségek és pályázók

❖ 300 – 1.200 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

❖ 100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

❖ 50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Szilágyi János (5300 Karcag, Zöldfa u. 61.)							
HU32-20157	J.N.Sz.	Karcag	79,7	851	10,7	szántó	2012. 03. 22.
Szilágyi János összesen			79,7	851	10,7	szántó	2012. 03. 22.
2.) Ács Gábor (5300 Karcag, Csokonai u. 58.)							
HU32-20149	J.N.Sz.	Karcag	75,9	2.781	36,6	szántó	2012. 03. 29.
Ács Gábor összesen			75,9	2.781	36,6	szántó	2012. 03. 29.
3.) Horváthné Farkas Adrienne (5300 Karcag, IV. Béla király u. 2.)							
HU32-20150	J.N.Sz.	Karcag	68,8	2.606	37,9	szántó, nádas	2012. 04.04.
Horváthné Farkas Adrienne összesen			68,8	2.606	37,9	szántó, nádas	2012. 04.04.
4.) Mándokiék (5300 Karcag, Deák körút 83. és Munkás u. 23.)							
• dr. Mándokiné Hubai Margit (5300 Karcag, Munkás u. 23.)							
HU32-20158	J.N.Sz.	Karcag	5,0	99	19,6	szántó	2012. 03.29.
HU32-20171	J.N.Sz.	Karcag	3,4	82	24,2	szántó	2012. 03.29.
HU32-20172	J.N.Sz.	Karcag	22,0	228	10,4	szántó	2012. 03.29.
HU32-20178	J.N.Sz.	Karcag	3,3	95	29,1	szántó	2012. 03.29.
HU32-20179	J.N.Sz.	Karcag	9,1	88	9,6	szántó	2012. 03.29.
• Mándokiné dr. Hubai Margit (5300 Karcag, Deák körút 83.)							
HU32-20160	J.N.Sz.	Karcag	4,2	51	12,2	szántó	2012. 03.22.
HU32-20170	J.N.Sz.	Karcag	1,6	34	21,1	szántó	2012. 03.22.
• Pádár Imre Péter (5300 Karcag, Deák körút 83.)							
HU32-20167	J.N.Sz.	Karcag	3,4	74	21,5	szántó	2012. 03.22.
Mándokiék összesen			52,0	751	14,4	szántó	2012. 03. 22.

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
5.) Horváth József (5476 Szelevény, Petőfi út 17.)							
HU32-20334	J.N.Sz.	Szelevény	29,4	367	12,5	szántó, legelő	2012. 06.15.
HU32-20336	J.N.Sz.	Szelevény	18,2	82	4,5	legelő	2012. 06.15.
Horváth József összesen			47,6	449	9,4	szántó, legelő	2012. 06. 15.
6.) Varga Géza (5300 Karcag, Takács P. u. 14/a.)							
HU32-20155	J.N.Sz.	Karcag	44,7	565	12,6	legelő	2012. 03.29.
Varga Géza összesen			44,7	565	12,6	legelő	2012. 03.29.
7.) Pigomix Kft. (5300 Karcag, Dózsa Gy. út 24.)							
HU32-20003	J.N.Sz.	Karcag	38,1	1.240	32,6	szántó	2012. 04.04.
Pigomix Kft. összesen			38,1	1.240	32,6	szántó	2012. 04.04.
8.) Rácz István (5322 Tiszaszentimre, Ív u. 17.)							
HU32-20202	J.N.Sz.	Tiszaszentimre	24,0	479	20,0	szántó	2012. 05.11.
Rácz István összesen			24,0	479	20,0	szántó	2012. 05.11.
9.) Tóth Bertalan (5400 Mezőtúr, Alsórészivízköz u. 360.)							
HU32-20055	J.N.Sz.	Mezőtúr	7,0	74	10,6	szántó	2012. 04.04.
HU32-20057	J.N.Sz.	Mezőtúr	3,5	96	27,6	szántó	2012. 03.29.
HU32-20059	J.N.Sz.	Mezőtúr	3,5	47	13,4	szántó, legelő	2012. 04.04.
HU32-20064	J.N.Sz.	Mezőtúr	2,0	38	18,6	szántó	2012. 03.29.
HU32-20065	J.N.Sz.	Mezőtúr	2,0	70	34,8	szántó	2012. 03.29.
HU32-20066	J.N.Sz.	Mezőtúr	1,8	39	21,2	szántó	2012. 06.15.
HU32-20067	J.N.Sz.	Mezőtúr	1,5	22	14,7	szántó	2012. 06.15.
Tóth Bertalan összesen			21,3	386	18,1	szántó, legelő	2012.03.29. - 06.15.
10.) Nagy és Mihály Mg. Kft. (5440 Kunszentmárton, Bercsényi u. 27.)							
HU32-20080	J.N.Sz.	Öcsöd	7,9	188	23,9	szántó	2012. 03.29.
HU32-20329	J.N.Sz.	Tiszakürt	9,2	113	12,3	szántó, legelő	2012. 06.15.
HU32-20330	J.N.Sz.	Tiszakürt	4,1	91	22,3	szántó	2012. 06.15.
Nagy és Mihály Mg. Kft. összesen			21,2	392	18,5	szántó, legelő	2012.03.29. - 06.15.
11.) Abonyi Lőrinc (5300 Karcag, Füredi u. 57/a.)							
HU32-20002	J.N.Sz.	Karcag	20,1	396	19,7	szántó	2012. 03.29.
Abonyi Lőrinc összesen			20,1	396	19,7	szántó	2012. 03.29.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
12.) Szekeres Zoltán (Tiszapüspöki, Fő út 21.)							
HU32-20122	J.N.Sz.	Tiszapüspöki	14,9	264	17,7	szántó	2012.05.12.
HU32-20123	J.N.Sz.	Tiszapüspöki	3,9	97	25,2	szántó	2012.04.04.
Szekeres Zoltán összesen			18,8	361	19,2	szántó	2012.04.04. - 05.12.
13.) Szöllősi Ottó (5000 Szolnok, Konstantin út 15.)							
HU32-20115	J.N.Sz.	Szajol	3,3	86	26,2	szántó	2012.04.04.
HU32-20120	J.N.Sz.	Szajol	2,4	61	25,1	szántó	2012.05.17.
HU32-20121	J.N.Sz.	Szajol	12,0	198	16,5	szántó	2012.05.17.
Szöllősi Ottó összesen			17,7	345	19,5	szántó	2012.04.04. - 05.17.
14.) Németh Attila (5231 Fegyvernek, Tópart tanya 10.)							
HU32-20129	J.N.Sz.	Fegyvernek	1,9	67	34,8	szántó	2012. 06.15.
HU32-20130	J.N.Sz.	Fegyvernek	6,5	164	25,2	szántó	2012. 05.30.
HU32-20132	J.N.Sz.	Fegyvernek	1,3	52	40,0	szántó	2012. 05.30.
HU32-20135	J.N.Sz.	Fegyvernek	5,7	209	37,0	szántó	2012. 05.30.
HU32-20127	J.N.Sz.	Tiszabó	1,5	30	19,8	szántó	2012. 05.22.
Németh Attila összesen			16,9	522	30,9	szántó	2012. 05. 22. – 05.30.
15.) Agrikola - Jász Kft. (5141 Jásztelek, Szabadság u. 132/a.)							
HU32-20258	J.N.Sz.	Alattyán	16,5	85	5,1	legelő	2012.04.04.
Agrikola - Jász Kft. összesen			16,5	85	5,1	legelő	2012.04.04.
15.) Rusvai Miklós (5130 Jászapáti, Galamb u. 1/a.)							
HU32-20233	J.N.Sz.	Jászkisér	8,6	246	28,7	szántó	2012.04.04.
HU32-20242	J.N.Sz.	Jászszentandrás	7,7	178	23,1	szántó, legelő	2012.04.04.
Rusvai Miklós összesen			16,3	424	26,0	szántó, legelő	2012.04.04.
16.) Pethő Ferenc József (5126 Jászfényszaru, Ságvári E. u. 10.)							
HU32-20271	J.N.Sz.	Jászfényszaru	16,2	384	23,7	szántó	2012.06.15.
Pethő Ferenc József összesen			16,2	384	23,7	szántó	2012.06.15.
17.) Csík József László (5000 Szolnok, Dobó I. út 16. 2/6.)							
HU32-20296	J.N.Sz.	Szolnok	15,6	284	18,2	szántó	2012.06.16.
Csík József László összesen			15,6	284	18,2	szántó	2012.06.16.
18.) dr. Monori István (5300 Karcag, Deák F. körút 18.)							

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
HU32-20176	J.N.Sz.	Karcag	5,1	75	14,7	szántó	2012. 03. 29.
HU32-20181	J.N.Sz.	Karcag	10,5	367	35,0	szántó	2012. 03. 29.
dr. Monori István összesen			15,6	442	28,3	szántó	2012. 03. 29.
19.) Nyeső Illés (5071 Besenyszög, Csillag út 5.)							
HU32-20220	J.N.Sz.	Besenyszög	1,0	20	19,5	szántó	2012.04.04.
HU32-20223	J.N.Sz.	Besenyszög	2,3	27	11,5	szántó	2012.04.04.
HU32-20226	J.N.Sz.	Besenyszög	11,7	121	10,4	szántó	2012.04.04.
Nyeső Illés összesen			15,0	168	11,2	szántó	2012.04.04.
20.) Varga László (5452 Mesterszállás, Szabadság út 5.)							
HU32-20068	J.N.Sz.	Mesterszállás	14,6	230	15,8	szántó	2012.04.04.
Varga László összesen			14,6	230	15,8	szántó	2012.04.04.
21.) Trabach Jánosné (5465 Cserkeszőlő, Május 1. út 3.)							
HU32-20327	J.N.Sz.	Cserkeszőlő	6,3	191	30,3	szántó	2012.06.16.
HU32-20328	J.N.Sz.	Cserkeszőlő	1,9	63	33,0	szántó	2012.06.16.
HU32-20325	J.N.Sz.	Nagyrév	2,6	85	32,4	szántó	2012.06.16.
HU32-20326	J.N.Sz.	Tiszainoka	3,3	78	24,1	szántó	2012.04.04.
Trabach Jánosné összesen			14,1	417	29,6	szántó	2012.04.04. – 06.16.
22.) Schultz-Marinka Edit (5000 Szolnok, Tömörkény u. 2.)							
HU32-20297	J.N.Sz.	Szolnok	13,8	288	20,9	szántó	2012.04.04.
Schultz-Marinka Edit összesen			13,8	288	20,9	szántó	2012.04.04.
23.) Pintér Tibor (5143 Jánoshida, Berki tanya hrsz. 028.)							
HU32-20257	J.N.Sz.	Alattyán	8,7	121	14,0	szántó	2012.04.04.
HU32-20286	J.N.Sz.	Jászboldogháza	1,7	40	24,1	legelő	2012.04.04.
HU32-20287	J.N.Sz.	Jászboldogháza	1,2	37	31,6	szántó	2012.04.04.
HU32-20291	J.N.Sz.	Jászboldogháza	2,1	26	12,2	legelő	2012.04.04.
Pintér Tibor összesen			13,7	224	16,4	szántó, legelő	2012.04.04.
24.) Bene Péter (5300 Karcag, Vörösmarty u. 9.)							
HU32-20159	J.N.Sz.	Karcag	13,7	264	19,2	szántó, legelő	2012.03.22.
Bene Péter összesen			13,7	264	19,2	szántó, legelő	2012.03.22.
25.) ifj. Harmatos László (5476 Szelevény, Petőfi út 17.)							
HU32-20335	J.N.Sz.	Szelevény	12,9	185	14,3	szántó, legelő	2012.04.04.
ifj. Harmatos László összesen			12,9	185	14,3	szántó, legelő	2012.04.04.
26.) Bordás Attila (5124 Jászágó, Petőfi S. út 8/a.)							
HU32-20270	J.N.Sz.	Jászágó	8,0	206	25,9	szántó	2012.06.15.
HU32-20264	J.N.Sz.	Jászárokszállás	2,3	71	31,2	szántó	2012.04.04.
HU32-20266	J.N.Sz.	Jászárokszállás	2,3	72	31,7	szántó	2012.04.04.
Bordás Attila összesen			12,6	349	27,7	szántó	2012.04.04. – 06.15.
27.) Márkus Lászlóné (5350 Tiszafüred, Akácfa út 32.)							
HU32-20204	J.N.Sz.	Tiszafüred	1,5	17	11,1	szántó	2012.03.29.
HU32-20205	J.N.Sz.	Tiszafüred	2,9	35	12,2	legelő	2012.04.04.
HU32-20206	J.N.Sz.	Tiszafüred	7,3	135	18,5	szántó	2012.04.04.
Márkus Lászlóné összesen			11,7	187	16,0	szántó, legelő	2012.03.29. - 04.04.
28.) Szabó + Szénási (5085 Rákóczi falva, Vasvári Pál út 14.)							
• Szabó Imre							
HU32-20105	J.N.Sz.	Rákóczi falva	4,3	139	32,5	szántó	2012.04.04.
• Szénási Mihály							
HU32-20106	J.N.Sz.	Rákóczi falva	3,3	87	26,6	szántó	2012.04.04.
HU32-20111	J.N.Sz.	Rákóczi falva	3,7	73	19,7	szántó	2012.04.04.
Szabó + Szénási összesen			11,3	299	26,5	szántó	2012.04.04.
29.) Fullajtár János (5061 Tizzasüly, Széchenyi út 63.)							
HU32-20230	J.N.Sz.	Tizzasüly	3,8	78	20,8	szántó	2012.04.16.
HU32-20231	J.N.Sz.	Tizzasüly	6,3	17	2,7	legelő	2012.04.16.
Fullajtár János összesen			10,1	95	9,4	szántó, legelő	2012. 04.16.

2. melléklet: Jász-Nagykun-Szolnok megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elnyert bérleti terület (ha)							
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 felett	Összesen
érdekltség (db)	101	19	7	4	-	-	-	131
pályázó (db)	101	20	7	6	-	-	-	134
szerződés (földrészlet) (db)	133	43	16	11	-	-	-	203
terület (ha)	469	277	217	277	-	-	-	1.240
aranykorona érték (AK)	11.366	5.553	3.907	6.989	-	-	-	27.815

8. Veszprém megye

Az NFA országosan - az elemzés záró dátumáig, 2012. december 15-éig – 1.103 szerződéssel, bérleti egységben összesen 21.881 hektár területet adott bérbe. Ebből – a **8.1. táblázatban** összefoglalt adatok szerint **Veszprém megyében** 35 településen, összesen 77 bérleti egységen hirdetett eredményt. Ezek közül **2.026 hektár** – összesen 26.084 aranykorona (AK) értékű - **területen** kialakított **65 blokk** esetében volt a pályázat sikeres, 12 blokk (220 ha és 2.564 AK) esetében viszont sikertelennek minősült. Szembetűnő az is, hogy – bár a pályázati folyamat régen lezajlott, és a pályázatok bírálata is befejeződött - 54 blokk (1.920 ha és 20.570 AK) esetében még nem hirdettek hivatalos eredményt, azok az NFA honlapjára nem kerültek fel. Feltehetőleg a botrányos körülmények miatt óvatosabb a tárca és az NFA vezetése a döntések közzétételével. Hogy ki műveli ezeket a földeket és ki szedi hasznait, az nem tudható. Mindenesetre így is **Veszprém megyében található az eddig bérbe adott állami földterületek több mint 9 %-a.**

8.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok Veszprém megyei sarokszámai (2012. 12. 15-ei állapot)

Pályázat állapota	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	65	2.026	31,2	26.084	12,9
Eredménytelen	12	220	18,3	2.564	11,7
Folyamatban	54	1.920	35,5	20.570	10,7
Összesen	131	4.166	31,8	49.218	11,8

A fenti adatok alapján az **átlagos blokkméret országosan 19,8 ha, Veszprém megyében pedig – 5,9 és 108,8! ha között változva – 31,2 ha.** Ez az adat azonban arra vonatkozóan **nem ad eligazítást**, hogy egy adott pályázó vagy érdekeltségi kör mekkora terület földbérleti jogát szerzi meg, hiszen a **pályázati kiírás arra vonatkozóan nem tartalmaz korlátozó rendelkezést, hogy adott pályázó illetve érdekeltségi kör hány pályázatot adhat be, illetve hány egység bérleti jogát szerezhetheti meg!** Ehhez a **nyertes pályázatok részletes elemzésére** van szükség.

➤ Nyertes érdekeltségek, területek, birtoktestek, földérték

Az NFA maga **összesítéseket egyáltalán nem készít**, ill. nem közli ezek eredményeit, **sőt megnehezíti az átfogó képalpalkotást.** Olyan formában és különböző adatbázisokban hozza ugyanis nyilvánosságra az adatokat, hogy az összetartozó információk csak nehezen egyesíthetők, ezért ezeket **az elemzéseket** – nagy munkával és többek segítségét is igénybe véve – **magam végeztem el.** Ennek legfontosabb eredményeit a **8.2/a. és 8.2/b. táblázatban** foglaltam össze, illetve a **8.1. és 8.2. ábrán** szemléltetem.

8.2/a. táblázat: Veszprém megye állami földbérleti pályázatainak nyertesei

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Települések	Elnyert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
1. Kissék: Zirc	Veszprém	Nagyesztergár	6	9,2	3.988	15,3	322	15,9
- <i>Kiss József</i>	Veszprém	Nagyesztergár	1	1,5	935	3,6	56	2,8
- <i>Kiss Norbert József</i>	Veszprém	Nagyesztergár	3	4,6	1.741	6,7	162	8,0
- <i>Mondur Bt.</i>	Veszprém	Nagyesztergár	2	3,1	1.330	5,0	104	5,1
➤ 300-1.200 ha közötti (1.) 1 nyertes érdekeltség 3 pályázója összesen			6	9,2	3.988	15,3	322	15,9
2. Magvas Antal: Kislőd	Veszprém	Kislőd	2	3,1	2.003	7,7	206	10,2
3. Flóra–Nagyesztergár Mg. Kft.: Nagyesztergár	Veszprém	Bakonyháza, Nagyesztergár	3	4,6	2.217	8,5	138	6,8
4. Kises János: Devecser	Veszprém	Kislőd, Magyarpolány	3	4,6	951	3,7	109	5,4
5. JARÓNA Kft.: Bakonyjákó	Veszprém	Bakonyjákó, Nagytevel	6	9,2	871	3,3	101	5,0
➤ 100-300 ha közötti (2-5.) 4 nyertes érdekeltség 4 pályázója összesen			14	21,5	6.042	23,2	554	27,4
6. Spirk + Karkus: Nagyesztergár (Fót?)	Veszprém	Nagyesztergár, Olaszfalu	3	4,6	951	3,6	96	4,8
- <i>Spirk Milán</i>	Veszprém	Nagyesztergár	2	3,1	756	2,9	76	3,8
- <i>Karkus András Károly</i>	Veszprém	Olaszfalu	1	1,5	195	0,7	20	1,0
7. Szeremley Birtok Kft.: Kislőd	Veszprém	Kislőd	2	3,1	1.303	5,0	91	4,5
8. Pólt Olivér: Kislőd	Veszprém	Kislőd	1	1,5	1.494	5,7	72	3,5
9. GALLUS Baromfitenyésztő Kft.: Devecser	Veszprém	Ganna	1	1,5	619	2,4	72	3,5
10. Kiss Tivadar: Noszlop	Veszprém	Városlód	2	3,1	238	0,9	69	3,4

Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Települések	Elyvert					
			szerződés		aranykorona		terület	
			db	%	AK	%	ha	%
11. Majorné Novák Annamária: Pápa	Veszprém	Bakonyjákó	1	1,5	912	3,5	68	3,4
12. Nagy Ottó: Ganna	Veszprém	Ganna	1	1,5	432	1,7	63	3,1
➤ 50-100 ha közötti (6-12.) 7 nyertes érdekelttség 7 pályázója összesen			10	15,4	5.754	22,1	511	25,2
13. Csizmadia Balázs és Horváth Ágnes: Pápa	Veszprém	Béb, Pápa	2	3,1	761	2,9	43	2,1
- Csizmadia Balázs	Veszprém	Béb	1	1,5	339	1,3	17	0,8
- Horváth Ágnes	Veszprém	Pápa	1	1,5	422	1,6	26	1,3
14. Hanich Zsolt: Nagyesztergár	Veszprém	Nagyesztergár	1	1,5	602	2,3	38	1,9
15. Baki Róbert: Mezőlak	Veszprém	Bakonypölöske	1	1,5	311	1,2	35	1,7
16. Szedlák Bernadett: Litér	Veszprém	Balatonvilágos	1	1,5	1.007	3,9	34	1,7
17. Bolla László: Kerta	Veszprém	Kamond, Kisszőlős	2	3,1	614	2,4	33	1,6
18. Schlecht Gyula: Bakonyjákó	Veszprém	Bakonyjákó	1	1,5	220	0,8	33	1,6
19. Takácsné Légrádi Edina: Bakonyjákó	Veszprém	Farkasgyepű	1	1,5	342	1,3	31	1,5
20. Tánton László: Farkasgyepű	Veszprém	Farkasgyepű	2	3,1	343	1,3	31	1,5
21. Szentgyörgyvölgyi Péter: Bakonybél	Veszprém	Farkasgyepű	1	1,5	421	1,6	30	1,5
22. Kenyeres Károly: Csabrendek	Veszprém	Csabrendek	1	1,5	619	2,4	29	1,4
23. Varga Imre: Kup	Veszprém	Bakonyjákó, Noszlop	2	3,1	251	1,0	27	1,3
24. Fuchs Gábor: Kolontár	Veszprém	Devescer	1	1,5	486	1,9	24	1,2
25. Piller Péter: Döbrönte	Veszprém	Döbrönte	1	1,5	290	1,1	23	1,1
26. Tóth Szabolcs: Lovászpata	Veszprém	Lovászpata	1	1,5	539	2,1	23	1,1
27. Németh Zsolt: Berhida	Veszprém	Pétfürdő	1	1,5	226	0,8	22	1,1
➤ 20-50 ha közötti (13-27.) 15 nyertes érdekelttség 17 pályázója összesen			20	30,8	7.227	27,7	475	23,4
➤ 10-20 ha közötti (29-36.) 8 nyertes érdekelttség 8 pályázója összesen			9	13,9	2.129	8,1	120	5,9
➤ 10 ha alatti (37-42.) 6 nyertes érdekelttség 6 pályázója összesen			6	9,2	944	3,6	44	2,2
A 41 nyertes érdekelttség 45 pályázója mindösszesen			65	100,0	26.084	100,0	2.026	100,0

8.2/b. táblázat: Saroksámok, arányok és aránytalanságok Veszprém megye állami földbérleti pályázataiban

A.) 100 ha feletti nyertesek – „az olimpiai bajnokok”

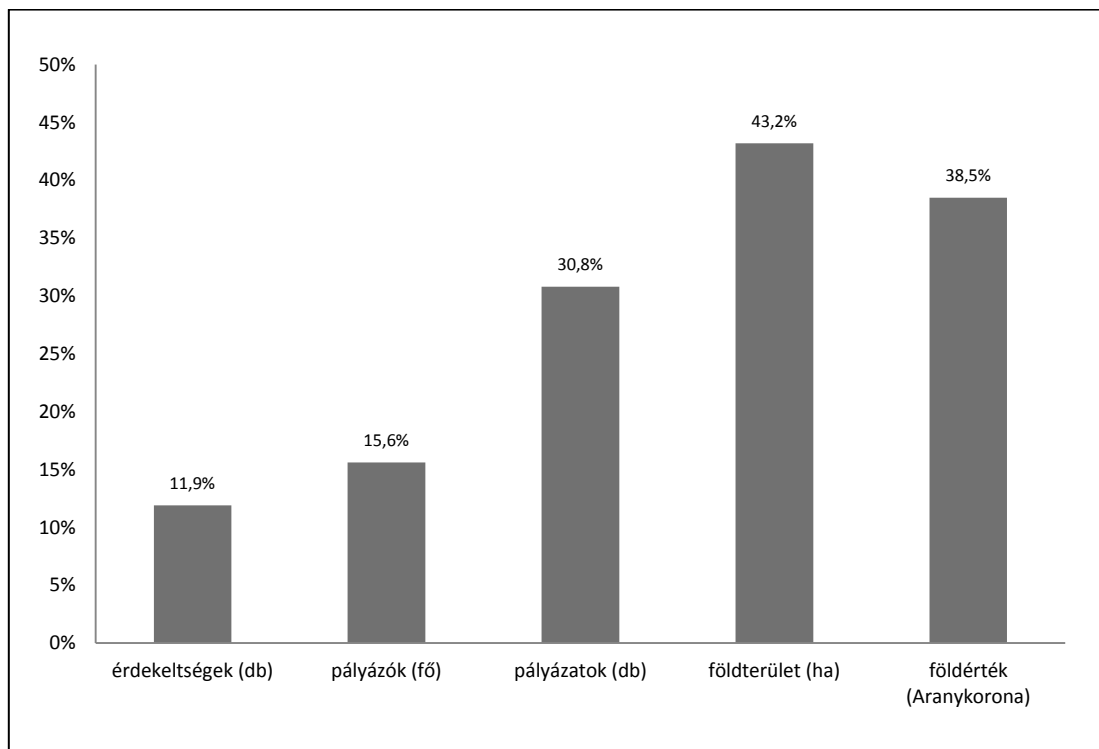
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti
	nyertes		(%)
érdekeltségek (db)	41	5	11,9
pályázók (fő)	45	7	15,6
pályázatok (db)	65	20	30,8
földterület (ha)	2.026	876	43,2
földérték (Aranykorona)	26.084	10.030	38,5

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

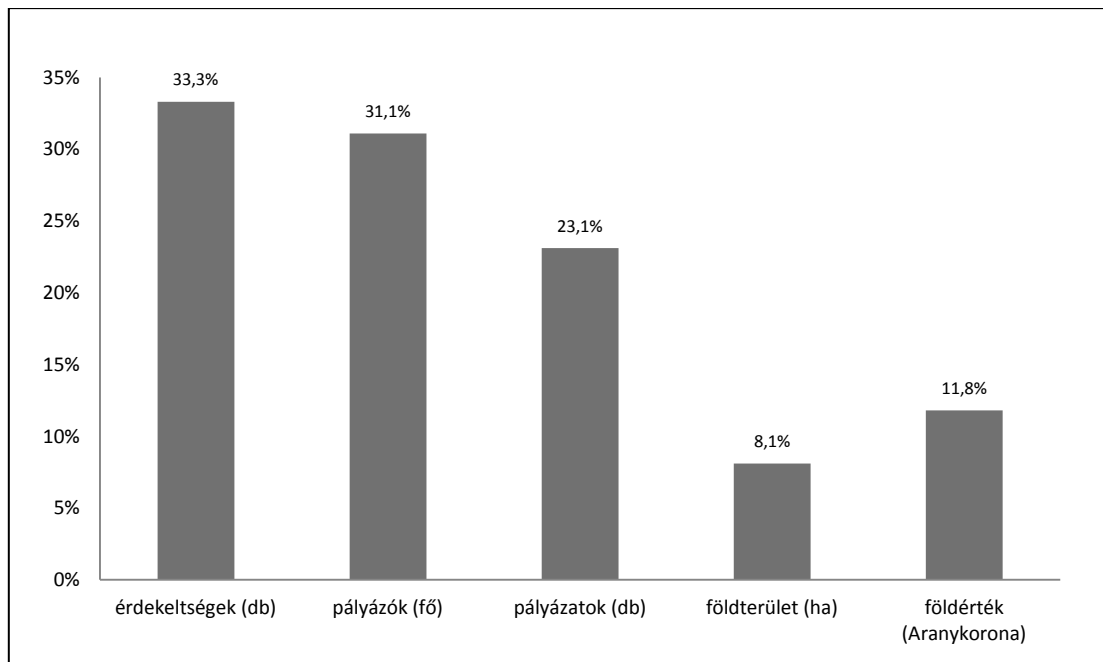
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti
	nyertes		(%)
érdekeltségek (db)	41	14	33,3
pályázók (fő)	45	14	31,1
pályázatok (db)	65	15	23,1
földterület (ha)	2.026	164	8,1
földérték (Aranykorona)	26.084	3.073	11,8

8.1. ábra: Arányok és aránytalanságok Veszprém megye állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti 5 nyertes érdekeltség aránya (%)

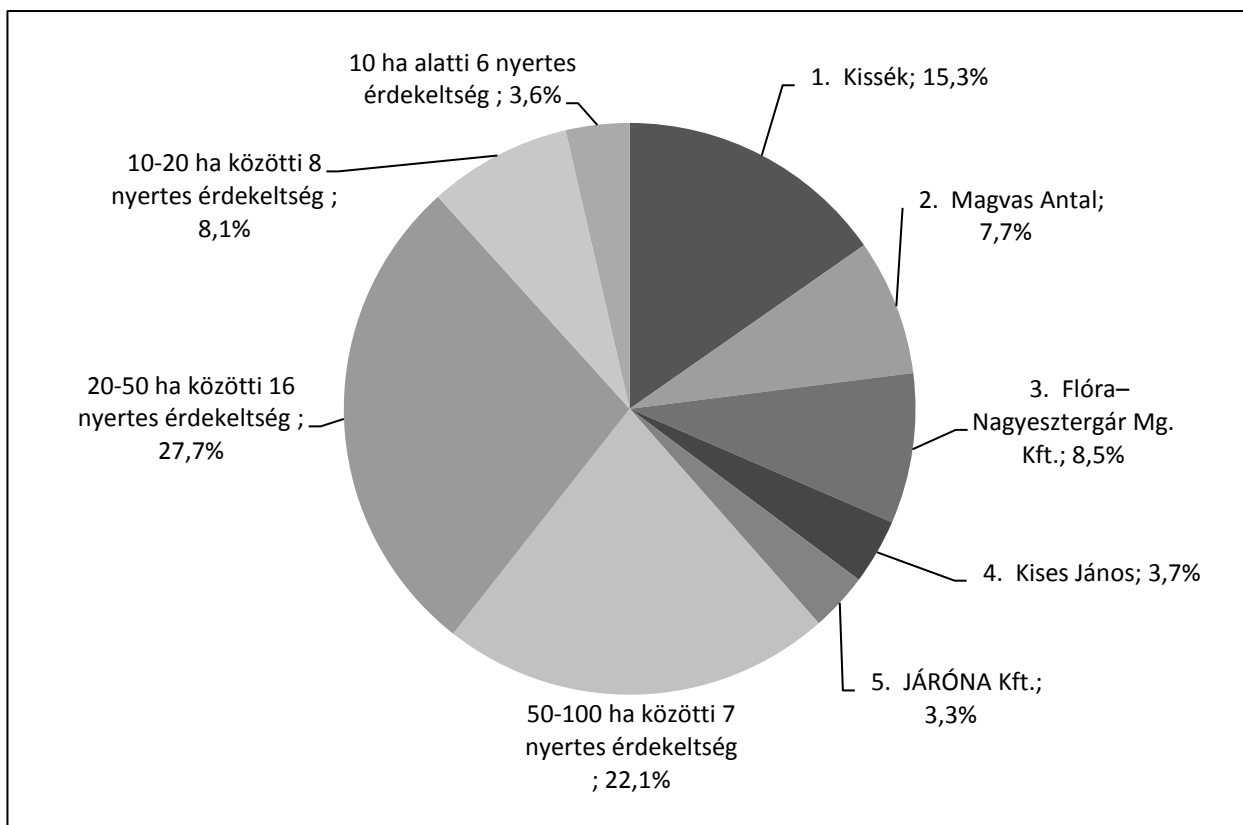

B.) A 20 ha alatti 14 nyertes érdekeltség aránya (%)

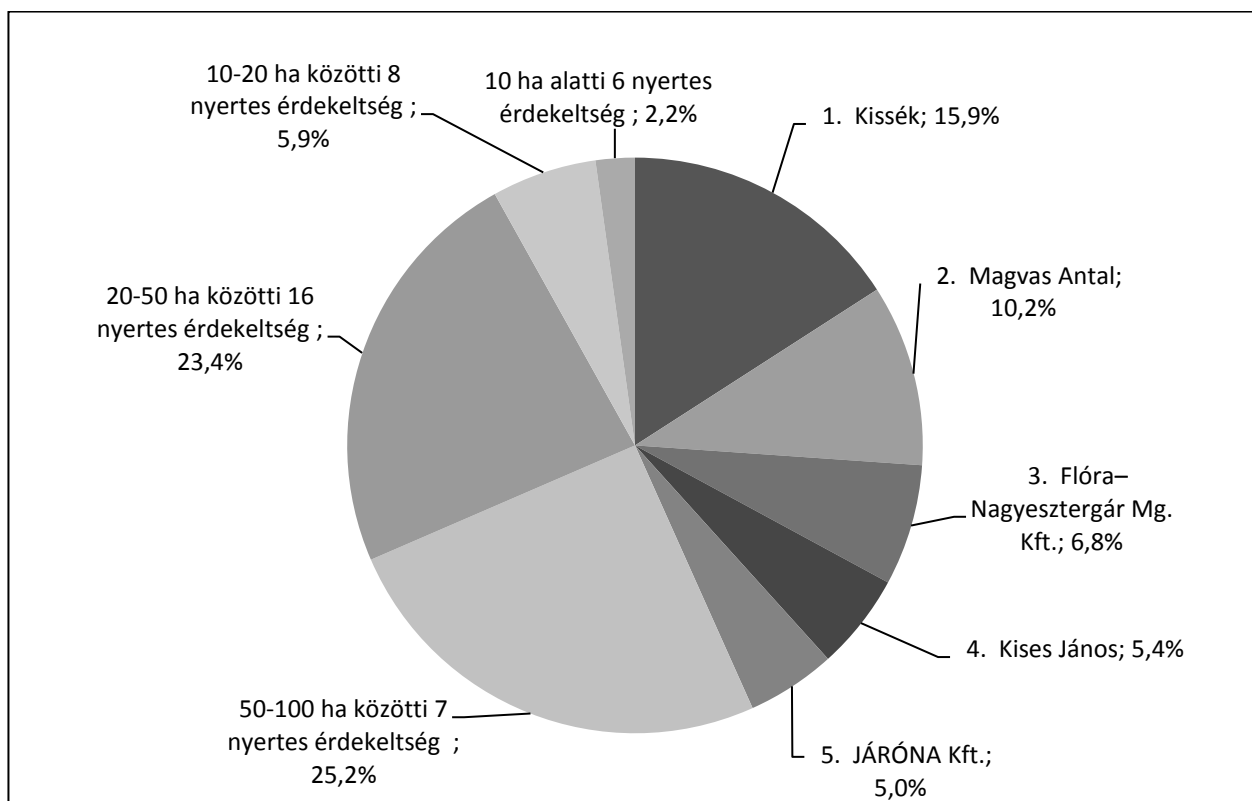

8.2. ábra: Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a nyertesek között

a.) föld/aranykorona érték (AK)

b.) terület (ha)

Ezek alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- A beadott pályázatok becsült – az NFA által nem közölt – száma meghaladhatta a 300-at, közülük azonban csupán 42 érdekeltséghez tartozó 45 pályázó volt nyertes, akikkel 65 szerződést kötött az NFA. Miután egy pályázó ill. érdekeltség akárhány pályázatot is nyerhet, így a pályázatok száma nem azonos a területeket megművelő családok vagy cégek számával, az egy pályázatra jutó terület pedig nem azonos az egy család, érdekeltség vagy cég által megszerzett területtel! Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy **- a VM ezzel kapcsolatos sorozatos csúsztatásaival szemben - nem 65 külön gazdálkodó család, hanem 42 érdekeltség műveli ezután a 2.026 ha területet!**
- A bérbe adott területek **mintegy 45 %-át 5 100 ha fölötti érdekeltség - *Kissék, Magvas Antal, a Flóra-Nagyesztergár Mg. Kft., Kises János* és a *JÁRÓNA Kft.* 7 pályázója 20 nyertes pályázattal szerezte meg.** Az érdekeltségek legerősebb, **felső 12%-a** tehát **az összes aranykorona értéknek közel 39%-át, a földterületnek pedig több mint 43%-át kapta.** E „felsőházi” 5 érdekeltség összesen 10.030 AK illetve 876 ha, átlagosan mintegy 2.006 AK illetve 175 ha földterület bérleti jogához jutott, ami a VM által ismételtetett 20 ha-os átlagnak több mint 8-szorosa! E legfelső „elit” kategóriában egy pályázattal átlagosan 502 aranykorona értéket illetve mintegy 44 hektárt nyertek. Az elnyert területek átlagos aranykorona értéke 11,5 AK/ha volt.
- A skála másik végén **a 20 ha alatti terület bérleti jogához jutott 14 érdekeltség, a megyei nyertes érdekeltségek 1/3-ada,** az u.n. „alsóházi” **kis nyertesek,** az „*átlagjavító propaganda-alanyok*” találhatók. Ők 15 nyertes pályázattal, a nyertes pályázatok mintegy 23%-ával **az aranykorona érték mintegy 12%-át, a bérbe adott területnek pedig alig több mint 8%-át tudták megszerezni.** Ebben az első kategóriában egy pályázattal átlagosan 205 aranykorona értéket illetve 10,9 hektárt nyertek.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A legnagyobb - 100 ha-t meghaladó állami földterület 20 éves bérleti jogához jutott - **5 érdekeltség** és az általuk megszerzett területek **fő jellemzőit** (település, NFA azonosító, terület, művelési ág, aranykorona/föld/érték) az alábbiakban foglalom össze. Közülük azonban igazán - Szabó Csaba földügyi miniszteri biztos szavaival - „*olimpiai bajnoknak*” igazán az első nyertes érdekeltség tekinthető.

- **Kiss József:** helyi információk szerint a volt Zirci T.Sz. korábbi szocialista kötődésű egykori elnöke, fő tevékenységére nézve gépkereskedő. Fiával együtt előbb beléptek a MAGOSZ-ba, majd átvették helyi szervezetének vezetését. A nemrég lezajlott agrárkamarai választások során Kiss országos küldött lett, és bekerül a megyei vezetésbe. A tisztségviselők között az Agrárgazdasági Szolgáltatási Osztály vezetője lett. A helybeliek szerint állatállománnyal nem rendelkezik, hanem Balatonfőkajáron „*lizingel*” a pályázathoz állatokat. Ráadásul – ahogy hírlik – ezek sertések, így szakmailag a távolságon túl ezzel is nehezen magyarázhatók a bérbe kapott nagy legelő területek, hiszen alapvetően abrakfogyasztó, és nem legelő állatfajról van szó. A megpályázott és elnyert területek az egykori Veszprémi Állami Gazdaság Nagyesztergári Kerületéhez tartoztak, melynek központját és tehenészetét annak idején a **Flóra Kft-t** alapító 14 helybeli család vette meg, és a körülötte lévő földeket is eddig ez a 250-es tehenészetet működtető és a helyiekkel együttműködő, a helyi gazdákkal jó viszonyt ápoló Kft. **bérelte** az államtól. Ezekre a földekre a többi helyi gazdálkodó nem is pályázott. Az eddig használt földek nagy részét azonban elveszítették, és azokat nagyjából a **Kiss érdekeltségek,** másrészt **Spirk Milán,** a Flóra Kft. egykori mg. gépszerelője valamint **Karkus András Károly** – helyi információk szerint Spirk egyik hozzájuk bejelentett, ám vélelmezetten Fóton lakó Strohman-ja - nyerte. A marhatelep mellől elvitt legelőn Spirk mangalicát akar tartani, ám helyi információk szerint azt ma Quad-motorosok használják. A nagy nyilvánosságot kapott esettel az **NFA Ellenőrző Bizottságának** 2012. október végén készült, a földbérleti pályázatok visszasságait vizsgáló **jelentése** is foglalkozik, és egyebek mellett az alábbiakat állapítja meg: „[...] a területek nyertesei egy zirci család, valamint az egyik gazdasági társaságuk a több közül. A család a pályázatok kiírása idején még egy – a cégnyilvántartás szerint milliárdos árbevételű – Kft-vel (Eurovest Kft., a szerző) rendelkezett, amellyel szemben adótartozás miatt a NAV 2012. elején felszámolási eljárást indított. Szinte azonos pályázatot adtak be mindhárom név alatt, pénzügyi tervük rövid, tényeket nem tartalmaz, valamint a vállalásaik is azonosak, pl. a feldolgozó kapacitás kialakításánál ugyanazt a gépet írták be. Nagy hagyományokkal rendelkező őstermelőknek írják magukat, ezzel szemben, ha őstermelői igazolványuk volt is, betétlapjuk évek óta nem, azt csak a pályázat kiírása után váltották. Az általunk kifogásolt szubjektív pontozással mégis őket hozta ki az értékelő

bizottság nyertesként.” **Kiss József** mellett fia, **Kiss Norbert József** és cége a **Mondur Bt.** is pályázott. Valamennyi beadott pályázatuk nyert! Nagyesztergáron az 526 ha bérbe adott terület több mint 60%-át elvitték a helyi gazdák elől. **6 nyertes pályázattal** összesen **322 ha** – 3.988 aranykorona értékű – **területhez** jutottak. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 16!-szorososa**, a **Veszprém megyében** eddig bérbe adott **összes terület közel 16%-a**, az összes aranykorona érték több mint 15 %-a. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk - 41 és 76,5 ha között változva – **53,7 ha**, átlagos aranykorona értékük **12,3 AK/ha**. Ezen kívül – helyi információk szerint – a **Reguli Antal Szakképző Iskola** 60 ha-os tangazdaságának művelési és használati jogát is megszerezték, miután az iskola az azt korábban művelő Flóra Kft-vel a napokban szerződést bontott, és ugyancsak a Kiss érdekeltséggel kötött a területhasználatra megállapodást.

- **Kiss József:** Zircen élő vállalkozó, gépkereskedő (**Nagyesztergár:** HU21-31058, 56 ha szántó, összesen 935 aranykorona értékben);
 - **Kiss Norbert József:** Kiss József ugyancsak Zircen élő fia (**Nagyesztergár:** HU21-31061, HU21-31065, HU21-31066, 77 + 45 + 41 ha szántó + legelő, összesen 1.741 aranykorona értékben);
 - **Mondur Bt.:** Kiss József – vélhetően éppen földbérlet-pályázati céllal létrehozott, Zircen bejegyzett - cége (**Nagyesztergár:** HU21-31057, HU21-31062, 48 + 56 ha szántó + legelő, összesen 1.330 aranykorona értékben).
- **Magvas Antal:** Kislődön élő gazdálkodó. Kislődön **2 nyertes pályázattal** összesen **207 ha** – 2.003 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 10-szerese**, a **Veszprém megyében** eddig bérbe adott **összes terület több mint 10%-a**, az összes aranykorona érték közel 8%-a. A megszerzett földek nagy, összefüggő egységeket alkotnak, átlagos nagyságuk **104 ha**, átlagos aranykorona értékük **9,7 AK/ha**. (**Kislőd:** HU21-31071, HU21-31073, 99 + 109 ha szántó + legelő + kivett út).
 - **Flóra–Nagyesztergár Mg. Kft.:** a céget a Veszprémi Állami Gazdaság privatizálásakor alapította 14 helybeli család, és ez vette meg az ÁG egykori Nagyesztergári Kerületének központját és tehenészetét, és a körülötte lévő földeket is eddig ez a 250-es tehenészetet működtető és a helyiekkel együttműködő, a helyi gazdákkal jó viszonyt ápoló Kft. **bérelte** az államtól. Ezekre a földekre a többi helyi gazdálkodó nem is pályázott. Az eddig használt földek nagy részét azonban elveszítették, és azokat nagyrészt a **Kiss érdekeltségek**, másrészt **Spirk Milán**, a Flóra Kft. egykori mg. gépszerelője valamint **Karkus András Károly** – helyi információk szerint Spirk egyik hozzájuk bejelentett, ám vélelmezett Fóton lakó Strohmán-ja - nyerte. A marhatelep mellől elvitt legelőn Spirk mangalicát akar tartani, ám helyi információk szerint azt ma Quad-motorosok használják. A Flóra Kft. eddig a **Reguli Antal Szakképző Iskolával** is szerződéses kapcsolatban állt, ugyanis ez a cég művelte az iskola mezőgazdasági gépész képzést szolgáló tangazdaságának 60 hektáros területét is. A Kft. államtól bérelt területei nagy részének elvesztése után – néhány nappal ezelőtti, helyi információk szerint – most e tangazdasági területek művelési és használati jogát is elveszítette, a velük kötött művelési szerződést az iskola is felmondta, és szintén a **Kiss érdekeltséggel kötött** e feladat elvégzésére **megállapodást**. Így az eddig bérelt és művelt mintegy 500 hektáros területe jelentős részének elvesztésével az állattartás, a 250 tehén és szaporulata súlyos veszélybe került. A nagy nyilvánosságot kapott esettel az **NFA Ellenőrző Bizottságának** 2012. október végén készül, a földbérleti pályázatok visszasságait vizsgáló **jelentése** is foglalkozik. Megállapításai fentebb, a Kiss érdekeltség bemutatásánál olvashatók. A Kft. Bakonyánán és Nagyesztergáron a korábbi 500 ha-os bérleményhez képest **3 nyertes pályázattal** mindössze **138 ha** – 2.217 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a a **Veszprém megyében** eddig bérbe adott **összes terület mintegy 7%-a**, az összes aranykorona érték közel 9%-a. A megszerzett földek átlagos nagysága – 34 és 56 ha között változva - **45,7 ha**, átlagos aranykorona értékük **16,1 AK/ha**. (**Bakonyánána:** HU21-31067, 47 ha szántó, **Nagyesztergár:** HU21-31060, HU21-31069, 56 + 34 ha szántó + rét).
 - **Kises János:** Devecserben élő gazdálkodó. Kislődön és Magyarpolányban **3 nyertes pályázattal** összesen **109 ha** – 951 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 5-szöröse**, a **Veszprém megyében** eddig bérbe adott **összes terület több mint 5%-a**, az összes aranykorona érték közel 4%-a. A megszerzett földek átlagos nagysága – 27 és 42 ha között változva – **36,3 ha**, átlagos aranykorona értéke **8,8 AK/ha**. (**Kislőd:** HU21-31024, 27 ha szántó, **Magyarpolány:** HU21-31027, HU21-31028, 39 + 42 ha szántó + rét + legelő).
 - **JÁRÓNA Kft.:** Bakonyjákó székhelyű juhtartással foglalkozó, régi helybeli cég, amely Bakonyjákón és Nagytevelen **6 nyertes pályázattal** összesen **101 ha** – 871 aranykorona értékű – **területhez** jutott. Ez a VM által hangoztatott **20 ha-os országos átlagnak több mint 5-szöröse**, a **Veszprém megyében** eddig

bérbe adott **összes terület 5%-a**, az összes aranykorona érték mintegy 3%-a. A megszerzett földek átlagos nagysága – 6 és 33 ha között változva – **16,8 ha**, átlagos aranykorona értéke **8,6 AK/ha**. (**Bakonyjákó**: HU21-31054, HU21-31087, HU21-31088, HU21-31117, 33 + 8 + 17 + 6 ha szántó + rét + legelő + kivett út, **Nagytevel**: HU21-31004, HU21-31005, 17 + 20 ha legelő + kivett út).

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt szemlélteti a **8.3. táblázat** és a **8.3. ábra**.

8.3. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

Település	Bérleti egységek			
	száma		területe	
	összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Bakonyjákó	7	5	177	96
2. Bakonyháza	1	-	47	-
3. Bakonypölöske	1	-	35	-
4. Balatonfőkajár	1	-	11	-
5. Balatonvilágos	2	-	43	-
6. Barnag	1	-	7	-
7. Béb	1	-	17	-
8. Csabrendek	1	1	29	29
9. Csögle	1	-	13	-
10. Dáka	1	-	14	-
11. Devecser	1	-	24	-
12. Döbrönte	1	1	23	23
13. Farkasgyepű	4	2	92	31
14. Ganna	2	1	135	63
15. Herend	1	1	18	18
16. Kamond	1	-	17	-
17. Kislőd	7	5	406	370
18. Kiszőlős	1	-	17	-
19. Lovászpata	1	1	23	23
20. Magyarpolány	2	-	81	-
21. Nagycsád	1	-	10	-
22. Nagysztergár	11	5	526	204
23. Nagytevel	2	-	37	-
24. Nemesvámos	1	-	13	-
25. Noszlop	1	-	14	-
26. Olaszfalu	1	-	20	-
27. Pápa	1	1	26	26
28. Pápateszér	1	1	6	6
29. Pétfürdő	1	-	22	-
30. Tapolca	1	1	8	8
31. Tótvázsony	1	-	11	-
32. Városlőd	3	1	82	13
33. Zalameggyes	1	1	18	18
34. Zirc	1	1	6	6
A 34 település összesen	65	28	2.026	934

A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

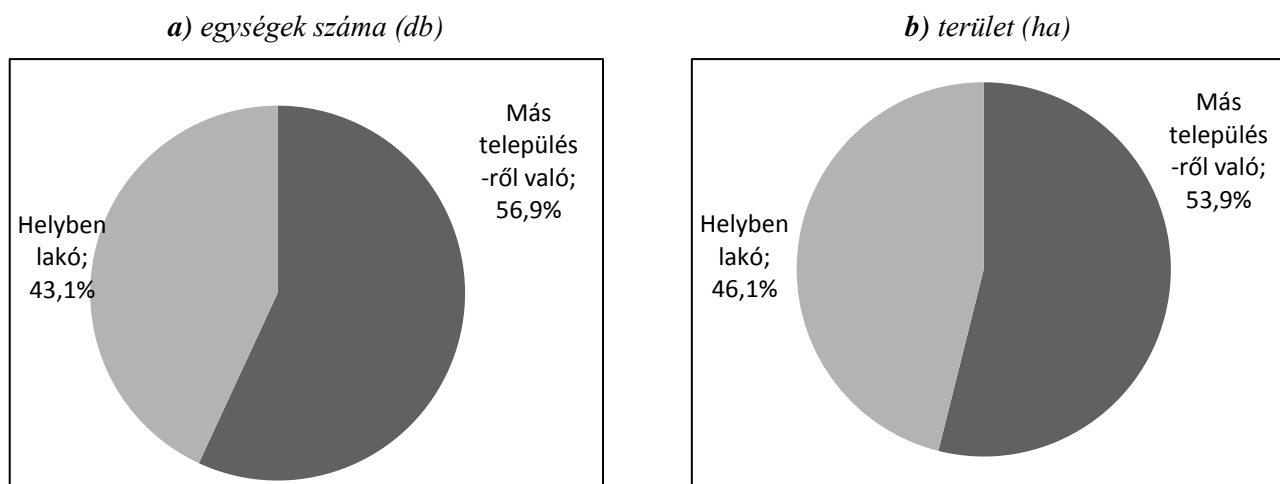
- A **34 település közül 15** esetében részesült a település földjeiből (legalább részben) **helyi lakos**, azaz az adott településen bejelentett állandó lakcímmel rendelkező személy vagy ott székelő cég, de ezek többsége is apró, szétszórt parcella.
- A 65 elnyerhető egységből **28** (43,1 %), a teljes 2.026 ha meghirdetett földterületből pedig **934 ha** (46,1 %) került **helyi lakosokhoz (8.3. ábra)**.

- A 11 db, **50 hektárnál nagyobb** területű parcella közül **helyben** lakó gazdálkodók **6-ot**, a **másutt** lakók **5-öt** nyertek el.

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy a **helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – a **bérbe adott területeknek kevesebb, mint felét tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a nagyobb részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltattak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímetek szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

8.3. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

➤ A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.

A 8.4. táblázat azokat a **vesztesnek tekinthető településeket** sorolja fel, ahol voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helyben lakó gazdálkodó családok nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.

A 8.5. táblázat és a **8.4. ábra** viszont **azokat a településeket** mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - **a legtöbb nyertes kikerült**, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

A táblázat és az ábra információi alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

- A területek több mint **75%-ának** bérleti jogát megszerző nyertes pályázók az összesen érintett **32 település közül** mindössze **8 településről** kerülnek ki.
- A rangsor élén **Kislőd** található, amelynek pályázói 5 nyertes pályázattal **370 ha** bérleti jogát szerezték meg. Ezt a települést szorosan követi **Zirc**, amelynek pályázói 7 nyertes pályázattal **322 ha** bérleti jogát szerezték meg. E két település pályázói szerezték meg a megyében eddig bérbe adott területek **34,2%-át**.
- Az élen álló 6 település - sorrendben **Kislőd, Zirc, Nagyesztergár, Devecser, Bakonyjákó** és **Pápa**-messze kimagaslik, a 65-ből nyertes **34 pályázatával**, és az ezekkel megszerzett **1.414 hektárnyi** bérbe kapott területtel, ami a megyében eddig bérbe adott 2.026 területeknek közel **70%-a!**

- A bérbe adott területek további 3–4 %-át, azaz 60-80 hektárnyi föld bérleti jogát - csökkenő sorrendben – **Noszlop** és **Ganna**, míg 60 hektár alatti földterület bérleti jogát további 24 település sikeres pályázói nyerték.

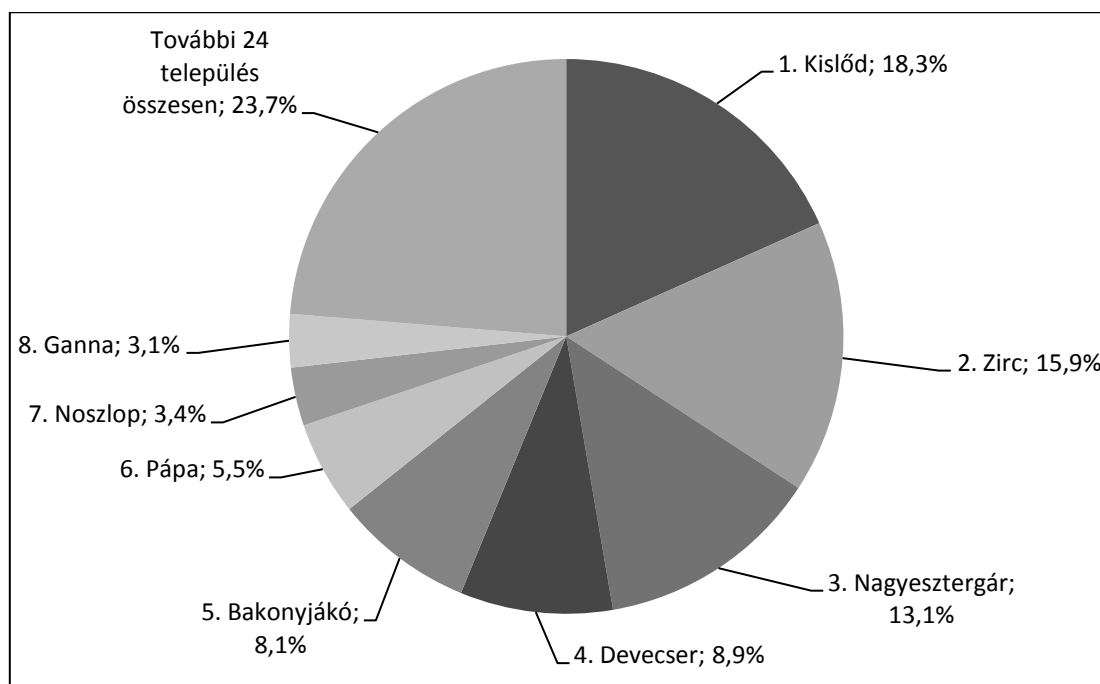
8.4. táblázat: Azok a települések, ahol a helybeli pályázók nem jutottak állami földbérlethez

Település	Eredményes pályázatok	
	(db)	(ha)
1. Magyarpolány	2	81
2. Bakonyháza	1	47
3. Balatonvilágos	2	43
4. Nagytevel	2	37
5. Bakonypölöske	1	35
6. Devecser	1	24
7. Pétfürdő	1	22
8. Olaszfalu	1	20
9. Béb	1	17
10. Kamond	1	17
11. Kisszőlős	1	17
12. Dáka	1	14
13. Noszlop	1	14
14. Csögle	1	13
15. Nemesvámos	1	13
16. Balatonfőkajár	1	11
17. Tótvázsony	1	11
18. Nagycsád	1	10
19. Barnag	1	7
A 19 vesztes település összesen	21	453

8.5. táblázat: A nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása (%) az elnyert terület alapján

A nyertesek lakhelye/székhelye	Bérleti egységek			
	száma (db)	összes (ha)	területe arány (%)	
			településenkénti	halmozott
1. Kislőd	5	370	18,3	18,3
2. Zirc	7	322	15,9	34,2
3. Nagyesztergár	7	266	13,1	47,3
4. Devecser	4	180	8,9	56,2
5. Bakonyjákó	8	165	8,1	64,3
6. Pápa	3	111	5,5	69,8
7. Noszlop	2	69	3,4	73,2
8. Ganna	1	63	3,1	76,3
9. Mezőlak	1	35	1,8	78,1
10. Litér	1	34	1,8	79,9
11. Kerta	2	33	1,8	81,7
12. Farkasgyepű	2	31	1,7	83,4
13. Bakonybél	1	30	1,6	85,0
14. Csabrendek	1	29	1,5	86,5
15. Kup	2	27	1,4	87,9
16. Kolontár	1	24	1,2	89,1
17. Döbrönte	1	23	1,1	90,2
18. Lovászpátona	1	23	1,1	91,1
19. Berhida	1	22	1,1	92,2
20. 20.-32. További 13 település összesen	14	159	7,8	-
A 32 település mindösszesen	65	2.026	100,0	100,0

8.4. ábra: A Veszprém megyei nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása az elnyert terület alapján

➤ **Mellékletek**

1. melléklet: A Veszprém megyei nyertesek és bérbe kapott területeik fontosabb adatai

Forrás: az NFA honlapján közzétett hivatalos adatok (2012. december 15-ei állapot)

❖ **1.200 ha fölötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

❖ **300 - 1.200 ha közötti nyertes érdekeltség és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
1.) Kissék (8420 Zirc, Hóvirág u. 57.)							
• Kiss József							
HU21-31058	Veszprém	Nagyesztergár	55,7	935	16,8	szántó	2012.02.22.
• Kiss Norbert József							
HU21-31061	Veszprém	Nagyesztergár	76,5	786	10,3	szántó, legelő	2012.02.22.
HU21-31065	Veszprém	Nagyesztergár	45,0	627	13,9	szántó, legelő	2012.02.22.
HU21-31066	Veszprém	Nagyesztergár	41,0	328	8,0	legelő	2012.02.22.
• Mondur Bt.							
HU21-31057	Veszprém	Nagyesztergár	47,6	564	11,8	szántó	2012.02.14.
HU21-31062	Veszprém	Nagyesztergár	56,1	766	13,7	szántó, legelő	2012.02.22.
Kissék összesen			321,9	3.988	12,4	szántó, legelő	2012. 02.14 – 02.22.

❖ **100 - 300 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók**

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
2.) Magvas Antal (8446 Kislőd, Bocskay u. 13.)							
HU21-31071	Veszprém	Kislőd	98,5	737	7,5	szántó, legelő	2012. 04.05.
HU21-31072	Veszprém	Kislőd	108,8	1.266	11,6	szántó, legelő, kivett út	2012. 04.05.
Magvas Antal összesen			207,3	2.003	9,7	szántó, legelő, kivett út	2012. 04.05.
3.) Flóra – Nagyesztergár Mg. Kft. (8415 Nagyesztergár, Radnóti M. u. 45.)							
HU21-31067	Veszprém	Bakonyháza	47,4	687	14,5	szántó	2012. 02.08.
HU21-31060	Veszprém	Nagyesztergár	55,7	935	16,8	szántó	2012. 03.19.
HU21-31069	Veszprém	Nagyesztergár	34,4	595	17,3	szántó, rét	2012. 06.11.
Flóra - Nagyesztergár Mg. Kft. össz.			137,5	2.217	16,1	szántó, rét	2012. 02.08 – 06.11.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
4.) Kises János (8460 Devecser, Rákóczi u. 15.)							
HU21-31024	Veszprém	Kislőd	27,2	344	12,6	szántó	2012.02.22.
HU21-31027	Veszprém	Magyarpolány	39,2	166	4,2	rét, legelő	2012.02.22.
HU21-31028	Veszprém	Magyarpolány	42,1	441	10,5	rét, legelő	2012.02.22.
Kises János összesen			108,5	951	8,8	szántó, rét, legelő	2012.02.22.
5.) JÁRÓNA Kft. (8581 Bakonyjákó, Járiföld hrsz. 120/2.)							
HU21-31054	Veszprém	Bakonyjákó	33,2	207	6,2	rét, legelő, szántó	2012. 02.14.
HU21-31087	Veszprém	Bakonyjákó	7,9	126	16,0	szántó, legelő	2012. 05.15.
HU21-31088	Veszprém	Bakonyjákó	16,9	175	10,3	szántó, legelő, kivett út	2012. 06.18.
HU21-31117	Veszprém	Bakonyjákó	5,9	122	20,6	szántó	2012. 05.15.
HU21-31004	Veszprém	Nagytevel	16,6	63	3,8	legelő, kivett út	2012. 02.08.
HU21-31005	Veszprém	Nagytevel	20,4	178	8,7	legelő	2012. 02.08.
JARÓNA Kft. összesen			100,9	871	8,6	szántó, rét, legelő, kivett út	2012. 02.08. – 06.18.

❖ 50 - 100 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
6.) Spirk + Karkus (8415 Nagyesztergár, Radnóti M. u. 40.)							
• Spirk Milán							
HU21-31059	Veszprém	Nagyesztergár	35,0	428	12,2	szántó	2012.02.22.
HU21-31063	Veszprém	Nagyesztergár	41,0	328	8,0	legelő	2012.02.22.
• Karkus András Károly							
HU21-31090	Veszprém	Olaszfalu	20,1	195	9,7	legelő	2012. 05.15.
Spirk + Karkus összesen			96,1	951	9,9	szántó, legelő	2012.02.22. – 05.15.
7.) Első Magyar Borház – Szeremley Birtok Kft. (8446 Kislőd, Kossuth L. u. 22.)							
HU21-31025	Veszprém	Kislőd	69,0	1.234	17,9	szántó	2012.02.22.
HU21-31073	Veszprém	Kislőd	21,7	69	3,2	legelő	2012.04.05.
Szeremley Birtok Kft. összesen			90,7	1.303	14,4	szántó, legelő	2012. 02. 22. – 04.05.
8.) Polt Olivér (8446 Kislőd, Kossuth L. u. 8.)							
HU21-31023	Veszprém	Kislőd	72,0	1.494	20,8	szántó	2012.02.22.
Polt Olivér összesen			72,0	1.494	20,8	szántó	2012.02.22.
9.) GALLUS Baromfitenyésztő Kft. (8460 Devecser, Levente telep 1.)							
HU21-31018	Veszprém	Ganna	71,7	619	8,6	szántó, rét, kivett út	2012.02.22.
GALLUS Baromfiteny. Kft. összesen			71,7	619	8,6	szántó, rét, kivett út	2012.02.22.
10.) Kiss Tivadar (8456 Noszlop, Zalka M. u. 20.)							
HU21-31006	Veszprém	Városlöd	40,9	176	4,3	legelő, kivett út	2012.02.22.
HU21-31009	Veszprém	Városlöd	28,3	52	1,8	legelő, kivett út	2012.02.22.
Kiss Tivadar összesen			69,1	238	3,4	legelő, kivett út	2012.02.22.
11.) Majorné Novák Annamária (8598 Pápa, Tapolcafői u. 26.)							
HU21-31085	Veszprém	Bakonyjákó	67,8	912	13,5	szántó, kivett út	2012.06.18.
Majorné Novák Annamária összesen			67,8	912	13,5	szántó, kivett út	2012.06.18.
12.) Nagy Ottó (8597 Ganna, Fő u. 40.)							
HU21-31019	Veszprém	Ganna	63,2	432	6,8	szántó, legelő, kivett út	2012.02.22.
Nagy Ottó összesen			63,2	432	6,8	szántó, legelő, kivett út	2012.02.22.

❖ 20 - 50 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
13.) Csizmadia Balázs és Horváth Ágnes (8500 Pápa, Gyirmóti u. 33.)							
• Csizmadia Balázs							
HU21-31038	Veszprém	Béb	17,0	339	20,0	szántó, legelő	2012. 02. 14.
• Horváth Ágnes							
HU21-31039	Veszprém	Pápa	26,1	422	16,1	szántó, rét, kivett árok	2012. 02. 02.
Csizmadia B. és Horváth Á. összesen			43,1	761	17,7	szántó, rét, legelő, kivett árok	2012. 02. 02. – 02.14.
14.) Hanich Zalán (8415 Nagyesztergár, Anyos Pál u. 18.)							
HU21-31039	Veszprém	Nagyesztergár	37,8	602	15,9	szántó, legelő, kivett árok	2012. 02.22.
Hanich Zalán összesen			37,8	602	15,9	szántó, legelő, kivett árok	2012. 02.22.
15.) Baki Róbert (8514 Mezőlak, Ady E. u. 53.)							
HU21-31013	Veszprém	Bakonypölöske	34,7	311	8,9	szántó, legelő	2012. 02.24.
Baki Róbert összesen			34,7	311	8,9	szántó, legelő	2012. 02.24.
16.) Szedlák Bernadett (8196 Litér, Árpád u. 7.)							
HU21-31092	Veszprém	Balatonvilágos	34,1	1.007	29,5	szántó	2012. 05.15.
Szedlák Bernadett összesen			34,1	1.007	29,5	szántó	2012. 05.15.

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
17.) Bolla László (8492 Kerta, Somló u. 27.)							
HU21-31031	Veszprém	Kamond	16,5	331	20,0	rét, kivett út, árok	2012. 02.14.
HU21-31032	Veszprém	Kisszőlős	16,8	283	16,9	szántó	2012. 02.14.
Bolla László összesen			33,3	614	18,4	szántó, rét, kivett út, árok	2012. 02.14.
18.) Schlecht Gyula (8581 Bakonyjákó, Úttörő u. 14.)							
HU21-31082	Veszprém	Bakonyjákó	32,5	220	6,8	szántó, rét	2012. 06.18.
Schlecht Gyula összesen			32,5	220	6,8	szántó, rét	2012. 06.18.
19.) Takácsné Légrádi Edina (8581 Bakonyjákó, Úttörő u. 4.)							
HU21-31010	Veszprém	Farkasgyepű	31,4	342	10,9	szántó	2012. 02.14.
Takácsné Légrádi Edina összesen			31,4	342	10,9	szántó	2012. 02.14.
20.) Tánton László (8582 Farkasgyepű, Hunyadi J. u. 7.)							
HU21-31011	Veszprém	Farkasgyepű	15,2	197	13,0	szántó, legelő	2012. 02.14.
HU21-31022	Veszprém	Farkasgyepű	15,5	146	9,4	szántó, legelő, kivett út	2012. 02.14.
Tánton László összesen			30,7	343	11,2	szántó, legelő, kivett út	2012. 02.14.
21.) Szentgyörgyvölgyi Péter (8427 Bakonybél, Páskom u. 32.)							
HU21-31012	Veszprém	Farkasgyepű	30,2	421	13,9	szántó	2012. 02.01.
Szentgyörgyvölgyi Péter összesen			30,2	421	13,9	szántó	2012. 02.01.
22.) Kenyeres Károly (8474 Csabrendek, Rózsa u. 39.)							
HU21-31029	Veszprém	Csabrendek	28,6	619	21,6	szántó, rét, legelő	2012. 02.22.
Kenyeres Károly összesen			28,6	619	21,6	szántó, rét, legelő	2012. 02.22.
23.) Varga Imre (8595 Kup, Fő u. 74.)							
HU21-31084	Veszprém	Bakonyjákó	13,0	121	9,3	szántó, legelő	2012. 05.15.
HU21-31046	Veszprém	Noszlop	13,7	130	9,5	szántó, rét, legelő	2012. 02.22.
Varga Imre összesen			26,7	251	9,4	szántó, rét, legelő	2012. 02.22. – 05.15.
24.) Fuchs Gábor (8468 Kolontár, Bezerédi u. 19.)							
HU21-31081	Veszprém	Devecser	24,0	486	20,3	rét	2012. 05.15.
Fuchs Gábor összesen			24,0	486	20,3	rét	2012. 05.15.
25.) Piller Péter (8597 Döbrönte, Fő u. 16.)							
HU21-31020	Veszprém	Döbrönte	23,2	290	12,5	szántó, legelő	2012. 02.14.
Piller Péter összesen			23,2	290	12,5	szántó, legelő	2012. 02.14.
26.) Tóth Szabolcs (8553 Lovászpata, Május 1. u. 10.)							
HU21-31035	Veszprém	Lovászpata	22,6	539	23,9	szántó	2012. 02.14.
Tóth Szabolcs összesen			22,6	539	23,9	szántó	2012. 02.14.
27.) Németh Zsolt (8181 Berhida, Ősi út 34.)							
HU21-31044	Veszprém	Pétfürdő	21,9	226	10,3	rét	2012. 02.14.
Németh Zsolt összesen			21,9	226	10,3	rét	2012. 02.14.

❖ 10-20 ha közötti nyertes érdekeltségek és pályázók

Azonosító (NFA kód)	Megye	Település	Terület (ha)	Összes AK érték	Átlagérték (AK/ha)	Művelési ág	Hirdetmény dátuma
29.) Kiss Norbert Ivó (8130 Enying Munkácsi M. u. 16.)							
HU21-31080	Veszprém	Balatonfőkajár	10,7	310	29,0	szántó	2012. 05.15.
HU21-31093	Veszprém	Balatonvilágos	8,4	278	33,0	szántó	2012. 05.15.
Kiss Norbert Ivó összesen			19,1	588	30,8	szántó	2012. 05.15.
30.) Tudja Roland (8476 Zalaszegvár, Jókai u. 5.)							
HU21-31093	Veszprém	Zalamegyes	18,4	155	8,4	szántó, legelő, rét	2012. 02.14.
Tudja Roland összesen			18,4	155	8,4	szántó, legelő, rét	2012. 02.14.
31.) NYIRMA Kft + GRUBER 98 Bt. (PJT) (8440 Herend, Táncsics u. 43.)							
HU21-31040	Veszprém	Herend	17,6	253	14,4	szántó, rét	2012. 02.14.
NYIRMA Kft + GRUBER 98 Bt. össz.			17,6	253	14,4	szántó, rét	2012. 02.14.
32.) Varga Balázs (8512 Nyárad, Kossuth u. 40.)							
HU21-31034	Veszprém	Dáka	13,5	342	25,3	szántó	2012. 02.14.
Varga Balázs összesen			13,5	342	25,3	szántó	2012. 02.14.
33.) Kozma Péter (8200 Veszprém, Veszprémvölgyi u. 64.)							
HU21-31049	Veszprém	Nemesvámos	13,3	207	15,6	szántó	2012. 02.14.
Kozma Péter összesen			13,3	207	15,6	szántó	2012. 02.14.
34.) Üregi Lőrinc (8445 Városlőd, Táncsics M. u. 8.)							
HU21-31049	Veszprém	Városlőd	13,2	213	16,1	szántó	2012. 02.14.
Üregi Lőrinc összesen			13,2	213	16,1	szántó	2012. 02.14.
35.) Bolla László (8292 Kerta, Somló u. 27.)							
HU21-31043	Veszprém	Csögle	13,0	187	14,4	szántó	2012. 02.22.
Bolla László összesen			13,0	187	14,4	szántó	2012. 02.22.
36.) Györiványi Dániel (8294 Kapolcs, Dózsa Gy. u. 40.)							
HU21-31042	Veszprém	Tótvázsony	11,5	184	16,1	szántó	2012. 02.14.
Györiványi Dániel összesen			11,5	184	16,1	szántó	2012. 02.14.

2. melléklet: Veszprém megye állami földbérleti adatainak összesítő áttekintése

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 felett	
érdekltség (db)	6	8	15	7	4	1	-	41
pályázó (db)	6	8	17	7	4	3	-	45
szereződés (földrészlet) (db)	6	9	20	10	14	6	-	65
terület (ha)	44	120	475	511	554	322	-	2.026
aranykorona érték (AK)	944	2.129	7.227	5.754	6.042	3.988	-	26.084

9. A nyolc megye összevont értékelése

2012. december 15-éig az NFA közel 2.500 pályázati egységben, mintegy 40.000 hektáron, 688.000 aranykorona értékű állami földterületre hirdetett földbérleti pályázatot. Ebből **1.103** eredményes pályázattal összesen **21.881 ha** – több mint **395.000 AK** értékű - állami földterületet adott bérbe. Az összes meghirdetethez képest az eredményesen bérbe adott területek aránya a pályázati egységek számát tekintve 44%, a területnagyságot illetően 55%, a földértékre (AK) vonatkozóan pedig 58%, vagyis a 2012 végéig megpályázott állami földterületek 42-56%-a még bérlőre vár. Ezek összefoglaló adatait a **9.1. táblázat** tartalmazza.

9.1. táblázat: Az állami földbérleti pályázatok összesített sarokszámai

Pályázat állapota	Pályázat- szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
1. Eredményes	1.103	21.881	19,8	395.132	18,1
2. Eredménytelen	291	2.353	8,1	38.896	16,5
3. Folyamatban	1.099	15.773	14,4	253.669	16,1
4. Összesen	2.493	40.006	16,1	687.697	17,2
5. Eredményes arány (%) (1./4.)	44	55	-	58	-

Ez a **IV. jelentés** a vizsgált **8 megyében, 2012. december közepéig** bérbe adott valamennyi állami terület aktualizált hivatalos adatai - megyénkénti valamint közös - **elemzésének eredményeit**, az azokból levonható, általánosítható tanulságokat **tartalmazza**. Az elemzésbe azok a megyék kerültek, amelyekben az eredményesen bérbe adott terület nagysága meghaladta az 500 hektárt.

A jelentés 814 eredményes pályázatot (mintegy 74 %-ot), több mint **18.600 ha-t** (több mint 85 %-ot) és közel **343.000 AK-t** (közel 87 %-ot) **ölel fel, a feldolgozottság** tehát **csaknem teljes körű** (74-87%-os). Ez a feldolgozottsági fok messzemenően elégséges és alkalmas arra, hogy megalapozott következtetéseket vonjunk le belőle az állami földbérleti rendszer eddigi menetéről és első évi eredményeiről. Összefoglaló sarokszámait a **9.2. táblázat** tartalmazza.

9.2. táblázat: Az eredményes állami földbérleti pályázatok összesített sarokszámai

Pályázat	Szám (db)	Terület		Földérték	
		összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
1. Jelen tanulmányban vizsgált	814	18.616	22,9	342.854	18,4
2. Jelen tanulmányban nem vizsgált	289	3.265	11,3	52.278	16,0
3. Összes eredményes	1.103	21.881	19,8	395.132	18,1
4. Vizsgált aránya (%) (1./3.)	74	85	-	87	-

A vizsgálatba vont eredményes állami földbérleti pályázatok megyénkénti megoszlása a **9.3. táblázat** foglalja össze.

9.3. táblázat: A vizsgálatba vont eredményes állami földbérleti pályázatok megyénkénti megoszlása

Megnevezés	Megyék								Összesen
	Baranya	Békés	B.A.Z.	Csongrád	Fejér	Heves	J.N.Sz.	Veszprém	
Érdekltség (db)	40	106	69	9	34	30	131	42	461
Pályázó (fő/db)	44	109	77	9	54	31	134	45	503
Pályázat (db)	54	167	148	19	109	49	203	65	814
Földterület (ha)	1.135	2.074	4.789	1.197	5.346	808	1.240	2.026	18.616
Földérték (Aranykorona)	13.450	46.900	63.044	28.795	121.588	15.178	27.815	26.084	342.854

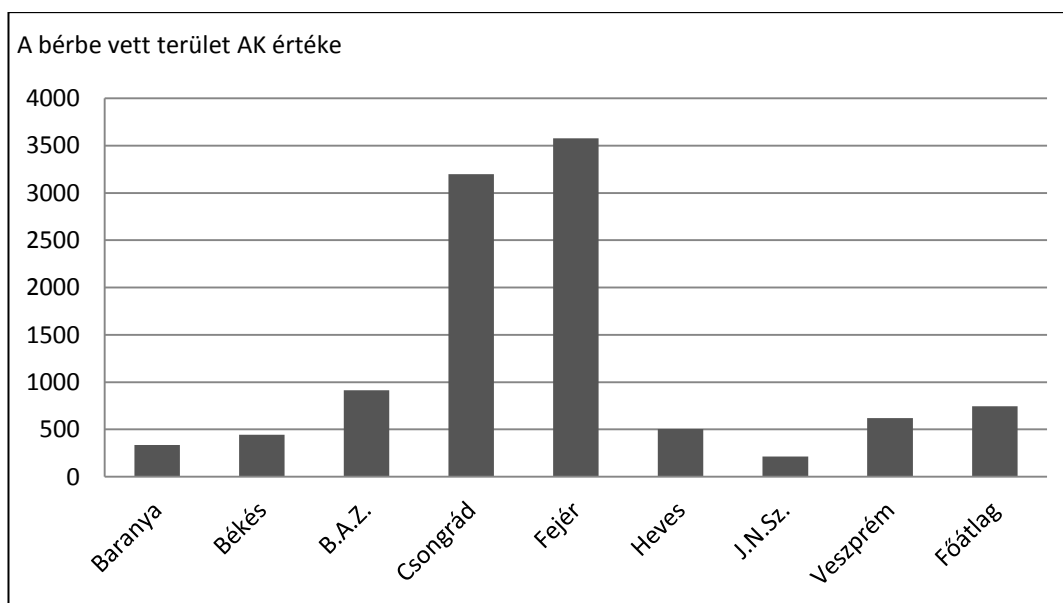
A táblázat adatai alapján az állapítható meg, hogy az első évben pályázati úton bérbe adott **területek nagyságát és földértékét** illetően egyaránt **Fejér megye** vezet a sort a bérbe adott mintegy 5.350 hektárjával és közel 122.000 AK értékével. Ez az eddig bérbe adott összes területnek 24,4%-a, a földértéknek pedig 30,8%-a. **Az első évben bérbe adott területnek tehát mintegy 1/4-ede!, a földértéknek pedig 1/3-ada!** Fejér megyében található. E megyét sorrendben **B.A.Z., Békés** és **Veszprém** megye követi.

A **9.4. táblázat** valamint a **9.1. és 9.2. ábra** egy-egy nyertes érdekltség fajlagos mutatóit, vagyis átlagos pályázó- és pályázat számát, elnyert területét és annak AK értékét foglalja össze.

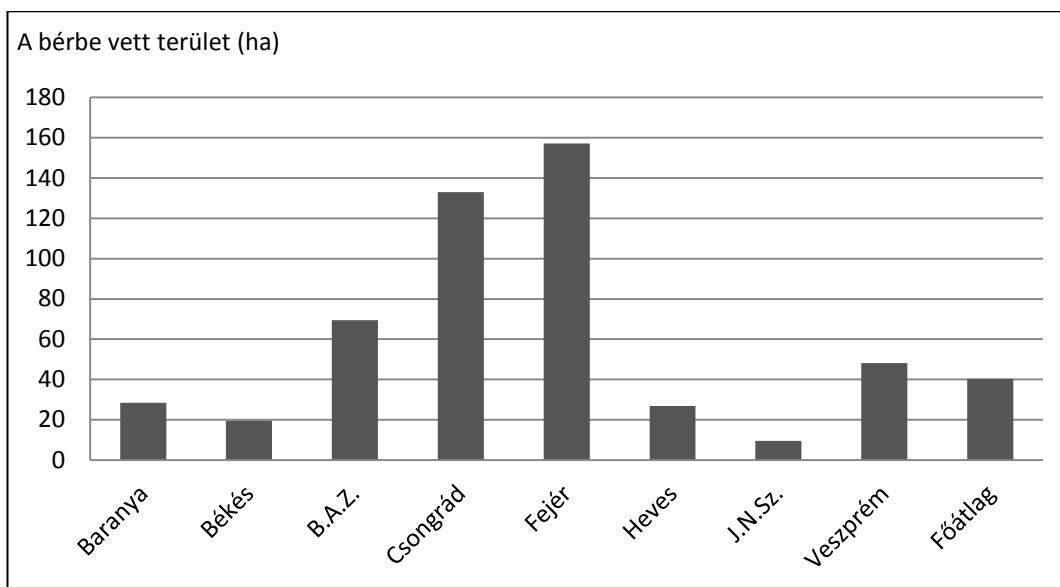
9.4. táblázat: Az állami földbérleti pályázatokon sikeres érdekltségek néhány fajlagos mutatójának megyénkénti átlaga

Megnevezés	Megyék								Főátlag
	Baranya	Békés	B.A.Z.	Csongrád	Fejér	Heves	J.N.Sz.	Veszprém	
Pályázó (fő/érdekltség)	1,1	1,0	1,1	1,0	1,6	1,0	1,0	1,1	1,1
Pályázat (db/érdekltség)	1,4	1,6	2,2	2,1	3,2	1,6	1,5	1,5	1,8
Földterület (ha/érdekltség)	28,4	19,6	69,4	133,0	157,2	26,9	9,5	48,2	40,4
Földérték (AK/érdekltség)	336,3	442,5	913,7	3.199,4	3.576,1	505,9	212,4	621,0	743,7

9.1. ábra: Az egy-egy érdekltség által elnyert átlagos földérték (AK/érdekltség)

9.2. ábra: Az egy-egy érdekeltség által elnyert átlagos földterület (ha/érdekeltség)

A táblázat és az ábrák adatai alapján az alábbi néhány összegző megállapítás tehető.

- **Egy-egy érdekeltség átlagosan** 1,1 pályázóval és 1,8 nyertes pályázattal **40,4 ha** – 744 AK értékű – állami földterület bérleti jogát szerezte meg.
- Ezt az átlagot 3 megye mutatói jelentősen meghaladják. A sort e tekintetben is **Fejér megye** vezeti, ahol egy-egy érdekeltség átlagosan 1,6 pályázóval és 3,2 nyertes pályázattal **157,2! ha** – 3.576! AK értékű – földbérlethez jutott, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak közel 8-szorosa.
- Ezt követi – ugyancsak átlag feletti fajlagos mutatókkal – **Csongrád** és **B.A.Z.** megye, a maga érdekeltségenkénti 2,1-2,2 nyertes pályázatával és **70-130 ha-os** bérbe kapott átlagterületével, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak ugyancsak 3,5-6,5-szöröse.

Még érdekesebb a kép, ha azt vizsgáljuk, hogy **a legnagyobbak**, a 100 ha feletti nyertesek („az olimpiai bajnokok”), illetve **a legkisebbek**, a 20 ha alatti („átlagjavító”) nyertesek **milyen arányban** is jutottak állami földbérlethez. Erre vonatkozóan a **9.5.**, **9.6.** és **9.7. táblázat** valamint a **9.3. ábra** ad összegzett információkat.

9.5. táblázat: A 100 ha feletti nyertesek -, az olimpiai bajnokok” – megyénkénti megoszlása

Megnevezés	Megyék								Összesen
	Baranya	Békés	B.A.Z.	Csongrád	Fejér	Heves	J.N.Sz.	Veszprém	
Érdekeltség (db)	3	4	13	1	9	2	-	5	37
Pályázó (fő/db)	5	5	18	1	27	3	-	7	66
Pályázat (db)	12	10	69	11	76	12	-	20	210
Földterület (ha)	465	623	3.315	1.014	4.557	257	-	876	11.107
Földérték (AK)	5.650	13.904	40.634	23.867	107.394	5.489	-	10.030	206.968

9.6. táblázat: A 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek megyénkénti megoszlása

Megnevezés	Megyék								Összesen
	Baranya	Békés	B.A.Z.	Csongrád	Fejér	Heves	J.N.Sz.	Veszprém	
Érdekeltség (db)	26	78	42	3	10	15	120	14	308
Pályázó (fő/db)	26	79	43	3	10	15	121	14	311
Pályázat (db)	27	108	55	3	12	15	176	15	411
Földterület (ha)	233	547	829	47	117	160	748	164	2.845
Földérték (Aranykorona)	3.256	13.272	11.870	1.269	2.322	2.948	16.919	3.073	54.929

9.7. táblázat: A vizsgálatba vont eredményes állami földbérleti pályázatok arányai és aránytalanságai

A.) 100 ha feletti nyertesek - „az olimpiai bajnokok”

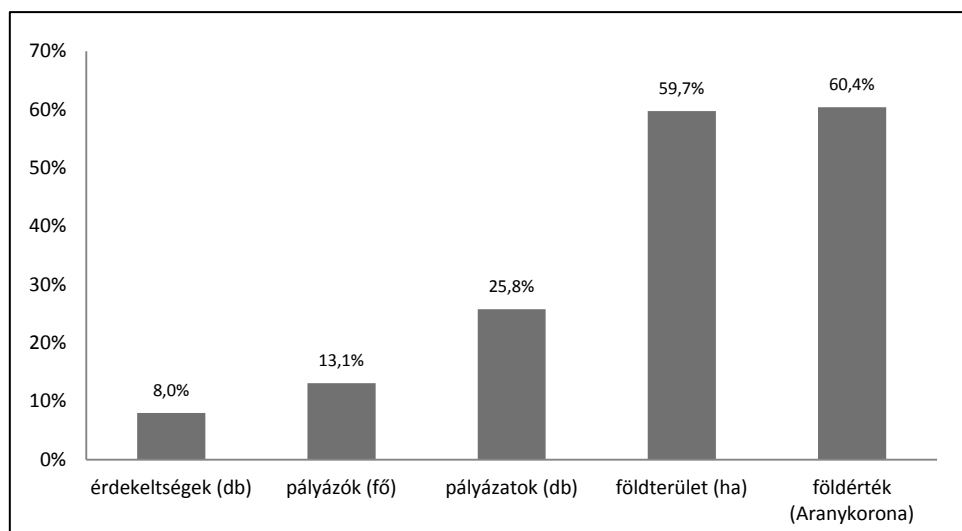
Megnevezés	Összes	100 ha feletti	100 ha feletti (%)
	nyertes		
Érdekeltség (db)	461	37	8,0
Pályázó személy/cég (fő/db)	503	66	13,1
Pályázat (db)	814	210	25,8
Földterület (ha)	18.616	11.107	59,7
Földérték (összes Aranykorona)	342.854	206.968	60,4

B.) 20 ha alatti „átlagjavító” nyertesek

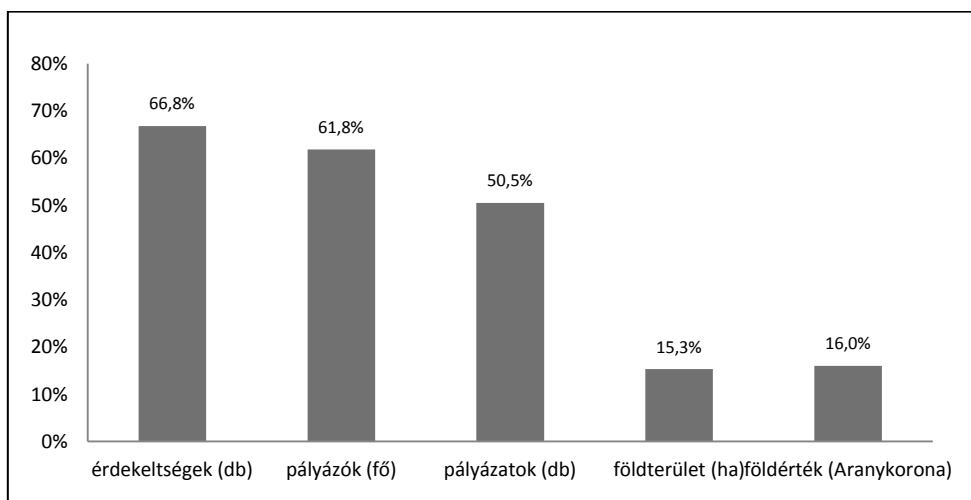
Megnevezés	Összes	20 ha alatti	20 ha alatti (%)
	nyertes		
Érdekeltség (db)	461	308	66,8
Pályázó személy/cég (fő/db)	503	311	61,8
Pályázat (db)	814	411	50,5
Földterület (ha)	18.616	2.845	15,3
Földérték (összes Aranykorona)	342.854	54.929	16,0

9.3. ábra: Arányok és aránytalanságok a vizsgált megyék állami földbérleti pályázataiban

A.) A 100 ha fölötti 37 nyertes érdekeltség aránya (%)

B.) A 20 ha alatti 308 nyertes érdekeltség aránya (%)

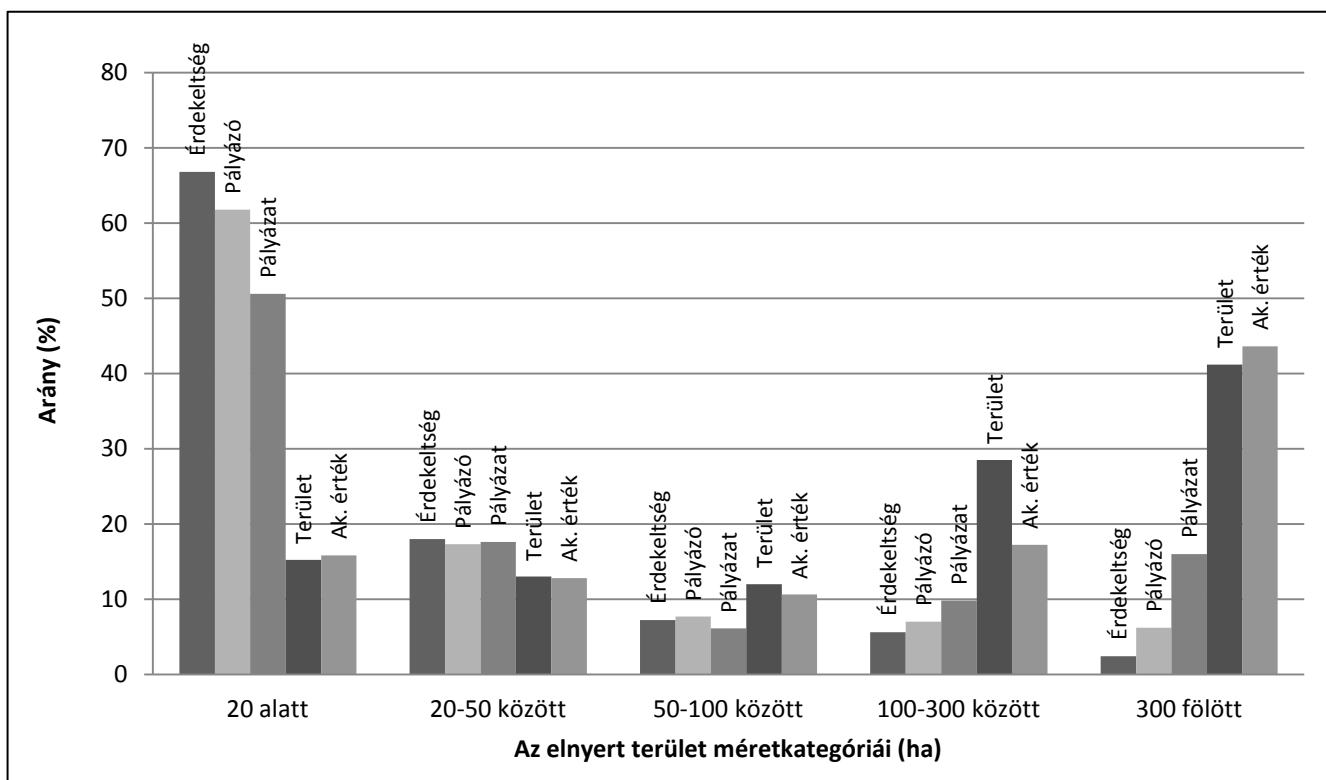

A táblázatok és az ábrák alapján az alábbi fontosabb összegző megállapítások tehető.

- A „felsőház”, a legnagyobbak, a **37 db** – 100 ha feletti – **nyertes érdekeltség** 66 pályázója az összes, 461 nyertes érdekeltség mindössze **8%-a!**, az összes, 503 nyertes pályázónak pedig 13%-a a nyertes pályázatok mintegy 26%-ával **az összes földterület és földérték mintegy 60%-ának! bérleti jogát megszerezte.**
- Ez az **átlagos** „felsőházi” dominancia - vagyis hogy **a felső 8% viszi a bérbe adott terület 60%-át** - egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. **Csongrádban pl.** a felső **11%** a terület **85%-ának**, **Fejérben a 27%** a terület ugyancsak **85%-ának**, vagy pl. **Borsodban** a felső **19%** a terület **69%-ának** 20 éves bérleti jogát megszerezte. De pl. a **békési felsőházi 4/30 %-os**, a **hevesi 7/32%-os** vagy a **baranyai 8/41%-os**, illetve a **veszprémi 12/43%-os** területnyerési arány ugyancsak megdöbbentő.
- Az „alsóház”, az átlagjavító kicsik, a **308 db** – 20 ha alatti – **nyertes érdekeltség** 311 pályázója az összes nyertes érdekeltség **67%-a!**, az összes nyertes pályázó 62%-a a nyertes pályázatok felével **az összes földterület és földérték mindössze 15-16%-ának! bérleti jogát megszerezte meg.**
- Ez az **átlagos** „alsóházi” eredmény - vagyis hogy **az alsó 67% a bérbe adott területnek csupán 15-16%-ához jut** - egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. **Csongrádban pl.** az alsó **33%** a területnek csupán **4%-át**, **Fejérben a 29%** a területnek csupán **2%-át**, vagy pl. **Borsodban** az alsó **61%** a területnek mindössze **17%-át** tudta megszerezni. De pl. a **békési alsóházi 74/26 %-os**, a **hevesi 50/20%-os** vagy a **baranyai 65/21%-os**, illetve a **veszprémi 33/8%-os** területnyerési arány ugyancsak megdöbbentő.

A **9.4. ábra** a nyertesek és az általuk elnyert területek jellemzőinek méretkategóriák szerinti %-os megoszlását, osztálygyakoriságát szemlélteti.

9.4. ábra: A nyertes érdekeltségek és jellemzőik méretkategóriák szerinti megoszlása (osztálygyakoriság, %)

Az ábra igen szemléletesen mutatja be azt a pályázati tendenciát, amelyben sok nyertes pályázó igen kis földterületek, igen kevés nyertes pályázó viszont nagy földterületek bérleti jogához jut. A kisebb nyertes méretkategóriáktól az egyre nagyobbak felé haladva ugyanis a nyertes érdekeltségek és pályázók számaránya rohamosan csökken, ám az általuk elnyert termőföld területe és Aranykorona értéke viszont egyre jobban emelkedik. A sok kicsi és a kevés nagy terület persze egy igen jól hangzó és a VM által gyakran emlegetett 20 ha körüli átlagot ad.

➤ **A legnagyobb nyertes érdekeltségek - „az olimpiai bajnokok”**

A **9.8. táblázat** annak a messze kimagasló 11 db – 300 ha-t is meghaladó állami földbérlethez jutott – érdekeltségnek a fő mutatóit foglalja össze, amelyek az összes bérbe adott területnek több mint 40%-t megszerezték, a **9.5. ábra** pedig az elnyert termőföld Aranykorona értékének és területének köztük való megoszlását szemlélteti.

A táblázat és az ábra szemléletesen mutat rá néhány olyan döbbenetes tényre, amelyek **egyértelműen cáfolják** a kis, közepes családi gazdaságok 1-1 nyertes pályázattal, átlagosan 20 hektáros földbérlethez juttatásáról szóló **VM állítást**.

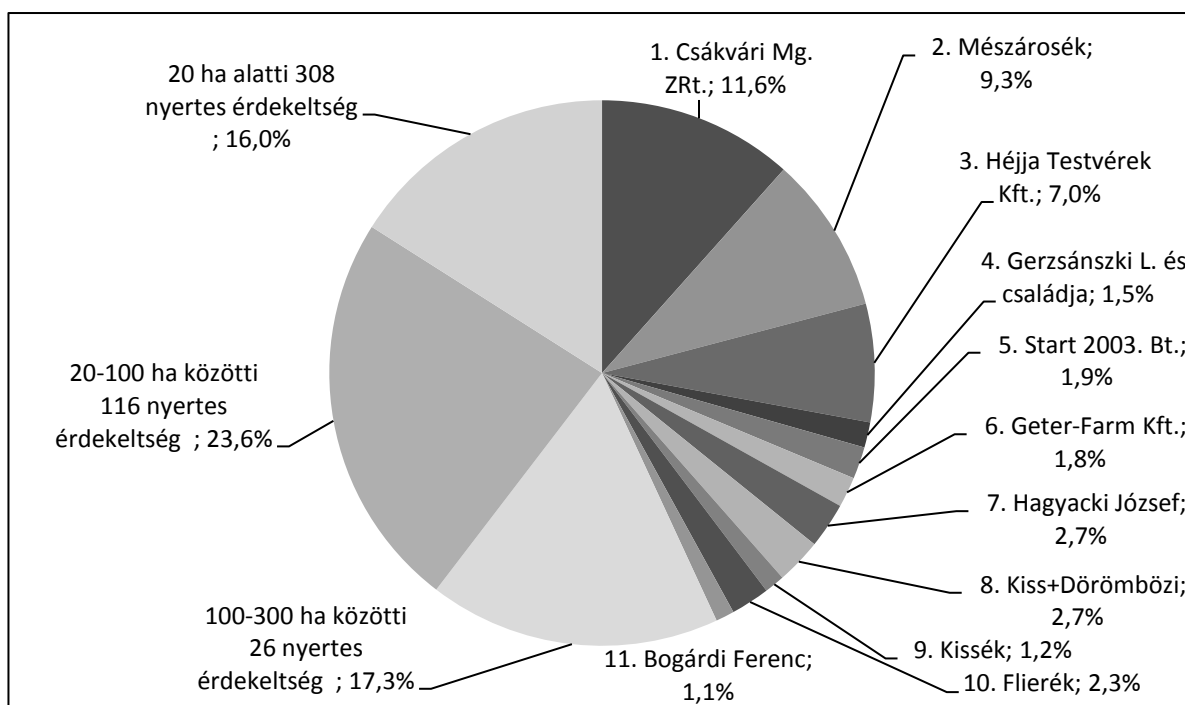
- A 300 ha-nál nagyobb állami földbérlethez jutott **11 érdekeltség** (2,4%) **31 pályázója** (6,2%) **130 nyertes pályázattal** (16%) **az összes bérbe adott terület több mint 41%-át, az összes Aranykorona értéknek pedig több mint 43%-át megszerezte.** Közülük 5 db B.A.Z., 4 db Fejér, 1-1 db pedig Csongrád illetve Veszprém megyében található.
- **Az első három érdekeltség** – a **Csákvári Mg. Z.Rt.** vezérkara, **Mészáros Lőrinc** felcsúti polgármester, építési vállalkozó valamint a **Héjja Testvérek Kft.** – mindegyike **1.000-1.000 ha feletti** állami földterület bérleti jogához jutott, így még a legerősebb érdekeltségek közül is kimagaslik. E három érdekeltség önmaga megszerezte **a területnek több mint 1/5-ödét**, az összes **Aranykorona értéknek** pedig több mint **1/4-edét**.

9.8. táblázat: A nyolc vizsgált megye legnagyobb – 300 ha feletti - nyertes érdekeltségeinek fő mutatói (2012. december 15-ei állapot)

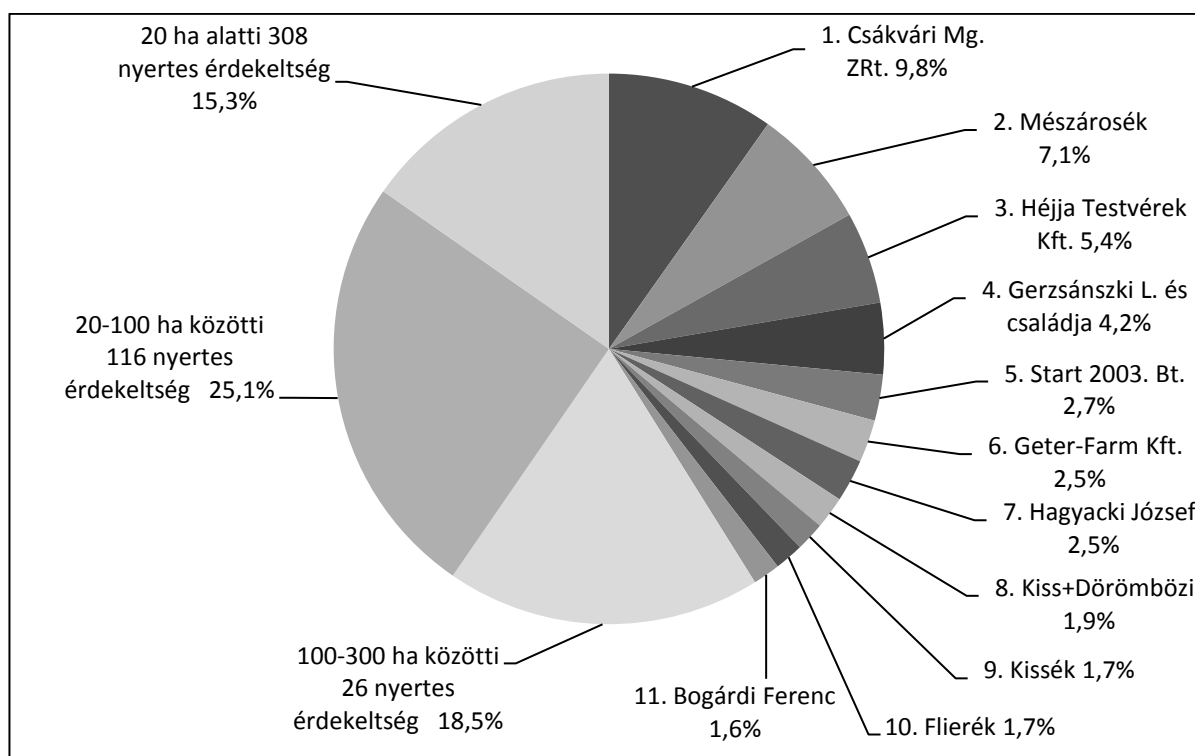
Érdekeltségek/ székhely/lakhely	Megye	Érdekeltség	Pályázó	Nyertes pályázatok			Részesevése az összesből		
				db	AK	ha	pályázat (db)	földérték (AK)	terület (ha)
1. Csákvári Mg. Z.Rt. (4 vezető) Csákvár	Fejér	1	10	30	39 845	1 829	3,7	11,6	9,8
2. Mészárosék Felcsút	Fejér	1	3	25	31 941	1 327	3,1	9,3	7,1
3. Héjja Testvérek Kft. Csongrád	Csongrád	1	1	11	23 867	1 014	1,4	7,0	5,4
4. Gerzsánszki Lajos családja Gávavencsellő	B.A.Z.	1	2	34	5 174	774	4,2	1,5	4,2
5. Start 2003. Bt. (Kanyok) Mezőcsát (Tiszaújváros)	B.A.Z.	1	1	3	6 435	496	0,4	1,9	2,7
6. Geter-Farm Kft. (Demeter) Gelej	B.A.Z.	1	1	4	6 106	466	0,5	1,8	2,5
7. Hagyacki József Mezőkövesd	B.A.Z.	1	2	6	9 370	464	0,7	2,7	2,5
8. Kiss+Dörömbözi Kápolnásnyék+Agárd	Fejér	1	2	3	9 407	351	0,4	2,7	1,9
9. Kissék Zirc	Veszprém	1	3	6	3.988	322	0,7	1,2	1,7
10. Flierék Felcsút	Fejér	1	4	6	7 929	319	0,7	2,3	1,7
11. Bogárdi Ferenc Mezőnagymihály	B.A.Z.	1	2	2	3 654	300	0,2	1,1	1,6
300 ha fölötti nyertes érdekeltségek összesen	-	11	31	130	147 716	7 662	16,0	43,1	41,2
100-300 ha közötti nyertes érdekeltségek összesen	-	26	35	60	59 252	3 445	7,4	17,3	18,5
20-100 ha közötti nyertes érdekeltségek összesen	-	116	126	213	80 957	4 664	26,2	23,6	25,0
20 ha alatti nyertes érdekeltségek összesen	-	308	311	411	54.929	2.845	50,5	16,0	15,3
A nyertes érdekeltségek mindösszesen	-	461	503	814	342 854	18 616	100,0	100,0	100,0

9.5. Az aranykorona/föld/-érték és a területek megoszlása (%) a legnagyobb nyertesek között

a.) föld/aranykorona érték (AK)

b.) terület (ha)

➤ **Helyi lakosok, helyben lakó gazdálkodó családok**

Ha az eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor ezt jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya. Ezt

szemlélteti a **9.9. táblázat** és a **9.5. ábra**. A táblázat és az ábra alapján az alábbi **fontosabb megállapítások** tehetők.

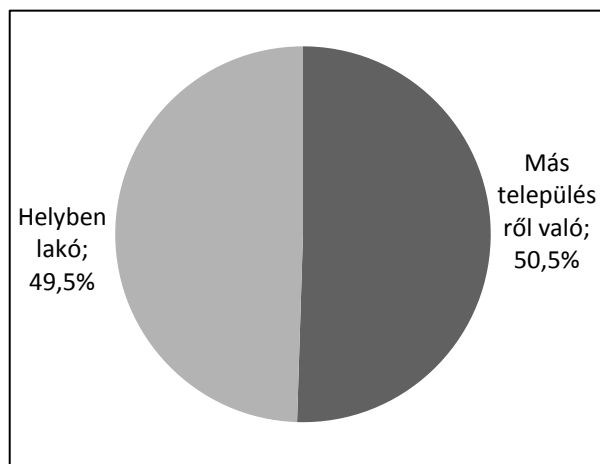
- Az NFA 2012-ben **300 település** területén, **814** blokkban, bérleti egységben, **18.624 ha** állami földterületet adott pályázati úton bérbe.
- A 814 elnyerhető egységből **403** (49,5%), a teljes bérbe adott 18.624 ha földterületből pedig **6.144 ha** (33,0%) került **helyi lakosokhoz**.
- A helybeli pályázókhoz került parcellák többsége apró, szétszórt blokk, amit az is jól jelez, hogy míg a nyertes pályázatok, bérbe adott **egységeknek közel felét**, addig a bérbe adott **területeknek csupán kevesebb, mint 1/3-adát** szereztek meg **helyi lakosok**, ill. **helybeli illetőségű cégek**.

9.9. táblázat: Az összes és a helyi lakosok által elnyert bérleti egységek száma és területe

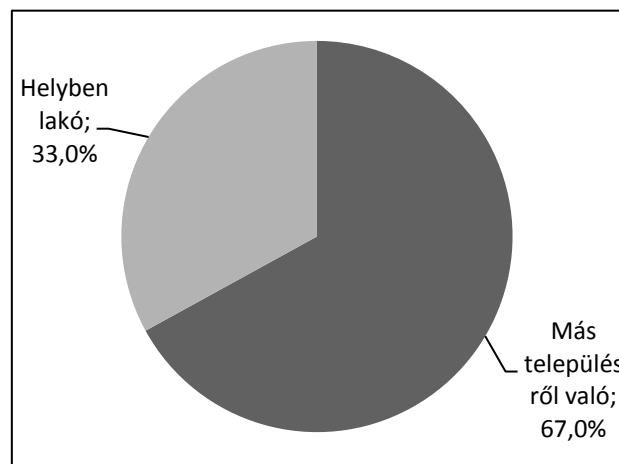
Megyék	Települések száma (db)	Bérleti egységek			
		száma		területe	
		összes (db)	helyiek (db)	összes (ha)	helyiek (ha)
1. Baranya	40	54	14	1.135	249
2. Békés	48	167	107	2.074	939
3. Borsod-Abaúj-Zemplén	56	148	48	4.798	1.199
4. Csongrád	6	19	4	1.197	101
5. Fejér	29	109	28	5.346	1.410
6. Heves	35	49	19	808	285
7. Jász-Nagykun-Szolnok	52	203	155	1.240	1.027
8. Veszprém	34	65	28	2.026	934
A 8 megye összesen	300	814	403	18.624	6.144

9.5. ábra: A helyi lakosok részesedése a bérbe adott egységekből és földterületből

a) egységek száma (db)

b) terület (ha)

A táblázat adatai és az ábrák alapján tehát összességében az állapítható meg, hogy **a helybeliek**, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – **a bérbe adott területeknek csupán 1/3-át tudták a saját településük földjeiből megszerezni**, a 2/3-ad részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.

Ez az arány is **optimista becslés**, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltattak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímet szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.

➤ **A települések eltérő „érdekérvényesítő képessége”**

Az egyes települések érdekérvényesítő képességében is **jelentős eltérés mutatkozik**. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős „*érdekérvényesítő képességű*”, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni. A **9.10. táblázat** ezeket a településstatisztikai adatokat foglalja össze.

9.10. táblázat: A „nyertes – vesztes” települések statisztikai adatainak megyénkénti áttekintése (db)

Településkategóriák	Megyék/településszám (db)								Összes település
	Baranya	Békés	B.A.Z.	Csongrád	Fejér	Heves	J.N.Sz.	Veszprém	
1. Ahol volt meghirdetett terület	40	48	56	6	29	35	52	34	300
2. Közülük (1.) vesztes: helybeli nem nyert	28	14	29	2	20	21	10	19	143
3. Közülük (1.) nyertes: helybeli is nyert	12	34	27	4	9	14	42	15	157
4. Meghirdetett területtel nem rendelkező nyertes	19	7	26	5	15	9	12	17	110
5. Összes (3.+4.) nyertes település	31	41	53	9	24	23	54	32	267

A táblázat alapján az alábbi fontosabb **megállapítások** tehetők.

- Az állami földek első éves bérleti pályázata a vizsgált 8 megyében kereken **300 település** területét, az ország településhálózatának mintegy 9 %-át érintette.
- A földbérleti pályázati kiírásokkal érintett 300 település közül **143** (47,6 %) **igazi vesztesnek tekinthető**, hiszen ezeken a településeken voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helybeli pályázók, helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.
- A **nyertesek 267 településről** kerülnek ki. Közülük 157 (58,8 %) olyan település, ahol helybeliek is nyertek, 110 (41,2 %) viszont olyan település, ahol nem volt meghirdetett állami földterület.

A **9.11. táblázat** a „vesztes” települések területén **más települések nyertes pályázói által** megszerzett, a **vesztes településekről „elvitt”** bérleti egységek (blokkok) számát és összterületét szemlélteti megyék szerinti bontásban, a **9.12. táblázat** pedig a **legnagyobb vesztesnek tekinthető** – 50 hektárnál nagyobb, más településen élőknek bérbe adott területű - **településeket** sorolja fel.

A táblázatokban szereplő adatok alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- A földbérleti pályázatok által érintett **300 település** közül **143! településen nem volt helybeli nyertes pályázó**. Az érintett települések közel fele tehát **igazi vesztesnek** tekinthető, hiszen **helyiek** – bár pályáztak - **nem jutottak saját határuk földjeihez**, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
- A 143 vesztes településen 253 bérleti egységben összesen **7.200! ha** állami földterület bérleti joga került **más településen élőkhez**. Ez az összes bérbe adott 18.624 ha **területnek közel 40%-a**.
- A **legnagyobb vesztes** kétségtelenül a Csongrád megyei **Baks**, amelynek területéből a helyiek elől több mint 1.000 hektárt adtak bérbe egyetlen csongrádi székhelyű érdekeltségnek. De **igen nagy vesztesek** azok a települések - mint pl. **Alcsútdoboz, Bicske, Kajászó, Vál**, vagy éppen **Vértesacska**, - is, amelyek nagy, 300-900 ha nagyságú állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe. Ám amely településekről – mint pl. **Bodolyabér, Erdőtelek, Magyaralmás, Óbarok, Szár, Szuhafő** vagy éppen **Vereb**– 100-300 ha nagyságú területek bérleti joga került 20 évre más településen élő pályázókhoz, azok is érzékeny veszteséget szenvedtek. Ráadásul **e vesztes települések közül jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre**.

9.11. táblázat: A „vesztes” településekről „elvitt” bérleti egységek és területek megyénkénti összegzése

Megyék	Települések száma (db)	Blokkok száma (db)	Terület (ha)
1. Baranya	28	33	718
2. Békés	14	26	234
3. Borsod-Abaúj-Zemplén	29	48	750
4. Csongrád	2	14	1 075
5. Fejér	20	68	3 473
6. Heves	21	26	437
7. Jász-Nagykun-Szolnok	10	16	60
8. Veszprém	19	21	453
A 8 megye összesen	143	253	7 200

9.12. táblázat: A legnagyobb veszteseknek tekinthető települések „területvesztési rangsora”

Település	Megye	Eredményes pályázatok	
		(db)	(ha)
1. Baks	Csongrád	13	1.058
2. Alcsútdoboz	Fejér	17	862
3. Kajászó	Fejér	5	429
4. Bicske	Fejér	11	394
5. Vértesacsa	Fejér	4	332
6. Vál	Fejér	6	319
7. Óbarok	Fejér	6	234
8. Vereb	Fejér	4	198
9. Magyaralmás	Fejér	1	186
10. Bodolyabér	Baranya	2	138
11. Szár	Fejér	2	118
12. Erdőtelek	Heves	4	102
13. Szuhafő	B.A.Z.	8	100
14. Káloz	Fejér	1	93
15. Oroszló	Baranya	3	92
16. Tarcal	B.A.Z.	3	91
17. Vatta	B.A.Z.	3	82
18. Büttös	B.A.Z.	2	81
19. Magyarpolány	Veszprém	2	81
20. Mezőkeresztes	B.A.Z.	1	80
21. Mindszentszentgödi	Baranya	1	75
22. Ragály	B.A.Z.	3	74
23. Zsadány	Békés	1	71
24. Peterd	Baranya	2	68
25. Isztimér	Fejér	1	66
26. Seregélyes	Fejér	1	66
27. Ecséd	Heves	2	53
A 27 legnagyobb vesztes település összesen	-	109	5 543
A többi 116 vesztes település összesen	-	144	1 657
A 143 vesztes település mindösszesen	-	253	7 200
Az összes bérbe adott blokk és terület	-	814	18.624

A 9.13. táblázat és a 9.6. ábra azokat a településeket mutatja, ahonnan – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a legtöbb nyertes kikerült, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol.

A táblázatban szereplő adatok és az ábra információi alapján az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.

- Az összesen 18.600 hektár állami földterület bérleti jogát 814 pályázattal megszerző 461 nyertes érdekeltség 503 pályázója **267 településről** pályázott.
- A területek több mint **45!**%-ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók mindössze **11 településről** kerülnek ki, míg a többi 256 nyertes település pályázóinak jutott a bérbe adott területek kevesebb, mint 55%-a. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a pályázatással eddig érintett **300 település**

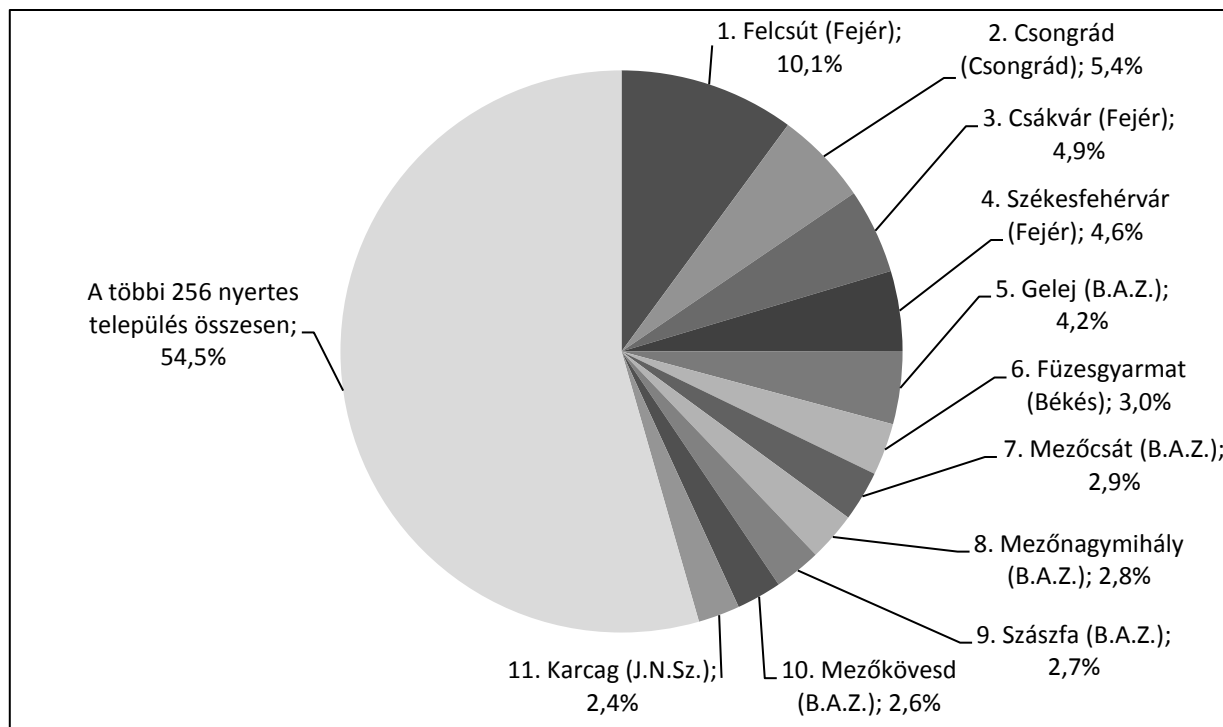
földjei 45 %-ának bérleti jogát 11 település pályázói szereztek meg, annak **haszna 11 legfőbb nyertes településre vándorol.**

- Közülük a Fejér megyei **Felcsút** messze kimagaslik, az országos 814-ből nyertes 36 pályázatával, és az ezekkel megszerzett közel **1.900 hektárnyi** bérebe kapott területtel, ami az összes eddig bérebe adott területnek több mint **10%-a**.
- De közel azonos lobbayerővel szerepel a Csongrád megyei **Csongrád** is, a maga 11 nyertes pályázatával megszerzett több mint **1.000 hektárjával**, amellyel az eddig bérebe adott földekből **5 %-ot** meghaladó arányban részesült.
- A bérebe adott területek 4–5 %-át, azaz **500-1.000 hektár** föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Fejér megyei **Csákvár és Székesfehérvár** valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei **Gelej**, 2-4%-át, azaz **400-500 hektár** föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Békés megyei **Füzesgyarmat**, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei **Mezőcsát, Mezőnagymihály, Szászfá** és **Mezőkövesd**, továbbá a Jász-Nagykun-Szolnok megyei **Karcag** pályázói nyerték.
- 100-400 ha állami földterület bérleti jogához 26 település, míg 100 ha alatti földbérleti joghoz további 230 település nyertes pályázói jutottak

9.13. táblázat: A vizsgált megyékben legtöbb – 100 ha fölötti - állami föld bérleti jogához jutott települések a nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása alapján

Település	Megye	Eredményes pályázatok	
		(db)	(ha)
1. Felcsút	Fejér	36	1.872
2. Csongrád	Csongrád	11	1.014
3. Csákvár	Fejér	13	915
4. Székesfehérvár	Fejér	16	850
5. Gelej	B.A.Z.	9	773
6. Füzesgyarmat	Békés	8	559
7. Mezőcsát	B.A.Z.	7	543
8. Mezőnagymihály	B.A.Z.	11	516
9. Szászfá	B.A.Z.	19	511
10. Mezőkövesd	B.A.Z.	6	487
11. Karcag	J.N.Sz.	25	440
12. Kislőd	Veszprém	5	370
13. Csabdi	Fejér	10	351
14. Zirc	Veszprém	7	322
15. Szeghalom	Békés	10	289
16. Kápolnásnyék	Fejér	2	285
17. Nagyesztergár	Veszprém	7	266
18. Zádorfalva	B.A.Z.	15	249
19. Igrici	B.A.Z.	2	246
20. Komló	Baranya	5	228
21. Tabajd	Fejér	4	219
22. Devecser	Veszprém	4	180
23. Bakonyjákó	Veszprém	8	165
24. Sárbogárd + Nagyhorcsókpusztá	Fejér	3	161
25. Kertészsziget	Békés	2	152
26. Aldebrő	Heves	8	145
27. Kelemér	B.A.Z.	2	144
28. Dévaványa	Békés	14	136
29. Tiszadorogma	B.A.Z.	1	136
30. Tenk	Heves	5	135
31. Ragály	B.A.Z.	3	134
32. Tornaszentjakab	B.A.Z.	6	124
33. Magyarszék	Baranya	2	120
34. Aba	Fejér	2	115
35. Alsómocsolád	Baranya	5	117
36. Pápa	Veszprém	3	111
37. Felsőnyárad	B.A.Z.	5	101
A 37 legnagyobb nyertes település összesen	-		
A 267 nyertes település mindösszesen	-	814	18.624

9.6. ábra: A vizsgált megyék legtöbb állami földbérlethez jutott településeinek részesedése (%) az összes bérbe adott területből, a nyertesek lakhely/székhely szerinti megoszlása alapján

FONTOSABB ÉSZREVÉTELEK, MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A földügy történeti előzményeit, gazdasági, társadalmi környezetét illető megállapítások

- A sokszor megcsalt, kirabolt vidék, a falu, gazdatársadalma és közösségei, a tsz-be bevert magyar parasztság bérmunkás tömege elhagyatottan érkezett meg ahhoz a folyamathoz, amelyet rendszerváltásként, viszonyaink újrarendez/őd/éseként szoktak meghatározni. Mégis sokukban élt még az évtizedek során megőrzött remény, hogy egyszer ismét visszakerülhetnek a sajátjukba, egyszer ismét maguk urai lehetnek. A gazdatársadalom és a helyi közösségek az un. „rendszerváltás” folyamatában azonban kiábrándítóan más törekvésekkel, más forgatókönyvvel találták szemben magukat.
- A vidéki közösségek megerősödésére és a családi, egyéni parasztagdálkodásra alapuló minőségi mezőgazdaság jövőképét a kezdetektől ellehetetlenítette az eredeti tőkefelhalmozás megkésett folyamata, a „rendszerváltást” közvetlenül megelőző és az azt követő időszakra jellemző „vadkapitalizmus” térnyerése. Annak eldöntése történik hosszú időre, hogy ki lesz fenn, és ki lesz lenn. Egy gazdasági, hatalmi dinasztiaépítő, mohó zsákmányszerző csoport eredeti vagyoni gyarapításának vagyunk tanúi, amihez a politikába való beépülés, a kapcsolati, hálózati tőke és a hatalmi pozícióból fakadó bennfentes információk gátlástalan felhasználása teremt lehetőségeket.
- Súlyosbítja az ennek a folyamatnak egyébként is teljesen kiszolgáltatott gazdatársadalom és vidék helyzetét, hogy ez az eredeti tőkefelhalmozás nálunk időben „egybecsúszott” a multinacionális spekuláns tőke világméretű befolyás-növekedésével, és e „zsákmányszerzés” egyik legfontosabb eleme éppen a spekulatív szempontú földszerzés lett. Így a földügy a - családtól a nemzetig terjedő - helyi közösségek értékei és érdekei valamint a spekuláns nagytőke értéktagadó érdekei összeütközésének egyik legdurvább terepévé vált.
- Ez a fent leírt helyzet a közjó szempontjából akkor válik igazán fenyegetővé, ha az állam, amit a közösségek éppen azért hoztak létre, hogy környezeti és társadalmi („öko-szociális”) szempontok

mentén önvédelmi korlátokat állítson a hontalan tőke mozgása köré, átáll a tőke oldalára. Ezután az adott ország nemzeti vagyonának széthordásával és közös kasszáinak megrablásával megszerzett haszon megosztódik a háttérből a folyamatokat vezérlő - formálisan különböző politikai pártokhoz kötődő, ám inkább közös profitmaximalizáló érdekeik alapján egységes hálózatot képező - tőkeérdekeltségekkel. Úgy tűnik, hogy Magyarországon éppen ennek a folyamatnak vagyunk mindannyian elszenvedői. Az államhatalom sajnálatosan immár 2-3 évtizede a nagytőke érdekeit látszik minden intézményi, jogi, gazdasági eszközzel kiszolgálni.

- A magánvagyonok gyarapításának legegyszerűbb módja a mások – általában a közösségek - által felhalmozott értékek és kasszák megrablása. Első számú forrása tehát a nemzet generációk hosszú során felhalmozott vagyona – az állam működtetéséhez átadott a.) kincstári vagyon, az államnak átengedett b.) vállalkozói vagyon, továbbá a kezelésébe adott c.) termőföld és a közös természeti értékek együttese – melynek kezelését a saját államára bízta. Ebből az állam kezelésében továbbá a még mindig osztatlan közös tulajdonban lévő termőföld mennyisége eléri a 4 millió hektárt. Ezzel a családi gazdaságokat és helyi közösségeket, azok földalapját jelentősen megerősíthetnénk, ám ez a törekvés a spekulációs tőke érdekeivel kerül szembe, ami az állam által magára hagyott, egyébként is gyenge érdekérvényesítő képességű helyi közösségekre tragikus következményekkel jár.
- A földspekuláció alapja egyrészt a világ várhatóan növekvő élelmiszerkereslete, ami stratégiai, nemzetbiztonsági kategóriába emeli az élelmiszertermeléssel szoros kapcsolatban lévő természeti erőforrásokat, mindenekelőtt a termőföldet és a vízbázisokat, és kulcspozícióba juttatja mindazokat, akik ezeket az erőforrásokat a kezükben tartják. A mára világméretű problémává vált „földrablás” („land grab”) háttérben is ez a motívum jelenik meg legerőteljesebben.
- A spekulációt az az EU-val kötött elhibázott megállapodás is erősíti, amely a tőke szabad áramlása kategóriájába engedte sorolni a földet, s 2014-ben meg kell nyitnunk a földpiacunkat a külföldi tőke előtt. A hazai (200 ezer – 2 millió Ft/ha) és a nyugat-európai (5-15 millió Ft/ha) szántó földárbeli különbségek a piac-liberalizáció kézzelfogható közelségében ugyanis elképesztő profit ígérését hordozzák. Az erős érdekérvényesítő képességű, nagytőkés csoportok még a földpiac liberalizációja előtt meg akarják szerezni ezeket az erőforrásokat. Ezért a gazdaságpolitikát – akár a politikába beküldött, döntéshozó pozícióba helyezett embereikkel - úgy alakítják, ill. a döntéshozókat úgy befolyásolják, hogy azok a gazdasági, piaci, jogi és intézményi feltételek számukra kedvező alakításával elhárítják a spekuláció útjában álló akadályokat.
- Spekulációs szempontból nem elhanyagolhatók azok a közös EU és hazai kasszából megszerezhető, tekintélyes agrártámogatási összegek sem, (a mintegy 60 eFt/év/ha föld-alapú, direkt támogatás, és az egyéb – pl. gazdálkodási rendszerekhez (AKG) kötődő - folyó kifizetések, ill. fejlesztési támogatások), amiket ma az európai közös agrárpolitika (KAP) a földhasználóknak juttat. Jól példázza ezt a helyzetet a jelentésben bemutatott 6 – agrár- és élelmiszergazdaságban is érdekelt – hazai spekuláns nagytőkés csoport újjgazdag „oligarchái” és „zöldbárói” által zsákmányolt mintegy 14 milliárd Ft-ra rúgó 2011-es agrártámogatási összeg, miközben ugyanezen közös kasszából a 300 ezer honfitársunkat közvetlenül érintő tanyafejlesztési programra mindösszesen 1 milliárd Ft. jutott.
- A fenti eszközökkel és módszerekkel kirabolt, a természeti és pénzügyi erőforrásoktól, segítő hálózataitól és piacaitól megfosztott, az információktól távol tartott gazdatársadalom, illetve a szolgáltató és az identitást, a megtartó erőt adó intézményeit elvesztő, legyengített falusi, vidéki közösségek azután már nem állnak többé a zsákmányszerzés útjába. A közösségek így „felszabaduló” maradék erőforrásai és piacai adják azután a harmadik zsákmánykört a magánvagyonok gyarapításához.
- Ez a gyorsuló belső és külső új-gyarmatosítási, zsákmányszerzési folyamat törvényszerűen vezet a társadalom „szövetének” felbomlásához, összetartó erejének megszűnéséhez, immunrendszerének összeomlásához, egész térségek kiürüléséhez, a nagyvárosok környékén nyomornegyedek kialakulásához, a föld pár tucat tőkés társaság kezébe kerüléséhez, bérmunkán és néhány növény monokultúrás, iparszerű tömegtermelésén alapuló tőkés nagybirtokrendszerhez, a vidék „gyárcsarnokká” válásához és a vidéki közösségek pusztulásához.
- Ma e folyamat nálunk a végkifejletéhez közeledik. Ez a dél-amerikanizálódás, amit a társadalom végtelen kettészakadása, a bezárkózó, védekezésre kényszerülő multimilliárdos elit és a kívül rekedt, nyomorgó milliók roncsársadalma közti feszültségek gyors növekedése, leromló köz-, környezet-,

élelmezési és élelmiszerbiztonság és az ezek hatására kialakuló, a helyzet akár erőszakos megváltoztatására irányuló törekvések felerősödése kísér, és éppen Dél-Amerika példáján látjuk, hogy milyen nehéz ebből a mélységből ismét visszakapaszkodni.

- A fenti helyzet kialakulásának megelőzése érdekében alapvető gazdaság- és társadalmpolitikai fordulatra, „*nép-párti*” államra és annak gyors lépéseire van szükség. Az ennek kereteit megteremtő nemzeti agrár- és vidékstratégiát - a szocialista, liberális kormányok 2002-t követő nyolc éves országlása, falu- és vidékrombolása időszakában - a nemzeti, polgári oldal szakmai, jogalkotási és egyéb civil műhelyekben készítette elő, terjesztette társadalmi, szakmai és tudományos vitára.
- Ez a vidékstratégia a minőségi, környezetbarát, élelmezési és élelmiszer-biztonságot teremtő, kis, közepes családi gazdasági modellre és azok szövetkezeteire építő mezőgazdaság kialakítását, a helyi piacok, gazdaság és társadalom megerősítését, a helyi foglalkoztatás, a föld meg- és eltartó képességének növelését, valamint a város és vidéke kapcsolatainak újraépítését tűzte ki célul. Ennek föld- és birtokpolitikai alapozásaként a földet a helyben lakó gazdálkodó családoknak, a fiataloknak, és különösen a demográfiai földprogramban résztvevő fiatal házaspároknak kívánta juttatni, a középpontba a családi gazdaságokat és azok szövetkezeteit állította.
- E vidékstratégiát a FIDESZ-KDNP vezette szövetség választási programjává emelte, meghirdette. Nagy valószínűséggel állítható, hogy – különösen vidéken - nem kis mértékben éppen ennek köszönhetően aratott elsöprő országgyűlési választási győzelmet, kapott megvalósításához korábban soha nem látott társadalmi támogatást. A második Orbán kormány a fent vázolt „*nép-párti*” agrár- és vidékstratégiát, annak jövőképét, céljait és eszközeit kormányprogram rangjára emelte.
- Mindezek ellenére a kormányzati ciklus félidején túl mégis úgy tűnik, hogy a kormányzat egyre jobban eltér a meghirdetett, kormányhatározatban rögzített, és széleskörű társadalmi támogatást élvező Nemzeti Vidékstratégiájától. A nép által egyértelműen elvetet, meghaladni akart, szélsőséges neoliborális rendszerhez látszik ismét visszatérni, a gazdálkodó családok és helyi közösségek helyett a globális és hazai nagytőkével, annak oligarcháival készül szövetséget kötni. E stratégiaváltásnak, váratlan fordulatnak a meghatározó jelentőségű föld- és birtokpolitika területén észlelhető vészjélel jelei a törvényalkotásban, de az állami földbérleti rendszerben, annak „*eredményeiben*” egyaránt tetten érhetők.

2. A földügy törvényalkotási, szabályozási és intézményi kereteit illető megállapítások

- A „*nép-párti*” vidékstratégia - jogi kereteit illetően - az új **Alaptörvényt**, 1.) a **földtörvényt**, 2.) az **üzemszabályozási törvényt**, 3.) a **családi gazdaságokról szóló törvényt**, 4.) a **szövetkezeti törvényt** továbbá 5.) az önálló agrár-, élelmiszergazdasági és vidékfejlesztési kamarai törvényt tekintette meghatározó jelentőségűnek. Az Alaptörvény valamint a fentnevezett öt – sarkalatosnak szánt – agrártörvény szakmai előkészítés érdekében a Parlamenti Államtitkárságon 2010. kora őszén külső és belső szakértők bevonásával törvényelőkészítő szakmai bizottságot hoztam létre.
- 2011 őszére elkészült az öt sarkalatosnak szánt agrártörvény koncepciója, sőt közülük az agrárkamarai és a családi gazdaságokra vonatkozó törvénytervezetek kodifikált szövegjavaslata is. Ezek a meghirdetett „*nép-párti*” program és az időközben széleskörű társadalmi és szakmai vitákon érlelődő, 2011 őszére letisztuló Nemzeti Vidékstratégia – 2020 szellemében, azok irányával összhangban, de 2011 nyarától egyre nehezebben, érezhető háttér-ellenállásba ütközve készültek el.
- A stratégia-alkotással és a kapcsolódó törvények előkészítésével járó, egyre növekvő „*háttérmunka*”, ellenállás, tevékenységem ellehetetlenítése, majd az állami földbérleti rendszer körüli belső hatalmi harcok és annak vállalhatatlan első eredményei hatására végül 2012. január 19-én felajánlottam lemondásomat. Azt a kormányfő január 23-án elfogadta, és február 6-ával államtitkári beosztásomból felmentettek. Távozásommal az előkészített joganyagok jelentős változásokon mentek át, ami a stratégiai irányváltást határozottan jelezte.
- A **Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról** (a továbbiakban agrárkamaráról) **szóló** - hosszas egyeztetésekkel és társadalmi konzultációk során kialakítottához képest teljesen átírt - **törvényt** puccsszerűen gyors ütemben elfogadta a törvényhozás.

- A törvénytervezetet a vidékfejlesztési miniszter a Kormány kezdeményezésére összehívott, rendkívüli nyári ülészak zárása előtt 4 nappal, 2012. július 9-én reggel terjesztette az Országgyűlés elé.
- Ezt anélkül tette, hogy arról bármilyen társadalmi vitát, vagy egyeztetést tartott volna. Sőt még a kormánypárti szakmai kabinetben dolgozó képviselők között is voltak, aki csak a Mezőgazdasági Bizottság aznap reggel, sebtében összehívott ülésén találkoztak a törvénytervezettel.
- A Bizottság a tervezetet délben általános vitára alkalmasnak minősítette, majd az Országgyűlés plénuma azt kivételes sürgős tárgyalással napirendjére vette. A módosító indítványok benyújtására összesen 5! óra állt rendelkezésre.
- Aznap este le is zajlott az összevont általános és részletes vita. A tervezet benyújtásától a vita törvényhozási lezárásáig tehát összesen 12! óra telt el, vagyis fél nap alatt az agrárium és a vidék egyik legfontosabb intézményi keretével kapcsolatban lényegében minden eldőlt.
- Két nap múlva, az Országgyűlés a törvénytervezetet elfogadta. A benyújtástól az elfogadásig tehát 3! nap telt el, majd másnap le is zárult a nyári rendkívüli ülészak. Az elfogadott törvényt végül 2012. július 24-én kihirdették.
- A fenti körülmények között elfogadott agrárkamara törvény leglényegesebb elemeiben eltért az eredeti koncepciótól. Ez a törvény a gazdák köztestülete helyett egy fölülről szervezett, erősen központosított, hatalmi intézményt hozott létre, amely a renitens gazdák majdani megrendszabályozásának, sőt akár a termelésből való kizárásának a lehetőségét teremtette meg.
- A kamara országos és megyei vezetőit a formális választásokig – jobbára a MAGOSZ vezetői vagy delegált képviselői köréből – a vidékfejlesztési miniszter bízta meg. A választás listaállítási szabályait és eljárásrendjét ez az ideiglenes vezetés alakította ki úgy, hogy az távol került a helyi közösségektől, a helyi jelölés és közvetlen választás teljes kizárásával.
- Az agrárkamara választásokon egyetlen tömörülés – a MAGOSZ és szövetségesei - által központilag, az erős érdekvédelemmel rendelkező spekuláns nagytőkés, nagybirtokos körökkel egyeztetve összeállított, „hazafias népfrontos” jellegű megyei listákra lehetett szavazni, az azokon szereplő személyek kiválasztására a helyi közösségeknek semmiféle ráhatása nem volt, és ezzel a „választás” „szavazássá” degradálódott.
- Nem véletlen tehát, hogy az agrárkamara választásokon rendkívül szerény volt a részvétel. Az így létrejött agrárkamara az alaptörvény módosításával rögzített integrációs modellnek, valamint a földforgalmi törvény által jelzett föld- és birtokkoncentrációnak állami segédlettel, fölülről létrehozott, centralizált, ám kis legitimitációjú intézményi kereteit teremti meg.
- A törvény összeférhetlenségi szabályai, határozott tiltása ellenére a Fejér megyei listáról elnökké tett Zászlós Tibort, a GSD-csoportoz tartozó, német tulajdonú, 9.000 ha állami földterületet használó Mezőfalvai Mg. Zrt. vezérigazgatóját a mezőgazdaságért felelős országos alelnökké is megválasztották.
- E helyzet megoldására a jelentés kéziratának zárásával egy időben Fejér megyei képviselők önálló indítvánnyal - a törvénytelen állapot, az összeférhetlenség megszüntetése helyett - a törvény módosítását kezdeményezték, és annak bizottsági és általános plenáris vitája 2013. április 15-én néhány óra alatt már le is zajlott. Ez a személyre szabott, visszamenőleges hatályú törvénykezés iskolapéldája.
- **A földforgalmi törvény koncepcióját a VM 2012. nyarán az interneten hozta nyilvánosságra.** Arról ezen kívül országos, nyilvános szakmai és társadalmi vita nem folyt. Ezt követően a tárca a törvénytervezetet az őszi ülészak kezdetén úgy terjesztette az Országgyűlés elé, hogy ezt sem előzte meg a normaszöveg országos, nyilvános társadalmi vitája. A törvényhozás a tervezet általános vitáját lefolytatta, ám a beérkezett, több mint 200 módosító indítvány és az időközben kibontakozó éles szakmai és politikai viták hatására az Országgyűlés annak további vitáját felfüggesztette, a tavaszi ülészakra halasztotta. A kényszerű halasztás legfőbb indokai az alábbiak.
- A meghirdetett, vitákban hosszan kiérlelt és széleskörű társadalmi támogatottságot maga mögött tudó vidékstratégia a minőségi, környezetbarát, élelmiszer- és élelmiszer-biztonságot teremtő, kis, közepes családi gazdasági modellre és azok szövetkezeteire építő mezőgazdaság kialakítását, a helyi piacok, gazdaság és társadalom megerősítését, a helyi foglalkoztatás, a föld meg- és eltartó képességének növelését, valamint a város és vidék kapcsolatainak újraépítését tűzte ki célul.

- Ennek föld- és birtokpolitikai alapozásaként a földet a helyben lakó gazdálkodó családoknak, a fiataloknak, és különösen a demográfiai földprogramban résztvevő fiatal házaspároknak kívánta juttatni, a középpontba a családi gazdaságokat és azok összefogását, szövetkezeteit állította.
- A földforgalmi törvény betervezett tervezete ezzel szemben – az időközben elkezdődött állami földbérleti pályázati rendszer egyre nagyobb vihart kavarázó első eredményei ellenére, annak élesen bírált elemeit megerősítve és immár sarkalatos törvényi rangra emelve - a helyben, adott településen élő közösségnek, gazdálkodó családoknak és a fiataloknak a föld megszerzésében és megművelésében se előjogokat, se érdemi beleszólási lehetőséget nem biztosít.
- Fenntartja a nagybirtok dominanciáját, hiszen az a 15-20 évre előre megkötött földbérleti szerződéseket nem érinti. Sőt a nyilvánosság elől elzárt, méretbeli és egyéb korlátozó kikötések nélküli „*kényszerhasznosítás*” bevezetésével továbbá az által, hogy a saját tagoktól és részvényesektől bérelhető földterület nagyságát sem korlátozza, elősegíti a további birtokkoncentrációt, a nagybirtokrendszer további erősítését.
- A társaságok által bérelhető földterületnek - a látszólagos, 1.200 hektáros plafon ellenére - gyakorlatilag nincsen felső korlátja, hiszen ebbe nem számít bele sem a társaság saját tagjaitól vagy részvényeseitől bérelt földje, sem az úgynevezett "*kényszerhasznosításra*" az államtól - méretkorlát és nyilvános pályáztatás nélkül - kapható földterület.
- A „*kényszerhasznosítás*” keretében, nyilvános pályáztatás nélkül juttatott, méretében nem korlátozott földterület után fizetendő igen kedvezményes bérleti díjból ráadásul a „*kényszerített*” költségeit levonhatja, a terület után járó támogatás viszont – mint földhasználót – őt illeti.
- A térmértékbeli korlátok meghatározásánál sem a művelési ág, sem az aranykorona érték vagy más földminőségi paraméter nem szerepel, így pl. az intenzív kertészetek és az extenzív gyepek, továbbá az 5 aranykoronás futóhomokon és a 40 aranykoronás kiváló mezőségi talajon fekvő birtokok azonos megítélés alá esnek.
- Az elővásárlási, elő-haszonbérleti sorrendben az állam után első helyen az állattartó telepek és halastavak tulajdonosai és működtetői - zömében hazai és külföldi, nagy tőkeérdekeltségek - állnak, szó sincs ugyanakkor sem a fiatal gazdákról, sem az úgynevezett "*demográfiai földprogramban*" résztvevő fiatal párokról, ami az előregedő gazdatársadalom és a súlyos demográfiai lejtmenet ismeretében legalábbis elgondolkodtató.
- A 20 km-es körzetben élők "*helyben lakónak*", helybelinek, mindazon cégek pedig, amelyek akár egy telephelyet létesítenek a kiszemelt földterület 20 kilométeres körzetében, "*helybeli illetőségűnek*" minősülnek, és – a földbérleti pályázatok tanulsága szerint - könnyedén elviszlik a földet az adott településen élő, gazdálkodó családok elől. Az állattartó telep és/vagy a halastó takarmányigényére hivatkozva még e korlátozás alól is ki lehet kerülni, és bárhol az országban földhöz lehet jutni.
- Nem teljesen egyértelmű, hogy a törvényelőkészítő mire is gondolt, de egy bekezdés erejéig úgy fogalmaz, hogy jelen földforgalmi törvény – akár csak a már megkötött földbérletekre - az állami földekre sem fog vonatkozni.
- A fogalmilag meg sem határozott "*helyi földbizottságoknak*", vagyis az adott településen élő gazdatársadalomnak és helyi közösségnek - szemben a mintául vett francia SAFER rendszerrel, és a kormányzati kommunikációval - érdemi beleszólása nincs abba, hogy ki szerzi meg, vagy ki bérlő a saját települése határában lévő földeket, arról egy hatóság dönt, és a helyiek legfeljebb véleményezhetik azt.
- Ha ráadásul a MAGOSZ erre vonatkozó módosító javaslata is bekerül a törvénybe, úgy e helyi földbizottság is járási szinten, a hierarchikus agrárkamarai hatalmi rendszer alá betéve, delegált tagokkal jönne létre, amelybe az érintett földterülettel rendelkező helyi közösségek csupán egy-egy tagot küldhetnének.
- A földforgalommal kapcsolatos hatósági döntési rendszer minden részlete nem ismert, de a tervezetben szereplő elemek – a földbérleti pályázati rendszer szomorú tapasztalatai szerint - a korrupció lehetőségét magukban hordozzák, ami csak erősödik, amennyiben - a MAGOSZ módosító javaslata szerint – „*a Kormány meghirdetett birtokpolitikai irányelveinek való megfelelés*” is kikerül a döntési kritériumok közül.

- Nemcsak hogy nem zárja ki a külföldiek földszerzését, hanem azt maga deklarálja. A szerzőképes „földműves” a törvénytervezet fogalmi meghatározása szerint ugyanis olyan Magyarországon nyilvántartásba vett „*belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár*” lehet, aki a mezőgazdasági igazgatási szerv által igazoltan legalább három éve folytat mezőgazdasági tevékenységet. Ezt azonban három év mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelem utáni adóbefizetéssel könnyedén teljesíteni lehet, a 20 km-en belüli „*helyben lakás*” pedig nem okoz általában gondot (pl.: Sukoró, Joav Bloom).
 - Ráadásul – mértékadó jogászi körök véleménye szerint - számos ponton a közösségi jogba ütközik. Európa ugyanis nem a földforgalom, hanem az üzemszabályozás keretében oldja meg a – hazai és külföldi – spekuláns tőke távol tartását. Ezért az Európai Bíróságon várhatóan könnyedén megtámadható lesz, és ha az a földvásárlási moratórium lejártá után nyilvánítja semmissé a törvényt, úgy a magyar gazdátársadalom és földje teljesen védtelenné válik.
 - Bencsik János képviselőtársammal benyújtott 70 módosító indítványunk és azok indoklása rámutat ezekre a törvényi helyekre, és kísérletet tesz azok – eredeti „nép-párti” programunknak megfelelő – visszaállítására, kiigazítására.
 - A földforgalmi törvénytervezettel és az ahhoz benyújtott módosító javaslatokkal kapcsolatos civil állásfoglalás, amelyhez immár 178 szervezet csatlakozott, szintén arra a következtetésre jutott, hogy a törvénytervezet jelen formájában a nagybirtokrendszert erősíti, és az elfogadhatatlan.
 - A vidékfejlesztési tárca vezetése ennek hatására – a találkozót saját kezdeményezésű földügyi nemzeti konzultáció kezdeteként kommunikálva - kénytelen volt e szervezetek képviselőit fogadni, és ígéretet tett arra, hogy állásfoglalásukat a törvénytervezet ismételt átdolgozása során figyelembe veszi.
 - A törvénytervezet további torzulásának lehetőségét jelzi, hogy ahhoz egyéb, súlyos következményekkel járó módosító indítványok is benyújtásra kerültek, illetve - ha az általános vitát az országgyűlés ismételten megnyitná - kerülhetnek. Ezek például olyan igényeket fogalmaznak meg, mint az állattartó telepek 2 ha/számosállat földigényének – akár a 20 km-es körzeten túli - korlátlan és normatív kielégítése, a társaságok foglalkoztatási kötelezettségének teljes eltörlése, a tulajdonosaiktól, dolgozóiktól vagy azok közeli hozzátartozóitól bérelt földek esetén mások elő-haszonbérleti jogának megszüntetése, a területek országos összeszámitási felső korlátjának megszüntetése, a rokonság egy háztartásban élő családtagokra szűkítése.
 - Ezek elfogadása esetén – amire a hírek szerint a kormányzat a tőkés társaságokat képviselő MOSZ-szal és a magán nagybirtokot képviselő MAGOSZ-szal egyaránt teljes egyetértésben fogadó-készek mutatkozik - a törvény hatása a fentiekben jelletteknél is rosszabb lehet, bár az már jelen állapotában is a meghirdetett „nép-párti” vidékprogram által kijelölttel ellentétes irányba - a tőkés nagybirtokrendszer felé – mutat.
- Időközben a kormány a törvényhozás elé terjesztette, és 2012. december közepén 10 nap alatt elfogadta az **Alaptörvény földügyekkel kapcsolatos harmadik módosítását**. Ez váratlan és tartalmilag ismeretlen elemmel – az „*integrált mezőgazdasági termelésszervezés*” jogintézményével, mint sarkalatos törvénnyel „*gazdagította*” a vidékstratégia jogi alappilléreire vonatkozó elképzeléseket, kihagyta ugyanakkor a „*családi gazdálkodásra*” valamint a „*szövetkezésre*” vonatkozó joganyagot az alkotmány erejű, 2/3-os törvények sorából.
 - A Kormány 2012. december 7-én terjesztette be az Alaptörvény harmadik – földügyekkel kapcsolatos – módosító indítványát, és annak rendkívüli, sürgős tárgyalását kérte.
 - Az „*integrált mezőgazdasági termelésszervezés*” fogalma alaptörvénybe illesztésének háttérében a potenciális nagytőkés integrátorok „*kívánsága*” és a velük való előzetes megállapodás állhat. Eszerint az állam az integrációs feladatokat a hét euro-régióknak megfelelően szétosztaná, és egy-egy nagytőkés integrátornak koncesszióba adná több évtizedre. Így a teljes profit ezekhez az integrátorokhoz vándorolna, ezek lennének az abszolút „*profitcentrumok*”.
 - Ez szöges ellentétben áll az általunk képviselt szövetkezeti modellel. A szövetkezet ugyanis az azt létrehozó egységeknek, családoknak a teljes vertikum hasznát visszaosztja, így azok válnak „*profitcentrummá*”, a munka haszna a családoknál, helyben marad, és a helyi gazdaságot, a helyi közösséget erősíti.

- A december 7-ei beterjesztést követő legelső alkalommal, a december 10-ei, hétfő délelőtti frakcióülésen a kormánypárti képviselőcsoportot tájékoztattam a termőfölddel kapcsolatos alaptörvény-módosítással szemben fennálló súlyos aggályaimról, majd az aznap délutáni mezőgazdasági bizottsági ülésen ugyancsak részletesen kifejtettem fenntartásaimat.
- Módosító indítványt terjesztettem elő, melyben a programunktól idegen *"integrált mezőgazdasági termelés-szervezés"* meghatározatlan tartalmú fogalma helyett a Nemzeti Vidékstratégiában rögzített *"családi gazdálkodás"* és *"szövetkezés"* beemelését javasoltam az Alaptörvénybe a földforgalom és üzemszabályozás mellé.
- Az ugyancsak aznapi általános plenáris vitában majd a másnap délelőtti – a módosító indítványokkal foglalkozó – bizottsági ülésen és az esti részletes plenáris vitában a néppárti agrár- és vidékpolitikánkból levezetve mutattam be és indokoltam a Kormány által beterjesztett indítvány módosításának szükségességét.
- A végszavazást megelőző, december 17-ei, hétfő délelőtti frakcióülésen érveimet összefoglaltam, megismételtem, és határozott formában kifejeztem, hogy az Alaptörvény harmadik módosítását változatlan formában elfogadhatatlannak tartom.
- A parlamenti szavazás során a kormánypárti frakciók - számomra megdöbbentő módon az MSZP-vel teljes egyetértésben! - módosító indítványomat két Fideszes képviselőtársam kivételével elvetették, ezzel a családi gazdasági és szövetkezeti modell helyett a nagytőkés integrációs modellt választották, ezért az emberektől kapott felhatalmazás birtokában jó lelkiismerettel mást nem tehettem, mint hogy - az Alaptörvényben rögzített önálló mandátumra vonatkozó jogosultságommal élve - nemmel szavaztam az Alaptörvény harmadik módosítására vonatkozó törvényjavaslatra.
- A Fidesz frakció vezetése mindezért – miután *"kötelező támogató szavazást"* rendelt el - pénzbüntetést szabott ki rám. Mivel az Alaptörvény kimondja, hogy a képviselő döntését illetően nem utasítható, ezért a frakcióvezetéstől a kötelező támogató szavazásra vonatkozó döntés alkotmányossági vizsgálatát kértem, és a büntetést nem fizettem be. 47 gazda ugyanakkor felajánlotta, hogy átvállalja a büntetésem, és köszönetet mondott a döntésemért.
- A koncepció, de maga a helyzet is teljességgel elfogadhatatlan, ami mellett - ha meg akarjuk őrizni a vidéket és a helyi közösségeket - jó lelkiismerettel egyszerűen nem mehetünk el szó nélkül. Ezért azután a kormánypárti frakciók 2013. február 5-7-én Gyulára kihelyezett ülésén a három órás földügyi vitablokkban mindezt ismételt szavá tette, majd Bencsik János is újra visszatért a kérdéskörre.
- A Miniszterelnök Úr – azon túl, hogy durván ledorongolt és rendre utasított – végül úgy foglalt állást, hogy a családi gazdálkodás kerüljön be nevesítve az alaptörvénybe, továbbá *"nonprofit"*, a hasznot visszaosztó integrátorok legyenek, és a hozzájuk való csatlakozás legyen önkéntes. Érdeklődéssel várom tehát az erről szóló kétharmados törvény szövegét, hogy az valóban *"nonprofit"*, a hasznot visszaosztó integrátorokat határoz-e meg, és vajon azok a nagy tőkeérdekeltségek, amelyek erre a szerepre készülnek és ennek nevesítését az alaptörvénybe is bekényszerítették, mindezt hogy fogadják.
- Az éles belső és kívülre is némiképp kiszivárgó viták eddigi eredménye képen minden esetre **az Alaptörvény negyedik módosítása** során a családi gazdálkodás valóban bekerült az elfogadott normaszövegbe, ám az a szövetkezés helyett változatlanul az integrált mezőgazdasági termelés-szervezést nevesíti.

3. Az állami földek bérbe adására vonatkozó megállapítások

A lejárt bérleti szerződésű **állami földeknek pályázat nélküli - „megbízási szerződéses” bérbe adása** azt jelzi, hogy e fent leírt törvényalkotási folyamat **tudatos irányváltás** átgondolt következménye.

- A nyilvánosságot megkerülő bérbeadás **egyik módszereként** meghirdeti ugyan az NFA az adott, lejárt szerződésű földrészletre **a bérleti pályázatot**, ám azt **utólag érvényteleníti**, és - a föld megművelésének kötelezettségére hivatkozva – a nyilvánosság teljes kizárásával, megbízási szerződéssel az előre kiszemelt *„csókos nyertesnek”* adja bérbe. Az utóbbi időben ennek egyre több példájával találkozunk, melyek közül talán a somogyi **Bábonymegyér** gazdáinak esete kapta a

legnagyobb sajtónyilvánosságot. Itt az állami földbérlet-pályázaton mintegy ezer hektárnyi területet hirdettek meg, végül azonban a pályázatot sikertelennek minősítették, nem hirdettek eredményt. Ehelyett az összes földet megbízási szerződéssel egyéves használatra egy önkormányzati képviselő nagygazdának, valamint egy lajoskomáromi tejfeldolgozó üzemnek adták, és a helyi gazdák még azt a kis területet sem tudták megtartani, amelyen az állataikat húsz éve legeltették.

- **A másik** – tán még kiterjedtebben alkalmazott - **módszer** szerint a lejárt bérleti szerződésű területekre – különböző indokokkal – az NFA **nem is hirdet földbérleti pályázatot**. A lejárt hasznosítási szerződésekkel lekötött, elvileg felszabaduló és az NFA által előzetesen közszemlére tett 65 ezer hektár helyett ugyanis csak 34 ezer hektár került nyilvános pályázat keretében meghirdetésre. A meg nem hirdetett területek használói - helyben általában köztudottan - abból a tőkés társasági körből kerülnek ki, akikkel úgymond „*a vidék békéje*” érdekében és jegyében - korábbi birtokpolitikai elveit részben feladva – a kormányzat már 2011. elején megállapodott. És valóban, az NFA 2012 telén immár harmadszor is meghosszabbította ezeket a nyilvánosság elől elzárt megbízási szerződéseket. Ebbe a körbe tartozik Fejér megyében **pl. a lepsényi földek** esete. Itt a korábbi földhasználóval – a Nyerges Zsolt szolnoki ügyvéd, „*kormány közeli*” nagyvállalkozó érdekeltségi körébe tartozó Mezőrt Zrt. leányvállalatával, a Dél-Balaton Agro Kft-vel – kötött immár harmadszor megbízási szerződést az NFA. Pedig a felszabaduló több száz hektár földre évek óta váró, a birtokpolitika hivatalosan meghirdetett irányelveinek minden tekintetben megfelelő, helyi, gazdálkodó családok 2010 óta folyamatosan kérik, hogy a saját településük határában lévő állami földterületeket bérbe vehessék. Az eset igen tanulságos, mint egy „*állatorvosi ló*” magán hordja a földbérleti rendszer körüli „*rendellenességek*” számos elemét.

Ezen túl a már zajló **állami földbérleti pályázatok** első éves eredményei **is tudatos irányváltás jeleznek**. Ennek a stratégia-váltásnak e jelentésben feltárt és bemutatott tényei közül itt is ki kell néhányat emelnünk.

- **A bérbeadás** 2011 nyarán, kora őszén, éles belső viták közepette kialakult **pályázati rendszere** – a végül beépült néhány korlátozó szempont (pl. a 20 km-en belüli székhely, ill. állandó lakhely, a 2011 nyara előtti alapítási dátum a pályázó cégeknél, az 1.200 hektáros összeszámított területi felső korlát, a tőke-erőfölény érvényesítését mérséklő, fix bérleti díj – valamelyest javítani látszott a helyben lakó, gazdálkodó családok földbérleti esélyeit. Ám annak jó néhány eleme (pl. az állattartási kötelezettség, mint kizáró kritérium előírása, amely (beruházás-igénye révén) éppen a tőkeszegény kis, közepes családi gazdálkodókat diszkriminálta, vagy pl. a többletpontok összes és nem területegységre vetített állatlétszámhoz kötése, amely egyértelműen a nagy, szakosított állattartó telepek tulajdonosainak kedvezett) a birtokpolitikai irányelvekkel és a hirdetett vidékstratégiai elképzelésekkel végül ellentétes „eredményre” vezetett.
- A helyzetet tovább súlyosbította **a bírálati pontrendszer** több, szakmailag is vitatható (pl. tájtól függetlenül mindenütt a sertéstartás preferáló), illetve a szubjektív megítélésnek tág teret adó (pl. az értékelési szempontok között a pályázatra adható pontok mintegy 40! %-át kitevő, szakmailag és tartalmilag meghatározatlan, ezért a szubjektivitást és ezzel a korrupció lehetőségét magában hordó „*2.7.: A gazdálkodási terv szakmai és gazdasági megalapozottsága*” értékelési szempont) eleme. De ugyanide sorolható a pályázatok titkosítása, sőt a pályázók számára a titoktartási kötelezettség előírása. Mindez előre vetítette a pályázatok kedvezményezettjei és elbírálásának objektivitása körüli súlyos konfliktusokat.
- Ezek után természetesen **élénk figyelem és erős várakozás kíséri** az immár 40 ezer hektárra, mintegy 2.500 blokkban meghirdetett pályázatok elbírálásával továbbá az eddig ki nem írt mintegy 25 ezer hektár, valamint a legújabbban a „*Földet a gazdáknak!*” elnevezésű program keretében beígért további 200 ezer hektár – 2017. március 31-éig lejáró bérleti szerződésű terület - sorsával kapcsolatos kormányzati lépéseket. A kérdés úgy hangzik, hogy a Kormány ígéreteinek megfelelően valóban a helyben lakó, gazdálkodó családokat és fiatal, gazdálkodó párokat, vagy a „*kormány közeli*”, spekuláns tőkebefektető társaságokat, helyi „*kiskirályokat*”, „*oligarchákat*”, „*zöldbárókat*” részesíti-e előnyben az állami földek bérbe adásánál?
- A kibontakozó és egyre terebélyesedő vitában napvilágot látó igen eltérő vélekedések és nyilatkozatok láttán döntöttem úgy, hogy az állami földbérleti pályázatok eredményeit, tapasztalatait részletesen, tényszerűen és lehetőség szerint teljes körűen feldolgozom. Elhatároztam hát, hogy az NFA által 2012. február 1-el indított eredményhirdetési folyamatot követve feldolgozom az adatokat, és a közzétett hivatalos (az NFA honlapján is közzölt) adatok, hirdetések, pályázati eredmények, továbbá a kapcsolati viszonyokat is jelző helyi és egyéb információk összerendezésével,

esettanulmány szerűen, megyénként elemzem az állami földbérleti pályázatok eredményeit, azokról teljes áttekintő képet adok. A sok mellébeszélés helyett beszéljenek a tények! Az eddig nyilvánosságra hozott három elemzést és az eredményeket összegző „*jelentéseket*” igen élénk társadalmi, politikai és sajtóvita kísérte.

- A kormányzat azonban - az elemzések tényeinek ellenére, azok cáfolata nélkül - váltig azt állítja, hogy a helyben lakó, gazdálkodó családokat, a kis, közepes egyéni gazdaságokat részesíti előnyben, a kritikákkal kapcsolatban pedig visszautasító, magabiztos nyilatkozatokat tesz. Éppen ezért ezt az elemző munkát folytatva a 2012. december 15-ei időkeresztmetszetre teljes körűen feldolgoztam illetve aktualizáltam **nyolc** – *Baranya, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Fejér, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok és Veszprém* – **megye** földbérleti pályázati adatait. Ebben a **IV. jelentésben** tehát a nyolc megyében 2012-ben bérbe adott valamennyi állami terület megyénkénti valamint közös elemzésének eredményeit, az azokból levonható, általánosítható tanulságokat adom közre.
- A későbbiekben e nyolc megye adatainak folyamatos aktualizálása mellett sorra veszem a megyéket. Feltett szándékom, hogy az állami földek bérbeadási folyamatában kibontakozó képet teljes körűen a nyilvánosság elé tárom, az elemzéseim eredményeit 3 – 6 havonta közzéteszem, és a meghirdetett birtokpolitikai elvekkel szembesítem. A teljes kép megrajzolásához szükséges – eddig is tömegével kapott – helyi információkat hálásan megköszönöm. Ebben továbbra is kérem a helyi közösségek, családok, gazdák, mindazok segítségét, akik tudnak és akarnak is tenni egy érték alapú új világ létrejöttéért.

4. Az új pályázatos állami földbérleti rendszer alkalmazásának 2012. évi tapasztalatai

2012. december 15-éig az NFA közel 2.500 pályázati egységben, mintegy 40.000 hektáron, 688.000 aranykorona értékű állami földterületre hirdetett földbérleti pályázatot. Ebből **1.103** eredményes pályázattal összesen **21.881 ha** – több mint **395.000 AK** értékű - állami földterületet adott bérbe. Az összes meghirdetethez képest az eredményesen bérbe adott területek aránya 55%, vagyis a 2012 végéig megpályázott állami földterületek 45%-a még bérlőre vár.

A jelentés ebből 814 eredményes pályázatot (mintegy 74 %-ot), több mint **18.600 ha-t** (több mint 85 %-ot) és közel **343.000 AK-t** (közel 87 %-ot) **ölel fel, a feldolgozottság** tehát **csaknem teljes körű** (74-87%-os). Ez a feldolgozottsági fok messzemenően elégséges és alkalmas arra, hogy megalapozott következtetéseket vonjunk le belőle az állami földbérleti rendszer eddigi menetéről és első évi eredményeiről. Ezek alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- Az első évben pályázati úton bérbe adott **területek nagyságát és földértékét** illetően egyaránt **Fejér megye** vezeti a sort a bérbe adott mintegy 5.350 hektárjával és közel 122.000 AK értékével. Ez az eddig bérbe adott összes területnek 24,4%-a, a földértéknek pedig 30,8%-a. **Az első évben bérbe adott területnek** tehát mintegy **1/4-ede!**, a **földértéknek pedig 1/3-ada!** Fejér megyében található. E megyét sorrendben **B.A.Z., Békés** és **Veszprém** megye követi.
- **Egy-egy érdekelttség átlagosan** 1,1 pályázóval és 1,8 nyertes pályázattal **40,4 ha** – 744 AK értékű – állami földterület bérleti jogát szerezte meg. Ezt az átlagot 3 megye mutatói jelentősen meghaladják. A sort e tekintetben is **Fejér megye** vezeti, ahol egy-egy érdekelttség átlagosan 1,6 pályázóval és 3,2 nyertes pályázattal **157,2! ha** – 3.576! AK értékű – földbérlethez jutott, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak közel 8-szorosa. Ezt követi – ugyancsak átlag feletti fajlagos mutatókkal – **Csongrád** és **B.A.Z.** megye, a maga érdekeltsegenkénti 2,1-2,2 nyertes pályázatával és **70-130 ha-os** bérbe kapott átlagterületével, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak ugyancsak 3,5-6,5-szöröse.
- Még érdekesebb a kép, ha azt vizsgáljuk, hogy **a legnagyobbak**, a 100 ha feletti nyertesek („*az olimpiai bajnokok*”), illetve **a legkisebbek**, a 20 ha alatti („*átlagjavító*”) nyertesek **milyen arányban** is jutottak állami földbérlethez.
 - A „felsőház”, a legnagyobbak, a 37 db – 100 ha feletti – nyertes érdekeltség 66 pályázója az összes, 461 nyertes érdekeltség mindössze 8%-a!, az összes, 503 nyertes pályázónak pedig 13%-a a nyertes pályázatok mintegy 26%-ával az összes földterület és földérték mintegy 60%-ának! bérleti jogát megszerezte.

- Ez az átlagos „felsőházi” dominancia - vagyis hogy a felső 8% viszi a bérbe adott terület 60%-át - egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. Csongrádban pl. a felső 11% a terület 85%-ának, Fejérben a 27% a terület ugyancsak 85%-ának, vagy pl. Borsodban a felső 19% a terület 69%-ának 20 éves bérleti jogát megszerezte. De pl. a békési felsőházi 4/30 %-os, a hevesi 7/32%-os vagy a baranyai 8/41%-os, illetve a veszprémi 12/43%-os területnyerési arány ugyancsak megdöbbentő.
- Az „alsóházi”, az átlagjavító kicsik, a 308 db – 20 ha alatti – nyertes érdekeltség 311 pályázója az összes nyertes érdekeltség 67%-a!, az összes nyertes pályázó 62%-a a nyertes pályázatok felével az összes földterület és földérték mindössze 15-16%-ának! bérleti jogát megszerezte meg.
- Ez az átlagos „alsóházi” eredmény - vagyis hogy az alsó 67% a bérbe adott területnek csupán 15-16%-ához jut - egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. Csongrádban pl. az alsó 33% a területnek csupán 4%-át, Fejérben a 29% a területnek csupán 2%-át, vagy pl. Borsodban az alsó 61% a területnek mindössze 17%-át tudta megszerezni. De pl. a békési alsóházi 74/26 %-os, a hevesi 50/20%-os vagy a baranyai 65/21%-os, illetve a veszprémi 33/8%-os területnyerési arány ugyancsak megdöbbentő.
- A messze kimagasló 11 db – 300 ha-t is meghaladó állami földbérlethez jutott – érdekeltség az összes bérbe adott területnek több mint 40%-át megszerezték. Ezek a döbbenetes tények egyértelműen cáfolják a kis, közepes családi gazdaságok 1-1 nyertes pályázattal, átlagosan 20 hektáros földbérlethez juttatásáról szóló VM állítást.
- A 300 ha-nál nagyobb állami földbérlethez jutott 11 érdekeltség (2,4%) 31 pályázója (6,2%) 130 nyertes pályázattal (16%) az összes bérbe adott terület több mint 41%-át, az összes Aranykorona értéknek pedig több mint 43%-át megszerezte. Közülük 5 db B.A.Z., 4 db Fejér, 1-1 db pedig Csongrád illetve Veszprém megyében található.
- Az első három érdekeltség – a *Csákvári Mg. Z.Rt.* vezérkara, *Mészáros Lőrinc* felcsúti polgármester, építési vállalkozó valamint a *Héjja Testvérek Kft.* – mindegyike 1.000-1.000 ha feletti állami földterület bérleti jogához jutott, így még a legerősebb érdekeltségek közül is kimagaslók. E három érdekeltség önmaga megszerezte a területnek több mint 1/5-ödét, az összes Aranykorona értéknek pedig több mint 1/4-edét.
- A kisebb nyertes méretkategóriáktól az egyre nagyobbak felé haladva a nyertes érdekeltségek és pályázók számaránya rohamosan csökken, az általuk elnyert termőföld területe és Aranykorona értéke viszont egyre jobban emelkedik. A sok kicsi és a kevés nagy terület persze egy igen jól hangzó és a VM által gyakran emlegetett 20 ha körüli átlagot ad.
- Mindez egy olyan tudatos, a tényleges helyzetet és törekvéseket a közvélemény előtt elrejtő pályázattási stratégiára utal, amely a területek jól meghatározott – nem több mint 10-40%-át – sok apró egységben kis érdekeltségeknek szétszórja, miközben – a jelek szerint előzetes megállapodás alapján - a területek 60-90%-a egy szűk kör nagy érdekeltségeihez kerül. A sajtónyilvános propaganda és a népek szóló kommunikáció eközben a sok kicsit mutatja, és hallgat a nagy, erős érdekérvényesítő képességű nyertesekről, egymással is kapcsolatban álló, előnyben részesített érdekcsoportokról. A „*keveseknek sokat, sokaknak keveset vagy semmit*” elv gyakorlati érvényesülését jól szemléltetik a nyolc megye feldolgozott pályázati eredményei. A tragikus a dologban egyebek mellett az, hogy ők, a valamihez azért hozzájutott kicsik még ezért is hálásak az „*uraiknak*”, és hajlandóak az egész rendszert nyilvánosan védelmükbe venni.
- **A helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét jól jellemzi a helyi lakosok, helyi érdekeltségek által elnyert bérleti egységek száma, területe, de mindenekelőtt az összes bérbe adott területhez viszonyított aránya.
 - Az NFA 2012-ben 300 település területén, 814 blokkban, bérleti egységben, 18.624 ha állami földterületet adott pályázati úton bérbe.
 - A 814 elnyerhető egységből 403 (49,5%), a teljes bérbe adott 18.624 ha földterületből pedig 6.144 ha (33,0%) került helyi lakosokhoz.
 - A helybeli pályázókhoz került parcellák többsége apró, szétszórt blokk, amit az is jól jelez, hogy míg a nyertes pályázatok, bérbe adott egységeknek közel felét, addig a bérbe adott területeknek csupán kevesebb, mint 1/3-adát szerezték meg helyi lakosok, ill. helybeli illetőségű cégek.

- Összességében tehát az állapítható meg, hogy a helybeliek, helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok, helyi közösségek – a kormányzati kommunikációval szemben – a bérbe adott területeknek csupán 1/3-át tudták a saját településük földjeiből megszerezni, a 2/3-ad részét külső pályázók, érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek elől.
- Ez az arány is optimista becslés eredményének tekinthető, hiszen a korábbi elemzések is sok-sok példával szolgáltattak arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímetek szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.
- **Az egyes települések érdekérvényesítő képességében** is jelentős eltérés mutatkozik. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg. Vannak viszont erős „*érdekérvényesítő képességű*”, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni.
 - Az állami földek első éves bérleti pályázata a vizsgált 8 megyében kerekén 300 település területét, az ország településhálózatának mintegy 9 %-át érintette.
 - A földbérleti pályázati kiírásokkal érintett 300 település közül 143 (47,6 %) igazi vesztesnek tekinthető, hiszen ezeken a településeken voltak eredményes földbérleti pályázatok, de a helybeli pályázók, helyben lakó gazdálkodó családok egyáltalán nem jutottak állami földbérleti lehetőséghez.
 - A nyertesek 267 településről kerülnek ki. Közülük 157 (58,8 %) olyan település, ahol helybeliek is nyertek, 110 (41,2 %) viszont olyan település, ahol nem volt meghirdetett állami földterület.
- **A „vesztes” települések területén** más települések nyertes pályázói által megszerzett, a vesztes településekről „*elvitt*” bérleti egységek (blokkok) számát és összterületét valamint a legnagyobb vesztesnek tekinthető – 50 hektárnál nagyobb, más településen élőknek bérbe adott területű - településeket vizsgálva az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.
 - A földbérleti pályázatok által érintett 300 település közül 143! településen nem volt helybeli nyertes pályázó. Az érintett települések közel fele tehát igazi vesztesnek tekinthető, hiszen helyiek – bár pályáztak - nem jutottak saját határuk földjeihez, így ezek a települések semmiféle módon (közvetlen: adók, járulékok; közvetett: munkahely, vásárlóerő növekedés, népesség megtartás, stb.) nem részesülnek az állami földek bérbeadása révén keletkező jövedelemből.
 - A 143 vesztes településen 253 bérleti egységben összesen 7.200! ha állami földterület bérleti joga került más településen élőkhez. Ez az összes bérbe adott 18.624 ha terület közel 40%-a.
 - A legnagyobb vesztes kétségtelenül a Csongrád megyei *Baks*, amelynek területéből a helyiek elől több mint 1.000 hektárt adtak bérbe egyetlen csongrádi székhelyű érdekeltségnek. De igen nagy vesztesek azok a települések - mint pl. *Alcsútdoboz, Bicske, Kajászó, Vál*, vagy éppen *Vértesacska*, - is, amelyekeken nagy, 300-900 ha nagyságú állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe. Ám amely településekről – mint pl. *Bodolyabér, Erdőtelek, Magyaralmás, Óbarok, Szár, Szuhafő* vagy éppen *Vereb*– 100-300 ha nagyságú területek bérleti joga került 20 évre más településen élő pályázókhoz, azok is érzékeny veszteséget szenvedtek. Ráadásul e vesztes települések közül jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.
- Ha azokat a **településeket** vizsgáljuk, **ahonnan** – a lak- ill. székhely-adatok alapján - **a legtöbb nyertes kikerült**, ahova tehát a vesztes településekről a föld haszna vándorol, akkor az alábbi fontosabb megállapítások tehetők.
 - Az összesen 18.600 hektár állami földterület bérleti jogát 814 pályázattal megszerző 461 nyertes érdekeltség 503 pályázója 267 településről pályázott.
 - A területek több mint 45!%-ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók mindössze *11 településről* kerülnek ki, míg a többi 256 nyertes település pályázóinak jutott a bérbe adott

területek kevesebb, mint 55%-a. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a pályázatással eddig érintett 300 település földjei 45 %-ának bérleti jogát 11 település pályázói szerezték meg, annak haszna 11 legfőbb nyertes településre vándorol.

- Közülük a Fejér megyei *Felcsút* messze kimagaslik, az országos 814-ből nyertes 36 pályázatával, és az ezekkel megszerzett közel 1.900 hektárnyi bérbe kapott területtel, ami az összes eddig bérbe adott területnek több mint 10%-a.
- De közel azonos lobbierővel szerepel a Csongrád megyei *Csongrád* is, a maga 11 nyertes pályázatával megszerzett több mint 1.000 hektárjával, amellyel az eddig bérbe adott földekből 5 %-ot meghaladó arányban részesült.
- A bérbe adott területek 4–5 %-át, azaz 500-1.000 hektár föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Fejér megyei *Csákvár* és *Székesfehérvár* valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei *Gelej*, 2-4%-át, azaz 400-500 hektár föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Békés megyei *Füzesgyarmat*, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei *Mezőcsát*, *Mezőnagymihály*, *Szászfa* és *Mezőkövesd*, továbbá a Jász-Nagykun-Szolnok megyei *Karcag* pályázói nyerték.
- 100-400 ha állami földterület bérleti jogához 26 település, míg 100 ha alatti földbérleti joghoz további 230 település nyertes pályázói jutottak

Összességében azt kell sajnálattal megállapítanom, hogy a korábbi elemzések alapján már sejtett képet a nyolc megye és az eddig bérbe adott területek több mint 85 %-ának teljes körű közös feldolgozása még kontrasztosabbá teszi, a jelzett problémákat megerősíti. A folyamat a dél-amerikai típusú, kevés érdekeltég kezében lévő nagy latifundiumok állta uralt birtokrendszer irányába mutat. Ez nemcsak azért szomorú és számomra elfogadhatatlan, mert szöges ellentétben áll a választási és kormányprogramunkban valamint a Nemzeti Vidékstratégiában meghirdetett „*nép-párti*” föld- és birtokpolitikai koncepcióval, de az európai agrár- és vidékmodellel is. Ennek egyenesen tragikus következményei lesznek a helyi közösségekre, a vidékre, annak népesség-el/megtartó képességére, de a várost is súlyosan érintő, nemzetbiztonsági jelentőségű élelmezési és környezetbiztonságunkra is.

Mégis reménykedik az ember. Időnként úgy tűnik, mint hogyha nem lett volna haszontalan a földbérleti pályázati rendszerrel kapcsolatos kritika, tiltakozás, ellenállás és az eddigi eredmények nyilvánosságra hozása. A kormány 2013. április 10-ei ülésén pl. földügyi döntéseket hozott. Eszerint a kis- és nagybirtokok jelenlegi 50-50 százalékos arányát oly módon változtatná meg, hogy a nagybirtokok arányát 20 százalékra csökkentenék, míg a kis- és közepes gazdaságok arányát 80 százalékra növelik.

Döntött a kormány arról is, hogy meghirdetik a „*Földet a gazdáknak!*” elnevezésű programot, amelynek keretében 200 ezer hektár állami tulajdonú föld kerülhet a gazdálkodókhöz haszonbérbe. Azokat az állami földeket vonják be a programba, amelyek bérleti szerződése 2017. március 31-éig lejár. A pályázat célja – a kormányzati kommunikáció szerint - a családi gazdaságok, a kis- és közepes méretű birtokok megerősítése. A haszonbérleti szerződéseket még idén, az év első felében meghirdetik, és a pályázatokat 2013 végéig el is bírálják.

A kérdés csupán az, hogy folytatódik-e az a bérbe adási gyakorlat, hogy a területek 60-90%-át néhány tucat nagy érdekeltség, több száz- vagy akár ezerhektáros léptékben megszerzi, miközben a túlnyomó többségnek a terület töredéke jut. A pályázati úton bérbe adott állami földterület 85%-os feldolgozásának eredményei szerint ugyanis az eddigi nyertes pályázatokra ezek az arányok a jellemzők. Ha ez az arány fogja a 200 ezer hektár bérbe adását is jellemezni, akkor a területek túlnyomó többségét nem több mint 200-300 érdekeltség fogja ismételtelen megszerezni, és ez nem az arányok, hanem csupán a célcsoportok változását fogja magával hozni.

KÉRDÉSEK

A föld- és birtokpolitikát érintő törvényalkotásra és földbérleti viszonyokra vonatkozó folyamatelemzés és helyzetértékelés, annak fenti eredményei, tények alapján számos megválaszolandó kérdésre váró konkrét kérdés fogalmazódik meg, amelyek sürgős és konkrét válaszokra várnak. Közülük ezen elemzés végén is álljon itt néhány.

1. Hogyan egyeztethető össze az elemzés törvényhozási és állami földbérleti eredményei alapján kirajzolódó kép azzal a – választási- és kormányprogramban, az NFA-törvényben majd a közelmúltban kormányhatározattal is megerősített és hirdetett - birtokpolitikai alapvetéssel, hogy a helyben lakó gazdálkodó családokat akarjuk állami földbérlethez juttatni, az európai léptékkal mért kis, közepes családi gazdaságokat, a helyi közösséget, a helyi gazdaságot és társadalmat akarjuk erősíteni?
2. Hogyan kommunikálhatja a VM és az NFA vezetése, hogy az állam a helyben lakó, gazdálkodó családokat juttatja földbérleti lehetőséghez, és egy-egy nyertes pályázónak 20 ha körüli földet ad bérbe? Tán nem ismeri az általa nyilvánosságra hozott, a fenti elemzéshez is felhasznált saját hivatalos adatait? Esetleg nem is számított arra, hogy valaki a kaotikusan nyilvántartott és közzétett adatokat feldolgozza, ráadásul veszi a bátorságot, hogy annak eredményeit nyilvánosságra is hozza?
3. Ismeri egyáltalán a VM vezetése az NFA Ellenőrző bizottságának azt - a földbérleti pályázatok rendszerével és alkalmazása „eredményeivel” foglalkozó, immár fél éve elkészült, de nyilvánosságra nem hozott - jelentését, amely az általam is hosszú ideje, többször és folyamatosan jelzett súlyos, helyenként botrányos „rendellenességeket” sorra igazolja?
4. Hogyan maradhat a helyén az a vezetés, amely e jelentés tartalmának ismeretében is immár fél éve folyamatosan és szemrebbenés nélkül az abban foglaltakkal ellentétes képet fest a földbérleti rendszerről, félrevezeti a közvéleményt?
5. Egyetért-e egyáltalán a VM vezetése azzal, hogy közvagyonnal kapcsolatos hiteles információk mindnyájunkra, a közre tartoznak, azok nyilvánosságának biztosítása közérdek, és az e vagyon feletti felügyeletet gyakorló állami vezetők kötelező feladata? Ha ezzel egyetért, mikor és hol kívánja végre közzé tenni a földbérleti rendszer tényleges értékelését tartalmazó NFA EB jelentést?
6. Hogyan hallgathatja el a VM és az NFA vezetése, hogy egy érdekeltség nem csak egy, hanem akárhány blokk bérleti jogát is elnyerheti, így arra vonatkozóan, hogy egy-egy pályázónak mennyi földterület bérleti jogát juttatja, arra nem mond semmit a meghirdetett blokkok mérete? Hogyan nézhetik ennyire ostobának az embereket?
7. Hogyan gondolhatja bárki is kormánykörökben, hogy az emberek inkább hisznek a kormányzati kommunikációnak, mint a saját szemüknek és a bőrükön megtapasztaltaknak? Nem tudnák azt, hogy helyben mindenki ismer mindenkit, és semmi sem maradhat rejtve, titokba? Nem tudnák azt, hogy egy valóban új világot csak a helyi közösségekkel megegyezve lehet tartósan működtetni?
8. Miért nem lehet megismerni az adott bérleti egységre beadott pályázatokat, az azokban szereplő üzleti terveket, (amelyek önmagukban az adható pontok több mint 40!! %-át adják), a pontozás eredményét, és a pályázók ez alapján kialakuló rangsorát? Miért nem fogják fel kormánykörökben, hogy - közvagyon bérbeadásáról lévén szó - a nyilvánosság hiánya még saját, új alaptörvényünk betűjével és szellemével is ellentétes?
9. Hogyan juthatnak egyes érdekeltségek akkora bérleti területhez, amely már önmagában is meghaladja az összeszámítási szabályok szerint meghatározott – a családi gazdálkodás (átlagosan 40-50! hektáros méretű gazdaságokra és persze szövetezésükre épülő) európai modellje alapján egyébként is erősen vitatható - 1.200 hektáros felső területi korlátot, vagy a törvény által rögzített 6.000 aranykoronás felső határértéket?
10. Miért nem lehet a földbérleti pályázati és bírálati rendszerrel kapcsolatban sehol és semmilyen formában kifogást emelni, az eredmény ellen fellebbezni? Miért nincs az eljárásrendben semmiféle jogorvoslati lehetőség?
11. Tervezi-e mindezek fényében a Kormány a pályázati adatok tisztességes, döntés-előkészítő kiértékelését, valamint ennek eredményétől függően a pályázati rendszer megváltoztatását, és a jogszabályokba vagy a jó erkölcsbe ütköző szerződések visszavonását?

12. Miért nem lépett fel az NFA azokkal a megbízási szerződéses földhasználókkal szemben, akik - figyelmen kívül hagyva a szerződés azon kikötéseit, hogy „*a következő gazdasági évet és növénytermesztési ciklust nem készíthetik elő, és mezeti leltár megtérítésére nem tarthatnak igényt*” – a szerződés lejárt előtt néhány héttel a területeket bevetették?
13. Teljesítették-e az előző pontban nevezett megbízottak azt a szerződésben rögzített követelményt, hogy „*a megbízási szerződés megszűnésekor kötelesek az érintett földrészteteket a megbízó (NFA) birtokába visszaadni*”? Ennek kapcsán az NFA végzett-e az eljárásrendnek megfelelő helyszíni szemlét, és állított-e ki a területek visszaadásáról igazolást?
14. Mikor, hol és milyen formában hozza az NFA tételesen, földrészletenként nyilvánosságra, hogy miért nem került pályázati kiírásra az a több mint 30 ezer hektár, amelynek már 2010 októberében lejárt a bérleti szerződése?
15. Mikor, hol és milyen formában hozza az NFA nyilvánosságra, hogy e lejárt bérleti szerződésű területeket kinek és milyen feltételekkel adta 2010-ben, 2011-ben és 2012-ben megbízási szerződés keretében használatra?
16. Mikor hirdet nyilvános pályázatot az NFA a 2012-ben ismét „*termőföld hasznosításra irányuló megbízási szerződéssel*” – vélhetően zömében ismét a régi használóknak - bérbe adott mintegy 31 ezer hektár állami földterületre?

AJÁNLÁSOK

Magam változatlanul és egyre határozottabban úgy látom, hogy - amint azt már többször is jeleztem és kértem - **vissza kell térni a Nemzeti Vidékstratégiában meghirdetett nép-párti föld és birtokpolitikai irányhoz**, és a megszülető földügyi törvénycsomagnak ezt a vidékstratégiát kell szolgálnia.

Elő kell készíteni a **demográfiai földprogramot** és meg kell teremteni indításának földalapját valamint költségvetési és jogi kereteit

A pályázati rendszer anomáliáinak, jól látható hibáinak kiküszöböléséhez:

- a szerződéskötések azonnali leállítására, a teljes pályázati rendszer visszavonására,
- a kormány és a parlament azonnali intézkedésére, gyors lépésére,
- a helyi gazda- és faluközösségek bevonásával új, átlátható pályázati rendszer kidolgozására, és
- új pályázat kiírására van szükség, amelyhez kiváló például szolgálhat a Borsodi Mezőség első körben előkészített, majd visszavont pályázati rendszere.

Az NFA Ellenőrző Bizottságának a földbérleti pályázatokkal, azok anomáliáival kapcsolatos belső vizsgálata, az arról már 2012 októberében készült jelentés és jegyzőkönyv ennek indokoltságát – a VM kommunikációjával szöges ellentétben - ékesen alátámasztja.

Alapelveként kell az új rendszerben rögzíteni, hogy

- az állami földek jövedelmének azt a települést kell gyarapítania, melynek közigazgatási területéhez tartozik,
- az állami földek bérleti jogának megszerzésére csak helyi gazdák pályázhatnak, és ettől csak akkor lehet – az adott településsel határos településekre, de nem több mint 20 km-es körzetre kiterjesztve - eltérni, ha nincs helyi gazda, aki vállalná a művelést,
- az összeszámítás szabályai szerinti egy érdekeltség legfeljebb 300 hektáros területre és 5 blokkra adhat be pályázatot illetve szerezhethet bérleti jogot,
- helyi gazda az, aki az adott településen él, illetve olyan fiatal pár, aki a demográfiai földprogram keretében, annak feltételeit vállalva ott letelepszik.

Valamennyi lejárt bérleti szerződésű állami földterületet nyilvánosan és a fenti elvek szerint átdolgozott pályázati rendszerben **meg kell hirdetni**, és a helyben lakó gazdálkodó családoknak és fiataloknak, különösen a demográfiai földprogramban részt vevő fiatal pároknak kell adni.

A fentiek nyilvános bejelentése a vidéki hangulat és jogos felháborodás ismeretében **megítélésem szerint elodázhatatlan!!** A többi megyéből is hozzám tömegével érkező jelzések, eredmények ugyanis sajnos hasonló tendenciát mutatnak! Ezt a pályázati rendszer – azt kell mondanom - előre vetítette!

ÖSSZEFOGLALÁS

A sokszor megcsalt, ám a 2010-es kormányváltáshoz ismét nagy reményeket fűző gazdatársadalomnak, helyi közösségeknek és vidéknek úgy tűnik még várnia kell a kedvező fordulatra. Pedig joggal reménykedhetett, hiszen a vitákban hosszan kiérlelt és széleskörű társadalmi támogatottságot maga mögött tudó **„nép-párti” vidékstratégia** a minőségi, környezetbarát, élelmiszer- és élelmiszer-biztonságot teremtő, kis, közepes családi gazdasági és szövetkezeti modellre építő mezőgazdaság kialakítását, a helyi piacok, gazdaság és társadalom megerősítését, a helyi foglalkoztatás, a föld meg- és eltartó képességének növelését, valamint a város és vidéke kapcsolatainak újraépítését ígérte, tűzte ki célul. Ennek föld- és birtokpolitikai alapozásaként a földet a helyben lakó gazdálkodó családoknak, a fiataloknak, és különösen a demográfiai földprogramban résztvevő fiatal házaspároknak kívánta juttatni, a középpontba a családi gazdaságokat és azok szövetkezeteit állította.

E stratégiát a FIDESZ-KDNP vezette polgári, nemzeti szövetség választási programjává emelte, meghirdette. Nagy valószínűséggel állítható, hogy – különösen vidéken - nem kis mértékben éppen ennek köszönhetően aratott elsőprő választási győzelmet, kapott a stratégia és program megvalósításához korábban soha nem látott társadalmi támogatást. Az elsőprő országgyűlési választási győzelmet követően a második Orbán kormány ezt az agrár- és vidékstratégiát, annak jövőképét, céljait és eszközeit kormányprogram rangjára emelte. A választási ciklus félidején túl azonban mégis úgy tűnik, hogy a kormányzat egyre jobban eltér a meghirdetett, kormányhatározatban rögzített és széleskörű társadalmi támogatást élvező Nemzeti Vidékstratégiájától, és éppen a nép által egyértelműen elvetet, meghaladni akart, szélsőséges neoliberális rendszerhez látszik ismét visszatérni, a gazdálkodó családok és helyi közösségek helyett a globális és hazai nagytőkével, annak oligarcháival látszik szövetséget kötni. Ennek a stratégiaváltásnak az egyik legfontosabb területen, a föld- és birtokpolitika területén észlelhető vészt jósoló jelei a törvényalkotásban, de az állami földbérleti rendszerben, annak „eredményeiben” egyaránt tetten érhetők.

A jogi kereteket illetően a vidékstratégia az új Alaptörvényt, és öt – sarkalatosnak szánt – agrártörvényt: a földtörvényt, az üzemszabályozási törvényt, a családi gazdaságokról szóló törvényt, a szövetkezeti törvényt továbbá az agrárkamara törvényt – de nem a megvalósulni látszó formában - tekintette meghatározó jelentőségűnek.

- **Az Alaptörvény** - 2012. december közepén 10 nap alatt lezajlott - földügyekkel kapcsolatos harmadik módosítása azonban váratlan és tartalmilag ismeretlen elemmel – az *„integrált mezőgazdasági termelésszervezés”* jogintézményével, mint sarkalatos törvénnyel *„gazdagította”* a vidékstratégia jogi alappilléreire vonatkozó elképzeléseket, kihagyta ugyanakkor a *„családi gazdálkodásra”* valamint a *„szövetkezésre”* vonatkozó joganyagot az alkotmány erejű, 2/3-os törvények sorából. Az *„integrált mezőgazdasági termelésszervezés”* keretében az állam az integrációs feladatokat a hét euro-régióknak megfelelően szétosztaná, és egy-egy nagytőkés integrátornak koncesszióba adná több évtizedre. Így a teljes profit ezekhez az integrátorokhoz vándorolna, ezek lennének az abszolút *„profitcentrumok”*. Ez szöges ellentétben áll az általunk képviselt szövetkezeti modellel. A szövetkezet ugyanis az azt létrehozó egységeknek, családoknak a teljes vertikum hasznát visszaosztja, így azok válnak *„profitcentrummá”*, a munka haszna a családoknál, helyben marad, és a helyi gazdaságot, a helyi közösséget erősíti.
- **A földforgalmi törvény** beterveztett tervezete ezzel szemben – meglepő módon és az időközben elkezdődött állami földbérleti pályázati rendszer egyre nagyobb vihart kavarázó első eredményei ellenére, annak élesen bírálta elemeit megerősítve és immár sarkalatos törvényi rangra emelve - a helyben, adott településen élő közösségnek, gazdálkodó családoknak és a fiataloknak a föld megszerzésében és megművelésében se előjogokat, se érdemi beleszólási lehetőséget nem biztosít. Fenntartja a nagybirtok dominanciáját, hiszen az a 15-20 évre előre megkötött földbérleti

szerződéseket nem érinti. Sőt a nyilvánosság elől elzárt, méretbeli és egyéb korlátozó kikötések nélküli „*kényszerhasznosítás*” bevezetésével továbbá az által, hogy a saját tagoktól és részvényesektől bérelhető földterület nagyságát sem korlátozza, elősegíti a további birtokkoncentrációt, a nagybirtokrendszer további erősítését. Ráadásul – a kormányzati kommunikációval ellentétben – nemcsak hogy nem zárja ki a külföldiek földszerzését, hanem azt a szerzőképes „*földműves*” fogalmi meghatározásának „*tagállami*” állampolgárokra való kiterjesztésével maga deklarálja. A tervezet ugyanakkor számos ponton a közösségi jogba ütközik. Európa ugyanis nem a földforgalom, hanem az üzemszabályozás keretében oldja meg a – hazai és külföldi – spekuláns tőke távol tartását. A törvényhozás a tervezet általános vitáját lefolytatta, ám a beérkezett, több mint 200 módosító indítvány és az időközben kibontakozó éles szakmai és politikai viták hatására az Országgyűlés annak további vitáját felfüggesztette, a tavaszi ülészsakra halasztotta.

- **Az agrárkamaráról szóló** – a hosszas egyeztetésekkel és társadalmi konzultációk során kialakított képesten teljesen átírt - **törvényt** puccsszerűen gyors ütemben elfogadta a törvényhozás. Az leglényegesebb elemeiben eltért az eredeti koncepciótól. Ez a törvény a gazdák köztestülete helyett egy fölülről szervezett, erősen központosított, hatalmi intézményt hozott létre, amely a renitens gazdák majdani megrendszabályozásának, sőt akár a termelésből való kizárásának a lehetőségét teremtette meg. A kamara országos és megyei vezetőit a formális választásokig a vidékfejlesztési miniszter bizta meg. A választás listaállítási szabályait és eljárásrendjét ez az ideiglenes vezetés alakította ki úgy, hogy az távol került a helyi közösségektől, a helyi jelölés és közvetlen választás teljes kizárásával. A választásokon egyetlen tömörülés – a MAGOSZ és szövetségesei - által központilag, az erős érdekérvényesítő képességű spekuláns nagytőkés, nagybirtokos körökkel egyeztetve összeállított, „*hazafias népfrontos*” jellegű megyei listákra lehetett szavazni, az azokon szereplő személyek kiválasztására a helyi közösségeknek semmiféle ráhatása nem volt, és ezzel a „*választás*” „*szavazássá*” degradálódott. Nem véletlen tehát, hogy az agrárkamara választásokon rendkívül szerény volt a részvétel. Az így létrejött agrárkamara az alaptörvény módosításával rögzített integrációs modellnek, valamint a földforgalmi törvény által jelzett föld- és birtokkoncentrációnak állami segédlettel, fölülről létrehozott, centralizált, ám kis legitimitációjú intézményi kereteit teremti meg.

A lejárt bérleti szerződésű **állami földeknek pályázat nélküli - „megbízási szerződéses” bérbe adása** azt jelzi, hogy e fent leírt törvényalkotási folyamat **tudatos irányváltás** átgondolt következménye.

- A nyilvánosságot megkerülő bérbeadás **egyik módszereként** meghirdeti ugyan az NFA az adott, lejárt szerződésű földrészletre a **bérleti pályázatot**, ám azt **utólag érvényteleníti**, és - a föld megművelésének kötelezettségére hivatkozva – a nyilvánosság teljes kizárásával, megbízási szerződéssel az előre kiszemelt „*csókos nyertesnek*” adja bérbe. Az utóbbi időben ennek egyre több példájával találkozunk, melyek közül talán a somogyi **Bábonygyer** gazdáinak esete kapta a legnagyobb sajtónyilvánosságot. Itt az állami földbérlet-pályázaton mintegy ezer hektárnyi területet hirdettek meg, végül azonban a pályázatot sikertelenné minősítették, nem hirdettek eredményt. Ehelyett az összes földet megbízási szerződéssel egyéves használatra egy önkormányzati képviselő nagygazdának, valamint egy lajoskomáromi tejfeldolgozó üzemnek adták, és a helyi gazdák még azt a kis területet sem tudták megtartani, amelyen az állataikat húsz éve legeltették.
- **A másik** – tán még kiterjedtebben alkalmazott - **módszer** szerint a lejárt bérleti szerződésű területekre – különböző indokokkal – az NFA **nem is hirdet földbérleti pályázatot**. A lejárt hasznosítási szerződésekkel lekötött, elvileg felszabaduló és az NFA által előzetesen közszemlére tett 65 ezer hektár helyett ugyanis csak 34 ezer hektár került nyilvános pályázat keretében meghirdetésre. A meg nem hirdetett területek használói - helyben általában köztudottan - abból a tőkés társasági körből kerülnek ki, akikkel úgymond „*a vidék békéje*” érdekében és jegyében - korábbi birtokpolitikai elveit részben feladva – a kormányzat már 2011. elején megállapodott. És valóban, az NFA 2012 telén immár harmadszor is meghosszabbította ezeket a nyilvánosság elől elzárt megbízási szerződéseket. Ebbe a körbe tartozik Fejér megyében **pl. a lepsényi földek** esete. Itt a korábbi földhasználóval – a Nyerges Zsolt szolnoki ügyvéd, „*kormány közeli*” nagyvállalkozó érdekeltségi körébe tartozó Mezőrt Zrt. leányvállalatával, a Dél-Balaton Agro Kft-vel – kötött immár harmadszor megbízási szerződést az NFA. Pedig a felszabaduló több száz hektár földre évek óta váró, a birtokpolitika hivatalosan meghirdetett irányelveinek minden tekintetben megfelelő, helyi, gazdálkodó családok 2010 óta folyamatosan kérik, hogy a saját településük határában lévő állami földterületeket bérbe vehessék. Az eset igen tanulságos, mint egy „*állatorvosi ló*” magán hordja a földbérleti rendszer körüli „*rendellenességek*” számos elemét.

Ezen túl a már zajló **állami földbérleti pályázatok** első éves eredményei **is tudatos irányváltás jeleznek**. 2012. december 15-éig az NFA közel 2.500 pályázati egységben, mintegy 40.000 hektáron, 688.000 aranykorona értékű állami földterületre hirdetett földbérleti pályázatot. Ebből **1.103** eredményes pályázattal összesen **21.881 ha** – több mint **395.000 AK** értékű - állami földterületet adott bérbe. Az összes meghirdetett képest az eredményesen bérbe adott területek aránya 55%, vagyis a 2012 végéig megpályázott állami földterületek 45%-a még bérlőre vár.

A jelentés ebből 814 eredményes pályázatot (mintegy 74 %-ot), több mint **18.600 ha-t** (több mint 85 %-ot) és közel **343.000 AK-t** (közel 87 %-ot) **ölel fel, a feldolgozottság** tehát **csaknem teljes körű** (74-87%-os). Ez a feldolgozottsági fok messzemenően elégséges és alkalmas arra, hogy megalapozott következtetéseket vonjunk le belőle az állami földbérleti rendszer eddigi menetéről és első évi eredményeiről. Ezek alapján az alábbi **néhány fontosabb összegző megállapítás** tehető, **általánosítható következtetés** vonható le.

- Az első évben pályázati úton bérbe adott **területek nagyságát és földértékét** illetően egyaránt Fejér megye vezeti a bérbe adott mintegy 5.350 hektárjával és közel 122.000 AK értékével. Ez az eddig bérbe adott összes területnek 24,4%-a, a földértéknek pedig 30,8%-a. Az első évben bérbe adott területnek tehát mintegy 1/4-e!, a földértéknek pedig 1/3-ada! Fejér megyében található. E megyét sorrendben B.A.Z., Békés és Veszprém megye követi.
- **Egy-egy érdekeltség átlagosan** 1,1 pályázóval és 1,8 nyertes pályázattal 40,4 ha – 744 AK értékű – állami földterület bérleti jogát szerezte meg. Ezt az átlagot 3 megye mutatói jelentősen meghaladják. A sort e tekintetben is *Fejér megye* vezeti, ahol egy-egy érdekeltség átlagosan 1,6 pályázóval és 3,2 nyertes pályázattal 157,2! ha – 3.576! AK értékű – földbérlethez jutott, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak közel 8-szorosa. Ezt követi – ugyancsak átlag feletti fajlagos mutatókkal – Csongrád és B.A.Z. megye, a maga érdekeltségenkénti 2,1-2,2 nyertes pályázattal és 70-130 ha-os bérbe kapott átlagterületével, ami a VM által hangoztatott 20 ha-os átlagnak ugyancsak 3,5-6,5-szöröse.
- **A legnagyobbak**, a 100 ha feletti nyertesek („*az olimpiai bajnokok*”), illetve **a legkisebbek**, a 20 ha alatti („*átlagjavító*”) nyertesek **milyen arányban** is jutottak állami földbérlethez.
 - A „felsőház”, a legnagyobbak, a 37 db – 100 ha feletti – nyertes érdekeltség 66 pályázója az összes nyertes érdekeltség mindössze 8%-a!, az összes földterület és földérték mintegy 60%-ának! bérleti jogát megszerezte. Ez az átlagos „felsőházi” dominancia egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. Csongrádban pl. a felső 11% a terület 85%-ának, Fejérben a 27% a terület ugyancsak 85%-ának, vagy pl. Borsodban a felső 19% a terület 69%-ának 20 éves bérleti jogát megszerezte.
 - A messze kimagasló 11 db – 300 ha-t is meghaladó állami földbérlethez jutott – érdekeltség az összes bérbe adott területnek több mint 40%-át megszerezte. Ezek a döbbenetes tények egyértelműen cáfolják a kis, közepes családi gazdaságok 1-1 nyertes pályázattal, átlagosan 20 hektáros földbérlethez juttatásáról szóló VM állítást. Közülük 5 db B.A.Z., 4 db Fejér, 1-1 db pedig Csongrád illetve Veszprém megyében található.
 - Az első három érdekeltség – a Csákvári Mg. Z.Rt. vezérkara, Mészáros Lőrinc felcsúti polgármester, építési vállalkozó valamint a Héjja Testvérek Kft. – mindegyike 1.000-1.000 ha feletti állami földterület bérleti jogához jutott, így még a legerősebb érdekeltségek közül is kimagaslík. E három érdekeltség önmaga megszerezte a területnek több mint 1/5-ödét, az összes Aranykorona értéknek pedig több mint 1/4-edét.
 - Az „alsóház”, az átlagjavító kicsik, a 308 db – 20 ha alatti – nyertes érdekeltség 311 pályázója az összes nyertes érdekeltség 67%-a!, az összes földterület és földérték mindössze 15-16%-ának! bérleti jogát megszerezte meg. Ez az átlagos „alsóházi” eredmény egyes megyékben még ennél is sokkal durvábban jelenik meg. Csongrádban pl. az alsó 33% a területnek csupán 4%-át, Fejérben a 29% a területnek csupán 2%-át, vagy pl. Borsodban az alsó 61% a területnek mindössze 17%-át tudta megszerezni.

- A kisebb nyertes méretkategóriáktól az egyre nagyobbak felé haladva a nyertes érdekeltségek és pályázók számaránya rohamosan csökken, az általuk elnyert termőföld területe és Aranykorona értéke viszont egyre jobban emelkedik. A sok kicsi és a kevés nagy terület persze egy igen jól hangzó és a VM által gyakran emlegetett 20 ha körüli átlagot ad.
- Mindez egy olyan tudatos, a tényleges helyzetet és törekvéseket a közvélemény előtt elrejtő pályázatadási stratégiára utal, amely a területek jól meghatározott – nem több mint 10-40%-át – sok apró egységben kis érdekeltségeknek szétszórja, miközben – a jelek szerint előzetes megállapodás alapján - a területek 60-90%-a egy szűk kör nagy érdekeltségeihez kerül. A sajtónyilvános propaganda és a népek szülő kommunikáció eközben a sok kicsit mutatja, és hallgat a nagy, erős érdekérvényesítő képességű nyertesekről, egymással is kapcsolatban álló, előnyben részesített érdekcsoportokról. A „keveseknek sokat, sokaknak keveset vagy semmit” elv gyakorlati érvényesülését jól szemléltetik a nyolc megye feldolgozott pályázati eredményei. A tragikus a dologban egyebek mellett az, hogy ők, a valamihez azért hozzájutott kicsik még ezért is hálásak az „uraiknak”, és hajlandóak az egész rendszert nyilvánosan védelmükbe venni.
- Ha a pályázati eredmények alapján a **helyben lakó, gazdálkodó és állami földre pályázó családok**, helyi közösségek helyzetét vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy ők – a kormányzati kommunikációval szemben – a bérbe adott területeknek csupán 1/3-át tudták a saját településük földjeiből megszerezni, a 2/3-ad részét külső érdekeltségek vitték el a helyi gazdaközösségek előtt. Ez az arány is egy optimista becslés eredménye, hiszen az elemzés is sok-sok példával szolgál arra, hogy a pályázatokban itt-ott fiktív lakcímekeket szerepeltettek, vagy cégeket – sokszor a pályázati kiírásokat követően – a föld megszerzése céljával megvásároltak, alapítottak, akár 100 km-ekre is áthelyeztek, gyakorta profiljukat is megváltoztatták.
- **Az egyes települések érdekérvényesítő képességében** is jelentős eltérés mutatkozik. Vannak kifejezetten vesztes települések, ahonnan pályázva senki nem nyert, sőt a saját területüket is más településekről pályázók szerezték meg, és vannak erős, nyertes települések, amelyek pályázói nemcsak a saját település, de más települések területeit is meg tudták szerezni. A nyertes és vesztes települések megyénkénti rangsorát a megyei fejezetek tartalmazzák.
- **A legnagyobb vesztes** kétségtelenül a Csongrád megyei *Baks*, amelynek területéből a helyiek előtt több mint 1.000 hektárt adtak bérbe egyetlen csongrádi székhelyű érdekeltségnek. De igen nagy vesztesek azok a települések - mint pl. *Alcsútdoboz*, *Bicske*, *Kajászó*, *Vál*, vagy éppen *Vértesacsca*, - is, amelyeken nagy, 300-900 ha nagyságú állami területeket adtak más településről származó pályázóknak bérbe. Ráadásul e vesztes települések közül jó néhányban nem is áll több bérbe adható állami földterület rendelkezésre.
- Ha a **nyertes településeket** vizsgáljuk, **ahonnan** tehát – a lak- ill. székhely-adatok alapján - a **legtöbb nyertes kikerült**, ahova így a vesztes településekről a föld haszna vándorol, akkor az alábbi fontosabb megállapítások tehetők, akkor azt tapasztaljuk, A területek több mint 45%-ának bérleti jogát megszerző nyertes pályázók mindössze *11 településről* kerülnek ki. Közülük a Fejér megyei *Felcsút* messze kimagaslik, az országos 814-ből nyertes 36 pályázatával, és az ezekkel megszerzett közel 1.900 hektárnyi bérbe kapott területtel, ami az összes eddig bérbe adott területnek több mint 10%-a. De közel azonos lobbyerővel szerepel a Csongrád megyei *Csongrád* is, a maga 11 nyertes pályázatával megszerzett több mint 1.000 hektárjával, amellyel az eddig bérbe adott földekből 5 %-ot meghaladó arányban részesült. A bérbe adott területek 4–5 %-át, azaz 500-1.000 hektár föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Fejér megyei *Csákvár* és *Székesfehérvár* valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei *Gelej*, 2-4%-át, azaz 400-500 hektár föld bérleti jogát csökkenő sorrendben a Békés megyei *Füzesgyarmat*, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei *Mezőcsát*, *Mezőnagymihály*, *Szászfa* és *Mezőkövesd*, továbbá a Jász-Nagykun-Szolnok megyei *Karcag* pályázói nyerték.
- **Összességében** azt kell sajnálattal megállapítanom, hogy a korábbi elemzések alapján már sejtett képet a nyolc megye és az eddig bérbe adott területek több mint 85 %-ának teljes körű közös feldolgozása még kontrasztosabbá teszi, a jelzett problémákat megerősíti. A folyamat a dél-amerikai típusú, kevés érdekeltég kezében lévő nagy latifundiumok állta uralt birtokrendszer irányába mutat. Ez nemcsak azért szomorú és elfogadhatatlan, mert szöges ellentétben áll a választási és kormányprogramunkban valamint a Nemzeti Vidékstratégiában meghirdetett „*nép-párti*” föld- és birtokpolitikai koncepcióval, de az európai agrár- és vidékmodellel is. Ennek egyenesen tragikus követke-

ményei lesznek a helyi közösségekre, a vidékre, annak népesség-el/megtartó képességére, de a várost is súlyosan érintő, nemzetbiztonsági jelentőségű élelmezési és környezetbiztonságunkra is.

Mégis és mindezek ellenére, **mint ahogy nem lett volna haszontalan a földügyi törvénycsomaggal és a földbérleti pályázati rendszerrel kapcsolatos kritika, tiltakozás, ellenállás és az eddigi eredmények nyilvánosságra hozása.** A kormány 2013. április 10-ei ülésén földügyi döntéseket is hozott. Eszerint a kis- és nagybirtokok jelenlegi 50-50 százalékos arányát oly módon változtatná meg, hogy a nagybirtokok arányát 20 százalékra csökkentenék, míg a kis- és közepes gazdaságok arányát 80 százalékra növelik. Döntött a kormány arról is, hogy meghirdetik a „*Földet a gazdáknak!*” programot, amelynek keretében 200 ezer hektár állami tulajdonú föld kerülhet a gazdákhhoz haszonbérbe. A program azokat az állami földeket érinti, amelyek bérleti szerződése 2017. március 31-éig lejár. A pályázat célja – a kormányzati kommunikáció szerint – a családi gazdaságok, a kis- és közepes méretű birtokok megerősítése. A haszonbérleti szerződéseket még idén, az év első felében meghirdetik, és a pályázatokat 2013 végéig el is bírálják.

A kérdés csupán az, hogy folytatódik-e az a bérbe adási gyakorlat, hogy a területek 60-90%-át néhány tucat nagy érdekeltség, több száz- vagy akár ezerhektáros léptékben megszerzi, miközben a túlnyomó többségnek a terület töredéke jut. A pályázati úton bérbe adott állami földek 85%-os feldolgozásának eredményei szerint ugyanis az eddigi nyertes pályázatokra ezek az arányok a jellemzők. Ha ez az arány fogja a 200 ezer hektár bérbe adását is jellemezni, akkor a területek túlnyomó többségét nem több mint 200-300 érdekeltség fogja ismételtelen megszerzeni, és ez nem az arányok, hanem csupán a célcsoportok változását fogja magával hozni.

Ma már sajnos ismét csak reménykedni lehet a nép-párti irányváltásban. A ma látszó folyamatok, az állami földbérleti rendszer és a földügy kibontakozó szabályozási, jogi keretei az agráriumot, a vidéket, de az egész magyar társadalmat a tőkés nagybirtokrendszer és a dél-amerikanizálódás felé lökik az agráriumot, a vidéket, de az egész magyar társadalmat. Ez az a folyamat, amelyet a társadalom végletes kettészakadása, a bezárkózó, védekezésre kényszerülő multi-milliárdos elit és a kívül rekedt, nyomorgó milliók roncs-társadalma közti feszültségek gyors növekedése, leromló köz-, környezet-, élelmezési és élelmiszerbiztonság és a mindezek hatására kialakuló, a helyzet – akár erőszakos - megváltoztatására irányuló törekvések felerősödése kísér.

Ez a gyorsuló és ma megállíthatatlannak tűnő belső és külső **új-gyarmatosítási folyamat** a vidéki térségek kiürítéséhez, a helyi közösségek felbomlásához, a nagyvárosok környéki nyomornegyedek kialakulásához, vidéken pedig a föld pár tucat tőkés társaság kezébe kerüléséhez, bérmunkán és néhány növény monokultúrás, iparszerű tömegtermelésén alapuló tőkés nagybirtokrendszerhez vezet. A vidéket, a helyi közösségeket, a gazdatársadalmat és az erőforrásaikat érő támadások továbbá az azok nyomán kibontakozó társadalmi és környezeti katasztrófa a várost is gyorsan elérve teljes összeomlással fenyeget, és éppen Dél-Amerika példáján látjuk, hogy milyen nehéz ebből a mélységből újra felkapaszkodni.

E folyamat gyors **megállításához alapvető gazdaság- és társadalompolitikai fordulatra, a valódi „nép-párti” programhoz ismét visszatérő államra és annak gyors lépéseire van szükség.**

- Magam változatlanul és egyre határozottabban úgy látom, hogy **vissza kell térni a Nemzeti Vidékstratégiában meghirdetett nép-párti föld és birtokpolitikai irányhoz**, és a megszülető földügyi törvénycsomagnak ezt a vidékstratégiát kell szolgálnia.
- Elő kell készíteni továbbá a **demográfiai földprogramot**, és meg kell teremteni indításának földalapját valamint költségvetési és jogi kereteit
- **A pályázati rendszernek** - az NFA Ellenőrző Bizottság által lefolytatott belső vizsgálata, az arról már 2012 októberében készült jelentés és jegyzőkönyv által is ékesen alátámasztott - anomáliáinak, jól látható hibáinak kiküszöböléséhez:
 - a szerződéskötések azonnali leállítására, a teljes pályázati rendszer visszavonására,
 - a kormány és a parlament azonnali intézkedésére, gyors lépésére,
 - a helyi gazda- és faluközösségek bevonásával új, átlátható pályázati rendszer kidolgozására, és
 - új pályázat kiírására van szükség, amelyhez kiváló például szolgálhat a Borsodi Mezőség első körben előkészített, majd visszavont pályázati rendszere.
- **Alapelvként kell az új rendszerben rögzíteni, hogy**

- az állami földek jövedelmének azt a települést kell gyarapítania, melynek közigazgatási területéhez tartozik,
 - az állami földek bérleti jogának megszerzésére csak helyi gazdák pályázhatnak, és ettől csak akkor lehet – az adott településsel határos településekre, de nem több mint 20 km-es körzetre kiterjesztve - eltérni, ha nincs helyi gazda, aki vállalná a művelést,
 - az összesítés szabályai szerinti egy érdekeltég legfeljebb 300 hektáros területre és 5 blokkra adhat be pályázatot illetve szerezhethet bérleti jogot,
 - helyi gazda az, aki az adott településen él, illetve olyan fiatal pár, aki a demográfiai földprogram keretében, annak feltételeit vállalva ott letelepszik.
- **Valamennyi lejárt bérleti szerződésű állami földterületet nyilvánosan** és a fenti elvek szerint átdolgozott pályázati rendszerben **meg kell hirdetni**, és a helyben lakó gazdálkodó családoknak és fiataloknak, különösen a demográfiai földprogramban részt vevő fiatal pároknak kell adni.
 - **A fentiek nyilvános bejelentése a vidéki hangulat és jogos felháborodás ismeretében megítélésem szerint elodázhatatlan!!**

MELLÉKLETEK

1. melléklet: A BARACSKAI ORSZÁGOS BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZET ÉS AZ ANNAMAJORI KFT. TÖRTÉNETE: http://www.kdobi.hu/intezet_tortenete/kiadvany.htm

Baracskaai Országos BVI: 1978. 09. 01. – 1989. 12. 31.

Parancsnok: Dr. Vörös Ferenc szds.-ezds.

Parancsnok-helyettes: Zsorda László szds.-örgy.

Szilvágyi János fhdgy.

Dr. Balogh Zoltán alez.

Endródi László szds.-örgy.

Zászlós Tibor szds.

Párttitkár:

Barátki Imre örgy.

Zászlós Tibor fhdgy.-szds.

Annamajori KFT.: 1994-1999.

Ügyvezető igazgató:

Zászlós Tibor örgy.-ezredes

2. melléklet: Az állami földbérleti pályázatok összesített sarokszámai (2012. 12. 15-ei állapot)

Pályázat állapota	Megye	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
			összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredményes	1.) Bács-Kiskun	57	435	7,6	6.580	15,1
	2.) Baranya	54	1.135	21,0	13.450	11,9
	3.) Békés	167	2.074	12,4	46.900	22,6
	4.) Borsod-Abaúj-Zemplén	149	4.798	32,2	63.292	13,2
	5.) Csongrád	19	1.195	62,9	28.795	24,1
	6.) Fejér	109	5.346	49,1	121.588	22,7
	7.) Győr-Moson-Sopron	5	121	24,2	1.627	13,5
	8.) Hajdú-Bihar	40	336	8,4	7.227	21,5
	9.) Heves	49	808	16,5	15.178	18,8
	10.) Jász-Nagykun-Szolnok	203	1.240	6,1	27.815	22,4
	11.) Komárom-Esztergom	12	217	18,1	2.932	13,5
	12.) Nógrád	30	447	14,9	7.520	16,8
	13.) Pest	23	321	14,0	4.254	13,2
	14.) Somogy	24	322	13,4	5.328	16,6
	15.) Szabolcs-Szatmár-Bereg	19	341	18,0	2.441	7,2
	16.) Tolna	61	345	5,7	7.769	22,5
	17.) Vas	0	0	-	0	-
	18.) Veszprém	65	2.026	31,2	26.084	12,9
	19.) Zala	17	373	21,9	6.353	17,0
	Összesen	1.103	21.881	19,8	395.132	18,1

Pályázat állapota	Megye	Pályázat-szám (db)	Terület		Földérték	
			összes (ha)	átlag (ha/pályázat)	összes (AK)	átlag (AK/ha)
Eredménytelen	1.) Bács-Kiskun	18	143	7,9	973	6,8
	2.) Baranya	9	23	2,6	356	15,4
	3.) Békés	9	52	5,8	1.268	24,2
	4.) Borsod-Abaúj-Zemplén	35	180	5,1	2.053	11,4
	5.) Csongrád	4	159	39,8	4.021	25,3
	6.) Fejér	9	84	9,3	1.328	15,7
	7.) Győr-Moson-Sopron	15	55	3,7	1.281	23,2
	8.) Hajdú-Bihar	18	420	23,3	8.243	19,6
	9.) Heves	6	73	12,2	1.860	25,6
	10.) Jász-Nagykun-Szolnok	77	426	5,5	7.692	18,1
	11.) Komárom-Esztergom	3	72	24,0	393	5,5
	12.) Nógrád	22	234	10,6	2.845	12,2
	13.) Pest	29	82	2,8	1.600	19,6
	14.) Somogy	4	4	1,0	97	24,8
	15.) Szabolcs-Szatmár-Bereg	3	18	6,0	196	11,0
	16.) Tolna	9	20	2,2	470	23,1
	17.) Vas	1	5	5,0	143	27,3
	18.) Veszprém	12	220	18,3	2.564	11,7
	19.) Zala	8	82	10,3	1.514	18,4
		Összesen	291	2.353	8,1	38.896
Folyamatban	1.) Bács-Kiskun	121	860	7,1	11.223	13,1
	2.) Baranya	61	975	16,0	16.607	17,0
	3.) Békés	184	2.530	13,8	59.216	23,4
	4.) Borsod-Abaúj-Zemplén	79	2.157	27,3	26.806	12,4
	5.) Csongrád	3	20	6,7	596	30,3
	6.) Fejér	4	190	47,5	3.294	17,4
	7.) Győr-Moson-Sopron	38	506	13,3	11.881	23,5
	8.) Hajdú-Bihar	32	793	24,8	19.985	25,2
	9.) Heves	46	781	17,0	13.021	16,7
	10.) Jász-Nagykun-Szolnok	58	901	15,5	11.160	12,4
	11.) Komárom-Esztergom	29	272	9,4	2.154	7,9
	12.) Nógrád	51	831	16,3	8.571	10,3
	13.) Pest	100	847	8,5	12.698	15,0
	14.) Somogy	76	1.489	19,6	23.496	15,8
	15.) Szabolcs-Szatmár-Bereg	26	531	20,4	3.553	6,7
	16.) Tolna	39	867	22,2	19.897	22,9
	17.) Vas	60	363	6,1	6.037	16,6
	18.) Veszprém	54	1.920	35,5	20.570	10,7
	19.) Zala	38	353	9,3	6.325	17,9
		Összesen	1.099	15.773	14,4	253.669
Összesen	1.) Bács-Kiskun	196	1.438	7,3	18.775	13,1
	2.) Baranya	124	2.133	17,2	30.413	14,3
	3.) Békés	360	4.657	12,9	107.385	23,1
	4.) Borsod-Abaúj-Zemplén	263	7.135	27,1	92.152	12,9
	5.) Csongrád	26	1.374	52,9	33.412	24,3
	6.) Fejér	122	5.621	46,1	126.209	22,5
	7.) Győr-Moson-Sopron	58	682	11,8	14.789	21,7
	8.) Hajdú-Bihar	90	1.550	17,2	35.455	22,9
	9.) Heves	101	1.661	16,5	30.060	18,1
	10.) Jász-Nagykun-Szolnok	338	2.566	7,6	46.667	18,2
	11.) Komárom-Esztergom	44	560	12,7	5.478	9,8
	12.) Nógrád	103	1.512	14,7	18.936	12,5
	13.) Pest	152	1.250	8,2	18.552	14,9
	14.) Somogy	104	1.814	17,4	28.920	15,9
	15.) Szabolcs-Szatmár-Bereg	48	890	18,5	6.190	7,0
	16.) Tolna	109	1.233	11,3	28.136	22,8
	17.) Vas	61	368	6,0	6.180	16,8
	18.) Veszprém	131	4.166	31,8	49.218	11,8
	19.) Zala	63	808	12,8	14.192	17,6
		Mindösszesen	2.493	40.006	16,1	687.697

3. melléklet: A nyertes érdekeltségek és pályázatok megyék és méretkategóriák szerinti megoszlása
A 8 megyében nyertes **érdekeltségek** méretkategóriák szerinti megoszlása
(db) (osztálygyakoriságok)

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Baranya	17	9	8	3	3	-	-	40
Békés	59	19	18	6	4	-	-	106
Borsod	26	16	7	7	8	5	-	69
Csongrád	-	3	5	-	-	1	-	9
Fejér	6	4	9	6	5	2	2	34
Heves	8	7	13	-	2	-	-	30
Jász	101	19	7	4	-	-	-	131
Veszprém	6	8	16	7	4	1	-	42
Összesen	223	85	83	33	26	9	2	461
Arány (%)	48,4	18,4	18,0	7,2	5,6	2,0	0,4	100,0

A 8 megyében nyertes **pályázók** méretkategóriák szerinti megoszlása
(db) (osztálygyakoriságok)

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Baranya	17	9	9	4	5	-	-	44
Békés	60	19	19	6	5	-	-	109
Borsod	26	17	8	8	10	8	-	77
Csongrád	-	3	5	-	-	1	-	9
Fejér	6	4	9	8	8	6	13	54
Heves	8	7	13	-	3	-	-	31
Jász	101	20	7	6	-	-	-	134
Veszprém	6	8	17	7	4	3	-	45
Összesen	224	87	87	39	35	18	13	503
Arány (%)	44,5	17,3	17,3	7,7	7,0	3,6	2,6	100,0

A 8 megyében megkötött bérleti **szerződések** méretkategóriák szerinti megoszlása
(db, osztálygyakoriságok)

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Baranya	17	10	10	5	12	-	-	54
Békés	70	38	43	6	10	-	-	167
Borsod	33	22	16	8	20	49	-	148
Csongrád	-	3	5	-	-	11	-	19
Fejér	8	4	11	10	12	9	55	109
Heves	8	7	22	-	12	-	-	49
Jász	133	43	16	11	-	-	-	203
Veszprém	6	9	20	10	14	6	-	65
Összesen	275	136	143	50	80	75	55	814
Arány (%)	33,8	16,7	17,6	6,1	9,8	9,2	6,8	110,0

A 8 megyében elnyert **terület** méretkategóriák szerinti megoszlása
(ha) (osztálygyakoriságok)

Megnevezés	Elyert bérleti terület (ha)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Baranya	79	154	241	196	465	-	-	1 135
Békés	287	260	489	415	623	-	-	2.074
Borsod	614	215	186	459	815	2 500	-	4 789
Csongrád	-	47	136	-	-	1 014	-	1.197
Fejér	55	62	289	383	731	670	3 156	5.346
Heves	58	101	392	-	257	-	-	808
Jász	469	277	217	277	-	-	-	1.240
Veszprém	44	120	475	511	554	322	-	2.026
Összesen	1 606	1 236	2 425	2 241	3 445	4 506	3 156	18 615
Arány (%)	8,6	6,6	13,0	12,0	28,5	24,2	17,0	100,0

A 8 megyében elnyert **Aranykorona érték** méretkategóriák szerinti megoszlása
(Ak) (osztálygyakoriságok)

Megnevezés	Elnyert Aranykorona érték (Ak)							Összesen
	10 alatt	10-20 között	20-50 között	50-100 között	100-300 között	300-1.200 között	1.200 fölött	
Baranya	682	2 574	3 200	1 344	5 650	-	-	13 450
Békés	6 833	6 439	10 878	8 446	13 904	-	-	46 900
Borsod	7 863	4 007	3 235	7 305	9 895	33 739	-	63 044
Csongrád	-	1 269	3 659	-	-	23 867	-	28 795
Fejér	1 130	1 192	5 171	6 701	18 272	17 336	71 786	121 588
Heves	918	2 030	6 741	-	5 489	-	-	15 178
Jász	11 366	5 553	3 907	6 989	-	-	-	27 815
Veszprém	944	2 129	7 227	5 754	6 042	3 988	-	26 084
Összesen	29 236	25 193	44 018	36 539	59 252	78 930	71 786	342 854
<i>Arány (%)</i>	<i>8,5</i>	<i>7,3</i>	<i>12,8</i>	<i>10,6</i>	<i>17,2</i>	<i>22,8</i>	<i>20,8</i>	<i>100,0</i>